

**Din învățăturile
Părintelui Arsenie Boca**

DIN INVATATURILE PARINTELUI ARSENIIE BOCA

**TINERII, FAMILIA SI COPIII NASCUTI IN
LANTURI**

Conținutul prezente cărți este adunat de Părintele Arhimandrit **Serafin Popescu**, - mare duhovnic om smerit, bun, blând binevoitor, alinând suferințele multor suflete necăjite - unul din primii viețuitori, împreună cu Părintele Arsenie Boca, ai Sfintei Mănăstiri Brâncoveanu de

la Sâmbăta de sus. A fost stareț între anii 1949-1955.

Născut la 27 Octombrie 1912, trece la cele veșnice la 22 Decembrie 1990.

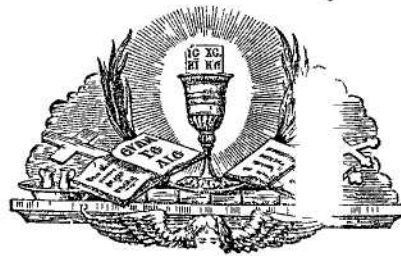
„Ori te-or asculta, ori nu, tu fiul omului, să nu te temi de ei și de vorbele lor să nu te sperii; deși ei vor fi pentru tine spini și ciulini, ai să trăiești între ei, ca între scorpii; să nu te temi de vorbele lor, să nu te sperii, ci să le spui cuvintele Mele, ori te-ar asculta, ori nu te-ar asculta” (Iezechiel 2, 3- 7).

Trădarea misiunii preotului sau chiar și numai împlinirea ei cu nepăsare (Ieremia 8, 11), îți pune asupra ta sângele oamenilor care mor pedepsiți cu dreptate pentru păcatele lor, dar cu ei te pierzi și tu. *„Iar dacă tu ai prevenit un păcătos să se abată de la calea lui și el nu s-a abătut, atunci el va muri pentru păcatele lui, iar tu îți-ai mântuit viața” (Iezechiel 33, 9).*

Cine are minte, să ia aminte!

(Despre legile și fărădelegile
familiei creștine)

Lucrare tipărită cu binecuvântarea
Preasfințitului **CALINIC**
Episcopul Argeșului

DISTRIBUITOR

Editura „PELERINUL” - IAȘI;
Stradela Grădinari 39; Bl. B2; Sc. B;
Et. 3; Ap. 3; cod 6600;

Telefon: 0744. 91. 50. 69

Editura primește spre tipărire:
cărți, manuscrise, poezii, casete audio;
toate cu conținut ortodox.

Cuvânt înainte

Sfântul Maxim Mărturisitorul ține să ne spună că: „nu mâncărurile sunt rele, ci lăcomia pânteceului; nici face-rea de prunci, ci curvia; nu banii, ci iubirea de bani; nici slava, ci slava deșartă. Iar dacă-i așa, nimic nu e rău din cele ce sunt decât reaua lor întrebuințare, care vine din negrija minții de-a cultiva cele firești” (Filocalia vol. 2, pg. 77). Ori ceea ce îngrijorează astăzi este faptul că senzualitatea ia locul iubirii și plăcerea trece în locul comuniunii. Amorul liber este socotit ca un lucru normal, iar căsătoria a devenit pentru mulți un mijloc lesnicios de a dobândi plăceri și o asigurare împotriva neputințelor de la bătrânețe.

Creștinii, însă, știu bine că nunta este Taina iubirii, „Taina mare în Hristos și în Biserică”, având ca scop procreația (nașterea de prunci) și desăvârșirea personală a soților, unul prin altul și amândoi prin Hristos Dumnezeu. Părintele Stăniloae spune că cei doi căsătoriți în comuniunea și dăruirea lor Îl privesc pe Hristos privindu-se unul pe altul. Iar comuniunea dintre soț și soție se întărește prin copii.

Nenorocirea este că tocmai acești copii, care au rolul de a întări comuniunea familiei binecuvântate prin Taina Cununiei, sunt avortați fără milă de mame ușuratice și necredincioase cu acordul taților leneși și care nu vor să-și asume odată cu trăirea plăcerii ce rezultă din actul sexual și răspunderea creșterii pruncilor care se vor zămisi în mod natural, după rânduiala înscrisă în fire de Dumne-

zeu, Creatorul vieții. Împiedicarea zămislirii copiilor prin tot felul de mijloace și uciderea copiilor în pântece transformă actul sexual într-o sursă de plăcere fără finalitate, golind astfel pe omul care a ales viața lumească de adevăratul lui sens și conducându-l de fapt spre urmări ce nu vor întârzia să apară, adică spre nefericire și disperare care vor degenera în final în vicii cu urmări grave.

Transformarea plăcerilor sexuale într-un idol duce la alegerea iresponsabilă a pornografiei, a mijloacelor contraceptive și a crimei de avort ca modele de viață, încât acestea reprezintă o plagă a vremii noastre, precum lepra în antichitate și ciurma în evul mediu. O statistică recentă ne informează că prin acceptarea sexualității, întreaga țară s-a transformat într-un adevărat abator în care sunt uciși fără milă aproape un milion de copii în fiecare an.

Cauza unică a pruncuciderii rămâne lipsa de iubire. A omorî un copil nenăscut înseamnă a te pune împotriva voinței lui Dumnezeu, iar pentru femeie înseamnă a omorî ceva din ea însăși, înseamnă a omorî iubirea și sfințenia, e un act de violență asupra propriei persoane, care se transformă, patologic, într-un instinct criminal și afectează zestrea ereditară. Bunicile și mamele care au făcut avorturi, pe parcursul a trei sau patru generații, lasă urmașilor tendința nefastă a repetării aceleiași fărădelegi. Nici un motiv nu justifică actul criminal al uciderii fătului, cauza unică a acestei fărădelegi nefiind alta decât lipsa de iubire maternă și paternă și ura inspirată de lucrarea de surpare a duhurilor rele, considerată de dreapta credință a Bisericii Ortodoxe drept „îndrăcire”. Răutății și influenței demonice nevăzute li se adaugă văzut și cabinetele de planificare a familiei aflate în slujba avortului hormonal, și cele aflate în serviciul avortului chirurgical.

De asemenea, împotriva tinerilor și spre distrugerea lor, se folosesc armele psihologice moderne care sub masca „fericirii, binefacerii și modei apusene moderne” îi încurajează să fumeze, să consume alcool, să privească doar filme de groază, violență și pornografie, să se drogheze și să înceapă cât mai devreme viața sexuală, pentru a-i secătui de vlagă dacă se poate cât mai de timpuriu. De la scenele pornografice televizate la proiectele „educative” confecționate de instructorii de sex pentru depășirea „miturilor și prejudecăților tradiționale” cum se justifică ei, de la dansurile voit libidinoase din discoteci la lecțiile ce se predau în cabinetele de „planificarea familiei”, totul este un atentat împotriva castității, una din cele mai de seamă virtuți pe care se întemeiază viața în sânul familiei, este o tentativă de a pătrunde în sanctuarele vieții intime binecuvântate prin nunta creștină, cu scopul de a le devasta.

Căci, oare ce poate fi mai rău decât desfrâul, această boală groaznică, o adevărată lepră morală care calcă în picioare iubirea, fidelitatea, frumusețea și noblețea existenței. Acceptând aceste rele de bună voie, sigur, mergem spre pierzanie.

În goana după plăcere, vrând să înlăture responsabilitatea nașterii și creșterii copiilor și să rămână doar cu plăcerea împreunării sexuale, omul a decăzut la nivelul practicilor împotriva firii ajungând de la anticoncepționale și avort, adică de la crimă premeditată, la degradarea în homosexuali și lesbiene fără rușine, degenerând de la funcția de **om moral și spiritual** la cea de om animalic - decăzut din drepturile lui de ființă omenească după chipul și asemănarea lui Dumnezeu¹. De aici rezultă și uria-

¹ „Omul în cinste fiind n-a priceput, alăturatu-s-a dobitoacelor celor

șele tulburări sufletești care răbufnesc sub formă de tot felul de vicii grave, de boli psihice conducând până la sinucidere și care-i duc la moarte veșnică, sub robia nemiloasă a diavolului.

„Mulți consideră copiii ca o povară neplăcută a căsătoriei, de aceea vor să scape de ei prin vicierea actului natural. Ei urmăresc voluptatea actului sexual, dar evită fecunditatea. Însă nici o rațiune - fie și cea mai grea - nu poate face ceea ce în sine este contra naturii să fie de acord cu natura și onest. Deoarece actul conjugal după natura sa este destinat pentru nașterea de copii, cei ce-l frustează de consecințele lui naturale lucrează împotriva naturii și operează rușinos și neonest. De aceea nu-i de mirare că Dumnezeu a urmărit cu cea mai mare ură această crimă și nu de puține ori i-a pedepsit cu moartea, cum zice Sfântul Augustin: *„Când este evitată concepția copilului, este nepermisă și rușinoasă chiar împreunarea cu soția legitimă. Aceasta a făcut-o Onan, fiul lui Iuda, și pentru aceasta l-a omorât Dumnezeu”*. Biserica creștină, pentru a salva căsătoria de la această decădere, în numele trimiterii ei divine, proclamă că oricine lipsește actul conjugal de exercițiul său natural și de puterea de procreare a vieții, calcă legea lui Dumnezeu și a naturii și se face vinovat de o mare nelegiuire”²

Prezenta carte apare din dorința de a-i face conștienți pe toți tinerii, băieți și fete, care aleg calea căsătoriei, asupra marilor răspunderi pe care trebuie să și le asume din momentul în care își încep viața sexuală. Biserica Orto-

fără de minte și s-a asemănat lor” (Psalm 48, 12).

² Michel Guerin, *Căsătoria și Sterilitatea*, Paris, 1938

doxă a binecuvântat de la începuturile ei unirea dintre bărbat și femeie, a așezat-o sub ascultarea poruncilor dumnezeiești ale Sfintei Scripturi, și a ridicat-o la rangul de **Taină Sfântă**, apărând-o astfel de atacurile viclene ale nevăzutului vrăjmaș al omului și al lui Dumnezeu. Trăită ca Taină, căsătoria duce la unirea soților și la formarea copiilor după placul lui Dumnezeu, spre bucuria și pacea lor, și spre binele societății în care se vor manifesta ca oameni maturi, și totodată spre binele lor veșnic.

Și pentru că este o datorie morală a creștinilor ortodocși să se cunune religios și să participe la Sfânta Taină a Cununii, prin care primesc binecuvântarea dumnezeiască a unirii lor, am introdus în textul cărții, în Adăugirile editorului, și slujba acestei Sfinte Taine, pentru ca oricând vor vrea să-și aducă aminte de făgăduințele pe care le-au făcut în aceste momente solemne, să le poată citi și reciti, făcându-se astfel împlinitori cu fapta a celor făgăduite și a poruncilor dumnezeiești.

Nenumărați slujitori devotați ai lui Hristos și ai Bisericii, dintre care mulți au fost trecuți în rândul sfinților, s-au ridicat în apărarea familiei și a bogățiilor ce rezultă din unirea sfințită a celor doi. În această carte vom aduce de față vocea puternică și fără egal a iubitului nostru părinte Arsenie Boca, care cu puterea cuvântului său binecuvântat a schimbat vieți, a salvat neșumărate suflete de la pieire, a luminat drumul multor derutați și a lăsat o amintire neștearsă în inima tuturor celor care l-au cunoscut, l-au văzut și l-au auzit. El a primit de la Dumnezeu darul de a pătrunde adevărurile dumnezeiești revelate în Sfânta Scriptură și de a ni le desfășura în fața ochilor cu o atât de mare limpezime încât lumina lor a deschis și deschide și azi mulți ochi ce sunt încă întunecați.

Deși încă nu este canonizat sfânt de către Sfânta noastră Biserică, poporul drept credincios care l-a cunoscut, care s-a împărtășit din sfințenia vieții lui de duhovnic și i-a auzit cuvântul puternic și adânc, îl cinstește în adâncul inimii și pentru ei părintele Arsenie Boca se află printre sfinții cuvioși ai neamului nostru. De asemenea și mulți dintre cei ce numai au citit lucrările apărute în care au găsit scrierile părintelui, predicile lui și mărturiile numeroase ale celor ce l-au cunoscut, nu pot să rămână indiferenți în fața luminii strălucitoare de Adevăr a cuvântului lui, ci din contra își schimbă din temelii viața, fie luând drumul călugăriei, fie înțelegând să trăiască cununia (căsătoria) la valoarea ei de Taină, și încep din răputeri să ducă lupta pentru mântuire.

Un sfânt al Bisericii ruse, Sfântul Lavrentie de Cernigov (1868-1950), în predica sa „*Despre ispitele trupești și despre patimi*”, spunea că „diavolul este foarte înverșunat pe ultimii dreptcredincioși „fecioare”, (ai acestui veac), îi invidiază și vrea să-i atragă în păcat, căci aceștia urmează să completeze, în ceruri, rândurile îngerilor căzuți.” De asemenea, acest sfânt, pe când era în viață, niciodată nu rămânea la cununie, căci fiind înzestrat cu darul înainte vederii cunoștea dinainte că cei ce se uneau nu mai erau feciori, deci își pierduseră starea de castitate. „Totuși o dată a rămas și s-a rugat mult pentru cei doi tineri, iar la sfârșit a spus că această pereche într-adevăr a fost o pereche de feciori, fată și băiat, pentru că a văzut Duhul Sfânt trecând de la unul la altul”.³

Din aceste mărturii se vede clar cât de importantă

³ „Viața, învățăturile și minunile Sfântului Lavrentie de la Cernigov” - Lucrare tipărită la ed. Credința strămoșească, 2003.

este pentru suflet starea de curăție, trupească și sufletească, a celor ce aleg să se căsătorească și cât de plăcută este înaintea lui Dumnezeu. De asemenea, părintele Lavrentie tare plângea când păcătosul care se spovedea la dânsul descoperea păcate de moarte. „Amare lacrimi vărsa când mama care se spovedea mărturisea marele păcat al uciderii de prunci (avortul). El spunea că:

- Mama ce a săvârșit acest păcat trebuie să verse multe lacrimi îndurerate și să se roage zi și noapte, căci greu este păcatul acesta. Să vă ferească Dumnezeu de el!

Mai spunea că trebuie să ne fie frică de acest păcat ca de foc.”

Într-o totală armonie cu cele descoperite de acest Sfânt și în deplin acord cu toată învățătura dumnezeiască a Sfintei noastre Biserici Ortodoxe este și viața, precum sunt și învățăturile și descoperirile pe care ni le-a făcut Părintele nostru Arsenie Boca. Păzirea castității, a fecioriei, până la căsătorie, până după cununia civilă și religioasă, era unul din sfaturile clare ale Părintelui Arsenie. Prin cuvântul său, cu putere multă, a strigat în urechile tuturor celor ce vor să audă: „**Voința lui Dumnezeu aceasta este: sfințirea și să vă feriți de desfrânare. ... Numai atât este nunta binecuvântată de Biserică, cât este spre naștere de prunci, restul e desfrânare.**” Printre păcatele prin care se „*tălhărește energia genetică*”, Părintele Arsenie amintea și „*păcatele din interiorul familiei, începând cu cele de dinaintea cununii bisericesti, cu propria aleasă. Ei nu mărturisesc păcatul înainte și cer Sfânta Taină a căsătoriei peste curvia nemărturisită. După asta se miră de traiul rău și că nu e binecuvântarea copiilor.*” De asemenea spunea Părintele: „*și după căsătorie poate fi desfrânare. Sub numele căsătoriei se îngăduie toată risipa și toate bles-*

temățile ce se întâmplă. Se face o pervertire a energiei genetice până acolo că intră în simțul lor, și desfrânarea devine o a doua natură. Când devine o a doua natură, ei sunt robiți de plăcere și sărăciți de putere.” Sărăciți nu numai de puterea fizică ci și de puterea morală atât de necesară restabilirii omului pe calea dreaptă a lui Dumnezeu.

Părintele Arsenie a avertizat de atâtea ori că cei ce vor începe senzualismul înainte de căsătorie, chiar cu partenerul sau cu partenera, greu vor plăti acest păcat, cu atât mai mult cu cât nu s-au mărturisit înainte de căsătorie, ca să-și ia iertare de la Dumnezeu. Traiul rău va fi urmarea păcatelor de dinainte de căsătorie. Spunea Părintele: „*Avem mult de furcă, desigur, cu acest vrăjmaș, cel mai de temut dintre toate păcatele, căci desfrânarea, datorită instinctului sexual care e foarte puternic, îl încolățește pe bietul om. ... Mulți întreabă: de ce-i păcat? E păcat când treci peste măsură - care este aspră. Este necesară această cenzură a minții, a inimii, a voinței, a folosirii energiei genetice (hormonale) pentru regenerarea întregului organism, haotizat de păcate și patimi, spre a ajunge la starea de sănătate.*”

Multe sunt sfaturile, și numeroase sunt exemplele pe care ni le-a dat și ni le-a lăsat acest mare misionar al românilor, acest ales al lui Dumnezeu încredințat cu o misiune specială. Ele sunt un mare tezaur de gândire și spiritualitate ortodoxă. Să dea Dumnezeu să ajungă în fața ochilor și a sufletelor noastre, sub formă de lucrări tipărite, toată lucrarea de mântuire a neamului pe care a făcut-o Părintele Arsenie Boca prin exemplul vieții lui, prin toate predicile pe care le-a lăsat creștinilor, prin toate scrierile sale, prin toate mărturiile creștinilor care l-au cunoscut și au avut binecuvântarea să-i audă ei înșiși cuvântul lui viu, care pătrundea și mișca sufletele celor ce-l as-

cultau. Să ne ajute Dumnezeu pe toți creștinii, ca nici o pagină din lucrarea cea mântuitoare a Părintelui Arsenie să nu rămână necunoscută dar să ne străduim să și împlinim după puteri, cu **darul** lui Dumnezeu. Amin!

(*Monahul Teognost*)

„Nu uita că ești o cărămidă duhovnicească din marea clădire a Bisericii lui Hristos. Rămâi cuminte în acest zid socotindu-te legat de celelalte cărămizi cu mortarul iubirii.”

„Până la Dumnezeu, nu este nici jos, nici sus, nici aproape, nici departe, pentru că Dumnezeu este pretutindeni și de aceea El e mai aproape de tine decât sufletul și trupul tău, numai să știi și să afli această apropiere prin credință și rugăciune.”

(*Părintele Arsenie Boca*)

„Când Mântuitorul poruncește iubirea de vrăjmași, El n-o face ca să te îngenunche în fața celui rău, ci ca să te elibereze de răul din tine și în felul acesta să-l limiteze.”

„Nu există vrăjmaș mai mare pentru om decât omul însuși și de nimic nu trebuie să se teamă omul ca de el însuși. Cine își stăpânește simțămintele, acela își petrece viața în pace.

Nu e un biruitor mai mare pe pământ, decât acela care se biruiește pe sine însuși și domnește asupra patimilor sale.”

(*Părintele Arsenie Boca*)

„Oare nu știi, omule, că din prima și până în ultima zi a vieții tale tu alergi mereu? Îți transporti sufletul spre limanul Împărăției lui Dumnezeu, în căruța trupului tău.”

„Fii hotărât! Încearcă și ai să vezi cât poate un om care vrea să fie curat. Un înger bun doarește să te ajute, nu-l refuza.”

(Părintele Arsenie Boca)

„Păcatul este conspirația minții omului cu diavolul împotriva Legii lui Dumnezeu, este călcarea legilor vieții printr-un abuz de libertate.”

„Fii în fața lui Dumnezeu și în fața conștiinței tale limpede ca un pâraiaș, dar nu-i lăsa pe cei vicioși și pe cei răi să se uite în sufletul tău, că privirea viciului întunecă sufletul. Cu oamenii să te împaci, dar cu păcatele să te cerți.”

(Părintele Arsenie Boca)

TAINA CĂSĂTORIEI

„Iisus sfințește unirea trupească a bărbatului cu femeia, ridicând căsătoria la înălțimea de mare Taină - în Hristos și în Biserică”

Un singur trup

Atâta vreme cât toți împărații lumii nu vor fi de prisos, vom înapoia banii însemnați cu numele lor; atâta vreme cât toți oamenii nu vor fi asemenea îngerilor, neamul nostru trebuie să se înmulțească.

Familia și statul, înjghebări bicisnice⁴ când ne gândim la fericirea din ceruri, sunt trebuitoare în adăstarea⁵ pământescă a Raiului. Dar atâta vreme cât sunt trebuitoare, vor fi nevoite, cât de cât, să nu fie din cale afară de necurate și schiloade.

Cel ce cârmuiește (*statul*) ar trebui să simtă responsabilitatea deopotrivă cu cel ce slujește; unirea între bărbat și femeie (*familia*) ar trebui să fie veșnică și nefățarnică.

Iisus vede în căsătorie, mai înainte de orice, (duhovnicește vorbind), împreunarea a două trupuri. De data aceasta întărește spusa Vechii Legi: „Nu mai sunt două trupuri

⁴ Bicisnic (becisnic) - vrednic de compătumire, debil, slăbănog, neputincios, bolnăvicios; lipsit de personalitate, de energie.

⁵ Adăstarea - așteptarea.

ci un singur trup”⁶. Mirele și mireasa fac un singur trup, cu neputință de despărțit. Acel bărbat nu va avea altă femeie; femeia aceea nu va cunoaște alt bărbat, până nu i-a despărțit moartea. Împerecherea bărbatului cu femeia, când nu-i ușurarea unei luxurii vagaboande, ori a unei prostituări furișe, **când e întâlnirea și oferta a două feciorii sănătoase**, când e precedată de o alegere nesilită, de o patimă curată⁷, de-o învoială știută de lume și consfințită, capătă caracter aproape mistic, pe care nimeni nu-l mai poate înlătura. Alegerea e fără schimbare, patima⁸ curată e consfințită, învoiala e veșnică. **În cele două trupuri ce se strâng în dorință, sunt două suflete ce se regăsesc în iubire.** Cele două trupuri se schimbă într-un singur trup, cele două suflete într-un singur suflet.

Cei doi și-au amestecat sângele; dar din această contopire se naște o făptură nouă, plămădită din viața lor: **întruchiparea vădită a contopirii lor.** Iubirea-i face asemenea lui Dumnezeu: făurari ai mereu reînnoitei și miraculoasei faceri.

Dar această trupească și rituală vanitate, cea mai desăvârșită dintre nedesăvârșitele înjghebări omenești (nunta creștină), nu trebuie să fie tulburată ori întreruptă niciodată. Adulterul o strică; divorțul o curmă. Adulterul este traducerea⁹ vicleană a unității, divorțul renegarea-i definitivă. Adulterul este un divorț secret, întemeiat pe minciună și trădare; divorțul urmat de o nouă căsătorie, e adulterul legiuit.

Iisus osândește totdeauna, în chip solemn și răspi-

⁶ Facerea 2, 24; Matei 19, 5.

⁷ patima înțeleasă ca pasiune; (n. ed).

⁸ pasiunea

⁹ trădarea, înșelarea.

cat adulterul și divorțul. Întreaga-I fire se răzvrătea împotriva îngrozirii, în fața necredinței și a trădării. Veni-va o zi, proorocește El, vorbind de viața din ceruri, în care bărbații și femeile nu se vor mai cununa (Luca 20, 34-36); dar atunci cununia trebuie să cunoască măcar toate virtuțile îngăduite de viața pământească.

Isus, Care pornește totdeauna de la cele văzute către cele nevăzute, nu-i zice adulterin doar celui care fură soția fratelui său, dar chiar și celui ce o privește pe drum, cu ochii poftei¹⁰. Nu-i adulterin doar cel ce se dă într-ascuns cu femeia altuia, ci și acela, care, după ce a alungat-o pe a sa, se însoară cu alta. Într-un singur loc pare a îngădui divorțul: bărbatului femeii adultere, însă vina soaței izgonite n-ar putea îndreptăți în nici un chip crima pe care ar săvârși-o cel trădat, însurându-se cu alta.

În fața Legii atât de absolute și neîndurate, până și ucenicii se ridică în două picioare¹¹. De vreme ce așa trebuie să fie, la ce bun să se mai însoare omul? Dar El le răspunde: „Nu toți sunt în stare de ceea ce spuneți, ci doar aceia cărora le este dat. Deoarece sunt fameni (eunuci) născuți așa din sânul maicii lor, sunt fameni făcuți de oameni și sunt fameni în vederea împărăției cerurilor. Cine-i în stare să o facă, facă!”¹²

Cununia e un hatâr făcut firii omenești și răspândirii vieții. Nu-s toți în stare să se păstreze curați, feciorelnici și singuri, „ci doar aceia cărora le este dat.” (Matei 19, 11). Desăvârșitul celibat e un har, o răsplată a izbânzii sufletului asupra trupului.

¹⁰ Matei 5, 27-28

¹¹ Matei 19, 10.

¹² Matei 19, 11-12.

Oricine vrea să închine întreaga dragoste de care-i în stare unor fapte mari, va (trebui) să se „osândească” (pe sine) a rămâne cast. Omul ce trebuie să îndeplinească o grea solie, care-i va cere toate zilele, până la cea din urmă, nu se poate lega de o femeie.

Cununia cere părăsirea ființei tale în voia altei ființe, iar Mântuitorul va să dea tuturor ființelor îmbinarea a două suflete - nu-i ajunge - căci ar face grea, poate cu nepuțință contopirea cu toate sufletele celelalte. Răspunderile pe care le atrage după sine alegerea unei femei, nașterea copiilor, întemeierea unei mici înjghebări în mijlocul celei mari, sunt atât de grele, că ar fi o zilnică piedică față de alte îndatoriri nespuse de grele.

Omul care vrea să le poruncească celorlalți oameni, să-i schimbe, nu se poate lega pe viață cu o singură faptură. Ar trebui să fie necredincios femeii ori chemării sale. Îi e prea dragă lumea nesfârșită a fraților săi, ca s-o îndrăgească numai pe una singură dintre surori. Eroul e întotdeauna singur. Singurătatea-i e osândă și măreție. Se lipsește de bucuriile dragostei casnice, iar iubirea din el se înmulțește spre a se împărtăși tuturor oamenilor, într-o sublimizare¹³ de jertfă, ce întrece toate extazele pământesti. Bărbatul fără femeie e singur, dar liber; sufletu-i, necotropit de gânduri lumești, poate urca mai sus. Nu zămislește copii în carne și oase, dar îi face să nască la a doua viață pe copiii sufletului său¹⁴.

Nu tuturor le e dat însă de a ține piept abstenenței: „Cine-i în stare, s-o facă!”. Întemeierea împărăției cere oameni care să-și dea tot sufletul; **dăruirea trupească, chiar**

¹³ Desăvârșire.

¹⁴ Fiii duhovnicești.

îngrădită de îndrituirea cununiei, e o moleșire pentru cel ce e chemat să cate la cele sufletești.

Cei ce se vor scula în marea zi a izbândirii nu vor mai avea ispite în Împărăția Cerurilor. Împreunarea bărbatului cu femeia fie chiar sfințită prin dăinuirea veșnică a căsătoriei, va fi înlăturată. Marea ei țintă este zămislirea de oameni noi; dar atunci moartea va fi înfrântă și nu va mai fi nevoie de veșnica primenire a semințiilor. „Bărbații lumii acesteia se însoară, iar femeile se mărită; dar cei ce vor fi socotiți să aibă parte de lumea viitoare și de învierea morților, nu vor mai fi ținuți să se cunune, că aceia nu mai pot muri niciodată; sunt oameni asemenea îngerilor și sunt copii ai lui Dumnezeu, fiind copii ai Învierii¹⁵.

Prin dobândirea vieții veșnice și a firii îngerești - cele două făgăduințe și credințe ale lui Hristos - ceea ce părea cu puțință de îndurat ajunge de negândit; ceea ce părea curat ajunge josnic; ce era sfânt, netrebnic. În acea lume supremă, toate încercările la care e pusă seminția omească au fost făcute mai dinainte.

Păcătoșitului mascul bestial i-a ajuns împreunarea fugară cu femeia furată; **bărbatul se ridică până la cununie, până la unirea unică cu femeia unică**; sfântul se ridică și mai sus, ajungând până la castitatea de buna lui voie. Dar omul arhanghelizat în cer, prefăcut în duh de iubire, a învins fie chiar și în amintire trupul; iubirea-i, într-o lume în care nu se află săraci, bolnavi, nenorociți, și dușmani, se transfigurează într-o contemplație mai presus de cele pământene.

Ciclul nașterilor s-a închis. Cea de-a patra împărăție a fost întemeiată o dată pentru totdeauna. Cetățenii acestei

¹⁵ Luca 20, 34-36.

împărății fi-vor pe veci aceiași aceia iar nu alții, de-a lungul veacurilor. Femeia nu va mai naște în durere. Osârdia surghiunului e stinsă; șarpele e înfrânt. Părintele îl sărută iarăși pe copilul fugit, raiul e găsit a doua oară, și nu va mai fi pierdut niciodată.

Odrasle pentru Dumnezeu¹⁶

„Nașteți copii cu gândul să fie slujitori ai lui Dumnezeu între oameni: odrasle pentru Dumnezeu”
(*Părintele Arsenie Boca*)

Chiar și după Legea Vechiului Testament, căsătoria este indisolubilă, de nedelegat, adică nu era îngăduită despărțirea. Știind aceasta, fariseii s-au apropiat de Iisus, ispitindu-L: „*Se cuvine, oare, ca bărbatul să-și lase femeia sa pentru orice pricină?*” (Matei 19, 3).

Iisus îi provoacă la Lege: „*Dar n-ați citit că Cel ce i-a făcut dintru început, bărbat și femeie i-a făcut pe ei? Și a zis: Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă?*” (Matei 19, 4-6)

Ei răspund în sensul îngăduirii date de Moise, cu cartea de despărțire. Dar Iisus, Care era la zidirea omului, le-a spus rostul de la începutul zidirii, în care nu merge despărțirea, fiindcă amândoi, bărbatul și femeia, alcătuiesc o singură făptură. Iisus întărește căsătoria la rostul ei de la începutul zidirii.

¹⁶ Matei 19, 3-15, Maleahi 2, 15.

Iisus nu putea coborî rațiunile creației din motivele lui Moise, de aceea a ridicat căsătoria la rangul de Taină.

Deci, dacă ar fi trăită de căsătoriți la valoarea și la cuviința de Taină, ar da și roade vrednice de Tainele lui Dumnezeu.

Dumnezeu a ridicat pe om la cinstea de colaborator al Său în lume.

Căsătoria, la rangul la care a instituit-o Dumnezeu, ar trebui să realizeze în progresie geometrică posibilitatea acestei colaborări.

„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură cu trup și suflet? Și această făptură întrunită (unitatea căsătoriei) la ce năzuiește ea? Odrasle pentru Dumnezeu!” (Maleahi 2, 15).

Deci, dacă în Taina Cununiei cei doi sunt o singură făptură, atunci această făptură la ce năzuiește ea? - Odrasle pentru Dumnezeu. Răspuns categoric!

La ce atunci Hristos este cap bărbatului?¹⁷, dacă nu pentru împlinirea unui suspin al firii, „căci făptura a fost supusă deșertăciunii, nu din voia ei, ci din pricina aceluia ce a supus-o, totuși cu nădejde”¹⁸. „Pentru că dorul statornic al făpturii așteaptă cu nerăbdare descoperirea fiilor lui Dumnezeu”¹⁹, de vreme ce „făptura însăși se va izbăvi din robia deșertăciunii, ca să se bucure de libertatea mării fiilor lui Dumnezeu” (Romani 8,21).

La picioarele sfinților fiarele uitau de sălbăticia lor. Sălbăticia din firea de om e cea mai amară robie. Creșterea omului la bucuria și la odihna „libertății fiilor lui Dumnezeu,” atârnă hotărât și de atitudinea căsătoriților

¹⁷ I Corinteni 11, 3.

¹⁸ Romani 8, 20.

¹⁹ Romani 8, 19.

față de căsătorie; iar ei, sfinții, mulți sunt aleși tocmai din cauza atitudinii religioase a părinților mai înainte de a se naște.

Căsătoria are multe motive ca să fie Taină.

Când familia nu va mai fi întemeiată pe Taină, oamenii vor fi o turmă de fiare sălbatice, destrăbălate.

Buna vestire

„Buna Vestire ar trebui să însemne o ridicare reală, nu numai doctrinară, a căsătoriei la rangul de Taină și deci cu roade capabile de Taină ...

Buna Vestire taie hotarul între Sfinți și oamenii de nimic” *(Părintele Arsenie Boca)*

La plinirea vremii, trimis a fost de Dumnezeu Îngerul Gavriil într-un oraș din Galileia, Nazaret, către Fecioara Maria aducându-i vestea că din Duhul Sfânt și din puterea Celui Preaînalt va concepe și va naște pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, pe Care Îl va chema Iisus.

Acestea sunt datele, simplu expuse de Evangheliștii Luca și Matei.

Faptul acesta simplu cutremură însă legile firii. Nici Fecioara Maria n-a putut primi faptul fără o puternică întâmpinare critică, fără o puternică cutremurare interioară. Iar cât despre Iosif, paznicul și garantul Sfintei Fecioare, știm că pe ascuns a vrut să o părăsească.

Nașterea lui Dumnezeu printre oameni era făgăduită prin prooroci cu mii de ani în urmă. Isaia proorocul a spus lămurit că o Fecioară va naște rămânând totuși fecioară.

De n-am fi siguri de faptul petrecut, că Dumnezeu

S-a unit cu firea omenească, în persoana lui Iisus, mai că nici n-am putea crede.

Această naștere a lui Dumnezeu, în făptura Sa, e de fapt o **renaștere a omului**, proces care a fost anunțat, pregătit și care s-a desăvârșit apoi în istorie. Aceasta înseamnă cuvintele „La plinirea vremii”.

Ceea ce e greu de priceput e faptul acesta: - cum e cu putință ca „Tatăl omului” să Se facă „Fiul omului”, Fiul fiului Său? Dar iată că S-a făcut. S-a făcut istoric și de atunci se face și tainic în toți cei ce-L primesc pe Dumnezeu și se nasc a doua oară.

Deci, când sufletul, prin făptura noastră întreagă, ajunge pe căile osteneții (ascezei) și ale iubirii la starea de „fecioară”, are loc și pentru noi, la plinirea vremii, nașterea lui Iisus în făptura noastră.

†

Dumnezeul nostru nu e un Dumnezeu care a părăsit lumea în seama legilor, iar El S-a retras în afara ei undeva. El nu e nici confundat cu natura, cu „marele tot”, căci atunci cum s-ar putea naște „totul” în parte. Dumnezeu nostru e o ființă mai presus de natură dar în legătură cu lumea, o energie activă creatoare, care transmite lumii ceea ce de fapt caută și spre care neîncetat tinde: plenitudinea existenței în unitatea universală. Această putere a Duhului Sfânt se unește (se împreunează)-cu lumea și vrea să nască din ea chipul viu al lui Dumnezeu.

Dar faptul istoric petrecut pe planul realității omenești, a zămislirii și nașterii Fiului lui Dumnezeu în Fiul Omului, mai are și alte semnificații.

Cu Iisus apare în lume o nouă generație de oameni, **neamul lui Iisus**, care nu se naște numai după legile firii, ci peste ele se suprapune o naștere spirituală, duhovnicească.

că, generația spirituală a lui Iisus. Noul neam duhovnicesc, cel al lui Iisus, nu-i un neam care se naște pe pământ, după legile lumii animale - un neam neîncetat ispitit de pofta inferioară.

„Desfacerea de odinioară a omului de Dumnezeu înseamnă pentru om pierderea integrității, pierderea chipului androgin, care constituie chipul său ceresc, pacificat de ispitele lăuntrice.

Hristos Se naște din Fecioară ca să sfințească din nou alcătuirea omenească femeiască și să o unească principului masculin, ca bărbatul cu femeia să devină androgini²⁰ cum a fost Iisus” (Bichner Hristern). Teologul și înțeleptul german are următoarea expresie minunată privitoare la noua stare de după păcat a neamului omenesc: - „Prin căderea de la curăția originală, Fecioara, Înțelepciunea, i-a părăsit pe oameni și s-a retras în cer”. Dar odată cu venirea lui Iisus în firea omenească s-a coborât iarăși Fecioara, - veșnica înțelepciune, - redându-i-se noul chip de viață în neamul duhovnicesc al lui Iisus, neamul cel creștinesc.

S-ar putea observa, continuând ideea aceasta, că precum odinioară Înțelepciunea, care în graiul Părinților semnifică Fecioria, s-a retras în cer, lăsând pe oameni să ajungă „numai trup” (Geneza 6, 3) și deci să ajungă în popot, nu cumva și noi netrăind noul stil de viață (după Hristos), să se retragă și aceasta de la noi, iar neamul omenesc să se scufunde într-o nouă catastrofă.

Realitățile spirituale, numai trăirea le fixează în temeliiile omului.

Înțelepciunea este eterna Feciorie și nu eternul fe-

²⁰ Androgini - principiul feminin și masculin se află unit într-o singură persoană.

minin²¹. Cultul care îi este închinat e acela al Fecioarei și nu al principiului feminin care provine din căderea în divinizare. Iată de ce cultul Înțelepciunii se confundă aproape cu Cultul Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului. În ea natura feminină devine fără prihană și naște prin Duh. Astfel se naște noua generație omenească, generația lui Iisus, nemuritoare, biruitoare asupra neajunsului nesfârșit al nașterilor și morților. Călea care duce la restabilirea chipului integral al omului, se deschide prin Fecioara Maria și prin zămislirea sa a Fiului lui Dumnezeu. Aceasta este călea fecioriei, a curăției, a neprihănirii, călea iubirii mistice.

Învățătura și cultul Fecioarei au fost întotdeauna aprofundate în creștinism; însă învățătura despre căsătorie și sfințirea zămislirii n-au fost îndeajuns. Revelația sensului mistic și pozitiv al iubirii dintre bărbat și femeie aparține problematicii conștiinței creștine. Sensul mistic al iubirii, dogmatic, e nedezvoltat și ceea ce găsim asupra acestui subiect la învățătorii Bisericii e sărăcăcios și neîndestulător. Creștinismul Părinților ne învață să câștigăm fecioria prin ascetism, dar nu ne descoperă nici unul sensul mistic al iubirii ca pe o cale ducând la fecorie, la restabilirea chipului integral al omului și a vieții veșnice.

Creștinismul are motiv să îndreptățească și să sfințească căsătoria și familia omenirii păcătoase. El apără și spiritualizează astfel viața generațiilor decăzute (I Timotei 2, 15), dar nu spune nimic asupra transfigurării sale, asupra venirii unui nou gen. Această transfigurare nu e pusă în lumină în creștinism ca multe altele. Sfințirea maternității are un sens casnic, dar ea nu e o soluție a problemei.

²¹ „Fecioară”, în înțelesul duhovnicesc al cuvântului de curăție originară, poate fi și tânărul nu numai tânăra, și bărbatul nu numai femeia.

Prăpastia care există între iubirea (senzuală), care naște și iubirea mistică, orientată spre veșnicie, creează o antinomie²² pentru conștiința creștină.

Biserica învață că genul decăzut și împărțit se transformă în Fecioara Maria în feciorie și maternitate iluminată, primind într-însa Logosul lumii Care se naște de la Duhul.

Dar se pare că nici o deducție n-a fost făcută în ceea ce privește căile pozitive de iluminare și transfigurare a vechiului element de rasă al genurilor. Sensul religios și pozitiv al iubirii ca legătură care-l unește însăși ideii de om **ca ființă integrală**, nu e revelat clar. Aceasta rezultă din dezvoltarea nedeplină în creștinism a concepției antropologice. Iubirea ca și atâtea alte lucruri ale vieții creatoare a omului rămân neexplicate și nesfințite, afară de lege într-o oarecare privință, și sortite unui tragic destin în lume. „Iubirea, prin natura sa, ocupă același loc cu mistica. Ea e spirituală și nu poate fi asimilată organizării fizice și trupești a vieții omenești”.

Iubirea e legată ideii inițiale de om. Nu avem o comparație a sensului religios al iubirii decât simbolic, ca legătură între Hristos și Mireasa Sa - Biserica.

Buna Vestire ar trebui să însemne o ridicare reală, nu numai doctrinară, a căsătoriei la rangul de Taină și deci cu roade capabile de Taină.

De importanța care se dă *nașterii de sus*, suprapunerii de Taină: Fiul lui Dumnezeu în Fiul Omului, atârână neînchipuit de mult înălțarea sau josnicia la care este supusă viața. Iată, dacă o atitudine mișcă cerul spre pământ,

²² Antinomie - contradicție aparent insolubilă între două teze, legi sau principii, care se exclud reciproc și care totuși pot fi demonstrate, fiecare în parte, la fel de concludent.

unde vin apoi mulțimi de neazuri și de nenorociri de care nu vă poate scăpa nimeni.

Cu divorțul nu scapi de greșelile făcute. Adesea ele te urmăresc în multe căsătorii sau în orice altă parte ai luat-o. Nu te scapă nici rugăciunile!

Spovedania doar te pune în temă cu vinovățiile tale față de „hotarele legii” de la cununie, pe care le-ai călcat și-ți dă iertarea lui Dumnezeu pentru neștiință, dacă aceasta a fost, sau pentru neputință, dacă aceasta este, și-ți dă puterea și răbdarea ispășirii, dacă te îndrepti ca și conviețuire.

Dumnezeu iartă²³, dar nepedepsit, nimic nu lasă. Așa scrie Cartea (Sfânta scriptură)!

{Greșelile de conviețuire și urmările lor}

Iată acum o descriere sumară a greșelilor de conviețuire și, legat de ele, urmările lor inevitabile, care te așteaptă în față și îți se așează în brațe. Iar dacă așa stau lucrurile iar practica pe teren așa confirmă, atunci **măsura preventivă** e cea mai bună, e singura rațiune posibilă și la îndemâna tuturor.

La conviețuirea căsătoriilor, nu-i bun **nici abuzul, nici refuzul**. Abuzul îl atinge pe soț, refuzul pe soție, dar și pe soț. Cum e aceasta? Așa-i făcut omul de Dumnezeu: bărbatul și femeia, dintr-un singur trup. Cu cunoștințele contemporane de biologie, de endocrinologie și de neurologie, putem înțelege clar aceste lucruri.

{Fie în turma lui Hristos, fie în turma lui Epicur²⁴}

Sistemul nostru nervos, ca să servească solicitărilor

²³ dacă-I ceri aceasta prin spovedanie la Preot (n. ed.).

²⁴ Epicur (341-270 î.e.n.) - filozof materialist și ateist grec, care a conceput înțelepciunea ca o călăuză spre fericirea care se dobândește prin cultivarea plăcerii.

vieții în bune condiții, are nevoie de o bună și corectă funcționare a glandelor noastre endocrine. Glandele noastre sunt înșirate în număr de 7-8 (depinde cum sunt numărate) pe toată verticala staturii noastre. Două sunt în cap, responsabile cu comenzile și cu modul de funcționare a tuturor celorlalte. Acestea din cap sunt sensibile, adică lucrează în consonanță cu concepția ta de viață în care te integrezi trup și suflet.

Pentru o clarificare pe scurt a rosturilor acestor două glande din cap, ca să funcționeze într-un mod sau altul, e destul să dau ca exemplu două concepții de viață diametral opuse: într-un fel vor lucra aceste glande de comandă asupra tuturor celorlalte glande din subordine când te integrezi în turma lui Epicur (viața imorală) și altfel vor conduce iconomia endocrină când te integrezi în turma lui Hristos.

{Cine fuge de copii, fuge de responsabilitate}

Sărim peste aceste glande de pe verticala omenească și ne referim puțin la cele sexuale. Aici e aici! Aici au fost lăsați oamenii fără nici o cunoștință exactă. Ba li s-au spus multe minciuni și fiecare a fost lăsat în banii lui, cu greșelile și ereziile sale.

S-o luăm fugitiv cu puțină biochimie endocrină. Sexele - bărbat și femeie - se caută la maturizare unul pe celălalt, trecând peste orice bariere ale oricui. Totuși e bună, chiar foarte bună, și puțină minte și cât de cât o cunoștință pozitivă a faptului acesta al continuității vieții.

Constituțional natura bărbatului are o glandă în plus față de femeie - prostata. Această glandă spune foarte multe și importante lucruri în iconomia vieții și în interpretarea corectă a foarte multe neazuri ivite în familie.

Tot pentru clarificare, trebuie (spuse) și numele produselor de biosinteză ale glandei: hormonii. Aceștia sunt substanțe de biosinteză produse de glande și vărsate în circuitul intern al sângelui, cu ajutorul căruia circulă prin tot organismul, cu activitatea și activarea sistemului nervos, deci a tuturor organelor, în scopul de a menține organismul întreg și în bune condiții de viață internă și externă.

Iată din tainele prostatei: aceasta sintetizează săruri ale acidului glutamic, care sunt substanțe absolut necesare sistemului nervos, atât al bărbatului, cât și al femeii, dar nu le prepară decât bărbatul.

Aici e explicația fundamental biologică, în temeiul căreia femeia este atârătoare de bărbat. Fără substanțele lui endocrine ea nu regenerează nervos, mintal, etc. Aici începe să se înțeleagă de ce au urmări nefaste și abuzul și refuzul.

Dacă aceste substanțe extrem de valoroase pentru economia vieții și pentru funcționarea în bune condiții a sistemului nervos sunt risipite de plăcere, de care nu te mai saturezi - atunci încep să apară urmările. Abuzul păgubește pe bărbat de necesarul de substanțe glutamice sistemului său nervos (15 miliarde de neuroni) și încep fenomenele de carență nervoasă, care pot ajunge până la slăbirea totală a funcției mintale. S-au văzut asemenea cazuri de tâmpenie a minții și de pierdere totală a memoriei, fără să fie și alte boli în organism. Respectivul era suprasolicitat, iar el s-a predat. Urmările sociale se înțeleg.

Refuzul, le păgubește pe femei. Unul din motivele obișnuite este acela „întemeiat” pe stăvilirea numărului de copii. Modalitatea aceasta este viciul „onaniei” cu femeia. Păgubesc amândoi - pagubă biologică ce se resimte în sănătatea amândurora.

Mintirea, trișarea, ferirea, e unul și același viciu, ce duce în mod normal la o nervozitate și la o nemulțumire unul față de altul, pe care natura în nevinovăția ei caută să o remedieze. Și cum o remediază? - Căutând fiecare în părți alt partener ca să nu falsifice conviețuirea. În fond e o rezolvare greșită, vinovată față de unitatea de dragoste a Tainei Cununii. Deci, dacă o femeie greșește cu altcineva, de vină e trișarea lor, „ferirea” soțului, care o împinge la gestul căutării altuia care să fie corect cu natura. În majoritatea cazurilor de necredință a femeii e de vină soțul că nu și-a umplut casa de copii. Deci, **cine fuge de copii, fuge de responsabilitate**. Și unde fugim? În iresponsabilitate.

*{ Când îți iei răspunderea de a rodi copii,
Stăpânul vieții îți va ajuta! }*

Când însă îți iei răspunderea de a rodi copii, Stăpânul vieții îți va ajuta să ai și ce le da de mâncare și-ți va asigura și cinstea căsătoriei. Deci, nici abuzul, nici refuzul, ci o dreaptă socoteală și o conviețuire corectă și cinstită.

Mai mult chiar, o altă constrângere de care trebuie ținut seama e foliculina, hormon feminin toxic și cancerigen. Toxic la nivelul creierului, dând continuu dureri de cap și foarte intens cancerigen la nivelul sânilor și al uterului (fibroame uterine). De cleștele acestui hormon nu este scăpare decât de la 3-4 copii în sus, - iar sarcinile să fie în mod natural, cum apar ele normal. Această ordine normală și naturală a sarcinii, e singura cale. Asigură sănătatea copiilor și a mamei.

Salturile peste sarcini, lepădarea de copii, indiferent cu ce mijloace și din ce motive, ating sănătatea copiilor ulteriori, dacă mai vin. Dar chiar dacă nu mai vin alții, Legea

divină îi pedepsește și retrospectiv pe cei făcuți cronologic.

Așadar, în însăși constituția endocrină a femeii e pusă obligativitatea nașterii de mai mulți copii. E chiar condiția de mântuire a femeii, după cum i-a descoperit Dumnezeu Sfântului Apostol Pavel.

În cazul viciului sau a greșelilor de conviețuire, apariția cancerului care ucide soția se răstoarnă iarăși în răspunderea soțului. Soțul care nu vrea copii, nu trebuie luat; e un criminal camuflat al soției sale. Nu e din turma lui Hristos!

Abia de la 3-4 copii în sus, făcuți în ordinea naturală în care apar, se neutralizează acțiunea toxică și cancerigenă a foliculinei. Terenul confirmă aceasta. Sunt mame cu 10-12 copii făcuți, care trăiesc și ajung la vârsta de 80 de ani sănătoase, în destulă putere, fără să le doară capul sau să fie bolnave...

Femeile mai pătimesc și de crizele climacteriului (menopauza) cam de la 50-52 de ani în sus. Când viața lor de până aici a fost corectă și conformă cu natura, tulburările acesteia trec aproape neobservate. Echilibrul endocrin e asigurat de normalitatea conviețuirii și a roadelor făcute până aici. În cazul viciilor de conviețuire, perioada aceasta e o adevărată nebunie.

Nu mai vorbesc de reflexul normalității sau anormalităților de conviețuire în sfera psihicului, care formează un capitol aparte, cu o matematică mult mai complicată și cu pedepse mai greu de evitat. De asemenea, nu pomenesc aici decât în treacăt reflexul purtării, în genere, în codul genetic - deci în fondul ereditar al urmașilor.

*{Cauzele predispoziției precoce a tinerilor
spre sexualitate}*

Totuși nu mă pot abține de a nu pomeni unul care

produce extrem de multe și grele dificultăți în educarea copiilor. Și anume, când soțul nu dă pace sarcinii (zice că el nu poate, sau nu vrea sau nu se declară stăpân pe legile naturii), atunci copiii vin pe lume cu predispoziții precoce spre sexualitate. Aceasta îi face îndărătnici și foarte greu educabili (sunt certați cu disciplina; unii genetic prezintă cromozomul criminalității - circumstanțe atenuante în justiție). Fug de la școală și încep aventurile. Deci, tot în răspunderea soțului se soldează și aceste neazuri.

Explicația biologică: au crescut în mediul uterin hrăniți cu sânge prea îmbibat cu progesteron, hormon sexual masculin.

{Toxicitatea alcoolului și a tutunului}

Tot în treacăt pomenesc și de acțiunea toxică a alcoolului. Dacă 6 grame de alcool la litrul de sânge au puterea să sudeze o mulțime de spermatozoizi câte doi cap în cap, fără să le tulbure viața, atunci ce vom zice de bețivii notorii?

Iată ce se întâmplă: acești monștri masculini au două cozi, deci o capacitate dublă de mișcare. Ajunși ca atare în organismul femeii, caută febril ovulul, până și la trompă și acolo îl fecundează; oul format nelalocul lui crește astfel normal, dar trebuie extirpat cu trompă cu tot. Așa se instalează sterilitatea, condiție suficientă de dezechilibru, până la faze clinice. Iată ce pustiu de bine face băutura. Femeia în cazul acesta să prefere orice agresiune, numai sterilitatea și dezechilibrul nu.

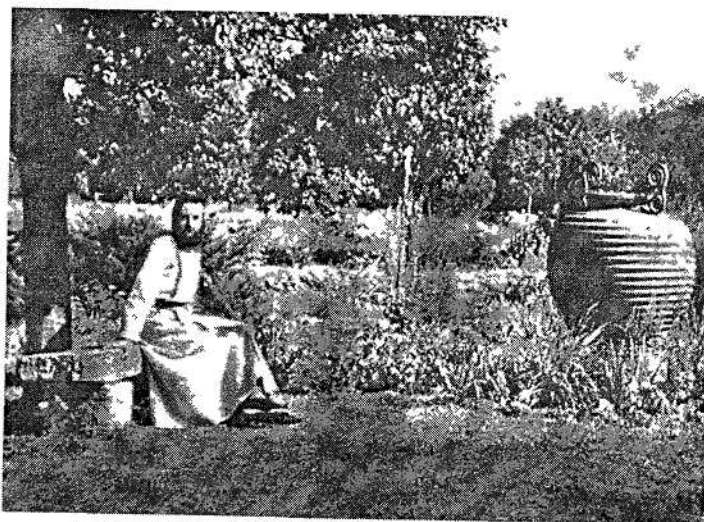
Toxicitatea tutunului duce în cazuri excesive (dar nimeni, spun fumătorii, nu știe gradul de vitalitate și carență organică pe care o are sau nu o are) la atrofierea funcțională...

Bărbaților! atenție la neatenția cu voi înșivă și cu urmașii voștri, ca să nu zic la indolență, **tutunul diminuează drastic potența sexuală**. Mai mult de atât nu vă spun. Dacă aveți minte, bine e, să luați aminte!

Alcoolismul, bețivitatea bunicilor, apare în nepoți cu tulburări și insuficiențe nervoase, până la nivelul de epilepsie. Beția ca și tutunul, sunt o mare pacoste care s-a înscris genetic în patrimoniul ereditar și duc treptat, dar sigur, la degenerarea omului din neam în neam, deci duc la degenerarea neamului.

Răspunderile cresc considerabil!

Tu în ce concepție de viață alegi să te integrezi?

*Părintele Arsenie Boca
în minunata curte a Mănăstirii
Brâncoveanu, de la Sâmbăta de Sus*

ÎNVIEREA „MORȚILOR”

„Înviați pe cei morți”!²⁵ Porunca aceasta o avem și noi, preoții, urmașii Sfinților Apostoli, ucenicii de azi ai Domnului. Însă nu pentru trupuri moarte i-a fost Domnului grija, nu, ci pentru sufletele moarte, pentru oamenii cărora le merge numele că trăiesc dar de fapt sunt morți.

„Acestea zice Domnul: «Iată, Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, din mormintele voastre. ... Și voi pune întru voi Duhul Meu și veți învia, și vă voi pune pe voi pe pământul vostru, și veți cunoaște că Eu sunt Domnul, grăit-am și voi face, zice Domnul»" (Iezechiel 37,12,14).

Iată semnul lui Iona prin care au să treacă toți din toate vremurile și locurile, când spaima va fi mare, încât mulți vor vrea să moară, dar nu mai pot, tânguirea e degeaba; și așa vor fi trași de prin morminte în ziua înfricoșată, la darea de seamă a judecății din urmă. Veni-vor înspăimântați - în ziua aceea nu mai încapе tânguire: crezi, nu crezi, îs povești, ba nu-s povești, atunci vezi, nu mai trebuie să crezi de vreme ce vezi. Și ce vezi? Vedere minunată: toate faptele ce le-ai făcut întru ascuns acum sunt date pe față. Și le vezi nu numai tu ci și toți oamenii dimpreună cu îngerii văd întreolaltă toate faptele lor și ale tuturor.

²⁵ Matei 10, 8.

Mai mult, oamenii au să vadă și toate urmările faptelor lor, în urmașii și înaintașii lor. Au să vadă cuvântul lui Dumnezeu pe care trebuiau să-l asculte și să-l facă, ca să nu fi venit urmări din acelea peste o mulțime de oameni.

Cuvântul lui Dumnezeu îi va judeca pe ei după faptele lor. Vor vedea toate vorbele ce le-au spus cât au trăit în lume, și-și vor vedea și gândurile și cărțile ce le-au scris, și toate urmările lor peste oameni. Părinții își vor vedea faptele uciderii de prunci, toate, toate se vor descoperi în ziua aceea. Iată de ce o judecată dreaptă și veșnică nu se poate face decât chemându-se toți oamenii să-și vadă toate faptele cu toate urmările lor. În asemănare cu judecata de pe pământ, și judecata lui Dumnezeu se face după anumite legi. Pe pământ sunt adeseori puzderie de legi, dosarele faptelor și martori; la judecata lui Dumnezeu sunt însă numai două legi: Legea iubirii de Dumnezeu și Legea iubirii de oameni, în care sunt cuprinse toate celelalte. În loc de dosare sunt *cărțile morții* și *cărțile vieții*, în care sunt scrise faptele oamenilor iar martorii - toată făptura lui Dumnezeu.

În aceste două legi sunt puse față în față faptele și oamenii. Prin legile acestea îi desparte pe oameni între buni și răi, precum desparte păstorul oile de capre, oile de-a dreapta și caprele de-a stânga. (...)

Dacă nu ne întoarcem de la cele dinafară la cele dinlăuntru, la făptura cea născută de sus de la Dumnezeu, la Hristos, Cel ce petrece în adâncul profund dar apropiat al fiecărui om, dacă nu vom căuta darul nașterii noastre celei din Dumnezeu, atunci Hristos Iisus se află în noi flămând și însetat, gol, străin și bolnav de durerea întunecării noastre, și pe deasupra întemnițat.

Prin urmare iată descoperite lucrările noastre...

Acum știm pe Cel ce flămânzește și însetează după

noi, acum știm pe Cine ținem în temniță pe viață, dacă nu cumva Îl și răstignim zi și noapte cât trăim... Acum e limpede de dovedit: putem avea față de Iisus Hristos și de Duhul Său cel Sfânt, Care este temelia și viața noastră după Dumnezeu, fie purtarea lui Iuda, fie iubirea lui Iisus; dar și soarta lor în vecii vecilor.

Prin urmare nu este nedreptate la Dumnezeu dar nu știm noi tainele. Și tare mai sunt frumoase tainele lui Dumnezeu: „*Amin, amin, grăiesc vouă: cine ascultă cuvintele Mele și crede Celui ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte în viață*” (Ioan 5, 24). Auziți cuvântul lui Dumnezeu, că este chip de trecut la viața veșnică, fără de a trece prin focul judecății!

Doamne, ce taine se deschid?

Când a trimis Mântuitorul pe cei 12 ucenici, deprinzându-i la propovăduirea Împărăției cerurilor, printre alte porunci le-a dat și aceasta: **înviați pe cei morți!** Porunca aceasta o avem și noi, preoții, urmașii Sfinților Apostoli, ucenicii de azi ai Domnului.

Însă nu pentru trupuri moarte i-a fost Domnului grija, nu, ci pentru sufletele moarte, pentru oamenii cărora le merge numele că trăiesc dar de fapt sunt morți.

A găsi în tine pe Hristos Cel cu Cruce, temelia ta dumnezeiască, și a clădi pe ea viața ta, aceasta este învierea cea din morți înainte de învierea cea de obște. Fericit și sfânt este acela ce are parte de învierea cea din morți. Peste acesta moartea cea de-a doua n-are putere. „*Amin, amin, grăiesc vouă, că vine ceasul și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și care vor auzi vor învia!*” (Ioan 5, 25). E glasul Fiului lui Dumnezeu care cheamă la înviere prin preoții, ucenicii și trimișii Săi din toate vremurile: să aveți parte de învierea cea dintâi! De

aceea, pentru faptele din vremea de moarte, cere Preabunului Dumnezeu prin post și rugăciune judecata Lui milostivă. Aceasta e Taina mărturisirii la preoți, uceniciei și tălmăcii lui Dumnezeu între oameni, ca să clădești de aici înainte viață nouă pe temelia Hristos Iisus Cel cu Cruce și în Duhul cel Sfânt, în Biserica Sa.

Misticismul și puterile naturale

Misiunea preoților în regenerarea insului, familiei și neamului

Când neamul se autonomizează de Biserica lui Hristos, atunci nu mai ajunge la cunoștința de sine, de drept - cum sunt neamurile care se leapădă de Hristos. Vor protesta și a doua oară, - vor fi a doua oară protestanți, dacă nu s-au mulțumit cu protestarea lui Luther - și le va fi după faptele lor.

Aceste trei răspunderi și misiuni, a Bisericii, a preoților și a statului, dacă nu se înserează în ordinea normală a locurilor, se inversează valorile. Căci acolo unde poruncește trupul sufletului, sau vremelnicul veșnicului, lucrul nu dăinuiește.

Noi, preoții, suntem oameni trimiși de Dumnezeu. Toți preoții sunt trimiși lui Dumnezeu, ca să ajungă la cunoștința de sine și de Dumnezeu, ca să aducă și pe alții la cunoștința de sine și de Dumnezeu, ca să nu rămână în întuneric și să se răzvrătească.

Dintre slujitorii lui Dumnezeu potrivit credinței Bisericii noastre, din vreme în vreme sunt aleși unii și încredințați cu o misiune specială. Sunt misiuni care apar din vreme în vreme, misiuni speciale, așa cum apăreau la iu-

dei în timp de 1500 de ani patru prooroci mari și 12 mici, de la Moise la Sfântul Ioan Botezătorul, ultimul prooroc. Au fost mai mulți prooroci, dar aceștia au fost aceia care au trezit credința adevărată, atunci când evreii voiau să se autonomizeze, sau să slujească altor dumnezei.

Misiunile speciale sunt arătate așa în Sfânta Scriptură: „Vă voi trimite slugile Mele dis-de-diminează...”, adică înainte de-a veni pedeapsa pentru păcate. Dumnezeu trimite vestitorii fiecărei vremi, ca să-ți dea răgaz să te îndrepti. - „Voi trimite slujitorii Mei dis-de-diminează”, înainte de a începe bătaia lui Dumnezeu în toată plinătatea ei. Pe aceștia îi alegea Dumnezeu cum vroia și cum știa în înalta Lui Înțelepciune. Pe cine este curat îl bagă la lucru. Un cioban cu viața curată a fost ales la evrei David - deși mai avea 11 frați. Apoi alt cioban, Amos. Aceștia erau mai curați ca toți ceilalți. Când David a pășit apoi una și alta, a avut minte și le-a folosit în bine și acele căderi. Dumnezeu a ales pe trimișii Săi și dintre preoți, pe Iezechiel preotul, pe Isaia preotul, așadar dintre fiii preoților.

Vremea în care suntem o vedeți mai bine ca mine, citiți și aveți răgaz să vă dați seama cum se poartă veștile, vedeți ce zic purtătorii de război. Unul dintre ei, cel mai important chiar zice: „Nu este vorba de învingători și învinși ci numai de supraviețuitori și distruși”. Sorții războiului nu sunt în mâna celui ce l-a stârnit, ci în mâna cerului - cum va fi cumințenia oamenilor, așa va ține și lumea. Dumnezeu caută cumințenia oamenilor în vreme de încercare: dacă o au ori se întărește. Dacă o au și trec la pocăința cerută - fără de care nu se poate - puternic este Dumnezeu să întoarcă cele rele în bine. *De multe ori am spus-o, încât cred că s-a auzit și de urechi mari.*

În ordinea chemării la pocăință, Dumnezeu te chea-

mă mai întâi prin glasul conștiinței; dacă nu ascuți îți rânduiește după aceea glasul preoților; nu ascuți nici de această chemare îți dă neazuri, boli, suferințe - le îngăduie. Dacă nici de acestea - îți grăiește Dumnezeu cu tunul. Unii, e drept, se fac mai credincioși după ce au fost pe front. Alții nu vor crede nici când Dumnezeu le grăiește cu tunul. Căci, dacă de glasul domol al preoților n-au vrut să asculte, de glasul aspru al tunului la fel, atunci le rânduiește Dumnezeu chemarea a cincea, care este anarhia..., unde nu mai este temere de Dumnezeu ci prigonire.

Și cine trece prin această încercare dreptcredincios este mântuit. Căci în acele zile sau ești cu ei sau cu Dumnezeu. Aceștia sunt cei veniți de pe pământ în vremea strâmtorării celei mari. Locul e biblic. Așa merg lucrurile în afară dacă nu-și trag de seamă să se îndrepte înlăuntru. Cititorii de Apocalipsă știu - și Apocalipsa e cea mai citită carte în vreme de strâmtorare.

Știm că în vremile de pe urmă Dumnezeu va trimite îngerii, căci oamenii tot nu s-au pocăit de păcate și de curvie. Noi, preoții, suntem slugile lui Dumnezeu între oameni. Maleahi (proorocul) o spune: „suntem îngerii lui Dumnezeu”. Un altul zice că a văzut pe Iisus Marele Preot și ceată nouă de slujitori. Aceștia sunt cei care vor avea să fie trimiși în bucata de vreme de la venirea Mântuitorului până la a doua venire. Aceasta relevă de altfel o problemă de teologie foarte importantă. Dar nu ne este dat nouă să ne ocupăm de ea și nu e nici timpul necesar. În orice caz ne silește Scriptura la aceasta: slugi ale lui Dumnezeu și împreună slujitori (lucrători); suntem colaboratori ai lui Dumnezeu în via aceasta.

Iată, știind ce suntem, și răspunderea noastră în împrejurările actuale este de a chema pe toți la pocăință, la

viață curată, astfel ca la „venirea a doua”, noi, cei care suntem cu Dumnezeu, să fim gata și poate nu puțini sunt cei care vor intra în Împărăția lui Dumnezeu. Preoții au datoria de ai lumina pe toți, de a „pescui”, de a învăța, ca cei chemați să fie în stare să-L mărturisească pe Mântuitorul și să poată trece proba muceniei nu ca niște fricoși, ci ca niște oameni plini de puterea credinței. Numai prin El putem birui. Noi suntem chipul neputinței, dar prin Hristos, Care este Atotputernic, noi devenim puternici. Dacă suntem slugi ale Lui, avem puterea Lui.

Azi ne-am împărtășit cu Hristos. El trăiește în noi. Trebuie să facem să sporească această trăire și să ajungă la puterile la care au fost cei dintâi creștini. Și a fost în acea vreme mare credință. Cu studenții de la Sibiu m-am înțeles că dacă mai fumează și nu luptă împotriva acestei patimi așa de mici, la pereți nu mă mai duc să vorbesc. Nu tabacul e păcătos ci neputința de care dau dovadă. Iar dacă tu azi te-ai împărtășit cu Hristos, cum cutezi să pui în gura Lui țigară? Iar Sfânta Împărtășanie, dacă n-ați știut, v-o spun, se consumă toată, în întregime, nu dă nici un rest, așa că Hristos e în trupul, în vinele noastre.

Răspunderea preoților a fost făcută pe înțelesul nostru de însuși Dumnezeu. Iată ce zice către Iezechiel proorocul: *„Fiul omului! socotitor te-am pus pe tine, peste neamul lui Israel și dacă vei auzi vreun cuvânt din gura Mea, dă-i de veste. Dacă Eu voi zice celui fără-de-lege: „Păcătosule, cu moarte vei muri” și tu nu-i vei da de veste, ca să se întoarcă de la căile sale, și să fie viu, păcătosul va muri în fărădelegea lui și sângele lui din mâna ta îl voi cere. Dar dacă tu ai dat de veste păcătosului să se abată din calea lui și să se pocăiască și nu se va pocăi de faptele lui, va muri în fărădelegea lui, iar tu ți-ai mântuit sufletul tău”* (Iezechiel 3, 17-19). Așadar

te-am pus străjer, adică să vorbești ca din partea Mea.

La predică începem cu: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”, dar ferească Dumnezeu să pui pe seama Sfintei Treimi învățăturile pământești ci cum spune Sfântul Apostol Petru²⁶: „vorbele tale să fie ca ale lui Dumnezeu”. Și numai după ce ai terminat predica să spui: Amin. Unii spun Amin după invocare și apoi se propovăduiesc pe ei înșiși.

Noi, duhovnicii, suntem mai mult decât dreptii căci duhovnicul este răspunzător de cum a fost învățat dreptul cele ale credinței. Iar dreptul fără smerenie nu se mântuiește. De aceea, duhovnicii nu trebuie să se teamă nici de fața „dreptului”, când acesta n-are smerenie.

Am văzut, **capitalul uman** este reprezentat prin **ins, familie și neam**. Insul este răspunzător de faptele sale, familia de asemenea. Răspunderea în familie este mai grea ca a unui călugăr. A da roadele Tainei căsătoriei e mai greu decât a purta sarcina călugăriei. Adevărul spun, căci așa este. Neamurile de asemenea sunt chemate a umbla în Lumina mării lui Dumnezeu. Și împărații pământului vor aduce mărirea lui Dumnezeu.

Iată, deci, care este răspunderea și misiunea Bisericii, și din aceasta cea a preotului. Și am văzut și zona în care e răspunzător statul, prin ascultarea sau neascultarea, prin subordonarea sau nesubordonarea față de Biserică. Acum se târguiesc cum să dea legi. Târgul acesta nu duce la bine. Cel vremelnic trebuie să stea unde e, că de se va amesteca unde nu-i e locul o vor păți.

Misiunea preotului este de a mai salva ceea ce se mai poate salva; de a propovădui răspicat voința lui Dumne-

²⁶ I Petru 4, 11.

zeu, de a scoate pe cei ce sunt credincioși să se mântuiască. Că de cumva nu vom lumina poporul, va fi rău. Noi suntem datori a propovădui pe Dumnezeu în Treime după predania Bisericii. Noi nu propovăduim ziduri moarte, ci pe Hristos Cel răstignit, căci azi sunt din acei care propovăduiesc un Hristos fără cruce.

Aceasta e misiunea Bisericii al cărei conducător este Hristos; în zadar se neliniștește statul să afle cap Bisericii, că Biserica are cap, căci Hristos este cu noi până la sfârșitul veacurilor, purtând grijă și adevărind cuvintele: „cu voi sunt până la sfârșitul veacurilor”.

Activitatea insului, familiei, neamului, așa trebuie înțeleasă. E bine să dau o asemănare rustică. Cu câtă grijă umblă plugarul să aibă sămânță bună! Și știți cu toții că umblă cu multă grijă nu numai ei, ci în cele din urmă și statul.

Cu cât mai vârtos noi, duhovnicii, trebuie să fim cu grijă asupra seminței de om. Aici începe problema cea mai grea a misiunii duhovnicului. Aici e misiunea celui rânduit de Dumnezeu, din vreme în vreme, să cheme pe oameni la pocăință. Cum acționezi asupra seminței de om? Căci prin ea trăiește insul, familia, neamul. Ea are cu atât mai multă importanță cu cât Mântuitorul a binecuvântat nunta!

Să insistăm asupra acestui capitol. Când energia genetică nu se stârnește cu prețul sau cu măsura care trebuie, aceasta degenerază și avem în jos toate formele de degenerescență ale insului, familiei și neamului, atât în privința trupului - numărul inșilor, sănătatea lor, longevitatea, cât și a sufletului: credință greșită, misticism fals sau nebunie.

Sămânța de om, pe care o numim cu un termen intermediar „energie genezică” sau energie genetică, este o problemă și a preotului-duhovnic și a medicului. Totul depinde de felul cum lucrează și cum acționează omul

asupra acestui **capital vital** din viața lui, de cum îl învățăm s-o chivernisească, căci este una din puterile naturale de care e vorba în subiectul conferinței. Dacă lucrăm asupra energiei genetice cum trebuie, dacă va fi de așa fel îngrijită și chivernisită, atunci această energie de prim ordin va fi convertită, va da roade de regenerare a insului, familiei, a neamului.

Însă dacă duhovnicul se lasă biruit de fața omului sau de neștiința lui (aceasta e singura scuză de luat în seamă), avem toate formele de pervertire a energiei genetice, adică anormale. Deci rostul duhovnicului este de a lovi în păcat, mai ales în rădăcina păcatului.

Vorbirăm în acest sens de convertirea energiei genetice, deci de **regenerarea insului, familiei, neamului**, iar în pas cu nuanțele de pervertire a energiei genetice, de degenerarea neamului.

Energia genetică - fie după categoria bărbat sau femeie, și de aici începe împletirea fiziologiei cu duhovnicia - e o energie naturală menită să perpetueze spița (specia, n. ed.). Dacă lași pornirea firii de capul ei, fără o îngădire, e de așa fel încât ea tinde spre pervertire - din pricină că e însoțită de momeala plăcerii. Omul se lasă momit de momeala plăcerii și astfel este tâlhărită energia genetică în tot pomelnicul păcatelor desfrânării, care pot fi și în căsătoria legitimă.

Să vă înșir păcatele prin care se tâlhărește²⁷ energia genetică:

1. De pe la 5-6 ani apar jocurile cu împunsături necurate de-a mirele cu mireasa - cu sora, verișoara..., încurajate iresponsabil chiar de părinții copiilor.

²⁷ se cheltuiește irațional

2. A doua perioadă începe pe la 14-15 ani în atârănare de²⁸ gradul de vitalitate a individului (poate începe chiar mai înainte). Acum apare altă formă de desfrânare: onania, malahia sau pe limba poporului „curvia cu mâna”, de care greu se tămăduiește. Ea ține de la 14 până la 75 de ani, dacă nu se îngrijește să se izbăvească de ea.

3. Desfrânarea cu dobitoacele, începe tot în faza copilăriei, poate începe la pubertate sau adolescență; această pervertire se întâlnește mai ales la cei debili mintal, care se debilitază astfel și mai rău. Se poate să țină acest păcat și după copilărie.

4. Acum, după aceste păcate, dau cu ticăloșia și în păcatele curviei - stil personal, la care se trece începând cu vârsta adolescenței. De aceea mulți nu mai pot veni la căsătorie și din pricină că ținuta lor are o gravă defecțiune, contractată înainte. Pe respectivul nu-l doare nimic dar nu reușește să convie cu cineva și să-și aleagă o soție. Fetele, de asemenea au desfrânarea cu mâna, dar la ele merge așa de departe, încât ajung să se lupte cu nebunia - și greu reușesc să ajungă la căsătorie. O vom dovedi.

5. Alte păcate din acest pomelnic sunt cele din interiorul familiei, începând cu cele de dinaintea cununiei bisericesti, cu propria aleasă. Ei nu mărturisesc păcatul acesta înainte, ca să-și ia iertare, și cer Sfânta Taină a căsătoriei peste curvie nemărturisită. După asta se miră de traiul rău și că nu vine binecuvântarea copiilor (că nu poate face copii). Făcând păcatul înainte de căsătorie, poate s-a temut că prinde copii, și această frică fiind foarte puternică s-a resimțit în tot corpul și astfel i-au fost paralizate ovarele. În felul acesta ajunge să nu mai aibă copii, să

²⁸ în funcție de

fie stearpă. A gustat mai înainte de vreme din fructul oprit și a avut o teamă care a trecut prin ea ca un curent electric ce i-a paralizat ovarele.

6. Și după căsătorie poate fi desfrânare - așa o numește Scriptura; sub numele căsătoriei își îngăduie toată risipa și toate blăstămățiile. Ce se întâmplă? Se face o pervertire a energiei genetice până acolo că intră în simțul lor și desfrânarea devine o a doua natură. Dacă devine o a doua natură, ei sunt robiți de plăcere și sărăciți de putere. Când se întâmplă să mai zămislească și copii, nedoriți sau printr-un accident, căci căsătoria nu e dată spre plăcere, ci este însoțită și de plăcere (și asta e cu totul altceva), energia naturală slăbită va da un copil slăbănog sau debil fizic și mintal. Ispitiți, oamenii au despărțit plăcerea de poruncă și se feresc de zămislire - ferire care aduce daune atât bărbatului cât și femeii. Aceasta ajunge tot la sterilitate. Ferirea de copii este a doua pricină de sterilitate..

Acestea sunt formele de pervertire. Acesta este felul în care se tâlhărește capitalul vital. Ce-i de făcut? De a acționa energic asupra acestui capital, ca să fie trecut sub formă de energie convertită și să nu se dărapene în pervertirea energiei genetice.

Numai atât e nunta binecuvântată de Biserică, cât e spre nașterea de prunci, cât e comuniunea de iubire dintre părinți și copiii care vor veni - restul e numai desfrânare. Acest adevăr e greu de primit până nu-i dovedești omului urmările, până nu-i spui de ce e așa. Răspunsul vine îndată ce îi poți dovedi concret ce fizionomie ia insul, familia, neamul, când ar asculta de voința lui Dumnezeu.

Voința lui Dumnezeu aceasta este: sfințirea și să vă feriți de desfrânare. Și ca să știți să stăpâniți vasul în

sfințenie și cinste, nu în patima poftelor, că numai atâta nunta e binecuvântă de Dumnezeu, cât este spre naștere de prunci. Restul e desfrânare.

Desigur avem de lucru cu cel mai vrăjmaș dintre toate păcatele, căci peste măsură este încâlcit omul cu desfrânarea. Mulți îți zic: de ce e păcat? Pentru că treci de măsura care, desigur, pare foarte aspră.

Iată ce pățește omul care desfrânează: de îndată ce energia naturală este tâlhărită prin una din formele desfrânării, această energie nu-și mai are și cursul ei intern. Nu-și mai urmează funcția sa endocrină. Organele care izvorăsc această energie nu mai au răgaz, nu mai prididesc să treacă energia lor, prin transformare, în sânge, energie care e foarte trebuitoare în circulația sângelui, și sănătatea este afectată, se șubrezește tot mai tare. De aceea trebuie o presiune de înfrânare, de a opri trecerea în afară până n-a trecut în aparatul circulator. Trecerea energiei genetice în sânge este, ca să folosim o analogie, ca și trecerea energiei căderii de apă în energie electrică. Așadar, nu e o trecere de substanță ci de energie; sângele capătă granule de energie vitală, cu rostul de-a ține în bună stare întreg organismul trupesc. Oricum nu se poate.

Sufletul este de altă natură decât energia genetică, chiar dacă aceasta este transformată după cum am arătat, ea nu se transformă în suflet, ea tot energie rămâne.

Printr-o morală riguroasă²⁹, adică după cum e dorința lui Dumnezeu, energia genetică trece ca energie vitală în sânge. Această energie se mai numește: energie hormonală. Când o ai în sânge ea îți asigură sănătatea în întregime, a tuturor organelor. Tot prin această energie hormonală se

²⁹ riguroasă - neînduplecată, severă, aspră, strictă, dură.

asigură prin urmare și buna funcționare a sistemului nervos cerebro-spinal simpatic și a sistemului nervos în general.

Energia aceasta, care-și are sediul în sectorul de jos al omului, (în organele genitale, cu funcție endocrină), dacă este bine strunită trece în sânge și dă organismului sănătatea perfectă. De îndată ce ai tâlhărit-o, sănătatea devine șubredă, toate tânjesc, devin șubrede: stomac, ficat, plămân, simțurile, oasele chiar. Lucrul acesta l-am văzut cu ochii: oameni încă tineri, veneau într-un suflet la mănăstire abia răsuflând și vârsta lor de 30-40 de ani. Și-i întrebam: Cum de se poate de este așa de prăpădit la vârsta asta? Dar pe de altă parte, eu vedeam semnele desfrânării pe fața lor. Și după caz chemam și pe soț și pe soție și-i întrebam: „Vreți să fiți sănătoși?” „Vrem, cum să nu vrem, că doar am fost și pe la toți doctorii și nu ne-au găsit nimic”. De fapt aveau toate organele la loc, fără lipsuri mari și evidente pentru doctori. Le lipsea energia genezică, hormonală, care nu-i lăsa să funcționeze normal. Faptele se aflau în scaunul spovedaniei și tot aici se hotăra tămăduirea prin acceptarea timpului de înfrânare de cei în cauză. „Vreți să fiți sănătoși? Iată ce să faceți: Timp de ..., după caz, să trăiți în înfrânare din toate punctele de vedere, în toate privințele”. Pleca omul. Eu făceam socoteala matematic, cât timp e necesar să primească energia hormonală și să se refacă, căci omul nu moare, ci trăiește zilele câte-i sunt rânduite de Dumnezeu. După o jumătate de an se făceau sănătoși, regenerați și trupește și duhovnicește. Veneau la mănăstire și acum nu știau cum să mulțumească lui Dumnezeu că s-au făcut sănătoși fără doctori. Doctoria erau ei, dar nu știau.

Și acum, despre hormoni și microbi. Toți cei care își tâlhăresc energia genetică pățesc și boli microbiene. Des-

frânarea e cauza și aici. Microbii stau la pândă în noi ca niște tâlhari. De fapt, fiecare din noi avem agenții tuturor bolilor, dar ei nu pot acționa decât atunci când au un mediu prielnic. Ca să poată erupe acțiunea lor virulentă, se cere un mediu prielnic. În felul acesta, dacă nu ești înarmat cu siguranța internă a energiei hormonice, poți trece aproape prin bolile tuturor organelor, și spuneau unii din oameni seria de boli prin care au trecut una după alta: stomac, intestine, ficat, plămâni, etc. Aceasta pentru că la ei nu mai exista siguranța internă care să pareze acțiunea microbilor. Acum, dacă îl convingi că trebuie să fie înfrânat, îl aduci pe calea sănătății fizice. Asta o fac hormonii care distrug microbii.

Iată și legătura cu sufletul: Aparatul cerebro-spinal, și în general sistemul nervos, e un dicționar între două limbi - cea văzută și cea nevăzută sau neauzită. E dicționarul între suflet și lumea de dinafară, de dincoace. E mediul de transmisie între lumea lui Dumnezeu și lumea aceasta. Aparatul acesta de radiorecepție este intermediarul între cele văzute și cele nevăzute. Dacă ai sănătatea care trebuie, traducerea se face firesc. Dacă n-ai energia endocrină, dintre care cea mai importantă este hipofiza, o glandă mică de la baza creierului mare, care are legătură cu glandele din sectorul de jos al omului, deci dacă n-ai energia endocrină necesară, n-ai nici sănătate. Dimpotrivă, dacă ai această energie endocrină, ai și un aparat bun de radio-recepție și transmisie, ca să le faci cunoscute celui din lumea nevăzută.

Dacă ai o morală justă, dacă duci o viață curată, se întâmplă această convertire a energiei vitale și întreg aparatul de radio-recepție (sistemul nervos) îți servește admirabil cauza.

De îndată ce ești șubred cu viața, adică purtările-ți

sunt păcătoase, și aparatul este șubred și înregistrează toate nebuniile. Ești într-adevăr pradă a unei lumi nebune. Ești în cazul unui **fals misticism** sau în domeniul psihiatriei.

Medicina spune că nici nu poate stabili o limită între normal și anormal (nebun) în lumea de dincoace. Duhovnicul i-o poate spune după viața pe care o duce. Tot așa pot fi clasati cei care propovăduiesc un **misticism bolnav**. Și sunt mulți care vorbesc în numele acestui misticism bolnav. Merg până la a zice că sunt Hristos. A fost unul la mănăstire, (dar stai frate, nu te grăbi, și căutam să-i cunosc viața...).

Viața înfrânată duce la redobândirea sănătății încât să poți deosebi binele de rău.

Lucrurile acestea sunt așa: Ori de câte ori ca duhovnic acționăm energetic, fără să ne temem de ponoase, asupra acestui capital vital - energia genetică, tot de atâtea ori putem avea **formele de regenerare ale insului, familiei, și dacă acțiunea se extinde pe o rază mai mare și asupra neamului**. Regenerare - atât în privința sănătății fizice cât și a minții, căci numai cu mintea sănătoasă poți împlini porunca lui Dumnezeu.

În biserică, omul tâlhărit nu poate primi cuvintele lui Dumnezeu căci el este ca o corabie sfărâmată aruncată de valuri pe mal, și, oricât te-ai strădui de a o străluci cu strălucirea unui Ioan Gură de Aur, tot nu te poate asculta. El e tâlhărit de acele păcate de toată puterea lui sufletească. O spune Sfântul Apostol Pavel despre păgâni, care deși au avut filozofi mari, n-au putut să ajungă la o viață mai bună. Aceasta este de altfel și tragedia intelectualității noastre. N-au morală și n-au nici credință. De cutezi să le-o spui îți râde în față, dar cine râde la urmă râde mai bine.

Dacă veți fi pătrunși de misiunea Bisericii și de răs-

punderea preoțească, lucrați mai cu curaj pentru a curăți pe oameni. În felul acesta vom avea o regenerare și a sufletului și a trupului. Căci numai cu o sănătate regenerată vom putea face față împrejurărilor de astăzi. Numai așa ne vom putea face preoți adevărați. Numai așa vom putea împiedica întinderea necredinței. Numai așa vom putea să scăpăm să nu pășim ceea ce au pășit frații din strana strâmbă. Adică lucrând asupra acestui capital vital, pentru ca să putem împiedica obrăznicia necredinței.

Așa că, în plină cunoștință a misiunii noastre, putem păși la lucru, căci noi nu suntem singuri: Mântuitorul este cu noi. Personal am această cunoștință, de care nu sunt vrednic. Mi-am văzut Stăpânul și mi-a arătat păcatele. Așa se deosebește adevărul de părere, căci mi-a arătat păcatele mele nu ale altora.

E vorba de mobilizarea morală făcută cu tot natul³⁰. Și nu izbutesc decât numai dacă se curăță de păcate cât e cu putință și cu trebuință; atunci va spori Dumnezeu credința. Tu, duhovnic, nu ești decât unealtă și omul de curaj. Atunci îi vom putea scoate să-i întărim pe cei ce sunt ai lui Dumnezeu din valurile de oameni.

Vor veni vremuri în care cei păcătoși numeric vor fi mai tari, dar calitativ - cei credincioși, căci calitatea totdeauna este superioară cantității.

Prin răbdarea noastră, a preoților, vom putea să ne mântuim sufletul. Noi suntem lucrători luați în ceasul al 11-lea. **Pacea s-a luat de pe pământ și ... a ieșit din lume.** Așa că de îndată ce-și fac de cap, să alegem pe cei care sunt de ales, căci pe un lup în piele de oaie nu poți

³⁰ Nat = fecior - în graiul bănățean; Natul = de la feciorul de crai până la feciorul de rând (adică cu tot neamul).

decât a-i lua pielea de oaie și a-l arăta lup adevărat; sau, având un vraf de pleavă, în zadar te vei ruga: pleavă bună, fă-te grâu!, că tot nu se va face. Duhul vremii noastre este acesta, al ceasului al 11-lea. Lupta e pusă, noi trebuie să păzim lucrul ca să nu piară cei ai lui Dumnezeu. Omul trebuie să fie următor al unei porunci, pentru ca în vremea de vârtej, vreme care îi va cuprinde pe oamenii de pe toată suprafața pământului, să nu-și piardă capul.

Dacă nu-i sănătate, e scăzută și credința. Ea trebuie să fie așa de tare, încât cu prețul vieții s-o mărturisești. Să avem așadar grijă să nu se piardă credința. Să avem grijă să nu fie neputincioși. Pentru aceasta să nu piardă vremea. Ziua aceea a încercării nu este zi de temere, ci pe cei ai lui Dumnezeu îi bucură. Ori de câte ori le spun oamenilor la mănăstire cum cheamă Dumnezeu pe cei păcătoși la pocăință, tot de atâtea ori ei plâng, Ori, eu, totdeauna simt semnele bucuriei pe față. Într-adevăr zilele grele pentru cel slab cu credința sunt pricină de plâns, ori pentru cel pregătit, nu. Ci mai mult, e prilej de bucurie. Noi avem posibilitatea, dacă vom regenera poporul nostru printr-o viață morală aspră, să-l trecem prin proba grea a muceniciei.

Cei căldicei desigur vor fi de pagubă. Să nu fim și noi vinovați de aceasta. Cei răi se vor lepăda de Dumnezeu și se vor lega de stăpânitorii veacului. Pentru aceștia nu va fi deschisă Împărăția. Pe ei îi va cuprinde atunci groaza. Ei sunt contra celor care cred. Aceștia (care cred) când văd că vin vremuri tari (știu) că se împlinește cuvântul lui Dumnezeu: „Când veți auzi de războaie și zvonuri de războaie să nu vă înspăimântați, că se cuvine să fie acestea, dar încă nu va fi sfârșitul, că se va scula neam peste neam și împărăție peste împărăție... dar cel ce va răbda până în sfârșit acela se va mântui” (Marcu 13, 7-8, 13).

Cei ai credinței suntem cei ai curajului. Nu ne temem căci trecând proba muceniciei, știm ce ne așteaptă.

În ce privește cuvintele: „Acesta este glasul de dimineață a vremii ce va să vină”, trebuie înțeles că aceasta este o misiune mistică către puterile naturale, dintre care n-am vorbit decât despre una: energia genetică și am adus câteva din dovezile Sfintei Scripturi, căci e plină, apoi dovezile științei. Ar mai trebui să vorbesc și despre ereditate, mediu și destin, alte puteri naturale. (Destinul de acum, după concepția creștină, vine mai mult de la divinitate).

Acesta e nervul conferinței. Acesta e înțelesul titlului conferinței: misticismul și puterile naturale. Care din acestea vor putea duce la mântuirea omului? Atunci nădăjduiesc că mare furtună se iscă între bine și rău, între lumină și întuneric, căci mulți sunt ținuți în întuneric de rău. Este o misiune mistică către puterile naturale, dar cât de cât să lămuresc această misiune mistică și către celelalte trei puteri naturale.

Și ereditatea este o forță cu care trebuie să luptăm. Se poate interveni și în ereditate, adică și în mediul extern ca și în cel intern (după cum am văzut), cât și în cel spiritual cu deosebire; vom vedea că se poate interveni și în puternica forță a destinului, care oarecum e din lumea aceasta. Când auzim cuvântul destin - pare că ai auzi că e vorba de o forță care îți anihilează orice inițiativă sau care ți-ar ușura răspunderile. Lucrul nu stă tocmai așa. Când purtările tale sunt rele, pedeapsa lui Dumnezeu vine până la al patrulea neam. Așa scrie în Sfânta Scriptură (Levitic cap. 20), că până la al patrulea neam vine pedeapsa lui Dumnezeu.

Ori de câte ori - ca duhovnic - auzim că un copil e neputincios, tot de atâtea ori ne lovim de ereditate, de influența mediului și dacă mergem și mai la rădăcina lucrurilor,

ne lovim de destin - copilul ispășește vina părinților. De multe ori trebuie să o ispășească și pe cea a strămoșilor.

Se poate însă interveni și în ereditate, și în influența mediului și chiar și în zona divină a destinului nostru, care covârșește pe pământeni.

Destinul e de speriat numai întrucât asupra celor care păcătuiesc e ca o forță strivitoare. Dar dacă îl considerăm în partea lui divină, atunci forța aceasta a destinului are altă față. În cazul când avem pervertirea energiei genetice, o ereditate proastă, un mediu decăzut, cu siguranță că dăm în boli și trupești și sufletești. Când mediul social e în vraiste, cum e azi, desigur destinul e strivitor. Pedepsele vin una după alta.

Dacă, însă, Biserica, preoții, statul ar lucra spre o regenerare a neamului, atunci destinul n-ar avea fizionomia aceasta strivitoare, ci cu totul o altă înfățișare. Ar fi o funcțiune majoră, de ridicarea tuturor puterilor. Destinul n-ar mai trimite conducători care să te spânzure ci care să te ajute.

De noi atârnă cei de mâine, de felul cum vom ști să le dăm locul, așa vor veni. Oamenii se plâng că nu ne-au mai auzit. Dar eu i-am întrebat: N-ați auzit de Biserică? N-ați auzit poruncile lui Dumnezeu? Ascultatu-le-ați? - Ba. E de vină părintele? Ba. Vă tânguieți de lipsa păstorilor? Aici e durere, lipsesc.

Dar cu ocazia aceasta vă leg cu bună tocmeală: **sfătuieți pe oameni ca să păzească nepătată sarcina**, căci orice legătură trupească peste copilul din pântec, e rea, căci se întipăresc în copil toate poftetele părinților și la împlinirea vârstei toate răsar ca ciupercile după ploaie, toate faptele tatălui. Când să crească cresc și faptele moștenite.

De îndată ce oferi sufletului - de la Dumnezeu venit - o temniță întunecoasă, peste care ai semănat toate relele,

va covârși omul cel dinafară pe cel dinăuntru. Și chiar dacă Dumnezeu l-a trimis cu destinația de a fi preot, el fiind încărcat cu păcate, temnița de pe el îl va strivi și el va fi neputincios, ca să nu zic necredincios. El nu va avea puterea să propovăduiască cu toată puterea cuvântului lui Dumnezeu. Mai mult va fi spre sminteală. Va predica apă și el va bea vin.

De aceea trebuie să intervenim, căci lumea nu se gată cu noi. Trebuie să lucrăm sistematic asupra problemei morale, ca să poată trimite Dumnezeu propovăduitori vrednici poporului, altfel se răresc tot mai mult. Ca să fie cum îi vrea Dumnezeu, atârnă și de la părinți, căci aceștia îi încarcă cu poveri prea mari, pe care copiii trebuie să le ispășească, și când sunt maturi și ar trebui să propovăduiască pe Hristos, ei sunt ispășitori ai păcatelor înaintașilor.

Iată temeiul pentru care suntem răspunzători de misiunea aceasta de regenerare morală. Căci dacă Dumnezeu nu ne va trimite conducători luminați, nu Dumnezeu este de vină. În felul acesta destinul nu este ceva apăsător, strivitor. **Dumnezeu trimite sufletul cu o anumită misiune**, dar tu, pământeanule, ești de vină că ea nu se desfășoară, că preotul nu poate propovădui cu toată puterea și nu este un povățuitor al poporului.

Ci scrie: „Dacă nu se vor griji de păcatele lor, pentru aceasta îi voi da în mâinile copiilor lor”. Deci de noi depinde, de noi atârnă ce generație vine.

Știm cu toții că după război (1914-1918) am căzut în toate păcatele, am călcat postul, am desfrânat. Am văzut și rezultatele. Asta a fost generația de după război. În vreme de război nici nu trebuie concepuți copii, căci aceștia moștenesc toată starea nervoasă a tatălui, care vine cu nervii zdrobiți de branduri, atacuri, etc. A fost cu pușca

În vremea aceea, să nu se mire nimeni că la vremea lui, copilul va lua pistolul și va ucide. Generația de acum, să priceapă aceste lucruri: ori se leapădă de păcate, ori va vedea ce zile vor veni.

Iată schițată și această forță - destinul, care e și naturală și supranaturală. Căci jumătate e de pe pământ, iar numai cealaltă jumătate e de la Dumnezeu. Deci și de noi atârnă ce zile vor veni. Destinul nu e numai în mâna lui Dumnezeu, ci și a celor ce știu ce e și cum lucrează.

Dar aceste trei forțe: ereditatea, mediul și destinul, le voi dezbate atunci când vom pune problema natalității³¹. Atunci vom vorbi mai mult pe limba medicilor, căci se pare că acolo au și ei răspunderea, că au și ei o misiune în regenerarea neamului. Dar la ei e multă necredință. Va trebui să mai lase pe Hipocrat și să vină să se adape de la doctorul trupurilor și al sufletelor, și să se dea la o viață morală.

Concluzia este că: se impune intervenirea energică în ținerea riguroasă a moralei, a vieții morale a insului, a familiei și prin aceasta a neamului. Asta pentru că vremea o cere. Dacă boala e grea și medicamentul e mai puternic. Sunt leacuri de limită. Când beteșugul s-a întins recurg la asemenea leacuri de limită, care ori te fac sănătos, ori te pierd. Răul își face de cap. **Ori îl luăm de coarne, noi toți, care suntem hotărâți să ducem o viață după Dumnezeu, ori vom fi pierduți și ca neam.**

Să o facem ca să nu fim păgubași la ceasul încercării. Dumnezeu să ne ajute.

³¹ Problema este prezentată detaliat în desăvârșita lucrare a Părintelui Arsenie Boca: „Cărarea Împărăției”, Editura Sfintei Episcopii Ortodoxe Române a Aradului, 1995.

TRUPUL SFINȚIT

- suport omenesc al unui om îndumnezeit

„Iar cei ce sunt în carne nu pot să placă lui Dumnezeu. Dar voi nu sunteți în carne, ci în Duh, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește întru voi. Iar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui. Iar dacă Hristos este întru voi, trupul este mort pentru păcat; iar Duhul, viață pentru dreptate. Iar dacă Duhul Celui ce a înviat pe Iisus din morți locuiește întru voi, Cel ce a înviat pe Hristos Iisus din morți va face vii și trupurile voastre cele muritoare, prin Duhul Său care locuiește întru voi” (Romani 8, 8-12);

Aspecte ale relației dintre neurologie, endocrinologie și duhovnicie

Fiecare om, gândind mereu la lumea de dincolo de zare, ar trebui să țină ca trupul lui să fie sănătos și să dureze în lumea aceasta cât are rânduit, cu rostul de a ajunge, până la sfârșitul vieții lui pământești, suport omenesc al unui om îndumnezeit.

Când însă omul vede rostul său numai la viața aceasta atunci înseamnă că a devenit numai trup, patimile i-au întunecat vederea și el nu vede nimic.

Cum se explică aceasta?

{Stăpân sau rob?}

Dumnezeu a sădit în firea omului câteva legi fundamentale numite instincte, cum sunt instinctul conservării vieții și instinctul de perpetuare a vieții. Pe acestea le avem comune cu toată seria viețuitoarelor care, însă, le au ca norme fixe de viață. **Numai omul poate interveni, cu libertatea voinței și cu funcția conștiinței, să modifice natura acestor norme fixe, în două sensuri opuse:**

1. - înspre dereglarea lor, devenind patimi;
2. - înspre convertirea și sublimarea lor prin virtute, înspre eliberarea de tirania lor prin nevoință și luptă metodică.

Astfel, dacă omul intervine în primul sens, legile de existență sădite în fire, dereglate prin otrava păcatului, devin:

- patima de nutriție, manifestată prin lăcomie, beție;
- patima de proprietate, manifestată prin avariție, hoție,
- patima de reproducere, manifestată prin desfrânare;
- patima de dominație, manifestată prin trufie.

Deci, un instinct sădit ca lege de existență a firii devine patimă prin libera voință a omului.

Cum se explică aceasta?

Numai omul vrea să despartă rostul instinctului de plăcerea ce-l însoțește, alegându-și plăcerea și refuzându-i rostul

„Împlinirea oricărui instinct al firii e însoțită de plăcere. Omul, numai omul, dintre toate viețuitoarele, vrea să despartă funcția biologică a instinctului în două, vrea să separe rostul instinctului de plăcerea ce-l însoțește, alegându-și plăcerea și refuzându-i rostul.”

Căutând intenționat plăcerea, omul reușește această denaturare în dauna sănătății, cu inevitabile urmări asu-

pra urmașilor, cu prețul pierderii libertății pe care când a avut-o a folosit-o rău, cu prețul dereglării instinctelor superioare (de natură divină), specific omenești, pe care nu mai apucă să le cultive. Căci Dumnezeu a dat omului legile după care să se conducă în viața sa și puterea de a vrea sau a nu vrea să le respecte adică a **dat omului cinstea primejdioasă a libertății voinței sale.**

Deci, dacă se învoiește să rămână între rosturile sale, gândite de Dumnezeu, va trăi după fire în toată libertatea.

{În turma lui Epicur = în robia patimilor}

Însă dacă alege să meargă împotriva legilor vieții, deci împotriva firii și împotriva intențiilor lui Dumnezeu, atunci păcătuiește, își viciază libertatea sa, aduce infirmitatea în fire și își primejduiește viața sa în întregimea sensului ei.

Instinctele - aceste forțe oarbe ale firii au rost în apărarea vieții amenințată de moarte. Cum însă majoritatea oamenilor au dereglat rostul normal al instinctelor urmărind exclusiv plăcerea ce rezultă din satisfacerea lor și refuzându-le rostul, oamenii au ajuns în robia patimilor, pierzându-și libertatea. Plăcerea, căutată numai pentru ea însăși, cheamă repetarea din ce în ce mai deasă a actului de satisfacere a ei, până ce ajunge la distrugerea oricărei cenzuri morale, dereglând organismul și împingându-l până dincolo de posibilitățile sale funcționale, pe unii din supușii ei ducându-i până la doaga nebuniei.

{Sub cenzura rațiunii}

Și totuși există și al doilea sens de modificare a funcției instinctelor, sensul divin, pe care l-am amintit mai sus. Căci firea omenească este formată din două naturi:

- una, a noastră, care este natura biologică, fizică,
 - și alta, e natura duhovnicească, de origine divină,
 care locuiește vremelnic în temnița acestui trup.

Trupul și sufletul trebuie să le formăm într-o unitate, așa cum am fost gândiți de Dumnezeu la începutul zidirii. De aceea, pentru ca omul să nu devină numai natură biologică, „numai trup”, peste **mecanismul funcțional al omului** au fost puse de la zidirea lui, **două foruri de conducere:**

1. **cenzura rațiunii și**
2. **mărturia conștiinței.**

{Despre mecanismul funcțional al omului}

Despre **mecanismul funcțional al omului** putem spune mai întâi că omul are aproximativ 13 milioane de neuroni, care aparțin sistemului nervos și care au nevoie de hrană și mediu³²:

1. Oxigenul pe care hematiile din sânge îl duc la creier.
2. Glicogenul este zahărul special preparat de ficat pentru neuroni.
3. Hormonii, adică produsul glandelor endocrine, care ageresc întreg organismul și cu deosebire sistemul nervos.
4. Somnul, dreptul la somn fiind obligatoriu, știindu-se că omul moare după opt zile de nesomn.
5. O concepție de viață necesară neuronilor, care aduce cu sine înfrânarea de la orice excese.

{Hormonii sunt agenții de stimulare a vieții}

În organismul nostru avem răsfirate mai multe glande a căror secreție internă sunt hormonii. Aceștia sunt un fel de săruri, un fel de substanțe chimice care au rostul să

³² vezi amănunte în Adăugirile editorului.

stârnească la lucru anumite organe interne, să agerească nervii și să înviorze gândirea, să ne facă viața plăcută și cu interes pentru ea, într-un cuvânt **hormonii sunt agenții de stimulare a vieții**. Printre aceste glande sunt și cele care rodesc sămânța de om, și care, spre deosebire de celelalte, au o funcțiune dublă, una internă - secreția hormonilor, și alta externă - producerea celulelor germinative; pe lângă alte rosturi mai au și pe acela de a stimula funcțiunea celorlalte glande și de a da o configurație specifică, plină de vigoare și precisă, corpului întreg, fie bărbat, fie femeie.

În sânge se mai află pe lângă hormoni și vitaminele, secreție celulară a fiecărui țesut în parte, apoi oxigen, toxine, microbi și altele.

Toate acestea la un loc dau ceea ce se numește mediul nostru interior sau humoral, care trebuie să aibă o compoziție normală și determinată pentru ca organismul nostru să funcționeze bine, căci cu deosebire, aceasta are influență asupra sistemului nervos și a capitalei sale, creierul.

*{Legătura între concepția de viață
și glandele endocrine}*

Știind acestea putem schița o relație de **conflict** precum și de **bună învoială** între rațiune și instinct, fiindcă între concepția de viață și aceste glande este o strânsă legătură.

Astfel: într-un fel excesiv funcționează toate glandele endocrine când un om are, de exemplu, concepția de viață a lui Epicur și a urmașilor săi bazată pe plăcere.

Însă, când ai cea mai bună concepție de viață, adică revelația creștină, atunci nu se mai produce acest exces de hormoni care să te desfrâneze sau să te dezechilibreze.

Câtă vreme cele două foruri de supraveghere, cenzura minții și conștiința, puse de Dumnezeu peste construcția

psihofizică a omului, lucrează în armonie, instinctele nu-i dau omului lupte, pentru că acestea primesc aprobarea, satisfacerea și rostul lor concret.

{Când patimile ajung să conducă mintea ...}

Dacă este forțată cu scopul obținerii numai a plăcerii, cenzura rațiunii slăbește considerabil, patimile ajung să conducă mintea, iar omul, dintr-o voită funcționare excesivă a glandelor lui endocrine, își pierde libertatea.

Gândurile, oricât de nebune ar fi, încă nu sunt înfrângeri și păcat, oricât se impun, muncind mintea.

Păcatul începe de la învoirea spre faptă și fapta propriu-zisă. Nemailuând în seamă frâna conștiinței, care prin natura ei nu aprobă niciodată slăbirea rațiunii - viciul și păcatul, omul păcătos intră în conflict deschis cu „pârâșul” lui, conștiința, care prin muștrările sale „nu tace” până ce omul nu-și revizuieste înfrângerile morale și nu se întoarce de la păcat, ca să poată primi iertarea de la Dumnezeu.

În situația în care înfrângerile morale se țin lanț prin deasa lor repetare și prin gravitatea lor, urmează sancțiuni ale conștiinței mai grele decât muștrarea și anume: dezchilibrul minții care la început poate fi mai ușor și din care se mai poate reveni (prin spovedanie curată), însă care poate fi urmat de formele mai grave: schizofrenia, paranoia, nebunia, și în final cufundarea lui în întuneric și în muncă veșnică încă din această viață. **Toate acestea sunt urmările în trup ale capitulării conștiinței ca organ spiritual al omului.** Pentru că atunci când omul cel vechi mereu se obrăznicește cu drepturile sale biologice asupra omului ceresc și biruie, între cele două naturi ale omului, biologică și spirituală, se ajunge la un contrast nelimitat, încât Duhul lui Dumnezeu se retrage din om.

Instinctul rupe zăgazul rânduiei, te îndeamnă să ieși dintr-o ascultare care ți se pare ca un lanț, sau ca o temniță; aceasta este situația de luptă între trup și suflet, între bine și rău, pe terenul minții și inimii noastre. Instinctul se răzvrătește.

Cu cât ești mai luptat de instinct cu atât ești mai răzvrătit. De aceea **tinerețea trebuie disciplinată.**

*{Dacă ai cea mai bună concepție de viață,
atunci cenzura rațiunii rezistă}*

Dar să vedem acum cum decurge o relație de bună învoială între rațiune, conștiință și instinct în forul interior al unui om cu o concepție de viață sănătoasă, în acord cu voința lui Dumnezeu. Să luăm, de exemplu, instinctul de reproducere (sexual). Acesta comandă glanda endocrină corespunzătoare să-și verse în sânge hormonii, care ajunși la nivelul creierului erotizează scoarța cerebrală, determinând apariția pe ecranul minții a gândurilor și imaginilor în favoarea satisfacerii acestui instinct. Acum gândurile cer învoirea, dar cenzura rațiunii rezistă și le respinge iar conștiința aduce Numele lui Dumnezeu care-i arde pe diavolii ce stau ascunși în spatele instinctului, aduce Crucea Domnului, care înseamnă lepădarea de sine, lepădarea de plăcere. Această cenzură manifestată prin gânduri de rezistență, puternice și luminoase, afirmate cu toată credința că Însuși Domnul Iisus luptă cu satana în locul nostru, produce în organism o reacție chimică în care substanțele endocrine din sânge, care erotizau scoarța cerebrală, se neutralizează printr-o apariție de anticorpi. Astfel toate gândurile, imaginile și reprezentările pier și în minte se restabilește un echilibru și o liniște întocmai cu liniștea pe care a restabilit-o Iisus când a venit pe mare la ucenicii

Lui învăluiți de talazurile înfuriate. Liniștirea unei furtuni de gânduri sigur scoate un strigăt interior de recunoaștere: „*Domnul meu și Dumnezeuul meu*” (Ioan 20, 28) și mărturisirea: „*Tu ești Fiul lui Dumnezeu*” (Matei 14, 33).

{V-ați întrebat de ce Sfinții nu putrezesc?}

Concepția de viață este aceea în care te integrezi trup și suflet. Aceasta va frâna producerea hormonilor și va echilibra sistemul endocrin. Prin aceasta se modifică pozitiv structura celulelor întregului corp și se armonizează cu această învățătură. De exemplu: Sfinții nu putrezesc, ei ajung izvoare de mir, nu de putoare. Firea lor pământeană a fost înghițită de viața Sfântului Duh, ei au devenit temple ale Duhului Sfânt și fii ai lui Dumnezeu, iar alți Sfinți au fost răpiți într-un alt mod de existență și mormintele lor au rămas goale.

Pravila albă

Adică o dare pe față a unor stări de lucruri privitoare la căsătorie și în afara ei, dimpreună cu urmările ei, în cea mai mare parte necazuri fără îndreptare (întrerupere), și rânduiala de urmat pentru cine vrea să creadă și să nu ajungă la acestea.

Cel căzut între tâlhari³³ a fost încredințat Bisericii, ca slujitorii ei să poarte grijă de dânsul, spălându-i rănilor cu vin și turnându-i untdelemn - adică pocăința care e aspră ca și vinul pe rană și împărtășirea harului celor 7 Sfinte Taine, izvorând acestea din Hristos, Pomul Vieții, ca un unt-

³³ Luca 10, 30.

ca de un rău. Iar plăcerea e momeala cu care „hoțul” amăgea pe om să se coboare din Ierusalim la Ierihon.

Pe drumul acestei pogorâri, toate puterile, începătoriile, și stăpâniile cele din văzduhuri, ca un puhoi se sileau să intre pe întrecute în partea pătimitoare a firii, adică în poftă și în iuțime, și să le povârnească în contra firii³⁵. Voința i-a întors-o ca să vrea numai ispita vicleanului: plăcerea, și să ocolească povara nașterii de fii ca pe o durere. Căci a fost pândit omul și în latura sfatului minții și a liberei voințe. Ea (mintea), care odinioară avea văzând pe Dumnezeu într-însa, acum e „templu al idolilor, având în loc de un singur Dumnezeu, multe chipuri ale patimilor necurate.”³⁶ Mintea nemaidepănând în sine vederea lui Dumnezeu³⁷, stăpânitorul lumii acesteia³⁸ a încălcat-o în înfățișările celor supuse simțurilor. Ea fiind o putere arzătoare, ca una ce avea să sălășluiască într-însa pe Dumnezeu, care încă este foc - acum născocește și aprinde plăcerile trupului, ea însăși fiind reținută astfel în legătura pătimeașă cu simțurile³⁹. Și iată așa, furișându-se în sfatul minții legea păcatului, care este plăcerea simțurilor pentru care s-a și hotărât moartea trupului; de atunci mintea multora dă trupului numai sfaturi împotriva firii, sau sfatul fărădelegii.

„Foc de ocară este legea trupului, iar îmboldirea prin deprinderea patimilor este lumina lui potrivit cu această lege de ocară; și pară de ocară este arderea când lucră pati-

³⁵ Coloseni 2, 15.

³⁶ Sfântul Maxim Mărturisitorul, Î. 55.

³⁷ Ne mai sălășluind pe Dumnezeu.

³⁸ diavolul

³⁹ Sfântul Maxim Mărturisitorul - Sc. 17, Î. 58.

mile, sau, pe scurt, focul de ocară este păcatul; lumina de ocară - deprinderea păcatului, iar flacăra - lucrarea (păcatului). Prin urmare, nu se cade minții să se încălzească în focul acesta, nici să se lumineze cu lumina aceasta, nici să ardă în această flăcără. Căci ceea ce pentru simțuri este lumină și plăcere, pentru minte este adânc de întuneric.”⁴⁰.

Simțurile nu sunt în stare decât de rătăcire și nu aprind decât stricăciunea trupurilor, iar mintea împinsă în acestea este nu numai contra firii ci și împotriva lui Dumnezeu. Iar o minte înnebunită de simțuri și de poftele contra firii, prin care lucrează toată pofta vrăjmașă, („fiindcă dorința cărnii este vrăjmășie împotriva lui Dumnezeu” - Rom 8, 7), ce sfaturi poate să dea decât sfaturile tâlharilor care căsăpesc pe cei care coboară din Ierusalim la Ierihon: copiii ce vin în lumea aceasta.⁴¹

⁴⁰ Sfântul Maxim Mărturisitorul - Sc. 20, Î. 54

⁴¹ „Oare venirea lui Iisus la nunta din Cana să nu aibă și un înțeles mai adânc? Oare să nu însemneze ceva mai mult, faptul că la nuntă face prima dovadă a dumnezeirii Sale? Oare nu trebuie de aici înainte socotit și Dumnezeu ca prezent la nuntă? Oare Dumnezeu nu are nici un cuvânt în biologie? Nici un lucru? Nici un sens? Nici o conducere? A dat legile și a părăsit lumea? Sau legile îl exclud pe Dumnezeu? De ce dar a ridicat căsătoria la rangul de Taină între cele șapte, iar Bisericii i-a dat în grijă - deci în răspundere și în drept - de-a urmări cu luare aminte roadele Tainei, acești muguri ai vieții, copiii? Nu oare de aceea, ca ei să fie fiii Săi, întregi la minte și la trup, și nu dimpotrivă, puii fărădelegii?” (extras din Cărarea Împărăției, ed. 1995, pag. 214).

*{Prăpădul adus de patimi:
aprinși de pofte contra firii, oamenii își prăpădesc
sămânța și vlaga și își pustiesc neamul}*⁴²

Mai departe să schimbăm puțin cuvintele. Știința medicinei printre multele ei învățăminte o are și pe aceasta: a băgat de seamă că toate țesuturile omului se pot drege, adică se tămăduiesc, numai celula nervoasă atinsă odată, nu se mai drege niciodată; lucrul ei se oprește fulgerător.

Celula nervoasă să o asemănăm cu un ghem de la care pleacă fire în mai multe părți cu rost de „telefoane”. Creierul ar fi ghemul cel mai mare, sau „centrala telefonică”, prin care sufletul primește veștile și trimite hotărârile sale tuturor „creierașilor” mai mici, celule nervoase împrăștiate (împărțite) în tot trupul. Prin șira spinării duc mii de „fire telefonice” la creier. Prin creier lucrează mintea asupra trupului, care (mintea) este parte a sufletului și nu a trupului.

Și dovedește știința că desfrânarea, sau risipirea în orice fel, omoară milioane de celule nervoase. Iată cum: în tot trupul, dar mai cu deosebire în 7 locuri, izvorăște un fel de putere, foarte-foarte trebuincioasă pentru bunăstarea întregului om trupesc. Aceasta e vlaga de viață. Între cele 7 izvoare de vlagă, printre cele mai puternice este și

⁴² Asta e râvna cea mai mare a diavolului, prin cei ce au apus de la dreapta credință. Știe el, dar știm și noi, că acolo unde nu se mai slujește Sfânta Liturghie, unde nu mai sunt suflete vii, râvnitoare spre mântuire, diavolul se află la el acasă, adică iadul. După ce au dărâmat tot ce se poate distruge material, acum vor să ne distrugă și Dreapta credință. Are bunul Dumnezeu câte o mână de țărână pentru fiecare spurcată gură. „Purtările vremii, după purtările oamenilor”, zice Părintele Arsenie Boca. Dumnezeu ne-a promis că e cu noi până la sfârșitul veacurilor. Problema e să nu ne lăsăm noi de Dumnezeu (n. ed).

izvorul ce înmugurește sămânța de om. Când omul se ține după desfrânare, robit de spurcata ei plăcere, izvorul nu mai poate dovedi să verse și înăuntru, în sânge, partea de vlagă neapărat trebuincioasă, pentru că tot lucrul izvorului e „tâlărit” în afară.

Acum, dacă de pe urma năravului desfrânării scade puterea izvorului de a mai vărsa în sânge felul său de vlagă, scăderea aceasta de putere aduce moartea a milioane de celule nervoase. Căci toate țesuturile din om pot răbda de foame sau pot lucra cu schimbul, sau se topesc ca să se facă mâncare celorlalte și, la vreme prielnică, iarăși se înmulțesc la loc, numai celula nervoasă, odată omorâtă de foame, nu mai învie niciodată. Iar mâncarea ei este această vlagă a celor 7 izvoare.

Acum suntem pe cale de a înțelege ce se întâmplă cu mulți care slăbesc la minte văzând cu ochii. Școlarii, de unde la început învățau bine, acum de când cu onania le slăbește mintea și trebuie să părăsească școala. Dar la năravul lor mai este cineva răspunzător și să nu ne grăbim.

Iată pe nume câteva feluri de patimi prin care își prăpădesc oamenii sămânța și vлага, aprinși de poftă contra firii:

- onania sau malahia;
- Curvia;
- Sodomia (homosexualitatea);
- Bestialitatea (cu animalele);

Iar în căsătoria legitimă:

- Desfrânarea;
- Fereala de zămislire (evitarea de a concepe copiii);
- Crima de avort;
- Preacurvia;
- Necurăția;
- Nesocotirea vremurilor oprite;

- Alte nenumite spurcăciuni.

Dar ce e atunci după fire? Numai și numai zămislirea pruncilor.

Căsătoria e o taină dintre cele 7, tocmai ca să nu îngăduie într-însa atâta șerpărie de fărădelegi, încât în zilele noastre trebuie să strigăm amarnic: *Ridicați căsătoria din desfrânare măcar la rânduiala dobitoacelor!* Bindecuvântarea lui Dumnezeu nu s-a dat fărădelegilor! E chiar așa de greu de înțeles?

Dar zic unii: - Noi putem fi și fără binecuvântarea lui Dumnezeu.

Iertați de întrebare: - Unde? În iad?

Da, pentru cine nu vrea să înțeleagă, nici Dumnezeu nu a avut ce să mai zică decât aceasta: „*Cine este nedrept, să nedreptățească mai departe, cine e spurcat, să se spurce și mai greu, cine e drept, să facă dreptate și mai departe, cine stă sfânt, să se sfințească și mai mult. Iată, vin curând și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după fapta lui*” (Apocalipsa 22, 11-12).

Și mai zice știința că tot omul a venit pe lume cu un anumit număr de celule nervoase. Prin faptele lui cele de desfrânare pierde dintre ele un număr de celule, mai mic sau mai mare. Și precum peste toate fărădelegile atârnă legile, așa și peste viața desfrânatului: i se scriu faptele în sămânță. Iar cum copilul este îmbinarea celor doi părinți, a celor patru bunici, a celor opt străbunici, a celor șaisprezece stră-stră-bunici, asta e moștenirea în sus care se numără până la al patrulea neam, dar și ceilalți înaintași își dau partea lor de zestre, însă din ce în ce mai mică, deci ne putem da seama câte au de ispășit copiii din greșelile părinților. Și ce moștenesc! forma și întocmirea trupului, precum și numărul de celule nervoase pe care îl aveau

părinții când au chemat copilul pe lume. De la numărul și sănătatea acestui număr atârnă multe pentru viața urmașilor. Sau mai pe înțeles: un copil are scris în sine toate înclinările unui mare număr de părinți, atât cele bune, cât și cele rele: jumătate de la cei doi părinți, a patra parte de la cei patru bunici, a opta parte de la cei opt străbunici și așa mai departe.

Acum, din toate înclinările acestea vor veni la arătare mai întâi cele mai puternice de la părinții apropiați, dar pot veni la arătare și porniri de la moși-strămoși, atunci când împrejurările din afară sau tocmirea sănătății dinlăuntru înlesnește ca să se arate și moșteniri îndepărtate.

Firea ține la sănătate, de aceea moștenirii bolnave de la un părinte îi sare în ajutor cu partea sănătoasă de la celălalt, dar neputința o poartă totuși nearătată în cojoc.

Înclinărilor acestora, să le zicem grâu și neghină, și vom pricepe cum în copii se arată și sămânța celui rău, care va trebui să o răbdăm până la seceriș, fiindcă semănătorii, lucrătorii și iconomii tainelor, au mai și dormit, încât acum vedem cam multă neghină în țarina aceasta. Iar somnul de care e vorba e adormirea străjii minții, toropeala în patimile fărădelegilor. „Omul vrăjmaș”, diavolul, a strecurat în firea omenească din neam în neam tot mai multă neghină, sau înclinarea drăcească a fărădelegii.

Dar nu numai patima desfrânării omoară grăuncioara nervoasă, ci toate patimile. Mânia aprinsă, durerea peste măsură pentru o dragoste pământească la câți nu le-a făcut sânge rău și nu i-a pălit guta?

Dărâmarea cea mai cumplită însă vine din patima beției. Otrava băuturii pe lângă amortirea și arderea tuturor nervilor, îi strică și sămânța toată într-un chip nemaivăzut, după cum mărturisește știința. Iar dacă cineva cheamă

copiii la viață în starea aceasta, peste bietul copil atârână necaz mare, necaz greu, boala îndrăcirii. Căci ori unde este o dărâmatură mai mare, vine și puterea rea, diavolul, ca la o ispravă a sa, arătându-se prin chinuirea ce o face copilului nevinovat.

Așa se face că vedem nesfârșitul șir de urmași nenorociți: orbi, șchiopi, uscați sau putrezind de vii, alții strâmbi în fel și chip și mai greu ca toate chinuți de draci. Iar alții în ce privește mintea, porniți de mici spre rele, și când vor fi mai mari azvârlind în părinți și în Dumnezeu și sfârșind năprasnic. Mare dărâmare în firea omenească. Acestea sunt fărădelegile în chip de om, ce plângând strigă vinovățiile părinților și aduc doar durere mare în toate părțile. Iar dacă vreți: singura scăpare sigură este de a nu ajunge aici. Este o cale care însă n-are fărădelegi - Taina cununiei. Aceasta-i toată taina și cursul ei.

Ori aceștia sunt *prunci născuți din somnul necurat, martori ai nelegiuirii părinților, când stai să cercetezi* (Înțelepciunea 4, 6). Legea atotputernică ce întoarce faptele oamenilor în brațele lor, o strigă Sfânta Carte în fiecare veac de oameni: „*Fiii desfrânaților nu vor avea desăvârșire, și sămânța ieșită din patrele nelegiuit se va stinge, că de vor trăi și vor avea viață lungă, nu vor fi de nici-o treabă și necinstite vor fi bătrânețile lor cele mai de pe urmă, iar de vor muri de timpuriu vor fi fără de nădejde și fără de mângâiere în ziua judecării. Că neamul celui nedrept are groaznic sfârșit*” (Înțelepciunea 3, 16-19). „*Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu răvnitor, care pedepsesc pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine până la al treilea neam și al patrulea neam și: Mă milostivesc până la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc și păzesc poruncile Mele*” (Ieșire 20, 5-6).

Dar milostivirea lui Dumnezeu, care nu de bunăvoie umilește și pedepsește pe fiii oamenilor (Plângerile lui Ieremia 3, 33) aduce în câte unii înclinările bune ale străbunilor și copilul de mic ajunge la deosebirea între bine și rău. Despre aceștia zice Dumnezeu: „*Un copil care văzând păcatele, văzând toate câte le-a făcut tatăl său, el se păzește și nu face nimic asemenea,... acest om nu va muri pentru nedreptățile părintelui său, ci în veci va trăi, pentru că fiul a făcut ceea ce era drept și legiuit și toate legiuirile Mele le-a ținut și le-a împlinit, de aceea va trăi.*” (Iezechiel 18, 14-19; 17, 19).

{Ridicarea căsătoriei din desfrânare la înălțimea de Taină este singura stavilă în calea pustiirii}

Iată cât de cât înțeală sporirea pustiirii ce se lucra în ascuns în firea fiecărui rând de oameni, care acum, în zilele noastre, s-a arătat în afară, cu urgie mare. Căci: „*De unde vin războaiele și de unde certurile dintre voi? Nu oare de aici: din poftele voastre, care se luptă în mădularele voastre?*” (Iacob 4, 1).

Cine va opri prăpădul pustiirii? - „*Fără Mine nu puteți face nimic bun!*” (Ioan 15, 5). Prăpădul pustiirii nu se va opri până când nu vor scoate oamenii desfrânarea din inimile lor și până nu vor ști de Dumnezeu (Osea 4, 1-10). „*Cei ce se țin de trup, poftesc cele trupesti iar cei ce se țin de Duh, cele duhovnicești. Căci cugetul trupului este moarte, iar cugetul Duhului este viață și pace. Pentru că cugetul trupului vrăjmășie este împotriva lui Dumnezeu, fiindcă nu se supune legii lui Dumnezeu și nici nu poate. De aceea, cei ce sunt în trup (în curvie) nu pot să placă lui Dumnezeu.*” (Rom. 8, 5-8).

Cei ce sunt ai lui Hristos, trupul și l-au răstignit îm-

preună cu poftele. „Nu suntem datori trupului, ca să viețuim după trup. Căci dacă viețuiești potrivit trupului, veți muri, iar dacă ucideți cu Duhul poftele trupului, veți fi vii. Fiindcă toți câți cu Duhul lui Dumnezeu se poartă, aceștia fiii lui Dumnezeu sunt.” (Romani 8, 12-14). „Căci aceasta este voia lui Dumnezeu: sfințirea voastră, a vă feri voi de toată desfrânarea. Să știe fiecare dintre voi să-și stăpânească vasul său întru sfințenie și cinste, nu în patima poftelor, cum fac necredincioșii, care nu cunosc pe Dumnezeu... Că nu ne-a chemat Dumnezeu spre necurăție, ci spre sfințenie” (I Tesaloniceni 4, 3-7).

Pe vremea Sfântului Apostol Pavel, încă sufla urgie mare, mai ales peste creștini. De aceea mulți își luau de la ei înșiși sfat să se înfrâneze desăvârșit în căsătorie, cu gând să fie gata oricând de Sfânta Împărtășanie și de mărturisirea muceniciei. Sfântul Pavel, însă, socotind copiii - mugurii căsătoriei, n-a îngăduit înfrânarea desăvârșită decât pentru vremurile de post și rugăciune (I Corinteni 7, 5). Socotind însă și nevoia ceasului de față, urgia vremii de atunci, le dă sfatul acesta: „Bine este pentru oricine să fie așa cum se găsește. Legat ești cu femeie, nu căuta desfăcere. Dezlegat ești de femeie, nu căuta femeie... Că de acum vremea s-a scurtat. Așa încât cei ce au femei, să fie ca și cum nu ar avea... cei ce cumpără ca și cum n-ar stăpâni și cei ce se folosesc de lumea aceasta, ca și cum nu s-ar folosi de ea. Căci fața acestei lumi trece.” (I Cor. 7, 25-40).

În zilele acestea mai de pe urmă, când și nouă ni se pare că „de acum vremea s-a scurtat”, cercetând firea durerilor, am aflat desfrânarea încleștând pe oameni și lucrându-le de zor dărâmarea în întindere și în adâncime. Iar pe de altă parte preoții vremurilor noastre n-au mai urmărit-o ca păcat și ca atare să o măture afară din Taina

lui Dumnezeu, adică din căsătoria creștină. Așa se face că, „lipsind preotului cunoștința legii și bătrânului sfatul” (Iezechiel 7, 26), oamenii orbecăie în mulțimea neștiinței și a lipsei de sfat, care s-a întins ca o noapte de osândă peste bieții oameni, care dorm liniștiți somnul de primejdie, de bună credință că aceea⁴³ nu-i păcat.

Dar fiind rânduit să văd și să ascult mereu durerile oamenilor, care vin de pe urma păcatelor și a lipsei de sfat, și ajungând adesea una cu durerea lor, într-o zi, slujind Sfânta Liturghie, rugându-mă „pentru pacea a toată lumea și pentru bunăstarea Sfințelor lui Dumnezeu biserici”, aud deodată în urechea dinlăuntru înfruntarea amar-nică: „Nu te ruga de Mine să le dau pace, roagă-te de oameni să-și schimbe purtările, dacă vor să mai vadă pace pe pământ”

Și am înțeles pe urmă multe lucruri... drept aceea, ascultător Poruncii, trebuie să strig cuvântul Scripturii ca o sunare de alarmă: „Dumnezeu vestește acum pe oameni, ca toți, de pretutindeni, să se pocăiască” (Fapte 17, 30). Adică să vină la viață curată, după învățătura drept măritoare a Bisericii lui Hristos, iar când vremea o va cere, să mărturisească pe Hristos cu prețul vieții, netemându-se de moarte. În alt fel nu se poate ridica o stavilă pustiirii ce se întinde peste bieții oameni. Iar ridicarea stavilei este ridicarea căsătoriei din desfrânare, la înălțimea de Taină, între cele 7 Sfinte Taine, ca oamenii să nu îngăduie șerpăria fărădelegilor.

Iubirea desfrânării îi face pe oameni groși la minte și la obraz, și nu înțeleg cinstea. De aceea, mugurii căsătoriei lor, copiii, îi dau pe părinți cu capul de toți pere-

⁴³ Desfrânarea dintre soți.

ții și prin purtările lor rele le azvârle cu copite în obraz, iar la rândul lor îndoit vor lua și ei de la copiii lor.

Lămurit că lucrurile nu mergeau bine!

Nu fără înțeles „a fost chemat și Iisus la nuntă, cu ucenicii săi” (Ioan 2,2), ci ca să pricepem că la nuntă se face prima minune dumnezeiască, spre bine. Numai prin tocmirea căsătoriei după Hristos, care este mintea desăvârșit stăpână peste patimi, se pot scoate înclinările rele afară din fire și să nu mai fie date moștenire sporită din neam în neam și să chinuiască pe oameni.

Iar viața curată a căsătoriei, după cinstea ei de Taină, este aceasta:

1. Binecuvântată este numai rodirea de copii; tot ce este în afară de rostul acesta, în privința trupească, este desfrânare și păcat și să nu se mai facă.

2. Vremi îngăduite pentru chemarea copiilor sunt numai zilele între posturi. Însă dacă numai soții amândoi sunt învoiți pentru rostul rodirii de copii;

3. Vremi oprite sunt acestea:

Cele patru posturi mari de peste an;

Cele trei zile de post pe săptămână (miercuri și vineri, iar luni numai dacă este voință):

Sărbătorile și zilele asupra sărbătorilor;

Vremea necurăției;

Vremea de slăbiciune sau de boală a unuia din soți;

Vremile de tulburări și războaie, precum și oarecare vreme după acestea, pentru cei ce au luat parte la ele;

Vremea oprită cu mare asprime este toată vremea sarcinii, precum și toată vremea alăptării.

4. Cei ce se dovedesc neroditori, să se înțeleagă la petrecerea frățească, evitând păcatul;

5. De la încetarea semnelor femeii, încetează și dato-

ria căsătoriei, a chemării de copii.

6. Urmând așa, nu se mai întâmplă:

• Crime de avort;

• Blestemăția ferelii;

Fărădelegea desfrânării; și alte spurcăciuni.

Iată cu ce rânduială să fie soții de un înțeles. De ce așa? **Lămuriri:**

1). *{Binecuvântată este numai rodirea de copii}*

O căsătorie creștină nu e cu puțință decât între creștini convinși.

Necredincioșii în Dumnezeu nu pot avea parte de Taina lui Dumnezeu, în care nu cred. Până când cineva este în afara credinței creștine dreptmăritoare, tot ce face e păcat și păcatul îi este lege. Cu necredincioșii nu e cu puțință viața curată. Prin răbdarea chinurii de la ei, pot fi biruiți de Dumnezeu și înviați din moartea în care trăiesc. Căci câtă vreme sunt numai trup, sunt printre morți și când află despre Dumnezeu și suflet, învie din morți și încep pocăința.

Ajutați-le, răbdând toate de la ei, dar împotrivindu-vă păcatului, chiar dacă ar fi aceasta o mucenicie neîntreruptă. „Femeia să se teamă de bărbat” când Hristos este capul bărbatului (Efeseni 5, 22-24; I Corinteni 11,3), dar când capul lui e păcatul și „dumnezeul lui e stomacul”, n-are ce sfat de mântuire lua de la dânsul. Fără Hristos este mort, iar sfatul morților duce la moarte; acolo să nu mergeți. De morți să nu aveți frică. De cei ce nu se tem de Dumnezeu, nici vouă să nu vă fie teamă. Toată teama să vă fie de păcat, căci pe aceasta au avut-o și Sfinții.

De aceea sunt opriți de la căsătorie:

1. a. Nebunii; b. Îndrăciții; c. Băutorii; d. Slabii de

mente și cei cu boli lumești.

2. Rudeniile de sânge până la gradul opt. (Verii de al IV-lea grad îi îngăduie pravila bisericească, însă am văzut și la depărtarea asta copii însemnați cu păcatul amestecării de sânge și cu sănătatea zdruncinată pentru totdeauna).

3. Cei prea deosebiți cu vârsta. Depărtarea cea mai mare ce poate fi îngăduită este de șapte ani. Ce trece peste aceștia dovedește patima desfrânării care se răzbună. Văduvii să ia văduve.

4. Vârsta îngăduită pentru fete: de la 18 la 20 ani, iar pentru băieți: spre 25 de ani. Adică vârsta la care să prucească pe ce cale merg și cum trebuie să meargă. Și încă de ceva trebuie să se aștepte o vârstă mai mărișoară: ca să se vadă pe cât e cu puțință toate înclinările din cei doi tineri, care numai cu vârsta se arată. Așa se întâmplă că înainte de căsătorie au o purtare, iar după o oarecare vreme răsar alte purtări, pentru care bucuros ai fi căutat tovarășul vieții în altă parte.

5. Căsătoriile făcute după sfatul sau sila părinților, care socoteau averea - patima lăcomiei - n-au dus la capăt bun. Averea toată s-a împrăștiat.

6. Cercetați ce purtări au avut părinții, cei patru bunici, străbunicii, căci așchia nu sare departe de butuc (trunchi).

7. Nu începeți căsătoria cu păcatul, că siliți Taina lui Dumnezeu, și-L veți avea împotriva. Până la cununia Bisericii, toți sunt datori a avea fecioria nestricată, și fete și băieți. Celui ce crede în Dumnezeu și ține posturile și are un duhovnic, îi este cu puțință. Celuilalt, nu i-a fost cu puțință întâi, nu-i va fi nici pe urmă. De aceea, cei ce robesc la patimi trebuie să dovedească întâi îndreptarea de toate patimile și să ajungă la credința lucrătoare, apoi să întemeieze căsătorii, căci altfel numai

înmulțesc răul între oameni, mai osândind și pe alții împreună cu dânșii.

*{Căsătoria nu este numai o aprindere de trupuri,
ci este chip al unirii sufletului cu Dumnezeu}*

Dacă înainte de Hristos, Tobit (8, 8) a zis cuvântul: „Doamne, iată, iau pe această soră a mea, nu pentru împlinirea poftelor mele (curvie), ci o fac cu inimă curată”, (ci într-adevăr ca femeie), cine, în vremea noastră mai crede așa?

Căsătoria nu este numai o aprindere de trupuri, iar unde este numai atâta vine ura și face vrajbă! Nunta este mai mult decât acestea, este chip al unirii sufletului cu Dumnezeu. De aceea numai când cei doi soți sunt uniți cu sufletul în Dumnezeu, dănuiește și unirea cea trupească și aduce roade după Dumnezeu: copii curați, trăgători spre El.

2. și 3. *{Vremi oprite și vremi îngăduite chemării
pruncilor la viață}*

E oprită vremea posturilor și a sărbătorilor. Întâi e sufletul și Dumnezeu, și pe urmă trupul. Când poartă omul grijă de suflet, iese din pofta trupească, o stinge chiar, ca să poată primi Sfânta Împărtășanie, mâncarea sufletului, și de care trebuie să se apropie tot creștinul măcar de patru ori pe an.

Postul e rânduit tocmai spre stingerea poftelor trupului. Câtă vreme omul nu iese din poftă nu se poate apropia de Dumnezeu. Copiii chemați în sărbători și posturi, toți poartă în ei păcatul părintesc. Căci precum părinții lor n-au ținut seamă de ziua Domnului, așa nici copiii nu vor ține seamă de voia lui Dumnezeu și de sfatul părinților.

E oprită vremea necurăției. În Lege, cei ce călcau rân-

duiala aceasta erau omorâți cu pietre, pentru că pruncul ce se zămislea în vremea necurăției la ei, avea înclinări spre lepră, fiind o țară caldă, iar la noi va avea înclinări spre orice putrezire de viu.

E oprită vremea de tulburări și războaie, pentru cei ce iau parte la ele, fiindcă în acestea li se zdruncină nervii și au o pornire spre vărsare de sânge.

Apoi mai e știut că pruncul ce se va naște, se va alătura părintelui mai slab ca să țină cumpăna; se înțelege astfel de ce în rândul de copii de după războaie sunt mai mulți băieți și moștenesc apucăturile războinice ale taților, dar și zdruncinarea lor nervoasă din vremea când i-au chemat la viață; se mai înțelege de aici și de ce copiii aceștia vor face revoluții și vor sfârși cam prost, ca unii ce vor fi mereu în stare de război cu ceilalți oameni. De aceea, mai așteaptă puțin până ce se mai liniștesc nervii și nu mai ai vise tulburate cu spaima de război, că în starea aceasta nu poți chema decât un băiat, care, și din graba ta, poate apuca pe calea pușcăriei. Ia sfatul la vreme, că acesta face minuni!

{E oprită cu mare asprime vremea sarcinii și vremea alăptării} Iată pentru ce e oprită toată vremea sarcinii:

O dată, pentru că nu mai are rost⁴⁴.

Apoi, pentru că toate simțirile celor doi părinți, dar mai ales ale mamei, prin care trece în vremea aceea, se întipăresc cu deosebire, în mugurele ce s-a plămădit. Deci iată o mare cheie a lucrurilor: precum au fost purtările și toate simțămintele mamei în vremea celor nouă luni, așa va fi și moștenirea copilului ce se va naște pe toată viața sa. Dacă părinții i-au tulburat tocmera cu

⁴⁴ Pruncul fiind deja în pântecul mamei.

fărădelegea desfrânării, aceasta se va întipări într-însul cu tărie mare. Iar când se va naște, până nu ajunge să priceapă se va juca cu sora „de-a mirele cu mireasa sa”, și încă de la șapte ani. Mai târziu va încerca la dobitoace, sau se va deda la curvie cu mâna, pe urmă la curvie în toată regula, patimi care-i vor omorî milioane de celule nervoase. Și de nu se va întâlni cu cineva care să-i cunoască boala, pe la vârsta căsătoriei ajunge în doaga nebuniei. Despre sporul la carte nici nu mai vorbesc, patima aceasta le tâmpeste mintea, căci începe să se poată face de pe la 14 ani. Iar dacă nu i se dă de leac, nu lasă pe om nici la 70 de ani. Toate patimile slăbesc puterea de împotrivire a sufletului, pustiind și trup și suflet și pierzându-le pentru veșnicie. Cei ce pătimesc de aceasta, întâi să se tămăduiască apoi să se căsătorească.

Doctorii dau sfatul căsătoriei numaidecât, fără să socotească roada bolnavă ce vor chema-o pe lume să se chinuiască, și peste toate, dacă aduc vreo roadă.

Prin urmare, înclinările pe care le-au avut părinții în vremea sarcinii, acelea vor fi conducătoare în toată viața copilului ce vine. Acum e vremea cea mai scumpă de a îngriji de purtările viitoare ale copilului, căci acum poți semăna într-însul înclinările unui sfânt, sau apucăturile tâlharului. Se roagă părinții în vremea asta, se împărtășesc cu Sfintele Taine, petrec cu dragoste de Dumnezeu, așa va fi și toată viața copilului ce se va naște, și nu vei avea bătaie de cap cu el că nu crede, că n-ascultă și umblă după rele. Întors, știți cum e!

Dar și vremea alăptării trebuie ținută curată, că încă e legat de mamă și de purtările ei. Apoi nu poate rodi copil nou, pentru că nu-și poate împărți sângele în trei părți și toate să meargă bine: o parte cu laptele, alta pentru sine și

a treia parte pentru cel de pe cale. Dacă sunt mai deși decât îngăduie rânduiala aceasta, toți sunt slabi și nu-s de trai.

Dar de aici se mai înțelege ceva: că pe măsură ce s-a întărit desfrânarea în mădularele oamenilor, a scăzut și puterea lor de apărare împotriva bolilor de tot felul, iar căzând în acestea foarte greu se tămăduiesc, deși mijloacele de vindecare sunt din ce în ce mai bune. **Orice fel de desfrânare e o putrezire înceată ... ca gunoiul care arde... și scurtează zilele omului.**

Luați aminte, că pentru osteneala părinților după voia lui Dumnezeu, Se milostivește spre copii și-i binecuvintează cu daruri, precum Însuși a zis: „*până la al miilea neam*” (Ieșirea 20, 6) pentru cei ce-L iubesc pe El.

4. și 5. {*Despre soții neroditori*}

Înainte de căsătorie întrebați medicii cum stați (cu rodirea sau nerodirea pântecelui). Iar cei ce n-ați făcut-o până la căsătorie, întrebați-i ce se mai poate drege. De aici vă pot spune aceasta: se poate întâmpla ca amândoi soții să fie roditori și totuși roade nu aduc. Ce să fie? Pe unul din soți, cu deosebire pe bărbat, l-au ajuns faptele lui din tinerețe: era curvar, onanist, sau alt chip de pătimăș, și mult făcând fărădelegile acelea i-a slăbit frâna și repede îl trece firea, înainte de clipa când s-ar fi deschis tot pentru o clipă mitrasul femeii să-i primească sămânța. Femeia n-are așadar nici o descărcare, bărbatul nu o mulțumește, i se face scârbă de el, încetul cu încetul se îmbolnăvește. Iar dacă se duc la doctori, aceștia cunoscând și ei pricina, că n-au potrivite timpurile, dau sfatul păcătos de a încerca cu altul, și iată stricându-se căsătoria. Și de unde începătura la toate acestea? Din păcatele tinereților, pe care atotputernicia și rânduiala firii ți le-a întors să ți le duci în spate.

Iată de ce trebuie fecioria nestricată să o aibă și feciorii.

Faceți bine și țineți posturile, osteniți-vă trupurile să nu zburde (să nu azvârle?) și ... este Dumnezeu Care ajută pe tot cel ce zice: Doamne ajută! Întăriți-vă cu Sfânta Împărtășanie și nu se poate să nu se poată.

Iar dacă n-ați făcut acestea și ați ajuns aici⁴⁵, plecați-vă puterii mai tari și petreceți pentru suflet. Căci tot ce se dovedește fără rost pentru Dumnezeu tulbură conștiința și mărturisește că-i păcat. Ajunși aici să ținem parte conștiinței, ca să fim pe placul lui Dumnezeu și să dobândim iertare.

Un sfat: să vă doriți copii de la început, din tinerețe, până ce părinții nu s-au hodorogit de grijile vieții și de multe păcate, căci sunt mai ageri și de mai bună nădejde în viață. Copiii de la bătrânețea părinților sunt mai stinși, pare că lipsește vloga din ei și duc o viață chinuită, pentru că au moștenit o zestre slăbită⁴⁶. Căci viața și așa este o cheltuire neîndurată, și dacă mai e și cu greșeli, le dai ca povară copiilor. Totuși se poate ajunge până la 12 copii fără cusur, ceea ce va veni vremea să fie o datorie.

Urmând așa (după sfaturile de mai sus) nu se mai întâmplă:

a). Crima de avort.

Crima de avort este mai mare decât simpla crimă, pentru că se face contra unui copil fără apărare. De aceea cere cap de mamă și de tată. Sângele lor strigă la Cer răzbunare și puțini scapă. Nenorocirile între oameni, războaiele, au și rostul acesta de-a face dreptate, acolo unde nu s-a făcut pocăință. „Să nu spurcați pământul, pe care

⁴⁵ Neroditori.

⁴⁶ Clătinată.

aveți să trăiți; că sângele spurcă pământul, și pământul nu se poate curăți de sângele vărsat pe el altminteri, decât cu sângele celui ce l-a vărsat” (Numeri 35, 33).

b). Blestemăția ferelii de zămislire

Iată unde duce blestemăția ferelii de zămislire: la îmbolnăvirea nervilor interni ai soției, care răspund cu un capăt în șale, încât femeia nu mai poate ridica de jos nici un braț de lemne și nu mai poate merge. Vin durerile de stomac și de rărunchi, și acestea ușurează căpătarea diferitelor boli, care greu se mai vindecă, printre care și „poala albă”. Iar a treia supărare este că strică toată rânduiala dinăuntrul femeii, care ajunge desăvârșit neroditoare. Așa se răzbună firea pentru fapta aceasta. De aceea nu trebuie să îndrăznească fetele a se gândi la căsătorie înainte de vârstă (18-20 de ani), când să fie în stare de a naște copii. Sfatul greșit al părinților de a le căsători prea tinere cu soți prea deosebiți ca vârstă, îi face pe aceștia să se ferească de sarcină, neștiind urmarea care este mult mai multă decât înșirai aici. Așa se întâmplă că neamul celor fără de sfat se stinge.

c). Fărădelegea desfrânării

Nu apărați desfrânarea că nu are nici o apărare. Ea nu întreține ci mai curând sau mai târziu macină dragostea între soți și duce la ură și răzbunare, ca orice păcat.

Alte lucruri de știut:

{De la părinți și bunici se moștenește înclinarea de a crede sau a nu crede în Dumnezeu}

Văd oameni, dar mai ales copii, chinându-se între a crede în Dumnezeu și a nu crede. Lupta lor între bine și rău, de multe ori, e așa de mare încât se tem să nu-și piardă mintea. Iar ei încă sunt copii. De unde vine chinuiala

aceasta? De la părinții și bunicii care sunt într-însul. Se aflau între dâșii unii care credeau în Dumnezeu și alții care credeau în cel rău. Se moștenește atât înclinarea de a crede în Dumnezeu precum se moștenește și înclinarea de a nu crede. Tot ce e sănătos în părinți înclină spre Dumnezeu, iar tot ce e păcătos sau bolnav înclină spre începătorul răutății; iar în copil se bat cap în cap aceste înclinări potrivnice. Dacă nu este cineva ca să-l ajute în vremea lui de cumpănă, se poate întâmpla să fie biruită partea bună de cea rea, căci mai totdeauna împrejurările⁴⁷ din afară așa „ajută”, - dacă însă are parte de un sfat la vreme trece cu bine peste vremea chinurii sale și mai vede liniștea. Cunoască deci, că firea părintelui necredincios, cât a moștenit-o, trebuie să o biruie, lipindu-se de Dumnezeu, Care nu are de lepădat pe nimeni. Unii ca aceștia trebuie să călătorească în viață cu foarte mare grijă și să nu cadă de la poruncă la desfrânare, că se pot stârni la bătrânețe gânduri de hulire împotriva lui Dumnezeu, chiar în vremea rugăciunii și gata, gata, să dea în deznădejde de mântuire. Mântuirea se află însă răbdând toată supărarea aceasta.

Iată de ce nu e bine nicidecum să-ți dai copilul în casa necredinciosului, că e chinuire și pentru el și pentru urmașii lui, din neam în neam.

Erau multe și mari pricinile pentru care trebuia un leac puternic ca acesta. Iată-l dat la îndemâna fiecăruia, tuturor: unora spre bucurie mare, altora spre supărare mare. *Cei ce au păzit cu sfințenie pravila sfântă, sfințise-vor, și cei ce au învățat-o, vor ști ce să răspundă.* (Înțelepciunea lui Solomon 6, 10).

⁴⁷ Imboldurile.

Pentru necredincioși - „după sfatul Părinților” - n-am nici un cuvânt, iar pe desfrânați îi va judeca Dumnezeu.

Păstorul își păzește oile ... iar lupii îl găsesc de vină; nimic nou.

Chemăm însă din nou pe Iisus la nuntă ... căci cei ce se pogoară în lumea aceasta⁴⁸, vin în vremea noastră peste măsură de răniți, și urmările cele mai grele abia de acum vin.

Iată de ce vine Iisus la nuntă și nuntașii la judecată.

Doamne, ajută-ne să facem voia Ta! Amin!

Despre durerile oamenilor

Lucrul care îi arde pe toți este pocania - pocăința - pe care o trimite Dumnezeu, ori vrem ori nu vrem. De aceea este bine ca să ne pocăim de bună voie, să nu așteptăm să ne trimită Dumnezeu pocăința prin neazuri de tot felul, căci pricinile pentru care ne trimite Dumnezeu neazurile sunt păcatele noastre. Deci, dacă pățești neazuri în viață, află că ai făcut greșeli. Neazurile sunt mila lui Dumnezeu cu noi.

Acum să vă dezvelesc câteva feluri de păcate, ca astfel să pricepeți însăși durerile voastre.

I. Beteșugurile trupului.

Din trei pricini se îmbolnăvește trupul:

1. De otrăvuri din lipsa postului.

Carnea este o otrăvă, și se mistuie tot cu ajutorul unei otrăvi care este fierea.

2. Din naștere, pentru că fie mama sau tata nu a fost treaz când s-a zămislit copilul. Fugiți de bărbați ca de foc,

⁴⁸ Copiii.

când sunt amețiți de băutura.

3. Din desfrânare, pentru că trec măsura cuvenită și începe să-i doară spatele, spinarea, șalele, slăbesc nervii, devin iuți și nerăbdători. Toate acestea, pentru că nu și-au înfrânat poftele (puterile). Este tocmai ca bogatul care sărăcește. Așa și trupul care și-a mâncat toată vloga.

II. Vrajba în casă.

Ascultați pricinile pe care le au și apoi ce să facă, ca să nu le mai aibă. Vrajba în casă vine din păcate. Toate își au izvorul în păcate.

1. Neapărat vine vrajba în casă dacă căsătoria s-a început cu stângul, adică cu desfrânarea.

2. Mai vine, apoi, dacă soții trăiesc în căsătorie nelegitimă, sau fără cununie bisericească. Este un prim păcat, pe care toți îl plătesc cu vrajba. De aceea, toți trebuie să intre la cumințenie și să se legiuiască dacă sunt așa.

3. **Din curvii nemărturisite, făcute înainte sau după căsătorie.** Astfel au intrat într-o casă nouă cu o pecete drăcească pe trupul și pe sufletul lor și, pentru că nu s-au mărturisit, acel păcat are să le spargă casa, tocmai pentru că n-au omorât pe diavolul, care este cel care face acest lucru.

4. Lăcomia de avere a unui părinte când și-a măritat fata sau și-a căsătorit feciorul. O asemenea căsătorie nu ține, pentru că s-a făcut cu o lucrare a diavolului. De vei mărita fata ta numai pentru avere, căsătoria lor va sfârși cu vrajbă și cu spargerea casei aceleia. Prin urmare, cumițiți-vă părinților cu sfaturile când vă măritați fetele sau vă însurați feciorii.

5. Nepotrivirea de vârstă. Sunt părinți care și mărită fetele la 14-16 ani, iar la 18, 19 ani fata lor este văduvă

(sau divorțată n. ed.) și încă cu copil. Aceasta din cauza nepotrivirii de vârstă, căci ce poate face o fată așa tânără în fața unui vlăjgan, om în toată firea. Această diferență mare de vârstă este un păcat înaintea lui Dumnezeu. Și din cauza aceasta, casa aceea nu ține ci se sparge și în aceste cazuri părinții trebuie să recunoască că au dat un sfat prost.

6. Din negrija de suflet a celor din casă, din negrija de spovedanie, de Sfânta Împărtășanie și de rânduielile Bisericii, care sunt poruncile lui Dumnezeu. Fiindcă dacă nu le păzesc pe acestea, păzesc pe ale diavolului, și nu pot să aibă liniște.

7. Din petrecerea fără post. Cei ce se umplu de mânie sunt cei plini de fiere, care se înmulțește în corpul omului atunci când mănâncă carne multă și nu postește. Plini de fiere fiind, se umplu de mânie și astfel își sar în cap unii la alții. Așa, pentru o vorbă cât de neînsemnată, pentru o bucată de lemn ce nu e la locul ei, îi sare în cap celuilalt.

8. Și o ultimă pricină este desfrânarea soților. Dar soții cum desfrânează, când sunt legiuți? Așa bine, căci nu mai țin seamă de miercuri, de vineri, de zilele postului și de sărbători. Nu mai țin nici o rânduială. **Și bate Dumnezeu nerânduiala ca să se facă rânduială.**

III. O alta din durerile noastre: paguba din curte și uite, paguba în agoniseala voastră.

Și acum, iată pricinile pentru care Dumnezeu trimite pocania asupra avutului nostru.

1. Unii din stăpâni *le drăcuie* și atunci să nu se mire, dacă li se împlinește cuvântul, căci dă Dumnezeu după cuvântul lor.

2. *Lucrează Duminica*. Că dacă Dumnezeu n-a lucrat Duminica, nici ție nu îți este îngăduit ca să lucrezi și dacă vei lucra, vei pierde nu numai ceea ce ai lucrat

Duminica ci și ceea ce ai lucrat în cursul săptămânii. Să nu ascultați de sfatul nimănui când este vorba de cinstirea Duminicii. Fiecare își are socoteala lui, tu însă ai un suflet. Căci va veni vremea să ceri apă cu bilet.

3. Și mai are pagubă cel ce *se uită la agoniseala sa ca la ochii din cap*. Și-a lipit inima lui de lucruri pieritoare. Pentru altceva a dat Dumnezeu inima, nu ca să ți-o împotmolești cu gunoiul lumii, ci ca să ți-o îndrepti spre Tatăl, Cel din ceruri. Pe El să-L iubim, de El să ne lipim inima, căci neasemănată este plata pe care ne-o dă Dumnezeu, față de cea dată de lume. De aceea nu-ți lipi inima ta nici de proprii tăi copii, căci de-i pătimi durere în cele iubite peste măsură, cine te va mângâia?

4. *Ai cumpărat din mână rea, din mână pătimasă, din mâna care a furat sau de la unul care a curvit*. De aceea, mai înainte de a o amesteca cu ale tale, dă-i puțină apă sfințită, cu făină, căci să știți, **păcatele trec și asupra pământului pe care-l calci și asupra vitelor**.

Când a fost izgonit Adam din Rai, Dumnezeu a blestemat pământul: „Pentru că ai ascultat de glasul femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: «numai din acela să nu mănânci, și ai mâncat dintr-însul», blestemat să fie pământul întru lucrurile tale! Întru necazuri vei mânca dintr-însul în toate zilele vieții tale! Spini și pălămidă îți va rodi ție și te vei hrăni cu iarba pământului! În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până când te vei întoarce în pământul din care ești luat; că pământ ești și în pământ te vei întoarce” (Facere 3, 17-19). Iar femeii i-a zis: „Voi înmulți mereu necazurile tale și suspinul tău, în dureri vei naște copiii; și spre bărbatul tău va fi întoarcerea ta; și el te va stăpâni” (Facere 3, 16).
O greșeală a noastră atârnă asupra întregii averi.

5. Cineva se ține de *vrăji asupra ta*, iar tu n-ai ocrotirea lui Dumnezeu asupra ta. Cineva lucrează cu diavolul asupra ta și asupra vitelor tale și atunci tu tânjești și vitele tale. De ce pot lucra aceste puteri? Pentru că tu n-ai ocrotirea lui Dumnezeu. Și ca să nu mai poată lucra duhurile rele, curățește-ți trupul tău prin post, fă sfeștanie, pune-ți o Sfântă Cruce în curte și roagă-te lui Dumnezeu să te ocrotească.

6. Mai poți avea necazuri și din cauză că, în curtea în care stai tu, sau pe pământul pe care-l lucrezi apasă *jurăminte, blesteme sau nedreptate*: să luați seama, să nu tăiați o brazdă, din pământul care nu este al vostru, căci aduce moarte, dar se mai poate să ai asupra curții și alte păcate. Poate că ai cumpărat această curte cu bani munciți într-o vreme când poate trăiai în desfrânare. De acești bani, deși i-ai muncit, nu te vei putea folosi, căci și asupra lor atârnă și apasă păcatele de când i-ai muncit și te urmărește Dumnezeu până în pânzele albe. Pentru ce? Pentru că nu te mărturisești, pentru că ții șerpii în sân și Dumnezeu lasă să te muște.

7. Apasă *blestemele părinților sau ale altuia* asupra casei tale și asupra ta.

8. *Omoruri sau sinucideri* făcute în curtea ta, sau ce este și mai des, *copiii lepădați* și îngropați ici, colo. Ba în gunoi, ba lângă o altoaie. Și lepădarea copiilor este păcat strigător la cer.

9. Stăpânii au *păcate nemărturisite din tinerețe* sau mai pe urmă și nu le-au ispășit, că nu-i destul să le spui sub patrafir, trebuie să le și ispășești de bună voie. De aceea vine bătaia lui Dumnezeu asupra voastră, peste tot, pe câmp, peste vite și peste tot lucrul mâinilor voastre.

IV. Copiii îndărătnici, neascultători, necredincioși și desfrânați.

Toți părinții luați aminte, ceilalți de asemenea fiți cu mare băgare de seamă ca să nu cădeți în astfel de greșeli, când vă va veni rândul. Copiii îndărătnici vin din următoarele pricini:

1. Părinții nu au păzit postul și nu s-au putut înfrâna de la poftele trupești și așa au călcat zilele și timpurile neîngăduite care sunt: Miercurea, Vinerea, Duminica, sărbătorile de peste an și posturile întregi. Toți copiii care rezultă sunt neascultători și îndărătnici, pentru că nici părinții lor nu au ascultat de poruncile lui Dumnezeu de a păzi zilele sfințite.

Întrebați-vă cugetele și vă vor spune ce este îngăduit. Astfel, îi veți vedea plângând și veți plânge și voi și așa veți ispăși păcatul în care i-ați zămislit. Desigur că vă doare, dacă nu le-ați fi făcut nici nu v-ar fi durut.

2. Mamele nu s-au păzit până la curățenie deplină și așa se nasc copii plini de bube și pot muri. Și dacă în vremea aceea tata a mai fost și beat, se naște un copil care va fi slăbănog fie cu mintea, fie cu trupul, fie cu amândouă. Și iată cum vei avea pocania de la Dumnezeu cu propriul tău rod.

3. În vremea sarcinii nu te-ai păzit de bărbat, de aceea mulți copii se nasc morți sau mor de tineri sau dacă trăiesc alunecă în curvie, pentru că s-a întipărit pecetea curvească pe ei încă din pântecul mamei lor.

Se găsesc acestea în Sfânta Scriptură, căci toate prin câte trece mama, în vremea celor 9 luni de sarcină, fie bune, fie rele, se întipăresc și în copil. Când va crește mare, toate îi vor răsări în cale.

Despre copiii lepădați

Astăzi Irod s-a multiplicat; aproape că nu mai există familie în care Irod nu-și ucide copiii. Doar puțini copii fugari mai scapă în Viață. Unde ești Maica Domnului să scapi pe maica omului de pofta ucigașă a lui Irod?

(Părintele Arsenie Boca)

Altă durere pe care o aveți voi, mamelor, taților, sunt copiii lepădați. Acesta este un păcat strigător la cer. Este uciderea la mijloc, și nu este cu nimic mai ușoară.

Ascultați toți cu luare aminte: sângele lor cere răzbunare. De asemenea, nu vei avea noroc⁴⁹ nici cu ceilalți, ci numai plâns și jale. Răzbunarea sângelui vărsat se face fără milă, ori ți-i ia Dumnezeu și pe ceilalți copii, ori vor cere însuși capul mamei.

Știți bine că aceasta se întâmplă la multe mame (ucigașe) atunci pe loc. Iar aceasta așa se tocmește că atâta supărare vei avea în casă, că îți pierzi cumpătul și uiți de marea milă a lui Dumnezeu, ce o are cu toți păcătoșii, și se apropie diavolul de tine și îți bagă în cap gândul să-ți iei lumea în cap și să-ți faci capătul. Acesta este glasul împotriva tuturor celor care fac așa. Mare ispitire pătesc mamele care fac așa, care au ucis copii. Iar dacă vrei să scapi tu și ceilalți copii, pe care i-ai făcut, trebuie să pui în loc tot atâția copii, ai altor femei sărace și să-i botezi, iar dacă nu, ia-i și botezați gata și să îngrijești de dâșii ca de copiii tăi, cu îmbrăcăminte, cu încălțăminte, făină, bani de școa-

⁴⁹ Noroc = șansă, fericire, mulțumire, izbândă.

lă, până ce sunt în stare să-și câștige pâinea, și ce scoți din copiii tăi, aceea să iasă și din aceia. Iar toate necazurile pe care le vei avea în vremea aceasta, fie pentru ei, fie de la ei, să le rabzi pe toate, nădăjduind în mila lui Dumnezeu, că îți va ierta păcatul, căci prin răbdare ispășești păcatul. Iar milostenia cu osteneală biruie înaintea judecății.

Acesta este un cuvânt de mângâiere pentru voi, dar faceți întocmai căci față de Dumnezeu nu te poți plăti cu minciuni. Și-ți va spune diavolul că ai dat destul, numai așa, ca să te bage dator, ca să-i fii și lui datornic, și să nu-ți plătești față de Dumnezeu datoria. Și să înveți pe cele tinere să nu facă și ele așa cum ai făcut tu, pentru că tu știi cu câtă înfrigurare pătimești în sufletul tău.

Vrei copii puțini, nu lăsa pe bărbatul tău să se atingă de tine. Însă, ca să puteți face lucrul acesta, trebuie să vă înfrânați cu postul, iar eu zic cu foamea. **Căci trupului acestuia de pe noi nu-i pasă, dacă ne bagă în focul iadului.** De aceea, ar trebui ca nici nouă să nu ne pese de poftele lui, ci să le mai ucidem cu postul.

Te sfătuiește bărbatul ca să ucizi copiii? Sfatul este ucigaș, nu-l asculta, ci mai bine rabdă să fii alungată de la casa lui, și Dumnezeu va vedea osteneala ta, și nu te va părăsi, ci te va milui, de vei fi vrednică.

În toate acestea de până aici se încurcă oamenii care nu postesc, căci aceștia sunt izbiți de toate relele care de la stomac încep, iar eu vă spun că și de la brâu în jos.

Prin urmare să vă pocăiți și să nu mai păcătuiți. Să alergați la spovedanie curată și la Sfânta Împărtășanie, căci altfel nu vine ocrotirea lui Dumnezeu asupra voastră și asupra avutului vostru. Nu uitați, însă, căci postul este poarta, iar patrafirul este ușa. Iar, cu acestea vine ocrotirea vie a lui Dumnezeu, fără de care nu putem face nimic,

Noul Irod – avortoarea – împărăteasa contemporaneității

Spre această împărăteasă se îndreaptă toate femeile ce se împodobesc și se fardează, iubitoare de cadouri, nepăsătoare, ușurate, cele cu inima împietrită, pentru a-i duce împărătesei copiii avortați sau lepădați. Iată și medicul care pentru bani ucide fătul cu sabia chiuretei și-l aruncă demonilor în iad.

Îngerul Domnului plânge și se scârbește de fapta avortoarei și a medicului.

Iată toată zdroaba și roadele în osteneala de educație a omului fără de Dumnezeu. Iată prima etapă de îndobitocire (îndrăcire), în masă, a tineretului.

(Detaliu) Părul ei este alcătuit din șerpi iar coroana are ca diademă cranii de om.

(Detaliu) Sceptrul ei este coasa puternică a morții însetată de sânge nevinovat

„Mărturisi-voi asupra mea Domnului fărădelegea mea, și îndată Tu ai ridicat pedeapsa păcatului meu” (Psalmul 31, 6). Asupra noastră atârnă pedeapsa păcatului și urmează să-l ispășim și să-l scoatem din obicei. „De aceea, toată sluga să se roage la vreme, chiar potop de ar veni să nu-l poată potopi”. Vedeți cum trebuie să vă fie așezământul minții, inimii și trupului vostru, curățite? Căci Dumnezeu nu păzește trupul spurcat, inima și mintea cu viclesug, iar dacă ne îndreptăm, zilele se înseninează și ne vom bucura.

Dacă veți fi și împlinitori, nu numai ascultători, se vor urni necazurile din loc și nici eu nu am bătut toaca la urechile surzilor. Mai sunt încă multe de dezbătut, cu ajutorul lui Dumnezeu, dar nu se pot toate dintr-o dată, ci pe rând, și cu cât le veți auzi (și le veți citi) mai des cu atât le veți ține minte mai bine.

{Plata păcatelor părinților izbește și-n urmași}

Iată ce-i cu relele: ele vin pe capul oamenilor - și uneori chiar pe cap - de pe urma păcatelor, ca plată, ca ispășire și ca hotar al păcatelor. Dar durerea cea mai mare, pedeapsa cea mai grea, e că plata păcatelor izbește și-n urmași, până la al treilea și al patrulea neam. Iată ce scrie la „A doua Lege” - Deuteronomul (cap. 5, 9-10): „*Pedepsesc păcatele părinților în copii, până la al treilea și până la al patrulea neam, al celor ce Mă urăsc pe Mine. Și fac milă până la al mii-lea neam celor ce mă iubesc pe Mine, și păzesc poruncile Mele*”.

Cele mai grele boli sunt bolile de nervi. Mor nervii și te trezești slăbănog, tremurând sau nebun la casa de nebuni. Nu e o boală de moarte și, odată instalată, n-are leac. Și cine distruge nervii? Iată ce ne spun și doctorii: beția, desfrânarea cu bolile ei, mânia și supărările peste măsură. Deci feriți-vă de acestea, că ele omoară milioane

de firișoare (celule) nervoase care nu se mai refac în veac. Toate țesuturile se refac, afară de celula nervoasă.

Un tată pătimaș de acestea n-are urmași sănătoși, ba și-n nepoții și strănepoții săi se moștenește ceva găunos, care la o întâmplare oarecare răbufnește afară. E destul să se îmbete un tată o dată, ca să aibă, din beția aceea, un urmaș cu boala copiilor - epileptic. E destul să-și sperie soția o dată, în vremea sarcinii, ca dintr-aceasta să se aleagă un copil nenorocit pe toată viața.

Așa se răzbună păcatele părinților în bieții copii, care nu au nici o vină și nici un viitor. Spun acestea și mai am de gând să mai spun, fiindcă prin regiunea aceasta - odinioară capitala Daciei - acum se bea cel mai mult rachiu, de aceea aici sunt cei mai mulți copii bolnavi de nervi - deși oamenii pătimesc și de alt rău mai mare: nu vor să aibă copii; (...).

Nouă, preoților, Iisus nu ne-a dat și darul tămăduirii minunate, cum îl avea El și cum îl dă la puțini dintre Sfinți, din vreme în vreme; ne-a dat însă un dar mai mare: al iertării păcatelor! Nu l-a dat îngerilor, dar l-a dat oamenilor.

Darul iertării păcatelor e mai mare decât darul minunilor, întrucât privește sufletul, pe când minunile privesc de obicei trupul. O iertare a sufletului, o curățire a lui, uneori e o adevărată înviere din morți, și-i mai de preț aceasta decât a tămădui un picior.

Fără darul minunilor între oameni ne putem mântui, dar fără darul preoților, al iertării păcatelor, nimeni nu se mântuiește. Ce n-a dezlegat preotul pământ, așa rămâne: nedezlegat nici în Cer (Matei 18, 18). Și preotul nu te poate dezlega dacă tu nu vii să-ți mărturisești asupra ta păcatele tale. De asemenea, preotul nu te poate dezlega -

ca oarecum cu sila - dacă nu-ți dai însuți toată silința de a te dezlega de toate năravurile tale rele.

Iertarea păcatelor însemnează și încetarea de a le mai face. Iertarea păcatelor nu înseamnă să le spovedești mereu și să le iei iarăși de la capăt și iar să le spovedești și iar să le iei de la capăt. Creștinismul mai e și chestiune de refacere a voinței. Preotului îi trebuie bunăvoința voastră ca să o facă voință, să o facă tărie de caracter, să o facă simțire de obraz.

Oamenii umblă după făcătorii de minuni, fie ei și vrăjitori. Dar vă spun că minunea cea mai mare e învierea vieții tale pe temelia ei, Iisus Hristos; e încreștinarea vieții tale. Asta-i minunea cea mai mare, - „înnoirea vieții tale” - care ne stă cu adevărat la îndemână și ni s-a dat nouă, preoților, poruncă: „*Înviați pe cei morți!*” După învierea ta tânjește Iisus. Ce însemnează aceasta, n-ar putea să ți-o spună nimeni mai bine decât înșiși cei ce au înviat din moarte sigură, ca dintr-un vis...

Oare de unde începe slăbănogirea (paralizia)?

De la socoteala trufașă a minții. I se pare ei că e mai bine să nu se conducă după Dumnezeu, ci după capul ei, după păcat. Și așa dă omul drept în plata păcatului, ca și cum ar da cu oiștea-n gard.

Tot minte slabă dovedesc și aceia care nu vor să vină la ștergerea păcatelor, și n-au de ce aștepta tămăduirea bolilor. Ajută doctorii, dar trebuie să-ți curățești întâi sufletul.

Dacă oamenii și-ar potrivi purtările după poruncile lui Dumnezeu, și nu după momeala păcatelor, ar preveni, ar ocoli toate pacostele necazurilor, dar așa, drept în ele își sparg capul. Și apoi umblă plângând...*Lasă-te, frate, condus de un sfat dumnezeiesc, că de nu..., capul care n-ascultă... odată se sparge și n-are cine ți-l lega!*

Oare de ce vin oamenii așa de în silă la spovedit? -

care-L reprezintă pe Dumnezeu. Prin glasul slugii Sale, (al preotului), Dumnezeu te iartă, fiindcă tu sub patrafir, în fața Altarului, lui Dumnezeu te mărturisești. Nu de la tine se cer calitățile preotului; de la tine se cere căința din inimă și voința de a te îndrepta.

Sunteți nemulțumiți de preoți?

Dar voi, oare, ce-ați făcut pentru preoți, ca să fiți mai mulțumiți? Cerut-ați de la Dumnezeu un copil măcar, pe care să-l închinați slujirii lui Dumnezeu? Credeți că vina o poartă numai ei, preoții? Ei sunt fiii voștri! Cum i-ați născut, așa-i aveți? Ce le găsiți vină numai lor?

Vă trebuie preoți mai buni? Nașteți-i!!

Iată, vă spun că tot poporul este răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu, mai ai Împărăției lui Dumnezeu!

Poporul își are în toate privințele povățuitorii pe care îi merită.

Repet: Vă trebuie preoți mai buni? Nașteți-i!

Nu mai stați cu gânduri ucigașe împotriva copiilor, că nu știi în calea cărui mare dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotriva și ai să dai seama. Nașteți copii cu gândul să fie slujitori ai lui Dumnezeu între oameni!

Iată ce spune Scriptura în privința aceasta - (se întreabă proorocul):

„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură cu trup și suflet? Și această făptură întrunită (unitatea căsătoriei) la ce năzuiește ea? Odrasle pentru Dumnezeu!” (Maleahi 2, 15).

Aceasta e pretenția lui Dumnezeu de la căsătorie și după atare roade tânjiți și voi, băgând însă vină roadelor pe care le-ați dat (copiilor voștri - preoții). Tămăduirea slăbănogiei neamului, de aici începe! Asta i-ar fi iertarea!

Nu mai stați cu gânduri ucigașe împotriva copiilor!

DESPRE EREDITATE ȘI FAMILIE.

Îndrumări, lămuriri și îndemnuri
Aprecieri și călăuzire, recomandări și povețe
(Extrase din scrierile Părintelui Arsenie Boca)

„Familia, ca să fie binecuvântată de Dumnezeu, trebuie să pornească de la castitatea soților până la căsătoria religioasă, adică până la Taina Nunții.”

„Energia genezică este necesară soților, în familia constituită legal, civil și bisericește, pentru echilibrul mintal. Regula de aur constă în evitarea extremelor: nici abuz din partea unuia, nici refuz din partea celuilalt. Dar să nu se creadă că între cele două extreme totul este îngăduit.”
... „Trebuie păstrată o anumită frână, un anumit calendar, după calendarul bisericesc. Astfel trebuie păzite zilele de post de Miercurea și Vinerea, care sunt pentru creștini două zile de întristare, meditație și rugăciune, nu de plăceri trupești. La fel Duminicile și Sărbătorile, când se săvârșește Sfânta Liturghie, jertfa Domnului nostru Iisus Hristos pentru noi; la fel și zilele de spovedanie și primirea Sfintei Euharistii; de asemenea și posturile anuale.”

„În cadrul familiei există o întreagă gamă a desfrânării, prin așa zisele aberații sexuale, încât se pune accentul numai pe plăcerea erotică, nebunească, care devine o a doua natură a soților, încât ajung săraciți de putere și robiți de plăcere.” „Când se întâmplă să vină și o zămislire,

nedorită sau prin accident, energia naturală slăbită va da un copil slăbănog sau debil fizic și mintal.”

„Un trecut păcătos n-a prea trecut: însoțește ca un cazier judiciar. Ispășirea e obligatorie (...) răbdând palmele trecutului peste obrazul minții”.

„Sufletul e trimis de Dumnezeu în momentul conceperii, și Dumnezeu singur știe ce va fi cu copilul acela, cu ce capacități va fi venit în lume și ce va face în lume. Numai te trezești la bătrânețe cu ispășirea pentru copiii pe care nu i-ai lăsat să se nască și chiar i-ai avortat.”

„Prima iubire e către părinte. Primul copil avea tată pe Dumnezeu. Iubirea vrea ca ceea ce iubește ea să dăinuiască veșnic; nu poate concepe ca obiectul ei să moară. ... Asta dovedește că iubirea își are sensul în Dumnezeu, Care e veșnic și înveșnicește și pe cel ce iubește pe Dumnezeu.”

„Dar oamenii se mai încălcesc și cu iubirea de trup. Iubirea aceasta nu e egală în toate cazurile cu păcatul, ci zicem că în tot cazul e infectată de păcat. (...). Faptul dragostei trupești lasă o puternică impresie în toată pivnița ființei, în acea zonă de nouă zecimi a subconștientului. Cenzura morală astupă un depozit de dinamită, după ce n-a reușit să-l refuze. O înjurătură de Dumnezeu e explozia acestui depozit. Iată de ce, când înjură bărbații, folosesc cuvântul - ce nu se scrie - al iubirii trupești. Partea de înjosire și păcat a acestei iubiri, pe care o simt în trupul lor, le izbucnește din subconștient și, cu ea, izbesc furios cenzura morală și idealul de dragoste - pe Dumnezeul celui pe care-l înjură. O înjurătură e un moment de îndrăcire a mâniei, o clipă de întunecare a minții, - așa plătește cenzura conștiinței negrija de mai înainte.

Înjurăturile dovedesc, prin urmare, că această iubire

între trupuri a fost închisă într-un blestem, într-o rușine și într-o necinste. Totul, schematizat în simboluri, coboară în întunericul subconștientului. Când deci pe unii cu cenzura slabă - slăbiciune moștenită genetic - îi scoate din sărite vreo împrejurare oarecare, afluxul de sânge și fiere la creier face de li se întunecă orice conștiință, și încep rafalele înjurăturii. Deci unii înjură pe Dumnezeu pe față; alții Îl înjură când se roagă. Situația îngrozește pe cei ce pătimesc neputința asta. Ea vine, din cât se poate vedea, din poveri ereditare, din fapte consumate, din auzire, din conținutul memoriei conștiente sau inconștiente, printr-un mecanism al suprapunerii de imagini, și anume, peste cele cuvioase, cele necuvioase, stârnite de hormoni, sau, în sfârșit, prin mecanismul de contrast.

Când mediul interior sau exterior e favorabil genezelor recesive, energia lor latentă nu întârzie să răbufnească prin subconștient asupra conștiinței, și astfel s-o înlăture, s-o întunece, și așa mai departe.

Tot într-o situație de contrast e și trupul ce se roagă. De aceea unii, nesuferind contrastul, rezolvă situația greșit: nu se mai roagă. Sfinții însă, purificându-și trupul de patimi, au izbutit să-l aducă în armonie cu țintele superioare ale conștiinței, încât trupul lor prezenta multe din caracterele sufletului. Dincoace, (la necredincioși), multe din patimile trupului se fac și însușiri ale sufletului.

Înjurăturile au aceeași obârșie cu hulele, numai cât unele sunt învoite de minte, celelalte sunt cenzurate. De aceea vinovăția celor de pe urmă e neașemănat mai mică. Hulele dovedesc o vinovăție mai veche, nu una de acum. Ele sunt o pedeapsă, însă nu duc la nebunie, cum se tem cei mai mulți. Înjurătura însă îl dovedește pe respectivul că, cel puțin în momentul acela, e un iresponsabil,

deci dezechilibrat în structura genetică, în mediul umoral, în serviciul de cenzură și în sistemul nervos. Temnița îi deschide porțile și-l va lua în brațe, de nu va fi cu luare aminte.

○ hulire mai primejdioasă e minciuna, păcatul împotriva adevărului. Sunt construcții de oameni așa de bizare, capabile de adevărate mutații biologice. Minte câte unul, în chipul cel mai firesc cu puțință, de stă soarele în loc; iar după ce-i trece unda asta, nici măcar nu-și mai aduce aminte, iar dacă-i aduci probele în obraz, nu recunoaște nimic. O putere dinlăuntru îl împinge să mintă mereu și să i se pară că e omul cel mai cinstit. E ca și când o noapte s-ar fi lăsat peste mintea lui, ca și când o altă persoană ar fi înjurat, ar fi mințit sau ar fi furat, așa sunt câte unii de înfundați în contraziceri. Acesta e un alt neajuns al căsătoriilor greșite, în care nu s-a ținut seamă și de calitățile sufletești ale celeilalte părți. Acestea se pot vedea mai bine în părinții celor ce se căsătoresc, întrucât vremea le-a scos la iveală toate scăderile sau însușirile, și, așchia nu sare departe de butuc. Zgârcenia, lăcomia, invidia, beția, necredința, minciuna, curvia și celelalte configurează organismul potrivit cu fiecare din aceste patimi și se rezumă apoi în factorii ereditari, și așa se seamănă în urmași patimile contra firii, ca tot atâtea boabe de neghină în țarina lui Dumnezeu. Iar ei, la rândul lor, ce vrei să rodească? Sau aceleași, sau urmările acestora, sau pe amândouă, urmând, fie modul dominant al eredității, după care caracterele normale sau patologice trec de la generatori la urmași aproape obligatoriu, fie urmând modul atavic, când caracterele se ascund o generație sau două și apar, dintr-o dată, pe neașteptate, într-al 3-lea sau al 4-lea neam de oameni. Nu cumva așa vin repetițiile istoriei?”

„O mare dezarmonie constă în faptul că instinctul bărbatului e în conflict cu instinctul femeii. Instinctul bărbatului vrea mereu femeia, ca prilej al descărcărilor sale genetice. Instinctul femeii însă e maternitatea. Copilului până se desprinde de mamă, îi trebuie doi ani, deci, după rânduiala firii, trebuie să fie lăsată în pace.

Deci, ce va face bărbatul? Sau își va perverti soția, făcând-o să umble și ea după plăcerea pățimașă, căutând să scape de rostul firii sale, sau o va face criminală, punând-o să-și ucidă în pânțece ființa fără apărare, sau va practica scârba onaniei cu femeia sa (Facerea 38, 9), păzind-o de rostul zămislirii, dar necinstind-o, cum nu se mai poate spune. Alții recurg la sterilizare, alții la aventuri, sau la lupanare⁵⁰. Un atare bărbat nu-și va mântui soția prin nașterea de fii³, ci o va osândi cu ucigașii și curvarii, printre care și el de asemenea va fi (Apocalipsa 21, 8).

Prea puțini sunt bărbații care-și stăpânesc instinctul irațional, prin puterile raționale ale sufletului, reglementându-l potrivit cu rostul său originar. Și iarăși, și mai puțini sunt cei ce-i convertesc energia prin înfrânare, săltând sensul firii la rosturi mai presus de fire.

Deci plăcerea, căutată numai pentru ea însăși, cheamă repetarea din ce în ce mai deasă a actului, până ce ajunge la distrugerea sistemului nervos. Mai mult chiar: ea aprinde organismul și-l împinge până dincolo de posibilitățile sale funcționale; ea cere extenuarea și atrage urmările ei, aberațiile și nenumitele perversiuni; ea provoacă frângerea oricărei cenzuri morale și-și duce supușii până la doaga nebuniei. ...

De multe din nevoile acestea sunt de vină și părinții

⁵⁰ Lupanar - bordel, casă de desfrânare.

celor două părți. Așa, de pildă, aș vrea să știu de ce nu-s părinții la fel de grăbiți și cu însurarea băieților, pe cât sunt de grăbiți cu măritarea fetelor?

Fapta lor greșită încurajează tănuit sau pe față fraudă neomaltusiană - onania cu femeia, fereala, păzirea - ceea ce e o plagă de-o nebănuită întindere în toate mediile sociale. Iată că, după scurtă vreme, se arată și pedepsele acestei fraude, cu deosebire la femei: tulburări grave ale sănătății, fenomene dureroase ale pântecelui, tulburări îndeosebi nervoase și mintale, cu desăvârșire necunoscute nici chiar medicilor. Așa zic medicii.

De la pânțec durerile se întind la rinichi și în josul pântecelui, uneori în membrele inferioare. Durerile se stârnesc și cresc în vremea mersului, în vremea ridicării sau așezării pe scaun, a ridicării vreunui lucru (și peste toate în vremea intimității), lucru care aduce uneori grave neînțelegeri conjugale. Deodată cu durerile acestea, apar tulburările nervoase, care schimbă profund starea psihică și mintală a bolnavilor. Caracterul schimbător ajunge iritabil, irascibil până la exces. Din nimicuri apar explozii violente, furii, adevărate sincope ale judecării, care nu mai pot fi înfrânte sau stăpânite. E un adevărat dezechilibru umoral, care face pe biata victimă să treacă de la explozia violenței până la tristețea și melancolia cea mai profundă și uneori până la ideea sinuciderii.

Asta-i fraudă și isprava. De aceea nu tăcem, ci demascăm, împinși de milă și ajutați de știință.

Explicația: Într-un raport conjugal normal, organele genitale feminine trec succesiv printr-o fază de congestie intensă și o fază de slăbănogire bruscă, ce stabilește cursul regulat în circulația sângelui. Actul conjugal falsificat, neisprăvit, fără concluzia naturală, lasă să persiste în vase

o stare de înecare, ce cu vremea ia un caracter permanent. Urmează o tulburare a nutriției țesuturilor, pe urmă tulburarea lor anatomică.

Mulțimea firișoarelor nervoase ale plexului hipogastriac, firișoare care pleacă de la uter și se unesc cu sistemul cerebro-spinal, îndură apăsări, iritații, care la obârșie sânt dureri locale, dar cu tulburări reflexe la distanță, iar cu vremea aruncă pe bolnavi în plin domeniu psihiatric.

Congestiile acestea cu repetiție produc alterări intense și profunde în sânul țesuturilor, care-și pierd astfel funcțiunea lor normală. Așa se instalează, cu vicleșug, sterilitatea definitivă, incurabilă, după câte o lungă perioadă de sterilitate voită. Atunci în zadar mai dorești copii, mugurii vieții, căci firea te pedepsește cu această crudă întoarcere a lucrurilor, îți califică fapta și îți condamnă neamul la moarte.

Ultimul efect: denatabilitatea, depopularea, etc. Așa se stinge neamul... Parcă auzim glasul de foc al lui Osea Proorocul: „Domnul stă la judecată cu locuitorii pământului, fiindcă nu mai este credință, nici iubire, nici cunoaștere de Dumnezeu în țară. Toți jură strâmb, mint fură și sunt desfrânați, săvârșesc fapte silnice. De aceea țara e în mare jale, iar locuitorii fără vlagă ... Poporul meu va pieri, pentru că nu mai cunoaște pe Domnul.

Când se vor desfrâna, nu se vor mai înmulți căci au părăsit pe Dumnezeu. (Osea 4, 1-10).

Problema iscată are și urmări, suntem chiar pe cale să înhățăm câteva cercuri vicioase, de pildă: însușirile copilului atârnă de gradul de pervertire la care a ajuns instinctul maternității la femeie. Dacă i-a fost stârnită senzualitatea - ceea ce e o decădere de la rostul firii sale, o pervertire convenabilă pentru mascul - evoluția embrionului în

atari condiții de viață intrauterină aduce pe lume un copil ușor aplecat spre onanie precoce și târzie, și va fi un copil arțăgos, ereditar nervos, și predispus spre boli nervoase. Toată această povară își are rădăcina numai în această trezire afară de cale a senzualității mamei.

Invers, dacă mama n-a fost încă împinsă în acea aprindere a senzualității, nici în vremea dezvoltării intrauterine n-a fost tulburată de bărbat și nici în vremea alăptării copilului, noul venit va fi un copil prea puțin înclinat spre trezirea genetică prematură, neatras spre onanie și aproape deloc predispus spre nervozitate.

Deci, dacă mama își pervertește rostul maternității sale, aduce pe lume copii predispuși unor perversități sporite care le va distruge sistemul nervos, sau de se vor căsători, vor mări decăderea și necazurile.

Ăstai ocolul de cercuri și se soldează cu stingerea neamului celui ce apucă pe panta perversității rosturilor firii.

De aici urmează că toată vremea sarcinii și a alăptării, bărbatul trebuie să se înfrâneze, ca să nu tulbure viața viitoare a celui ce vine în lume cu un anumit rost de la Dumnezeu.

Desfrânarea bărbatului și perversitatea femeii zădărnicește rosturile urmărite de Dumnezeu cu oamenii, de aceea El a dat oamenilor poruncă, frâna a șaptea: „Să nu desfrânezi”.

„Funcțiunile genezice (hormonale n. ed.) se deșteaptă încă din vremea copilăriei, când mintea nu știe să înfrâneze unele ca acelea.

De ce oare e rânduiala de-a-ndoaselea... ?

În privința neurologică și endocrină, deci după fire, așa trebuie să fie: încă din copilărie să izvorască această energie interzisă, ca, sub acțiunea ei, să se dezvolte și să se agerească întreg organismul și cu deosebire sistemul ner-

vos. Deci hormonii se dovedesc izvorând cu rost, dar acțiunea lor trebuie întovărășită de înfrânare, altfel creșterea sănătoasă a organismului și a sistemului nervos ar fi profund alterată, atât organic cât și funcțional, fie că ar lipsi hormonii, fie că ar lipsi înfrânarea.

Dacă socotim datoria părinților de a-și supraveghea și de a-și preveni copiii la vreme, despre aceste noutăți gingașe (viața sexuală și capcanele ei, n. ed.), firește că răspunderea căderilor nu rămâne numai în seama copiilor, sau a lui Dumnezeu, ci părinții au să dea seama. Copiii se reazimă pe mintea părinților.⁵¹ (...)

Înțelegând înfrânarea ca o condiție de sănătate a sistemului nervos, iar desfrânarea ca o povârnire spre dezechilibru, e bine să precizăm limitele biologice și psihologice ale acestei porunci a firii, evitând bănuiala de neînțelegere a chestiunii și, pe cât cu putință, cârteala și vijelia mâniei.

Sunt oameni care ar vrea să petreacă după dreapta socoteală, dar nu îndrăznește nimeni ca să le-o spună. Chiar autorii de cărți privitoare la această poruncă a firii dau sfaturi mai rele de cum ar da la vite. Ei nu consideră omul și în natura lui morală și spirituală. De i-ar îndruma măcar la rânduiala vitelor, ar fi cu mult mai înțelepți. Medicul, care povățuind pe oameni crede că n-are trebuință de suflet și de Dumnezeu - Autorul și Stăpânul vieții - e, până la un loc, un bun veterinar. Dar dorm cam tot pe aceeași dungă și oamenii ce nici nu vor să știe de vreo socoteală,

⁵¹ Dacă părinții au mintea îndreptată spre Hristos, adică spre mântuire, că dacă o au educată și îndreptată după normele Comunității europene atunci cu adevărat nu mai au minte deci nu mai pot lua aminte; cu adevărat e vai de ei dar e mai vai de copiii care vor avea și ei copii (n. ed.)

de vreo frână morală, sau de vreo pedeapsă automată și fără îndurare a libertinajului lor, care-i va ajunge din urmă.

Mă folosesc însă de orientarea spre psihologie și spirit a medicinei moderne, în urma căreia își dă silința să fie mai mult o medicină preventivă. **Deci n-am să strâmtorez pe nimeni spre porțile Cerului, ci ajut numai lămurirea problemei și libera hotărâre a oricui, spre un câștig mai bun, aprofundând corespondența mediului endocrin cu mediul moral, și reflexul lor în conștiință.**

Este o corespondență între trup și suflet, între calitatea trupului și caracterul sufletului; o interpătrundere ondulatorie. Presupuneți o noapte cu lună și un lac liniștit, în care cineva aruncă două pietre în puncte diferite; se văd valurile apei, întretându-se în cercuri, și pe ele mișcându-se petece de lună. Cam așa ceva ar fi atingerea sufletului cu undele trupului, deși sufletul e de altă natură, nu mai puțin deosebită de trup, decât oglindirea de lună pe vălurelele apei. Și totuși se răsfrâng întreolaltă.

Hormonii, prin trup, influențează spiritul; într-un fel, al bărbatului, și într-alt fel, al femeii. Astfel bărbatul dobândește, pe lângă configurația vigoriei anatomice, și sentimentul virilității sale. Intelectualitatea biruie asupra sensibilității; puterile minții se dovedesc creatoare. Cu alții e activ; înclinat mai mult spre tiranie, decât spre supunere; mai curând spre brutalitate, decât spre bunătate. Cu cât notele diferențiale sunt mai accentuate, cu atât avem de-a face cu un caracter mai agresiv. Mi se pare că tot aici trebuie căutat și suportul trufiei.

Poate de aici își are obârșia faptul că, mai ales bărbatului, nici lui Dumnezeu nu vor să se supună, iar când se aprind la mânie, nu găsesc cuvânt mai expresiv ca înjurătura de Dumnezeu și de toate cele sfinte. Caracterul agre-

siv al masculului se observă ca o notă comună și în firea animală. Omul gândește cu toate organele sale.

Foliculina, hormonul feminin, are o acțiune cu totul diferită. Astfel, pe lângă configurația anatomică, proprie destinului de mamă, îi păstrează totuși însușirile copilăriei: voce subțire, înfățișarea de copil, prietena copiilor; mai mult sensibilă decât intelectuală, mai mult primitoare decât creatoare. Presimte prin instinct, nu prin judecăți. Minte ei e inima. E înclinată mai bucuroasă spre suferință și supunere, decât spre asuprire și dominație și, după Scriptură, veșnic atrasă (preocupată) spre bărbat (Facere 3, 16).

Deci, dacă am socoti numai capătul fiziologic al deosebirii bărbat-femeie, găsim o mare disonanță. Tot rostul fiziologic al bărbatului - ca de altfel în întreg regnul animal - nu e altul decât aventura, cu prima întâmplare în cale.

Bărbatul e poligam din fire - așa ca evreii de odinioară și ca turcii de până mai dăunăzi. Înțeleptul Solomon avea o mie de femei, însă i-au plătit femeile bine - că l-au smintit la minte, încât s-a lepădat de Dumnezeu (III Regi 11, 3-4).

Tot rostul și configurația femeii e maternitatea. Chiar și mântuirea ei e condiționată de nașterea de fii - *dacă stăruie cu deplină înțelepciune în credință, în iubire și în sfințenie* (I Timotei 2, 15).

Între instinctul poligamic și instinctul maternității e un adevărat conflict biologic și pricină de tragedii. Ce vrea unul, nu corespunde cu ce vrea altul. Drept aceea, li s-au dat oamenilor normele divine și mințe, ca să trăiască într-o rânduială după fire - rânduială morală și spirituală, dispuse ierarhic - iar nu să-și facă de cap, trăind împotriva firii, împotriva moralei, împotriva spiritului, cu totul anarhic, ceea ce de multe ori au să plătească cu capul, sau

ei, sau urmașii lor.

Și încă n-am isprăvit corespondența endocrinologie - neurologie și psihologie, mai trebuie și genetică, fiindcă un convoi nesfârșit de necăjiți mă silește să le scriu durerea.

Reamintim orânduirea firii, că organismul întreg și îndeosebi sistemul nervos se dezvoltă bine datorită și hormonilor genetici - însă numai sub o cenzură de înfrânare. De aceea, până la căsătoria legală, toți tinerii trebuie să fie curați, cu fecioria păzită, și băieți și fete. Minunea e și cu puțință și cu trebuință. Din ce în ce, se află tot mai mulți medici care zic așa. Dar chiar de n-ar zice nici unul, omul e o realitate mult mai complexă decât sectorul studiat de medic, și vom vedea că situația lucrurilor, în realul lor, impune categoric frâna a șaptea a lui Dumnezeu, ca să normalizeze în ierarhia naturală, morală și spirituală, năbădăile acestui instinct anarhic, binecuvântat și plin de blestem.

„Biserica creștină mereu atrage aminte fiilor săi duhovnicești să nu se cufunde, ca într-un rost ultim al vieții, în emoțiile iraționalității.” ... „Domnul Hristos a mers la nunta din Cana ca să amintească oamenilor obârșia lor divină, ridicând nunta la valoarea și harul de Taină a Bisericii. Când însă oamenii nesocotesc această obârșie și degradează nunta, nepăzind hotarele legii, ei devin numai trup (Facerea 6, 3) și se fac fiii pierzării (Isaia 1, 4), fiii diavolului (Ioan 8, 44), care-L răstignesc pe Hristos.

„În opera re-creațiunii omului în Hristos, cele două părți (soțul și soția) trebuie să se simtă că sunt chemate la cinstea de colaboratori ai lui Dumnezeu (I Corinteni 3, 9), Care urmărește printr-înșii o intenție divină, îmbrăcată în pui de om. O căsătorie cu o așa socoteală o bine-

cuvintează Dumnezeu când ridică nunta de la instinct la rostul ei spiritual, la cinstea de Taină. E singura garanție a unei căsătorii durabile și plăcute lui Dumnezeu.

Când vrea Dumnezeu să întrupeze un gând în lumea văzută, ca pe un nou fiu al Său și să-l suie pe treptele desăvârșirii fapturilor Sale, neapărat îi trebuie și o căsătorie corespunzătoare pe pământ. Situația aceasta a lui Dumnezeu o găsim exprimată în Scripturi, sub diferite forme.

Astfel, prin Isaia proorocul, Cuvântul se tânuie: „*Piere dreptul și nimeni nu ia aminte; se duc oamenii cinștiți și nimănui nu-i pasă că din pricina răutății a pierit cel drept*” (Isaia 57, 1).

- Cum pier dreptii și nimeni nu ia aminte?

- Foarte simplu: Că nu se mai nasc.

- Și e de vină omul? Trebuie să se întrebe omul, de ce nu se mai nasc dreptii?

- Iată că trebuie, de vreme ce-i aflat de vină, iată că dispariția dreptului e o problemă, de care suntem trași la răspundere. Căsătoria are cuvântul.

Din cele de până aci s-a înțeles ceva din mecanismul eredității, al mediului dirijat de religie și de educație, iar aici, vorbind de trăirea creștină, ne aflăm în plină structurare spirituală, atârănătoare totuși de factorii omenești ai căsătoriei.

Într-o atare perspectivă ni se face pe deplin înțeles cuvântul Sfântului Pavel, care chiar condiționează mântuirea femeii de menirea ei de mamă. „*Femeia se va mântui prin naștere de fii, dacă stăruie cu deplină înțelepciune (așa numeau cei vechi înfrânarea), în credință, în iubire și în sfințenie*” (I Timotei 2, 15).

Nașterea de fii, deodată cu o viețuire în înfrânare, e ceva care contravine instinctului poligamic și fără altă

socoteală al bărbatului fără Hristos; deci nu e cu putință împlinirea intenției divine, decât cu un soț în stare de aceeași credință și viețuire. Convingerea că se poate și ceea ce ni s-ar părea că nu se poate, e o putere nebănuită; un fel de amplificare a voinței omului cu voința lui Dumnezeu.

Avem probe unde nici n-am bănui despre puterile sufletului asupra lumii fizice, deci și asupra trupului: în fizica modernă. Prin simpla atingere a unui obiect structura acestuia s-a schimbat întrucâtva. Prin simpla îndreptare a energiei cunoscătoare a sufletului asupra unui lucru, acesta se influențează și se schimbă întrucâtva, încât nu e identic în mod absolut cu el însuși de mai înainte de experiență. Drept aceea, nu se poate vorbi de o determinare riguroasă a configurației materiei, ci cel mult de un indeterminism în fizică. Pachetele acestea de energie, care bombardează materia sau celula vie, dau acele mutații neprevăzute în structura obiectivului lor. S-a scris chiar despre biologia quantelor. Toate constatările astea sunt legate de nume proprii, recunoscute de lumea întreagă.

De aci reținem faptul că organismul viu înregistrează cu atât mai ușor un bombardament al energiei sufletului și-i pricinuieste mutația infinitezimală, după dorință. (...) Deci, cum să nu fie în stare blestemul unei babe, aproape cojită de materie, zvârlit cu urgia cea mai mare pe urma unui vinovat, ca voința ei să nu-l ajungă și să nu-i schimbe configurația fizică și psihică? Gândirea îndreptată ca o săgeată poate pricinui la țintă leziuni organice. Și iarăși: cum să nu fie în stare rugăciunea cu iubire să-l folosească și să-l schimbe (pe acela), din rău în bun? Cu ce să fie mai prejos rugăciunea unei mame pentru murgurele său, zisă cu tot focul ființei sale, ca aceasta să

nu-l folosească în chipul pe care ea îl dorește? Mai mult: toate stările trupești și sufletești ale celor doi părinți, iar mai cu deosebire ale mamei în vremea celor nouă luni, se întipăresc în copil, ca tendințe sau predispoziții, pe care copilul le va avea pentru toată viața. Supărări, amărăciuni, dureri, predispun copilul la tristețe, melancolie, nesănătate. Deci toate acestea trebuie ocolite. În vremea aceea, dacă mama fură oarece, copilul va fura toată viața. Se îmbată mama odată, copilul se va îmbăta toată viața - mai ales beția are și suport ereditar. Se roagă mama lui Dumnezeu?, se va ruga și copilul ei.

Nota sufletească dominantă în familie, cu deosebire din vremea sarcinii, și mai ales a mamei, va fi caracteristica întregii vieți a urmașilor.

Acum e vremea când să faci ce vrei din copilul tău, acum ești cu deosebire datoră să-l păzești de toate relele, cu care n-ai vrea să te supere, fiindcă numai acum poți și te ascultă cu desăvârșire. Deci nu te lăsa coruptă de soțul mai slab de fire și neînstare să priceapă minunea ce o săvârșește credința ta, ca să nu plângi degeaba de pe urma ticăloșiilor copilului tău pe care nu l-ai păzit curat, în vremea în care trebuia păzit.

Îndreaptă purtările tale, mamă, către Dumnezeu, Care săvârșește prin tine minunea îmbinării unui pui de om cu un pui de cer, răsplată de fericire pentru ostenele tale.

În astfel de strădanii orice mamă se va mântui. Iată faza spirituală a vieții de familie, răbdând pentru un rost divin o pravilă sfântă, despre care zice Sfânta Scriptură: „*Cei ce-au păzit cu sfințenie pravila sfântă, sfinți-se-vor, și cei ce-or învăța-o vor ști ce să răspundă*” (Înțelepciunea lui Solomon 6, 10).”

Dar conflictul sau disonanța dintre instinctul poligamic al bărbatului și instinctul maternității al femeii, nu se poate înfrânge, nu se poate rezolva și nu se poate converti, decât în cazul când ambele părți trăiesc învățătura creștină din toate puterile ființei lor.

Creștinismul e a doua creațiune a lumii, a doua creațiune a omului, o creațiune din nou a firii. Iisus Hristos îl însoțește pe om prin învățătura Sa, prin Biserica Sa, prin rânduielile Sale, prin sălășluirea Sa în noi și în toți, ca un Dumnezeu pretutindeni de față, iar mai mult decât acestea - care se știau - și până aici.

Iisus Hristos întovărășește, cârmuiește chiar creațiunea fiecărui om ce vine în lume în temeiul pretutindenității și Atotputerniciei Sale de Dumnezeu. El este cauza primară care configurează viața în toate particularitățile sale, încât fiecare ins e unic între oameni. El decide, în infinitul mic, ce calități și ce defecte să fie expulzate prin cele două globule polare, care cuprind jumătate din numărul cromozomilor, și nicidecum hazardul. El înclină, să fie una sau alta din configurațiile probabile pentru noi și sigure pentru Dumnezeu ale viitorului ins; El formează destinul nostru în așa fel încât, o așezare specifică în infinitul mic să aibă urmări imense în configurația și în faptele noastre viitoare. Toate acestea le face contabilitatea absolută a lui Dumnezeu, care creează în dependență cu omul și potrivit cu faptele sale, ajungându-l cu răutățile lui din urmă și întorcându-i-le în brațe, sau iertându-l de ele, dacă s-a silit prin luptă cu sine însuși să-și dobândească iertarea.

Ieșirea din înghesuirea aceasta, după care: „Tu singur te pedepsești cu răutatea și tu singur te lovești cu ateismul tău” (Ier. 2, 19) nu e cu puțință, decât trăind prezența

nevăzută a lui Hristos în noi, trăind învățătura creștină în toate fibrele ființei, ceea ce face cu puțință lui Dumnezeu, să scoată afară, prin mecanismul eredității, neghina recesivă, și în vremea străduinței celui în cauză, să facă să revină mulțime de geneze recesive în geneze dominante, ceea ce lui Dumnezeu îi este foarte cu puțință. Puterile credinței, amplificate de puterea și binecuvântarea lui Dumnezeu, au influență nebănuț de mare asupra eventualelor noastre infirmități. Minunea acestei refaceri se întâmplă oriunde se află credință de îndeajuns ca să strămute configurația recesivă într-una dominantă, fie prin calea nașterilor fie de-a dreptul.

Puterea lui Dumnezeu nu are hotarele neputinței noastre și de aceea nimic nu-i este cu neputință. Unde însă nu vrem și noi, nu intervine, ne-a făcut fără noi, dar nu desăvârșește lucrul fără noi.

Abia un bărbat care are cap pe Hristos (I Corinteni 11, 3) va fi în stare să-și înfrângă pornirile pervertirii și să păzească netulburat, vremea cuvenită mugurelui vieții, de la rodire până la desprinderea deplină de la sânul mamei.

Un atare bărbat păzește fără vrajbă predania pravilei bătrâne, care-l oprește în posturi și sărbători și în zilele asupra lor, ca pe unul ce știe: ce binecuvintează Dumnezeu și ce pedepsește.

Vorbim aci cu toată înțelegerea și cunoștința ce s-a nimerit la îndemână că bărbații cu un sistem nervos rezistent sunt capabili de înfrânare. Pe când slabii, nervoșii, dezechilibrații devin și mai anormali în urma înfrânării poftelor lor genezice. Persoanele tari se fac mai tari, prin această formă de asceză. Asta o spune Alexis Carrel, un mare doctor al timpului, în - *Omul, ființă necunoscută* -.

Iată de ce la căsătorie nu ajunge numărul anilor îngă-

duiți de lege, ci se cere și vârsta credinței în Dumnezeu, prin care, păzind hotarele legii, să se asigure stăpânirea peste patimi. Majoratul părților îl decide mintea, nu instinctul; credința, nu necredința; înfrânarea nu desfrânarea.

†

Viața noastră, în dezvoltarea ei, are 3 faze:

- faza vegetativă, - până la naștere;
- faza biopsihică, fără limite precise,
- și faza duhovnicească.

Mulți nu trăiesc decât primele două faze ale vieții, iar mai sus n-au nici gând să ajungă. Trăind într-o căsătorie cu aceștia, nu poți fi decât într-un permanent dezechilibru cu cerințele duhului. Viața acestora e o înjurătură continuă la adresa duhului, iar pentru partea creștină e un fel de mucenicie fără nădejde sigură.

Creșterea normală desfășoară viața omului în faza duhovnicească, în trăirea intensă a credinței creștine; tinerii abia acum, ajunși la trăirea creștină a vieții, numai cu aceasta aduc garanții suficiente, că în căsătorie vor trăi păzind legile lui Dumnezeu și înfrânând patimile contra firii. Căci oricum s-ar căuta nu i se dă acestui instinct alt rost de la Dumnezeu, decât singur rostul rodirii de copii, orice denaturare a acestui rost e desfrânare și cădere de la trăirea creștină la viața păgână.

†

Faptul că un bărbat nu se poate stăpâni, îl degradează, îl coboară de la cinstea de om și de la rangul de bărbat și-l cufundă în regnul din subordine, al oricărui mascul.

Situația aceasta mai are și alte urmări, pe lângă cele zise mai sus. Dacă omul e construit pe mai multe planuri de existență, pe mai multe zone, orice nesocotire, orice dezechilibrare din condiția armonică, are urmări. Omul

care se întunecă despre Dumnezeu și suflet, despre morală și orânduirea spirituală a venirii copiilor pe lume, omul care n-are nici un Dumnezeu și nu-l interesează nimic decât curvia lui, sigur că roada lui va însuma în sine toată lipsa sa de echilibru cu marele mediu divin, în care ne mișcăm, trăim și suntem.

Moise, care prin revelație știa genetică, ne dă câteva documente potrivite și la poziția la care ajunserăm, astfel:

Geneza 5, 27. Toate zilele lui Matusalem pe care le-a trăit au fost 969 de ani și apoi a murit...

Geneza 6, 1. Și când au început oamenii a se înmulți pe pământ și li s-au născut fiice.

2. Văzând fiii lui Dumnezeu că fetele oamenilor sunt frumoase și-au ales din ele soții, care pe cine a voit.

3. Și a zis Domnul Dumnezeu: „Nu va rămânea Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup. Deci vor fi zilele lor 120 de ani”.

Cu toate acestea pricina s-a lecut abia în puhoaietele potopului. Răutatea însă a trecut asupra urmașilor și prin puntea lui Noe, încât pe vremea lui David le-a mai făcut Dumnezeu o reducere de ani.

Psalmul 89,10. „Zilele omului sunt 70 de ani, iar de vor fi în putere 80 de ani, și ce este mai mult decât aceștia, osteneală și durere”.

Care va fi media vieții în zilele noastre, urmăriți necrologic buletinul demografic și aflați; dar chiar fără nici o urmărire fapt este, că nu mai sunt bătrâni: bătrâni venerabili, adevărate chipuri ale lui Dumnezeu printre oameni.

Scurtarea vieții, prin urmare, a venit neamului omenesc ca o plată pentru căderea în desfrânare.

Nici că se poate mai drept. L-a înzestrat Dumnezeu pe om cu atâtea daruri minunate, ca el să renunțe la ele și

să se coboare satisfăcut la singur rolul de mascul și femelă? Asta-i toată aspirația lui? Neînvățat la un ideal mai înalt, sau nevrând să ostenească mai sus, așa după cum a rânduit Dumnezeu o instituție, Biserica, tocmai cu acest scop ca să-l îndrepte și să-l ajute spre împărăția duhului, sigur că se află în disonanță și în dezechilibru cu Dumnezeu. De Dumnezeu nu scapi pe simplul motiv că nu-L ascuți sau Îi tăgăduiești existența, și-I nesocotești Biserica, pentru că El are o rânduială și-ți cere s-o urmezi.

Solomon, ca unul ce avea s-o pățească a întrevăzut acestea (Înțelepciune cap. 3):

10. Cei nelegiuți pedepsiți vor fi...

12. Femeile lor sânt fără minte și copiii lor sunt stricați, iar spița lor blestemată.

13. Drept aceea, fericită este cea stearpă care nu s-a pângărit și care n-a cunoscut pat cu păcat; ea avea-va roadă la cercetarea sufletelor.

16. Fiii desfrânaților nu vor avea desăvârșire și sămânța din patul nelegiuit se va stinge.

17. Căci de vor și avea viață lungă, nu vor fi de nici o treabă și bătrânețile lor, la urmă de tot, vor fi fără cinste.

18. Iar de vor muri de timpuriu vor fi fără nădejde și fără mângâiere vor fi în ziua judecării.

19. Căci neamul celui nedrept are groaznic sfârșit.

Înțelepciune cap. 4:

3 Mulțimea pruncilor la cei nelegiuți nu este de nici un folos, din mlădițele lor spurcate nu se înfige rădăcină în adânc și nu vor avea temei nezdruncinat.

4 Chiar dacă se vor îmbrăca vremelnic cu ramuri, fiind fără temeinicie, se vor zgudui de vânt și se vor dezhădăcina de puterea vijeliei.

5. Ramurile vor fi frânte mai înainte de maturitate,

rodul lor va fi netrebnic, crud la mâncare și de nimic bun.

6. Fiindcă pruncii născuți din somnul necurat sunt martori ai nelegiurii părinților, când stai să-i cercetezi.

Acestea sunt mărturii biblice despre destinul de mizerie al roadelor fărădelegii, de pe urma instinctului desfrânat și poligamic.

Prin cuvântul lui Iezechiel Proorocul străbate totuși o rază de îndurare, pentru câteva, puține, excepții.

Ne interesează enorm lucrul acesta, al redresării unei moșteniri mizerabile. Astfel, în locul ce urmează e vorba de un tată făcător de toate relele, dar, printr-un concurs de ajutoare văzute și nevăzute, copilul său pricepe deosebirea între bine și rău și se ferește de faptele tatălui. Biruie în el moștenirea, probabil, mai bună, a mamei.

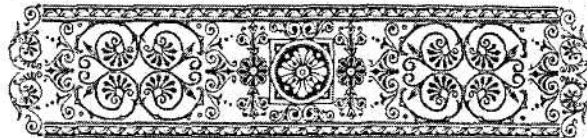
Deci, dacă unui atare părinte (Iezechiel cap. 18):

14. „De i s-a născut un fiu care văzând păcatele, văzând toate câte le-a făcut tatăl său, el se păzește și nu face nimic asemenea,

17. Acest om nu va muri pentru nedreptățile părintelui său, ci în veci va trăi.

19. Dar veți zice: pentru ce fiul să nu poarte nedreptatea tatălui său? Pentru că fiul a făcut ceea ce era drept și legiuit și toate legiuirile Mele le-a ținut și le-a împlinit; de aceea va trăi”

Adică e cu puțință, pentru fericite excepții despovărate de sub o moștenire mizerabilă? Da, e cu puțință, cu prețul și cu osteneala unei vieți curate.

LUPTA ÎMPOTRIVA DESFRÂNĂRII

„Desfrâul este rana prin care a venit moartea în lume. De fapt nebunia și desfrâul sunt același lucru. Este o rană mereu deschisă pe unde se scurge substanța speciei noastre mizerabile (care nu vrea să știe de Dumnezeu). De ce efort nu ar fi fost capabil creierul omului dacă musca otrăvită (demonul) nu și-ar fi depus în el larva sa.

Desfrâul amenință să sufoce inteligența omului ca și virilitatea sa. El este incapabil să creeze, ci numai să murdărească. Tu, desfrânare, tu singură ai adus moartea în lume.

Desfrâul nu se cunoaște, ci se vede. Chipurile lacome, fețele dureroase, masca plăcerii golite de orice ipocrizie produce frică privirii unui copil nevinovat, care fără să vrea asistă la astfel de scene.” (*Georges Bernanos - Jurnalul unui preot de țară*)

Despre lupta postului cu relele

Dintre toți cei care au avut de la Dumnezeu vreo slujbă către oameni, chemătorii la pocăință au fost cei mai curajoși, căci toți au acoperit chemarea cu viața lor, recunoscându-se între păcătoși cei dintâi. Și dacă a fost nevoie,

i-au chemat la pocăință cu prețul vieții lor. Căci cuvântul lor a fost deschis, curat de la Dumnezeu și ucigaș de rele. Toți au vorbit tare și răscolitor de viață, de suflet.

V-am spus astea, ca să vă deprindeți cu chemarea la pocăință și cu felul ei de a fi, ca să răzbată și-n urechile surzilor.

Din cuvântul trecut v-aduc aminte, ca să afle toți: că nu vor fi spovediți și împărtășiți la mănăstire decât cei ce de aici înainte vor ține posturile așa cum sunt rânduite de Biserica noastră Ortodoxă. Părinții m-au născut din trup, iar Biserica din apă și din Duh; și mai mare este nașterea duhovnicească a Bisericii, decât nașterea trupească a părinților. De la nașterea duhovnicească - Sfântul Botez și Mirungerea - am primit pe îngerul păzitor tot în Biserică - de aceea se botează copiii mici, orice ar zice alții - care să ne apere de toată primejdia văzută și nevăzută.

{Spovedania deasă la Preot, postul trupului și al minții, rugăciunea și pocăința sunt cele mai puternice arme în lupta împotriva desfrânării}

Deci dacă Biserica ne naște, ea ne și crește, și printre povețele cu care ne crește spre măsura bărbatului desăvârșit este și postul. Trebuie deci să-i ascultăm porunca și să postim. Sfinții Părinți, cei de demult, au băgat de seamă că toate relele de la stomac încep, de aceea au zis o vorbă aspră, că postul este poarta și patrafirul este ușa (către împărăția lui Dumnezeu), toți ceilalți ne fură vremea.

Astăzi, din darul lui Dumnezeu, urmează să vă dovedesc, ca să credeți cu toții: lupta postului cu relele sau **despre felul cum postul ucide patimile.**

Relele sau păcatele sunt de trei feluri, iată-le:

1. Păcate împotriva noastră înșine.
2. Păcate împotriva aproapelui.

3. Păcate împotriva Duhului Sfânt, împotriva Adevărului.

Toate aceste trei feluri sunt și păcate înaintea lui Dumnezeu, căci tu nu ești al tău, ci al lui Dumnezeu. Prin urmare și păcatele pe care le faci împotriva ta sunt întocmai și păcate împotriva lui Dumnezeu. De ce? De aceea, fiindcă ești fiul lui Dumnezeu.

Astăzi să stăruim cu deosebire asupra păcatelor împotriva noastră înșine, și asupra păcatelor împotriva aproapelui.

Păcatele împotriva noastră înșine duc la învârtoșarea inimii - o cunoaștem cu toții, și o cunosc și eu. Dar ele mai duc și la întunecarea simțirii (care ne îndepărtează) de Dumnezeu. Acestea sunt cele șapte păcate de căpetenie sau păcate de moarte: mândria, iubirea de argint, desfrânarea, lăcomia, pizma, mânia și lenea.

Între acestea șapte se află și rădăcina relelor: lăcomia stomacului sau dumnezeul cel mincinos al trupului. Acesta trebuie ars cu postul și scos afară! Căci de nu va fi ars și scos afară, iată, o să vedeți cum crește și se întinde acest pom al diavolului, acest dumnezeu mincinos al trupului; și iată cum anume:

Lăcomia stomacului odrăslește dintr-o dată, din rădăcină, o puzderie de ramuri, din care mai arătoase sunt trei: mânia, desfrânarea și iubirea de avere.

Trebuie să mai știți un lucru, că **păcatele sau patimile au două fețe: una a omului și alta a diavolului;** sau două laturi: una văzută și a doua nevăzută. De acolo, din umbră, sunt conduse și sporite toate patimile noastre. Diavolul, marele sforar al relelor, are slugi sau căpetenii pentru fiecare patimă.

Așa să înțelegeți, cum întotdeauna patimile le-au numit Sfinții Părinți prin chiar dracii lor. Astfel: dracul

lăcomiei de avere, dracul lăcomiei stomacului, dracul mâniei, dracul curviei și toți ceilalți. Le-au numit așa pentru că aceste păcate sunt conduse din umbră de diavolul. Și le-au numit după căpetenia care lucrează din umbră.

Știți din Noul Testament că din Maria Magdalena, care s-a apropiat de Iisus cu gând ispititor, Iisus a scos șapte draci. În ea erau toate cele șapte căpetenii ale răului.

Și tot din Noul Testament știți și despre îndrăcitul din latura Gadarenilor, în care intrase un legheon - o legiune de draci, - cât abia le-a ajuns o turmă de porci care s-a aruncat în mare.

Acum să luați seama că am să vă învăț, ca să puteți și voi să prindeți și să vedeți în voi înșivă lucrarea duhului rău. Vorbesc deschis - deci să nu se supere nimeni. Alții mai subțiri la nas se supără. Noi însă trebuie să vorbim deschis, căci toți suntem ispitiți.

E foarte ușor să-i descoperi lucrarea lui necurată, care se face în noi. De pildă, cu lăcomia stomacului, băgați de seamă că stomacul se umple, dar pofta nu se satură. **Iată lucrul dracului: poftă peste fire. Vedeți ce ușor îl poți prinde, dacă știi?!**

E cunoscută lăcomia lupilor și totuși lupii nu mănâncă mai mult decât le este foame. Acum dacă lor le-a fost foame rău, asta-i altceva. Căinii ascund pâinea care n-o mai pot mânca.

Iată dar, că fiarele, animalele, nu trec cu poftirea peste fire - numai omul trece, căci numai pe om are diavolul mânie și numai pe om îl războiește și-l încearcă.

{Niciodată să nu ascultați de poftă}

Iată de ce să nu ascultați de poftă niciodată, **căci cine a ascultat de poftă a ascultat de diavolul**. Asta s-o țineți

mente în privința stomacului. Și așa e cu toate patimile. Când va fi vreme mai multă vă voi spune și despre acelea.

Războiul stomacului, însă, e primul război pe care l-a pierdut omul (în rai) și prima biruință a diavolului. Și cu el (diavolul) nădăjduiește să-i câștige și pe oameni și să-i desfacă de Dumnezeu. Și să știți, că de nu-și vor trage de seamă oamenii, diavolul va birui.

Iată de ce strigam, s-audă toți: Înapoi la post căci fără de post ne merge rău!

Și iată cât de rău.

Cine nu se leapădă de carne și de grăsime repede va fi încolțit de mânie și de desfrânare, celelalte două laturi ale lăcomiei stomacului. Și să vedeți cum:

Mâncarea de carne, și mai ales mâncată cu împingerea necurată a poștei, ca să se facă sânge are nevoie de fiere, care este o otravă - veninul nostru. Fierea aceasta topește carnea și grăsimea, întocmai cum topește soda slămină, când fac femeile săpun. Fierea e o otravă tare.

Dacă sporește mâncarea de carne, sporește și otrava, cu care trebuie topită carnea. Și atâta sporește otrava, încât nu mai încapă în beșica ficatului, și atunci simți dureri la capătul pieptului, căci stă beșica să crape de plină. Fierea câtă nu încapă, umblă prin sânge de sus în jos fără rost și, otravă cum e, atacă nervii, îi slăbește, și de aici vine nerăbdarea, de aici vine nervozitatea, de aici mânia. Din fierea care atacă nervii. Aici e cheia, de ce se supără unii așa de ușor, din nimicuri, din fleacuri; să moară de supărare că le e plin sângele de fiere și li se rup telefoanele - că așa le zic eu la nervi - și cea mai ușoară vorbă îi aprinde și-i chinuie grozav; și ei la rândul lor îi chinuie pe alții.

Deschideți ușa ca să audă și cei de afară. Deschideți-o bine, dar deschideți și voi ușile sufletelor voastre, ca să

intre Duhul luminii, ca să auziți, și să nu vă aflați numai auzitori, ci și împlinitori!

Vedeți dar, că *fierea* este petrolul, *nervii* sunt fitilul și *mânia* para diavolului. El a aprins fitilul, căci el vrea să dărâme cu orice preț și pe orice căi acest locaș al Duhului Sfânt, care e propriul nostru trup. Acest trup, care nu este al nostru, ci este templu al Duhului Sfânt. Credeți voi aceasta!? Doar stă scris: „*Oare nu știți că trupul vostru este locaș al Duhului Sfânt ce locuiește întru voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu, și că voi nu sunteți ai voștri? Căci sunteți cumpărați cu preț! Proslăviți dar pe Dumnezeu în trupul vostru și întru duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu*” (I Corinteni 6, 19-20). Și vedeți cu ce a început? Cu lăcomia stomacului, adică cu pofta peste fire.

În mâncarea de carne mai sunt și alte primejdii: o mulțime de alte otrăvuri, care încă dărâmă casa de pe noi; acelea aduc: bolile de inimă, durerile de rărunchi, de ficat și altele.

Toate se tămăduiesc de la sine, înlăturând pricina care le-a adus, curățind sângele prin post. Căci toate bolile sunt cu puțință, dacă sângele este otrăvit. Vrei să te însănătoșești? Fă calea întoarsă.

Deci luați aminte la ce mâncați. Căci uite așa pedepsește Dumnezeu nesocotirea postului, cu boala, și încă multe fără leac, cum de pildă e cancerul sau racul - care se face din mâncarea foarte deasă a creierului de dobitoace, de aceea este mai mult boala orășenilor și a măcelarilor de la sate. Paralizia sau slăbiciunea unei jumătăți de trup, tot din nesocotirea postului se trage.

De obicei cu paralizie pedepsește Dumnezeu pe toți nesătuii de avere. Ea poate fi și moștenire. Și atunci, dacă simți acest lucru, ai putea-o ocoli sau stinge postind foarte

mult. Dar cum am zis, cu paralizie pedepsește de obicei Dumnezeu pe toți nesățioșii de avere - căci **aceștia și-au făcut socoteala greșită, zicând că dacă postesc nu mai pot alerga și lucra.** Ei au crezut sfatul viclean al diavolului iubirii de avere. Deci au făcut o socoteală greșită înaintea lui Dumnezeu. **De aceea toți harnicii să ia aminte și să țină post, ca nu cumva după multa alergătură deșartă să vie o vreme când să trebuiască să stea la pat tot restul vieții.** Dar și asta de li se întâmplă, tot milă de la Dumnezeu să o socotească, deoarece le dă prilej de a cumpăni și a-și cunoaște greșeala. Căci Dumnezeu nu pedepsește spre moarte, ci spre întoarcere; căci trupul nu plătește nimic când din el scoți unealta cea rea. Sfinții au scos cu totul altceva: sfeșnic al Duhului Sfânt.

Prin urmare, cine nu păzește postul i se va aprinde în gură para mâniei, de unde începe toată vrajba; iar în timpul lui vor încolți boli peste boli.

{Din lăcomia stomacului se naște și curvia}

Nu pot lăsa să nu vă spun că din lăcomia stomacului se mai naște și curvia. Despre aerul drăcesc al ei nu se mai îndoiește nimeni: acesta-i focul iadului.

Acum luați aminte, căci n-am răgaz să vă spun mai pe larg, ci numai ceva, din propriile voastre dureri. Nunta într-atât e binecuvântată de Dumnezeu, cât este spre naștere de fii; încolo, chiar între soții legiuți, e desfrânare; și pentru ea vine bătaia lui Dumnezeu pe oameni în fel și fel de chipuri.

Desfrânarea între soți e pricina pentru care vine vremea de se bat de li se sparge casa. Pentru nepăzirea postului și a sărbătorilor, nu se pot înfrâna de la pofta trupească și așa zămislesc copii în zile neîngăduite,

peste care nu se află darul lui Dumnezeu, ci pedeapsa lui Dumnezeu. Pentru nepăzirea de pofta trupească pe care au întipărit-o în ei, în vremea celor nouă luni de sarcină, se nasc copii îndărătnici, neascultători și fără frică de Dumnezeu. Aceștia vor cădea în curvie toți și mulțumire în viață nu vor avea.

Luați aminte, părinților, că nu e glumă cu viața copiilor pe care îi ai, sau vrei să-i ai: ești răspunzător de ei și de toată viața lor, căci cum le-ai dat-o așa o au! Și copiii tăi te vor judeca pe tine după cum bine știți și bine pățiți. Iar când te-or supăra, fii cuminte și nu-i blestema, ascultând de diavolul până în sfârșit, ci trage-ți de seamă că ei îți aduc aminte păcatele tale cele nemărturisite și neispășite. Roagă-te pentru ei și roagă-te și pentru tine - chiar când te-or blestema - să te ierte Dumnezeu.

Păziți, despre latura poftirii trupești, frica și cuviința creștinească și nu vă amăgiți de trup, de vreți să vă bucurați de copiii voștri, iar de nu, așa vor spori relele, încât va junghia fiul pe tată-său și va sugruma fiica pe mamă-sa! Scrie în Sfânta Scriptură! Că așa va fi în vremea din urmă.

Luați prin urmare seama și învățați și pe copiii voștri și curățați-vă de duhul necurat (de diavolul) cu care v-ați deprins a fi.

Luați seama, că dacă vreți să nu cădeți din creștinătate și dacă vreți să biruie chipul lui Dumnezeu în noi, și nu al diavolului - prin patimile sale, luptați-vă din răspu-teri cu arma postului, căci după cum vedeți postul este ucigașul patimilor. Pentru că este și dar de la Dumnezeu, dat tuturor celor ce luptă lupta cea bună.

Faceți începătura aceasta și veți vedea cum vi se va înnoi viața și se va liniști casa.

Gândurile bune și gândurile rele Sfaturi duhovnicești

Într-o clipă îs pe pământ și în cer!

De la marginile lumii și din adâncuri se reîntorc și ne spun în șoapta lor tot ce avem de îndeplinit: bine sau rău, dar tu, omule, alege! Gândurile rele... puzderie! Ele tăbărăsc de obicei în mintea omului concentrat la rugăciune sau hotărât a săvârși binele!

Musafirii nedoriți, dacă încolțesc ca și buruienile prin straturi, smulge-le mai înainte de a crește în propria ta minte.

Ce strat minunat! Un pământ atât de roditor... Dar dacă nu vei plivi buruienile din vreme, te vei pomeni în toamna vieții tale cu o șerpărie întreagă.

Dorești să fii de folos pentru tine, pentru viață, pentru omenire? Smulge din stratul pe care-l ai buruiana gândului stricat și nu privi gândurile rele ca într-o oglindă și nici nu le răsuci pentru a le vedea pe toate fețele. Căci de aici începe păcatul, îndulcindu-te sub amăgirea lor. Cu hoții nu se face târg, ci se alungă! De vrei le poți socoti păsări zburătoare; dar nu-ți deschide fereastra inimii ca să le arunci grăunțe. Lasă-le să treacă în zbor peste ograda sufletului tău, fără să le dai hrană. Te vei uita și nu vor mai fi, că ele vor zbura mai departe și păcatul se va risipi ca un fum mai înainte de a face jeratic pe vatra sufletului tău.

O, voi, gânduri abia născute, de ce vă lăsați tulburate? De ce fugiți (de sub cenzura minții) ca o turmă de oi când dau peste pășune străină? Vedeți cum se risipesc de sub ochii păstorului? Ori le sfâșie sălbatica fiară, ori le otrăvește o iarbă rea. Vraja ispitelor de a scăpa de sub supravegherea multă, pagubă aduce.

Omule! Pune mâna pe toiagul rugăciunii și fă-le ocol în staulul minții ca să stea acasă sub mila Domnului (sub frâna conștiinței), Care le hrănește și Care primește rugăciunile noastre: „*sufletele le sfințește, trupurile le curățește, cugetele le îndreptează, gândurile le curățește și așa ne izbăvește pe noi de tot necazul celor rele și al durerii*” (din Ceaslov).

Nemiloasa boală a sufletelor omenesti, microbul strecurat în rana sufletului, cuiele diavolului bătute în pomul vieții omenesti, smulge-le cu cleștele rugăciunii și-ți unge durerea cu harul Sfintei Taine. Scapă-te de satana; - l-ai cunoscut poate la o înjurătură. Ooo... și e așa de viclean. Căci spune Sfântul Iacob că limba își are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul și vâra în flăcări aria vieții.

Crezi că înjurătura te astâmpără sau îți sporește puterile? E numai o morfină a sufletului - te ușurează pentru o clipă și te încarcă de amărăciune pentru o veșnicie. Fii hotărât! **Încearcă și ai să vezi cât poate un om care vrea să fie curat.** Un înger bun dorește să te ajute, nu-l refuza.

Sau poate ai ajuns robul băuturii de necaz, din necumpătate, din patimi? Ooo...! nu știi că **beția e culcușul satanei în sufletul amețit?** N-ai văzut că unde-s bălăriile se ascund șerpilor și viperele? Dar, oare, în bălăriile beției (tulburarea sângelui și a creierului) nu se îngrămădesc șerpilor patimilor - murdăria trupească și sufletească: vorbe josnice și glume necontrolate, înjurături, desfrâu și altele? Adu-ți aminte că Sfântul Pavel scrie corințenilor că: nici curvarii, nici furii, nici nesățioșii de averi, nici bețivii, nici cei răi de gură nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu.

Mântuitorul nostru voiește ca: „*toți oamenii să se*

mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Cor. 2, 4) - Nu întârzia! Nu uita că ești călător prin viața asta.

Oare nu știi, omule, că din prima și până în ultima zi a vieții tale tu alergi mereu? Îți transporti sufletul spre limanul Împărăției lui Dumnezeu, în căruța trupului tău.

Te-ai gândit cum să-ți pregătești această căruță? Nici un om chibzuit, sau întreg la minte, nu încarcă lemne, fân sau altceva în carul său până nu-l pregătește mai întâi: îl lungește, pune lanțuri, prăjină, unge osiile și apoi încarcă povara pe care dorește să o transporte. Dacă pentru încărcătura unei poveri obișnuite ne pregătim căruța cu atâta grijă, cu atât mai vârtos trebuie să ne pregătim căruța trupului cu lanțurile înfrânării pentru ca să putem transporta cu pace sufletul nostru.

Dacă noi, oamenii, nu îndrăznim să încărcăm o căruță nepregătită, cu atât mai vârtos Domnul nostru Iisus Hristos nu va revărsa harul Său într-un trup neîngrijit și un suflet pustiit.

Nu o spun eu, ci Sfântul Apostol Pavel care zice: orice faceți cu cuvântul sau cu lucrul, toate să le faceți din tot sufletul, ca pentru Domnul, iar nu ca pentru oameni (Coloseni 3, 23). În numele Domnului Iisus și prin El să mulțumiți lui Dumnezeu Tatăl, iar vorbirea voastră să fie dreasă cu sare și cu grabă să asculte, zăbavnic la vorbă, zăbavnic la mânie (Iacov 1, 19). Dacă cineva socotește că e cucernic, dar nu-și ține limba în frâu, își amăgește inima, cucernicia acestuia este zadarnică (Iacov 1, 26).

De aceea, omule, când vorbești, gândește-te că vorba ta rămâne scrisă în sufletul celui ce o ascultă, gândește-te să te zidești pe tine și pe el cu fiecare cuvânt căci și el și tu sunteți ai lui Hristos, Care pentru noi, creștinii, este te-

melia vieții noastre. „După harul lui Dumnezeu, cel dat mie, eu, ca un înțelept meșter, am pus temelie; iar altul zidește. Dar fiecare să ia seama cum zidește; căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos. Iar de zidește cineva pe această temelie: aur, argint, sau pietre scumpe, lemne, fân, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua (Domnului). Pentru că în foc se descoperă, și focul însuși va lămuri ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar așa ca prin foc” (I Corinteni 3, 12). Nu uita că ești o cărămidă duhovnicească din marea clădire a Bisericii lui Hristos. Rămâi cuminte în acest zid socotindu-te legat de celelalte cărămizi cu mortarul iubirii.

Nu te smulge din linia acestui zid duhovnicesc, ci, rotunjindu-ți cuvintele printr-o frământătură curată a gândurilor, arde-le în cuptorul minții luminate și abia apoi trimite-le pe marele șantier al vieții omenești. Clădirea construită astfel, niciodată nu se va prăbuși.

Fericiți cei ce mor în Domnul căci faptele lor vin cu ei și trăiesc în veșnicie.

Omule, trebuie să-ți schimbi viața - retează cu foarfeca voile tale - crengile rele: sudalmele, neascultările, și va rămânea un pom care nu va putrezi în veac - e cuvântul lui Dumnezeu.

În fiecare zi citește, dacă poți, măcar un verset, măcar un capitol sau un psalm, de care să-ți legi gândurile, mutându-te de la cele stricăcioase la cele veșnice. Dând astfel de lucru gândului, nu-l vei mai lăsa să zămislească păcatul, care să nască fapte rușinoase.

Rugăciunea și postul, aceste aripi sufletești, puternice arme de luptă duhovnicească, cu care-ți poți câștiga biru-

ința împotriva la tot păcatul, le cunoști și tu omule și știi cât de folositoare sunt.

Da! Rugăciunea și postul sunt minunatele unelte duhovnicești, cu care îți strângi laolaltă roada ostnelilor duhovnicești, ca și pe altă parte uneltele gospodărești - când trebuie să cosești păcatul, când să aduni virtuțile și când să nimicești buruiana gândurilor sălbatice.

Folosește-te de ele când trebuie, căci nimeni nu cunoaște mai bine ca tine unde să aduni și unde să tai, numai tu, omule, știi. Căci scris este: *vreme este să plângi și vreme este să vorbești și vreme este să taci și toate la vremea lor, și toate cu aleasă înțelepciune* (Ecclesiastul 3, 4-8).

„*Eu voiesc, zice Sfântul Apostol Pavel, ca toți oamenii să fie cum sunt eu. Dar fiecare are darul său de la Dumnezeu*” (I Corinteni 7, 7).

Mai degrabă atâta cât faci, fă cu duh de smerenie, pentru că Dumnezeu, celor trufași le stă împotriva; iar celor smeriți le dă har.

Te afli în post, nu uita că postul te ajută și este sala de așteptare, în care creștinul îmbolnăvit de păcate trebuie să cugete, până-i vine rândul, cum să-și dezvăluie boala mai sincer înaintea duhovnicului său la spovedanie, pentru că de vreme ce ai venit la doctor să nu cumva să te întorci nevindecat, ci să ai parte în mod folositor de cereștile doctorii, ale Sfintei Treimi.

Rugăciunea e respirația sufletului, iar postul e apa care stinge văpaia patimilor.

Orice unealtă e cu două tășuri. Dacă nu o folosești cum trebuie, în loc să taie, ea te taie, în loc să clădească, te dărâmă. Deci, fii cu nădejdea în Domnul când folosești uneltele Lui.

Adu-ți aminte de acel sobor tainic, care a pus la cale

Gândurile și vicleniile lor

Toate patimile dezlănțuie o concurență pentru bunurile lumii acesteia încât oamenii se văd unii pe alții dușmani de moarte și ajung la crime și războaie. *(Părintele Arsenie Boca)*

Gândurile vin în minte de la fire, de la Dumnezeu și de la diavol.

De la fire sunt cele numite: foamea, setea, frigul și celelalte.

De la Dumnezeu sunt gândurile cu grijă de suflet, de luminarea lui, de aducerea omului întreg, curat înaintea lui Dumnezeu, precum și atenționările conștiinței și altele asemenea.

De la diavolul sunt plăcerea de a face rău, de a uita de Dumnezeu, precum și toate pasiunile. **Și o altă caracteristică a lui este că silește omul la toate extremele care-i sunt peste putere.**

Mintea, nu creierul, trebuie să știe să deosebească ce vine de la Dumnezeu, sau de la fire, sau de la diavol. Cu mintea trecem prin mormânt dincolo, ea nu-i supusă morții.

Toate acestea ca gânduri.

Dar diavolul încurcă lucrurile și altfel, le strâmbă!

Strâmbă și cele ale firii, **îmbiind firea la toate denaturările și exagerările ca s-o uzeze și s-o înnebunească după tot felul de plăceri egoiste.**

Strâmbă și cele ale lui Dumnezeu. Dacă mintea nu ia aminte, diavolul face cu omul cum face cu sectarii. Trage în greșală pe om să nu asculte de orice rânduială ci numai de capul lui în care el (diavolul) e profesor.

Ce interesează aici, cu deosebire, e ce face diavolul cu instinctele primare ale omului, cum le degradează, cum le exagerează... prezentându-le ca drepturi la ceva - „mințind că asta-i libertatea lui”. Că asta-i el și altceva nimic. De cumva omul crescând află că mai are și minte și suflet, le umflă de mândrie, de aroganță, de suficiență de sine, de neascultare și îndărătnicie.

O altă caracteristică a diavolului e că **este cel mai mare pisălog pe capul omului**, obsedând mintea chiar și în vis cu „învățăturile lui”. Obsesiile sexuale de pildă. Acestea sunt gânduri care ciocănesc la cap până îl biruie și îl duc la învoială pe bietul om neatent, îl duc la faptă și îl aruncă în păcat. Plăcerea mincinoasă și de-o clipă a căderii în păcat devine cleiul memoriei și se face deprindere care de acum va cere o repetiție continuă și omul pierde stăpânirea de sine și merge în calea păcatului până la istovire

prin moarte și nu moarte bună ci moarte a minții mai întâi - că a fost prima de vină. Nevrozele, psihozele sunt efectul denaturării acestui instinct primar al firii în câteva generații succesive dar pot apare și într-o generație dată. Deci omul, condus fără să-și dea seama de diavol, a declanșat exploziv un instinct al firii. Astfel deci a slăbit firea minții, a slăbit stăpânirea de sine, a acoperit mustrarea de conștiință, care acum ea face explozie și gășind mintea slăbită o alungă în schizofrenie, în paranoia și în alte nenorociri nervoase.

Calea călugăriei nu e după fire; ea e mai presus de fire, ca atare cere o putere în plus. Se înțelege că o putere mai presus de fire de la Dumnezeu dar și o capacitate biologică de rezistență față de pisălogeala obsesiei, a tensiunii firii sau a povârnișului denaturării.

Când au zis ucenicii Mântuitorului într-un context: „*Nu e bine a se însoți omul cu femeie*”, Domnul Hristos, Autorul omului, le-a răspuns: „*Cuvântul acesta nu-l pot cuprinde decât aceia cărora le este dat*”

Cum dat? Dat în conștiința lui genetică, mai înainte de a fi vreuna din zilele lui pe pământ. Dat ca destin cu ajutorul orânduirii speciale, a unor gene... în cromozomii săi specifici xx sau yy, ca tensiunea lor cea după fire să poată favoriza convertirea iubirii fizice - pentru o singură persoană, opusă sexului - în iubire spirituală universală pentru toți oamenii oricum ar fi ei.

Potrivnicul (diavolul) e îngăduit să ispitească trupul și sufletul cu plăcerile patimilor: senzualitatea, lăcomia, luxul, slava deșartă, ispita puterii sau a măririi trecătoare, a mândriei sau aroganței, cu patima proprietății sau poate ispiti omul făcându-l să intre în contextul unei concepții de viață diametral opuse Revelației. **Toate patimile**

dezlănțuie o concurență pe bunurile lumii acesteia încât oamenii se văd unii pe alții dușmani de moarte și ajung la crime și războaie.

Iubirea de oameni e înfrântă de egoisme antagonice sau demonice. Oamenii pot înnebuni dacă rămân sau ofteză cu exclusivitate numai pentru viața de acum și de aici. Libertatea lor cu care sunt împodobiți de creație nefolosind-o sub îndrumarea lui Dumnezeu ajung în cea mai demonică robie și omul e pierdut cu voia și cu mintea lui. Deci, de ce e îngăduită devierea și potrivnicul? Ca să se vadă încotro înclină libertatea duhului și de acea direcție să aibă parte în veci.

„Iată pus-am înaintea feței voastre apa și focul, viața și moartea; spre care veți întinde mâna, pe aceea veți avea-o” (Isus Sirah 15, 16-17; Deuteronom 30, 16)

Numai între contrarii se desăvârșește iubirea.

*

Gândurile lui sarsailă își pierd puterea când sunt spuse, denunțate la preot. Mai greu este cu neajunsurile ereditare țesute în fire. La obârșie și acestea tot pe cel viclean îl au la rădăcină. Sunt neputințe ereditare de care greu scapi, ba de unele din ele nu scapi. Exemplu: alcoolismul bunicilor, străbunicilor se soldează în urmași cu un creier mai slab. Descendenții acestora merg până la al treilea neam. Sfânta Scriptură pomenește și de al patrulea neam..., de-al cincilea neam nu mai spune nimic, dovadă că s-a stins neamul acesta.

Orice lămurire luminată nu poate înlocui celulele nervoase distruse de alcool. Sunt deci și imposibilități de luptă cu poverile ereditare. Pe înaintași să-i iertăm și cu asta îi ajutăm la judecată.

COPILĂRIE ȘI SFINȚENIE

Împărăția lui Dumnezeu este făgăduită copiilor, oamenilor ce o primesc fără discuție, ca niște copii, oamenilor ce au venit la Iisus de copii. Deci, cum să nu se supere Împăratul când copiii sunt oprți de a veni la Iisus, când Iisus le este interzis?

Părinții și copiii

Iisus vorbea într-o casă, poate în Capernaum. Iar bărbații, femeile, toți nevoiții de odihnă și mângâiere, umpluseră casa și-L împresurau de-aproape, se uitau la El cum te uiți la părintele pe care l-ai regăsit, la fratele care s-a făcut bine, la binefăcătorul care mântuie.

Atâta erau de înfomețați de cuvântul Său acei bărbați și acele femei, că Iisus și prietenii Săi n-aveau parte nici măcar să înghită o înghițitură. Vorbea de multă vreme și aceia ar fi dorit să mai vorbească, până noaptea, fără întrerupere, fără a se odihni o clipă. De-atâta vreme-L adăstau.

Părinții și mamele lor adăstaseră în josnică pângărire și dobitocească încrucișare de brațe, mii de ani. Ei înșiși de prea multă vreme adăstau, în ceața tâmpă a unui dor nelămurit. Cu toții oftaseră noapte de noapte, după o dâră de lumină, după o făgăduială de fericire, după un cuvânt de iubire. Iar acum Îl vedeau în față pe Cel ce împărțea răsplățile îndelungatelor așteptări. Și le cereau fără alte amânări.

Acei bărbați și acele femei stăteau în jurul lui Iisus,

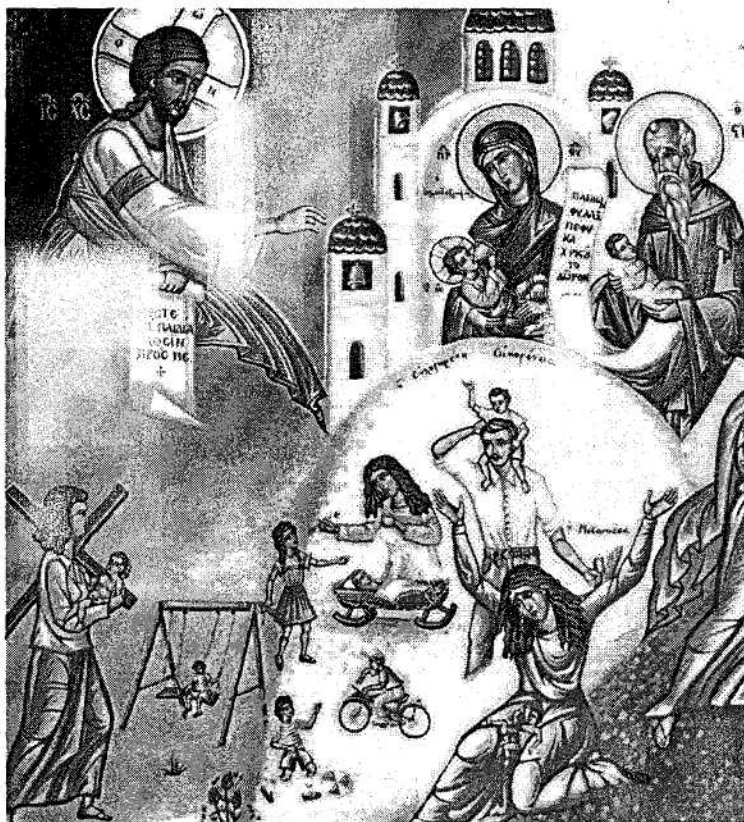
nerăbdători ca niște creditori cu drepturi, care, în sfârșit, puseseră mâna pe dumnezeiescul lor datornic - veșnic așteptat, să-și ceară partea până la cel din urmă ban. N-avea decât să Se lipsească de mâncare - veacuri după veacuri părinții lor trebuiau să se lipsească de pâinea adevărului, ani după ani ei înșiși nu-și putuseră potoli foamea cu pâinea nădejzii.

Iisus, așadar, le vorbește de una oamenilor care au tic-sit casa. Rostește iarăși cele mai ademenitoare imagini ale inspirației Sale, povestește noutățile cele mai nedezmințite despre Împărăția Cerurilor, Se uită la ei cu acei ochi plini de invocație, Se coboară în inima sufletelor, coboară de cu zori în țarcul neguros al caselor.

Oricare dintre noi și-ar da zilele ce-i mai rămân ca să fie privit de acei ochi, ca să cate o clipă, să asculte o singură dată glasul-I cotropitor, ce se schimbă-n melodioasă armonie, graiul acela smerit.

Acei oameni care au răposat, acele sărmane femei, acei nemernici care-s pulbere azi în văzduhul pustiului ori noroi sub copitele cămilelor, acei bărbați și acele femei pe care nimeni nu îi pizmuia, atâta vreme cât pizmă poate fi după o moarte atât de îndelungată și învăluită în ceața depărtării, acei bărbați și acele femei Îi auzeau glasul, Îi vedeau ochii.

Dar iată un zgomot, larmă pe la ușa casei. Careva dă să intre. Unul din cei de față Îi spune lui Iisus: „Mama Ta, frații și surorile Tale au venit să Te caute.” Dar Iisus stă locului: „Cine-i mama? Cine-s frații?” Și rotindu-și ochii deasupra celor ce-i stăteau în preajmă, le zice: „Iată mama și frații, oricare dintre voi va împlini voința Domnului, Mi-e frate, Mi-e soră, Mi-e mamă. Întreaga-Mi familie aici Îmi este. Alta n-am. Legăturile de sânge n-au preț când nu-s consfințite în suflet. Tatăl Meu e Părintele care Mă

Biserica lui Hristos și Familia creștină
„după chipul Bisericii”

Hristos, și Biserica Sa, este acolo unde Domnul întemeiază și binecuvintează familia și nașterea de prunci în cadrul ei. Binecuvântarea familiei cu mulți copii, a mamei râvnitoare, este acolo unde se ia în serios răspunderea maternă, adică purtarea crucii... Trădarea acestei misiuni aduce părerea de rău, spovedania la preot și pocăința pentru avortul săvârșit.

face asemenea Lui, în desăvârșirea binelui. Frații Îmi sunt sărmanii ce-au plâns, surorile - femeile ce-au împărțit iubirile pentru Iubire. Prin aceste cuvinte nu înțelegea să Se lepede de îndurerata Fecioară, din al cărei pântec Se născuse, ci voia să spună că ziua surghiunului voit de bună voie, nu mai ținea de mica familie din Nazaret; era pe de-a-ntregul al menirii Sale de Mântuitor al mării familii omenești.

Filiația duhovnicească în noua iconomie a mântuirii întrece și lasă în urmă simpla filiație trupească. Dacă vine cineva la Mine și nu-l urăște pe tatăl său, pe mama sa, nevasta, copiii, frații și surorile, până chiar și propria-i viață, nu-mi poate fi ucenic. Iubirea lăuntrică va să fie pusă mai prejos de iubirea obștească. Ești ținut să alegi între vechile legături de dragoste ale omului vechi și singura iubire a omului nou.

Familia se va stinge atunci când oamenii, în viața cerească, vor fi mai mult decât oameni. Acum familia e o piedică pentru cel ce-i ajută pe ceilalți să intre în Rai. „Să nu chemați vouă tată pe pământ, că unul este Tatăl vostru, Cel din ceruri” (Matei 32,9). Cel ce-și va părăsi familia, fi-va răsplătit în nesaț. „Adevăr vă grăiesc vouă, că nimeni nu este care și-a lăsat casă, nevastă, frați, părinți, copii din dragostea pentru Împărăția lui Dumnezeu, care să nu ia cu mult mai mult în vremea aceasta și în veacul ce va să vină viață veșnică” (Luca 18, 29,30).

Tatăl Cel din ceruri e vrednic de încredere, frații voștri din Împărăție sunt vrednici de încredere, dar părinții și frații de pe pământ pot să fie ucigașii voștri: „veți fi vânduți până și de părinți și de frați și de rude și de prieteni, și vă vor omorî pe mulți dintre voi și veți fi urâți de toți pentru numele Meu” (Luca 21,16-17).

Cu toate acestea, măcar părinții s-ar cuveni să fie credincioși. Căci, după Iisus, părinții au cu mult mai mari îndatoriri față de copii, decât au copiii față de părinți. Străvechea Lege nu-i cunoaște decât pe cei dintâi: *Cinstește pe tatăl și pe mama ta*. Copiii sunt avuția celui ce i-a făcut. Viața pe acele timpuri pare atât de frumoasă și de preț că nu vor fi în stare niciodată să se plătească de datorie. Vor trebui să fie mereu robi, veșnic robi. Nu au a trăi decât pentru bătrân, la poruncile bătrânului.

Și aici, dumnezeiescul geniu al Răsturnătorului vede ce le lipsește străbunilor. Părinții trebuie să dea fără zgârcenie, fără răgaz - să dea. Chiar dacă copiii sunt răi, chiar dacă-l părăsesc pe părinte, chiar dacă nu-s vrednici de nimic, după chibzuința măruntei înțelepciuni a lumii, *Tatăl nostru* e jumătate o rugăciune a copiilor către Părinte. E rugăciunea și cererea pe care orice copil i-ar putea-o face tatălui său.

Iar părinții chiar dacă dau tot, pot fi părinți. Dacă fiii se lasă de ei spre a se arunca în vârtoarea vieții desfrânate, trebuie să fie iertați de îndată ce se întorc, precum iertat a fost fiul risipitor din parabolă. Dacă își lasă părinții spre a căuta o viață mai înaltă și mai desăvârșită - cum sunt cei ce se îndreaptă pe căile Împărăției - fi-vor răsplătiți înmîit, în această viață și în cea de-a doua.

Dar părinții, oricum ar fi, sunt datornici, groaznica răspundere pe care și-au luat-o dând viață unor făpturi noi, va⁵² să fie împlinită. Asemenea singurului Tată din ceruri, sunt ținuți să le dea celor ce cer și celor ce tac, celor vrednici și celor nevrednici, celor ce stau la masa casei și celor ce hoinăresc prin lume, celor buni și celor răi, ce-

⁵² Trebuie.

lor dintâi ca și celor de pe urmă. Nu le este îngăduit să se dea înapoi nici din fața copiilor ce fug de ei și îi lovesc, din fața copiilor ce se leapădă de dânșii.

„Pe care dintre voi l-ar lăsa inima să-i dea copilului său o piatră când cere pâine?” Cine nu-i va da atunci copilului care se îndepărtează fără să ceară nimic, cel mai mare dar: **iubirea care nu așteaptă răsplata iubirii?**

Totuși sunt fiii ai Fiului Omului, dar nimeni nu-I putea spune tată după legea firii și a cărnii.

Poate singura bucurie ce nu dezamăgește dintre dezamăgitoarele bucurii ale oamenilor, e aceea de a ține la piept ori pe genunchi un copilăș îmbujorat la față de un sânge care să fie al tău, care să-ți zâmbească cu cea dintâi străfulgerare a ochilor, care să-ți îngâne numele, să te facă să mai descoperi o dată duișia pierdută a celei dintâi pruncii. Să simți lipită de pielea îmbătrânită, întărită de vânturi și arșiță, o carne nouă, moale și născândă, sub care sângele parcă ar păstra încă ceva din dulceața laptelui, o carne plămădită parcă din petale calde și vii, să simți că astă carne-i a ta, făcută-n carnea femeii tale, hrănită cu laptele sânilor ei, să iscodești ivirea înceată a sufletului în această carne care-i a ta, care-i a aceleia a ta, să fii singurul tată al acestei singure fapturi, al acestei flori ce-i gata să se învolte-n lumina lumii, să te recunoști în ea, să-ți descoperi ochii aceia mirați, să-ți auzi iarăși glasul în frageda-i gură, să copilărești din nou pentru acest copilăș, pentru a fi vrednic de el, pentru a-i fi mai aproape, să te faci mai mic, mai bun, mai curat, uitând toți anii ce te-au apropiat tăcuți de moarte, să uiți trufia bărbăției, fălșia înțelepciunii, cele dintâi brăzdături ale feței, ispășirile, pângăririle, josniciile vieții, și să redobândești fecioria lângă acea feciorie, senin lângă acea seninătate, bun de o bunătate pe

care n-ai mai cunoscut-o niciodată, să fii, cu un cuvânt, părintele unui copil al tău, care crește zi de zi în patul tău, în casa ta, în brațele nevestei tale, e fără îndoială cea mai mare desfătare omenească din care îi sunt date omului cu sufletul încătușat în măduva tinei.

Iisus, simțea înclinarea pentru copii ca și pentru păcătoși. Spirit absolut, nu-I plăceau decât extremele. Nevinovăția și căderea erau pentru El arvunile mântuirii. Nevinovăția, pentru că n-are nevoie să fie curățită; josnicia, pentru care se simțea mai cotropitoare nevoia de a se curăți. În primejdie sunt oamenii de mijloc: cei jumătate stricați și jumătate neatinși; oamenii ciumați pe dinăuntru și care vor să pară neîntinați și buni la Dumnezeu; cei ce și-au pierdut odată cu copilăria curățenia din naștere și nu simt încă mirosul greu al lăuntriceii lor putreziri.

Iisus îi iubea cu duioșie pe copii și cu milă pe ucigași, cu duioșie pe cei curați și cu milă pe cei ce nu pot zăbovi să se curețe. Mâna-I stăruia cu voioșie pe părul afânat al pruncului desprins de la sân și nu dădea în lături părul prostituatei, îmbibat cu mirodenii. Ieșea în calea păcătoșilor, deoarece ei n-aveau întotdeauna tăria să-I iasă în cale, dar îi chema la Sine pe copii, deoarece copiii îl simt pe cel ce-i îndrăgește și dau fuga la el cu bucurie.

Mamele-I întindeau pruncii să-i atingă. Ucenicii cu obișnuita lor nătângie, le țineau de rău, iar Iisus, Care vedea acestea, trebuie să-i dojenească. „Lăsați copiii în pace și nu-i opriți să vină la Mine, căci a lor e Împărăția cerurilor, și adevărat grăiesc: fiecare dintre voi care nu va intra în Împărăția lui Dumnezeu ca un copil - nu va mai intra într-însa.”

Ucenicii, oameni în toată puterea cuvântului, mândri de puterea lor de oameni cu trecere și de slujitori ai Stăpâ-

nu lui de mâine, nu pricepeau cum de-I venea Învățătorului să-și piardă vremea cu niște copii ce abia - abia începeau să lege cuvintele și nici nu puteau înțelege încă tâlcul vorbelor celor vârstnici. Dar Iisus, punând în mijlocul lor pe unul dintre acești copii, îi ținu de rău: *„Adevăr grăiesc vouă, că de nu vă veți schimba și să vă faceți ca pruncii, nu veți intra întru Împărăția Cerurilor. Că cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela mare este întru Împărăția cerurilor și cine va primi un prunc ca acesta întru numele Meu, pe Mine Mă primește. Iar cine va sminti (nărăvi la rele) pe unul din acești copilași care cred întru Mine, mai de folos i-ar fi lui ca să-și spânzure o piatră de moară de gât și să se înece în adâncul mării”* (Matei 18, 3-6).

Și aici răsturnarea valorilor e totală. După străvechea *Lege*, copilul era acela care trebuia să-i poarte respect omului mare, să-l cinstească pe bătrân. Cel mic era ținut să-l ia pe cel mare drept pildă, desăvârșirea era lăsată pe seama vârstei coapte sau mai degrabă pe seama bătrâneții. Copilul era respectat numai într-atât cât păstra în el nădejdea unei viitoare bărbății. Iisus răstoarnă *Legea*, cei mari să ia pildă de la cei mici, vârstnicii trebuie să se întoarcă iarăși în copilărie, părinții să se poarte cum se poartă copiii. În lumea aceea în care avea trecere puterea, în care se bucura de faimă doar mașterul⁵³ îmbogățirii și al obijduirii, copilul mai-mai că nu era om. În noua lume propovăduită de Hristos, în care va domni doar castitatea încrezătoare și dragălală nevinovăției, copiii sunt icoana fericirilor de mâine. Copilul, care până atunci părea om „neîntreg”, e mai desăvârșit ca bărbatul. Bărbatul, care crede că a ajuns la deplinătatea vârstei și a sufletului său,

⁵³ mașter = neîndurător, rău, crud, neînduplecat, aspru, vitreg.

va (trebui) să se întoarcă înapoi, să se despoaie de nărvita-i bătrânețe și să se-ntoarcă iarăși la anii copilăriei. Din călăuzitor ajunge călăuzit, de la locul dintâi coboară iarăși la cel din urmă.

Iisus, întrucât Îl privea pe El, Își dezvăluia fațăș copilăria și Se mărturisea fără pic de sfială asemenea copiilor ce-I ieșeau în cale: „Oricare dintre voi întinde mâna unui copilaș ca acesta, Mie Mi-o întinde.” Sfântul, săracul, poetul, se înfățișează sub această nouă întruchipare - care le întruchipează pe toate: copilul, curat și neîntinat ca sfântul, gol și nevoiaș ca săracul, uimit și îndrăgostit⁵⁴ ca poetul.

Iisus nu-i iubește pe copii numai ca modele neștiutoare ale candidaților la desăvârșirea Împărăției, dar și ca adevărații mijlocitori ai adevărului. Neștiința lor e mai luminată decât învățul învățaților; nevinovăția lor e mai puternică decât înțelepciunea ce se răsfrânge în vorbele întreșesute de raționamente. Numai oglinda netedă poate primi răsfrângerile revelației. „*Mulțumescu-Ți Ție, Părinte, - strigă într-o zi, - Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pe ele pruncilor*” (Matei 11, 25). Celor pricepuți le strică însăși învățătura lor, deoarece socotesc că știu totul. Pe cei înțelepți îi încurcă însăși înțelepciunea lor, deoarece nu-s în stare să descopere altă lumină, afară de lumina minții. Numai cei neștiutori pricep nepriceperea, nevinovații - nevinovăția, îndrăgostiții - dragostea. Revelația lui Iisus, dezvăluită numai în fața sufletelor feciorelnice, stă în umilire, în purificare, în milă. Și omul, crescând, se strică, se trufește, deprinde păcătoasa desfătare a urii. Se depărtează zilnic de Rai, e din ce în ce mai neînstare să-l găsească. Se simte

⁵⁴ Înaripat, entuziast, înflăcărat, însuflețit.

bine în treptata-i coborâre, se fălește cu netrebnicia-i știință ce ascunde singurul adevăr de care ar avea nevoie.

Ca să descopere iarăși Raiul cel nou, Împărăția nevinovăției și a iubirii, omul vârstnic e nevoit să se regăsească copil; copilul prin harul nașterii e de la început așa cum vor trebui să fie vârstnicii, după cumplite strădanii.

Iisus caută, da, tovărășia bărbaiților și a femeilor, a păcătoșilor și a păcătoaselor, dar Se simte a fi în mijlocul adevăraților Săi frați, numai când mângâie capul copiilor, pe care femeile galileene I-l întind lui Iisus ca pe o ofrandă.

Împărăția copiilor

Copiii odihnesc și refac omul! Ei rezumă gingășia și frumusețea, puritatea și nevinovăția, și credința. Chiar ei sunt o refacere a omului.

Chiar pe Iisus copiii L-au odihnit. Cei mari Îl amărau mereu. Nu ieșise bine din necredincioasa Betsaidă unde abia tămăduise un orb, n-a izbăvit bine pe Petru de „milostivirea” satanei, când a precizat curajul în riscurile mântuirii, când, iată, altă surpriză, o micime omenească.

În drum spre Capernaum, ucenicii se pripeau și se întrebau, care e mai mare între ei? Cine știe dacă Petru a mai avut vreo pretenție?

Când i-a întrebat Iisus despre ce vorbeau între ei pe cale, ucenicii au tăcut, semn că au vorbit din ale lui satana. Acesta, diavolul, se strămutase din Petru în ceilalți, pe altă temă, a celor omenești.

După atâtea și de la atâția și de la toți, Iisus avea nevoie de odihnă. Deci șezând, i-a chemat! Și de câte ori i-a chemat..., și le-a zis: „*De voiște cineva să fie întâiul, acesta*

S-a supărat Iisus⁵⁵

Cât de puțin au înțeles chiar ucenicii lui Iisus sensul căsătoriei (Matei 19, 3-12), se vede din întâmplarea ce a urmat îndată după această lămurire. Mai mult au înțeles mamele ce-și aduceau la El pruncii, ca să-Și pună mâinile peste ei și să-i binecuvânteze. Ucenicii îi certau pe cei care-i aduceau. Iisus, văzând aceasta, S-a supărat și le-a zis: „Lăsați pruncii să vină la Mine și nu-i opriți!” (Matei 19, 14).

Iată o supărare a lui Iisus. Supărarea că copiii nu sunt lăsați de mici să vină la Iisus.

Este lucru știut, că omul din copilărie aduce închinarea pentru Dumnezeu, indiferentismul sau necredința. Rar când este altfel. Copilăria este intervalul vieții mai apropiat de sfințenie, mai capabil de credință.

Și oricum, în orice domeniu, „credința” este factorul pe care se clădește și pe care se contează. Dacă acest factor este înclinat dintru început (din copilărie) spre Dumnezeu, vom avea „credința în Dumnezeu”. Dacă este înclinat împotriva Lui, vom avea „credință în necredință”: „cred Doamne, ajută necredinței mele”.

Filozofia, oricare ar fi ea, se bazează pe factorul primordial al credinței în rațiune, al credinței în știință, etc.

Împărăția lui Dumnezeu este făgăduită copiilor, oamenilor ce o primesc fără discuție, ca niște copii, oamenilor ce au venit la Iisus de copii. Deci, cum să nu se supere Împăratul când copiii sunt opriți de a veni la Iisus, când Iisus le este interzis?

Știu, însă, că indiferent cum este dirijată educația

⁵⁵ Matei 19, 14.

copiilor, tot Dumnezeu este Tatăl sufletului, și cele ce le lucrează educația pe dinafară pot fi zădărnicate de cele dinlăuntru. Conștiința este un grai de altă natură de cum poate vorbi omul.

Cu toate că lucrurile pot să se desfășoare și în favoarea necredinței, totuși Dumnezeu rânduiește fiecărei generații libertatea de a decide.

Mare este răspunderea celor ce opresc copiii de la Iisus. „*Mai bine și-ar fi legat de grumaz o piatră de moară și s-ar fi aruncat în mare decât să smintească pe unul din aceștia mai mici*” (Luca 17, 2).

Sfințenia

Lui Iisus toate lucrurile, întâmplările, oamenii de tot felul, până și copiii Îi prilejuiau motive de revelație. De la toate lucrurile lumii, Iisus ridică oamenii la rațiunile supranaturale ale Providenței.

Pe copii, de pildă, Iisus i-a găsit modelul sufletului deschis spre Dumnezeu. Ei, deși nu înțeleg nimic și nu schițează nici o împotrivire dialectică, cred totul și cu credință pun întrebări uimitoare lui Dumnezeu. Pentru ei, existența lui Dumnezeu și prezența divină este un lucru de la sine înțeles. Nu în zadar s-au alăturat aceste două cuvinte: copilăria și sfințenia.

De fapt, omul începe viața cu sfințenia, apoi o pierde: devine păcătos, devine „întrebătorul complicat și cumplit al veacului acestuia”.

Acum întreabă din necredință.

Urmează o viață zdrobită de toate urmările necredinței. Acestea scot din om sau un umilit și înțelept, sau un

răzvrătit cu desăvârșire.

Iată de ce marile concluzii, ca de pildă a lui Solomon, a deșertăciunii lucrurilor de sub soare, sau a lui Socrate, a căruia singură știință sigură a fost că nu știe nimic, și a altor mărturisitori sinceri ai neputinței și tragediei omului, îi apropie iarăși ca pe niște copii de Dumnezeu.

Mare preț are prima nevinovăție a vieții, dar născuți din nou sunt și oamenii lămurii prin „cuptorul smereniei”... Parcă se întrevede explicația la întrebarea: de ce toți înțelepții iubesc copiii? Pentru că sunt din aceeași familie duhovnicească.

Vederea prin văl

Să nu se creadă îngust, că dreptul apare numai în religie. Dreptul poate să se arate în oricare dintre valorile sau talanții lui Dumnezeu. Dacă însă abia în religie apare, asta se datorește faptului că aici se mai știe ceva despre atârnarea omului de Dumnezeu. Deci purtătorul oricărei valori, dacă va ajunge la cunoștința atârării sale de Dumnezeu, va ajunge drept.

Dreptul e omul lui Dumnezeu, ori de poartă slujba preotului, ori pe-a împăratului, ori pe-a învățatului, ori pe-a artistului, ori pe-a vistiernicului, ori pe-a bogatului, ori pe-a săracului. Un singur lucru i se cere pentru aceasta: să se cunoască pe sine ca avându-și obârșia duhovnicească și toată înzestrarea de la Dumnezeu. Sunt mulți drepți care nici nu știu despre ei că sunt drepți. Pentru ei neștiința e o mare acoperire de primejdii⁵⁶.

⁵⁶ Și anume, primejdia căderii în mândrie a celor conștienți de virtutea lor. În sfânta lor neștiință ei (drepții) sunt simpli ca florile, nu știu

Pentru toți cei ce au o răspundere între oameni, e neapărat de trebuință să-și cunoască atârtnarea lor de Dumnezeu și Lui să-I întoarcă cinstea și slujba pe care o au între oameni.

Tot ceea ce împiedică această situație normală e vălul de pe minte, e zidul despărțitor de Dumnezeu al păcatului.

Dumnezeu pe toți îi trimite înzestrați și în stare să fie drepti. Dar trecând ei prin poarta nașterii pământești, iau în spate poveri părintești, care-i spetesc, îi încovoie și-i împlântă cu privirea spre pământ. Pe urmă, slăbiți de osteneala vieții și de mediul înconjurător, greu se vor decide să reprezinte cauza lui Dumnezeu.

„Înainte de-a te urzi în pânțele... te-am sfințit și te-am rânduit prooroc pentru popoare” (Ieremia 1,5), zice Dumnezeu lui Ieremia, care se cam lepăda de slujba de prooroc. Iona s-a lepădat mult și bine, Petru s-a lepădat; împărați s-au lepădat; preoți s-au lepădat. **Se vede că e un risc al vieții de-a te ține de Dumnezeu.** E o ciudată rușine de oameni în a te face mai bun. Iar îndrăzneala de-a sluji lui Dumnezeu și a-i îndemna și pe ei să-I slujească, de cele mai multe ori te pune în primejdie cu oamenii. E frica oii de lup. Dar dacă și Iisus S-ar fi înfricoșat de oameni și de iad, ce s-ar mai fi ales de nădejdea noastră? **Precum în trupul lui Iisus se ascundea Dumnezeu, așa și în făptura creștinilor se ascunde Hristos.** Aici e minunea, că oile biruie lupii, oricât de mare le-ar fi haita.

Spre a vedea cu ochii o minune ca aceasta, e o singură cale de urmat: viața curată - potrivită cu firea - care ajută și oamenilor, și-I ajută și lui Dumnezeu ca să ne poată ajuta. Nu-i alt chip obișnuit de-a surpa zidul și de-a subția

vălul ce desparte pe oameni de Dumnezeu și bagă haosul în zidire. Căci acesta este păcatul desfrâului și a toată fărădelegea, care întârzie sau face cu neputință arătarea și desăvârșirea vieții lui Hristos în noi. Că numai de se va arăta viața lui Hristos în noi, vom avea adevăratul termen de comparație și ne vom cunoaște destinul.

În copiii veniți dintr-o viațuire curată a căsătoriei, precumpănesc înclinările bune și nu-i biruie împrejurările rele ale mediului, pe care eventual l-ar găsi și, poate că, chiar împotriva acestui mediu sunt rânduiți. Ei sunt de mici mai străvezii spre Dumnezeu și prin asta se vede că au chemare să-I fie ucenici, iar dacă vremea le-o va cere li vor fi și mucenici.

Un bărbat de știință, care mărturisește pe Dumnezeu, adeseori e mucenic; un conducător de neamuri, dacă se declară atârnător de Dumnezeu, de asemenea e mucenic, învinuit pe nedrept de slăbiciune. Și așa pățesc pe rând oricare dintre dăruții lui Dumnezeu, când nu se învoiesc la sfatul lumii, să tâlhărească pe Dumnezeu de darul ce li-l dase spre tot lucrul bun.

Cu cât „vălul” țesut din păcate și așternut peste ochiul conștiinței e mai subțire, cu atât cei dăruți află mai repede cine sunt și ce trimitere au de la Dumnezeu. Iisus, ca om adevărat, n-avea nici un vâl despărțitor, încât la 12 ani răspundea dreptului Iosif și Sfintei Fecioare cu aerul cel mai natural cu putință: „*N-ați știut că în casa Tatălui Meu se cade să fiu?*” (Luca 2,49) Era în templul din Ierusalim, înconjurat de bogoslovii *Legii* vechi, întrebându-i și răspunzându-le din Scripturi.

Deci Sfinții, dreptii prin excelență, pe măsura credinței și a curăției lor, moștenită din părinți și sporită cu propria lor osteneală, sunt o cuvântare vie, pentru că au

într-înșii pe Dumnezeu-Cuvântul, Cel ce strigă printr-înșii voia Sa către ceilalți oameni. În jurul acestora se întărește și se întinde credința, și mulți se mântuiesc. Prin ei se potolește anarhia, prin ei se restabilește echilibrul și armonia și prin ei și ceilalți întrevăd pe Dumnezeu.

Sfințenia e tocmai această transparență - străvezenia lui Dumnezeu în făptura Sa, prietenia aceea de mare cuvință a sufletului cu Tatăl său - singura situație normală și de la sine înțeleasă a omului și a oamenilor.

Convingerea e o urmare a credinței care e un dar al Duhului Sfânt. Numai că Duhul Sfânt trebuie agonisit cu atenție și nevoită prin toate prilejurile prin care trecem sau din cele ce ne vin asupra noastră și punând iubirea noastră de sine la cele mai grele încercări cu atât câștigul e mai mare: mântuirea.

Lumea este impusă fiecăruia ca o piatră de tocilă pe care fiecare are să-și ascute facultățile sale spirituale. Prin lume unii se subțiază sufletește până la înălțimea cunoașterii lui Dumnezeu și a capacității de împreună lucrători cu El.

Deci lumea poate fi tot așa de bine cale spre Dumnezeu, precum poate fi și cale largă spre iad.

Călătorim prin lume, unii cu fața spre adevăr, alții cu fața spre aparență și cu spatele spre adevăr - unii călătorim spre cer, alții călătorim spre iad.

Lumea este pomul cunoștinței binelui și răului - pomul de încercare a omului. Din această încercare nu poate ieși limpede decât numai cu ajutorul Duhului Sfânt, numai cu ajutorul vieții duhovnicești. Omul duhovnicesc vede, omul lumesc nu vede. Când cel ce vede nu mai judecă pe cel ce nu vede, ci-l iubește și cu iubirea lui îl scoate din orbire, face dovada celeilalte lumi, dovada lui Dumnezeu.

CUNOAȘTEREA DE SINE

Despre caractere și temperamente⁵⁷

În obștile monahale, unul din marile obstacole pentru creșterea duhovnicească, pentru unirea inimilor și pacea sufletelor, constă în caracterele încă nedominate și netransfigurate prin grația divină și efortul general.

Nici un monah nu trebuie să invoce caracterul său, oricum ar fi, pentru a se scuza de lipsurile sale și de întârzierea sa în calea desăvârșirii, ci trebuie bine a îndruma caracterul său, căci cine voiește se poate schimba.

Îndrumătorul de suflete trebuie să facă mai întâi un mic studiu asupra caracterului celui ce vine în monahism. Căci, dacă din punct de vedere fizic om cu om nu se aseamănă, cu atât mai mult nu se aseamănă din punct de vedere moral. Există totuși apropieri mai mari sau mai mici între oameni, după care se pot clasa astfel: acesta are aspirații înalte, instincte nobile și dezinteresate, celălalt din contra, manifestă tendințe viclene, gusturi grosiere, este egoist etc. Unul produce o impresie agreabilă, place prin manierele și demnitatea sa; altul este penibil, în el totul jîgnește, este un stuf de spini care înțeapă din toate părțile.

Aceste semne exterioare oglindesc starea lăuntrică;

⁵⁷ Extrase făcute de părintele Arsenie Boca din cartea „Privire generală asupra monahismului” de Arhimandrit E. Enăcescu. Aceste cunoștințe pot folosi tuturor celor care vor să ajungă să se cunoască mai bine pe ei înșiși, deci și tinerilor care pășesc spre întemeierea unei familii.

afară de caz de boală - fizionomia este icoana sufletului, prin ea ne trădăm fără să vrem.

Aproape întotdeauna cei care se plâng de alții ar trebui să se plângă de ei înșiși, căci fiecare e artistul vieții sale și viața pleacă dinlăuntrul nostru, adică din sentimentele, din voința și din conștiința noastră. La egalitate de talente, de situațiune (socială), unul cade, altul reușește, din cauza caracterului. În viață caracterul joacă un rol important.

Despre caractere

Bunul caracter, amabil și prevenitor, își impune legea de a nu jigni, cu voință, pe nimeni. Prin îndelungate și perseverente eforturi⁵⁸, tendințele rele ale naturii au fost slăbite, ba chiar înlocuite cu bune.

Persoana care are un bun caracter n-are trebuință să caute plăcerea în afară; fiindcă razele de bucurie înainte de a se reflecta pe fața cuiva și de a străluci altora, au iluminat mai întâi inima de unde au plecat.

Bunul caracter învinge răutatea omenească și chiar dacă nu reușește el o suportă cu demnitate, ori de unde ar veni, transformând-o în mari merite pentru el în ceruri.

Bunul caracter nu compromite nimic. El știe să tacă în împrejurări defavorabile și își revarsă răspunsul când soluțiile favorabile vin de la sine printr-o intervenție a

⁵⁸ Prin perseverență în rugăciune către Dumnezeu, Creatorul nostru, Care numai El ne poate ajuta cu adevărat să ne îndreptăm. Căci numai El ne cunoaște desăvârșit și poate repara cu mâna Lui nevăzută neputința noastră, dacă-I cerem smerit cu bună voință și ne rugăm cu multă durere și lacrimi pentru curățirea de propriile noastre răutăți, de care suntem conștienți și convinși dar asupra cărora nu avem prea mare putere. (n.ed.)

Providenței divine.

Ca să poți obține asemenea rezultate trebuie să fii însuflețit de credință tare în Dumnezeu; căci dacă privești creaturile și evenimentele din punct de vedere pur omnesc, îndată ești dominat de emoție și ușor vei aluneca la nemulțumire, descurajare, mânie, răzbunare. Trebuie a recunoaște că dacă cineva se supără, aceasta se face pentru că e prea sensibil, orgolios și nu destul de virtuos.

Blândețea e fiica umilinței după cum semeția, supărarea, neliniștea, etc. provin din orgoliu.

Cum va putea Iisus, Care a recomandat umilința și blândețea, să recunoască pe oameni ca ai Săi, printre cei care nu practică aceste virtuți esențiale?

Răul caracter are sursa în orgoliu și senzualitate. Orgoliul naște susceptibilitatea și gelozia, iar senzualitatea îndeamnă la căutarea după îndeștălări și produce melancolia și scrupulul rău înțeles.

Caracterul orgolios. Nu este nimeni mai orb decât orgoliosul (trufașul). El se crede superior tuturor și își atribuie totul lui și nimic aproapelui și lui Dumnezeu. E mândru, disprețuitor, violent, casant, voiește ca toți să se plece înaintea lui și el totdeauna să aibă dreptate.

Caracterul susceptibil. Un suflet susceptibil e totdeauna rănit de procedeele altora; el ia totul în rău, nu suportă să fie corijat sau contrazis, observațiile le crede întotdeauna nemeritate. De aici o viață de tristețe, de oftări, chiar de îmbufnare, de antipatie și de ranchiunuri fără de sfârșit.

Caracterul gelos. Gelozia e supărarea ce o simte cineva la vederea avantajelor care se întâmplă aproapelui. Acest suflet își închipuie că e lăsat la o parte și mereu pândește pe superiori și pe frați.

Caracterul inegal. Acest caracter e plin de contradic-

ții, ce-i displăcea ieri, îi place astăzi. Originalitatea și capriciul îi constituie fondul și nu poate niciodată să fie hotărât. Aci admiră, aci critică, se plânge, preferă totdeauna alt lucru decât pe cel pe care-l are, altă ocupație, altă locuință.

Caracterul egoist adună totul pentru el, este pretențios, are oroare de ocupațiuni grele, își atribuie toate lui, totul i se cuvine.

Caracterul distrat nu este niciodată desăvârșit în îndatoririle sale ci se lasă în totul antrenat de reveriile imaginației lui și este cu totul superficial în exercițiile de pietate.

Caracterul superficial n-are fond serios de pietate ci se mulțumește cu practicile exterioare și se lasă târât de cea mai mică tentație (ispitit).

Caracterul scrupulos are un fel fals și îngust de a aprecia lucrurile; se încăpățânează a reveni mereu asupra spuselor sale chiar dacă n-are dreptate, și se lasă pradă neliniștii care-i paralizează viața spirituală.

Caracterul melancolic descurajându-se la cea mai mică dificultate, este o greutate pentru el însuși. Melancolicul suferă și face să suferă de aceea i s-a zis cu dreptate: „caracter trist, trist caracter”.

Răul caracter pe unde trece nu izbutește și, în loc să se acuze pe sine, aruncă vina pe alții care au nenorocirea să fie pe lângă el. El se laudă că nu este lingușitor și că are curajul să spună fiecăruia fapta lui. Își închipuie că stăpânește inimile subalternilor – le domină prin teroare.

Este vorba însă de a nu-și abandona nimeni sufletul său instinctelor naturii și capriciilor de circumstanță. Această experiență de a ne cuceri pe noi înșine nu este cu neputință fiindcă atâția alții au realizat-o, numai să voiască dumnezeiescul ajutor.

În caracter există două părți: cea care revine naturii

și cea care revine persoanei morale.

Asupra **părții naturale** aproape nu putem avea stăpânire, căci ceea ce este cineva prin temperament, aceea și rămâne. Dacă cineva este din oțel, oțelul trebuie să-l lucreze; iar dacă cineva este ca o răchită, să se trateze ca atare. Cu alte cuvinte, dacă cineva este sangvinic, va rămâne tot astfel; și dacă e nervos, va rămâne tot nervos. Însă oricare ar fi fondul natural, nu trebuie nimeni să se descurajeze căci nu există pământ atât de ingrat, din care să nu se poată scoate printr-o abilită cultură, un seceriș mulțumitor.

În ceea ce privește **partea care revine persoanei morale**, voința noastră are deplină putere asupra ei prin chemarea ajutorului lui Dumnezeu, prin dreptatea conștiinței, prin tăria voinței, prin bunătatea inimii și prin demnitatea ținutei noastre.

Despre temperamente și influența lor asupra caracterului

Este constatat că fiecare suferă influența temperamentului său, dar să nu descurajăm ci să ne silim a deveni ceea ce trebuie cu ajutorul Harului lui Dumnezeu.

În fiecare temperament se află avantaje care trebuiesc dezvoltate și defecte care trebuiesc corijate.

Ce ar fi într-o mănăstire unde fiecare călugăr ar urma temperamentul său: adică biliosul (colericul) ar fi mereu în mânie, flegmaticul totdeauna incapabil de cel mai mic efort, sanguinul n-ar face decât să se amuze iar melancolicul ar purta peste tot tristețea și neîncrederea sa?

Trebuie să menționăm că nu se găsește nici un tip exclusiv, nici pur sangvinic, nici pur nervos și că nimeni nu

se regăsește și nu se recunoaște în mod absolut în nici unul din portretele date de naturaliști; ci fiecare găsește în diferitele cadre trăsăturile care-i aparțin.

1. **Temperamentul sanguinic** este constituit prin predominarea sângelui, care dă un plus de viață, circulând cu rapiditate în tot organismul, răspândind vioiciunea și dispoziția. De aceea, în general, *sanguinul* este superficial și schimbător. Imaginația lui puțin vagaboandă își formează visuri încântătoare care dispar pentru a face loc altora. Sensibilitatea este vie însă neconstantă, căci sanguinul trece repede de la râs la plâns. De la bucuria delirantă la neagră întristare. Este foarte sensibil la încercări și suferă la cele mai mici indelicateți, însă uită ușor. Foarte impresionabil dar schimbător, i se potrivește proverbul „depărtarea ochilor, depărtarea inimii”.

Spiritul *sanguinului* este scăpărător, sesizează repede, dar nu aprofundează, adică cu mai multă lucire decât soliditate. Aceste calități de suprafață totuși îi aduc succese: aprins cum este, mișcă sufletele și se lansează în acțiune.

Sanguinul este vesel și amabil, e fericit să trăiască, e bucuria societăților. Manifestă mai ales pietate sentimentală, suspină după cer, după eroism, însă cu condiția să le obțină fără eforturi prea mari.

Ceea ce-i lipsește *sanguinului* este voința statornică în hotărârile sale. El trebuie să ajungă să-și stăpânească voința, are nevoie de o regulă care să-i susțină voința sa pe calea cea bună în mod constant. Sfaturile unui bun prieten îi sunt foarte utile, el are trebuință să simtă că este iubit, că se interesează de el și la atenții răspunde cu multă afecțiune.

Dacă cineva îl tratează cu multă duritate sau numai cu indiferență îi închide inima pentru totdeauna.

Sanguinului dacă i se prezintă virtutea în aspectele ei atrăgătoare, repede va înțelege că trebuie să-și purifice (viața) inima și să iubească pe Dumnezeu până la eroism.

2. **Temperamentul bilios sau coleric** se caracterizează prin trebuința de a lucra și a se consuma în lucru. *Bilioșii* sunt impulsivi, pasionați și oameni de voință. Sângele lor bogat și abundent traversează puternic mușchii și ajunge în vine înnegrit de produsurile arderilor organice. Aceste rămășițe se depun în stratele pigmentare ale pielii și de aceea colericii au în general culoarea puțin galbenă. Cum aceste persoane cheltuiesc multă energie, ele sunt de obicei slabe, au trăsăturile ascuțite - trăsături care dau figurii un aspect aspru și o expresie severă.

Caracterele influențate de acest temperament sunt ambițioase, orgolioase, independente, geloase, neîncrezătoare, tănuite și gata să trateze pe alții cu trufie, până la cruzime. Ei sunt de o apropiere seacă și bruscă, de o relațiune dificilă și dură; foarte grăbiți să mustre pe alții însă ei nu suferă să fie muștrați. La acești mari activi, sensibilitatea nu este deloc delicată. În trebuința ce simt de a acționa, ei nu au timp să asculte suferințele altora și nici pe ale lor. Când întâlnesc obstacole, devin violenți și mânia lor este teribilă și de temut. Când sunt învinși păstrează ura în inimă până se pot răzbuna. Se remarcă la ei o părținare de mirat și nu revin ușor asupra aprecierilor anterioare, chiar când le condamnă în sinea lor.

Avantajele acestui temperament: activitate, energie, voință și iubire de tot ce este frumos și măreț.

Dacă pot studia, *bilioșii* acumulează multe cunoștințe datorită obișnuinței de a lucra până la oboseală. Ce pot face azi nu lasă pe mâine, mintea lor este mereu frământată, iar pentru a termina ceva mai repede calcă în

picioare totul - chiar conveniențele cele mai elementare.

Asemenea persoane ar fi neprețuite dacă ele ar ști să-și stăpânească și să-și canalizeze energiile. *Bilioșii* seamănă cu mașinile încălzite la tensiune ridicată, lansate la mare viteză, însă cărora le lipsesc frâne destul de sigure. Ei n-ar trebui să urmeze instinctul lor căci deși fac mari pași, însă îi fac afară din drum, adesea fac mai mult decât trebuie și adesea nu fac nici ceea ce trebuie. Încredere au numai în ei înșiși.

Persoanele bilioase trebuiesc conduse cu blândețe și bunătațe căci un procedeu grațios le calmează și împiedică inflamația bilei lor. Să nu uite cuvintele Mântuitorului: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima.”

Meditarea adevărurilor eterne de asemenea va aduce pace și liniște în natura lor prea arzătoare. Căci *bilioșii* sunt capabili de mari virtuți, după cum sunt capabili și de mari greșeli.

3. Temperamentul nervos sau melancolic

Nervoșii sau *melancolicii*, numiți și atro-biliari (bilă neagră) din cauza tendințelor spre melancolie, se disting prin predominarea sistemului nervos asupra celorlalte părți ale organismului; ei par a avea puțin sânge și destui nervi - mai multă sensibilitate decât activitate. Culoarea lor este pală, se resimt de cele mai mici vibrații ale temperaturii și mai ales la toate emoțiile sufletului.

Melancolicii sunt de o sensibilitate extremă, vorbesc sub impresiunea momentului și spun cuvinte pe care le regretă imediat - căci ei nu se mai posedă în aceste momente de exaltațiune.

Iubirea și ura își împart viața acestor persoane. Din propria lor inițiativă *nervoșii* fac puțin, însă când sunt exaltați, acțiunea lor devine febrilă, chiar violentă, dar ei se uzează repede prin aceste eforturi nervoase.

Sensibilitatea este mai puțin iute decât la sangvinici, însă mult mai profundă. În timp ce la cea mai mică dificultate sanguinul se agită, *nervosul* pare calm și insensibil deși resimte impresiunea dureroasă până la inimă. În timp ce sanguinul respinge injuria ca pe un cărbune aprins, *nervosul* o lasă să-l impresioneze.

Nervosul (melancolic) nu se încrede în sine (în el) însuși; el iubește binele, însă se crede neputincios să-l realizeze și suferă de bolile pe care i le creează imaginația lui. Nu este lipsit de inimă și o oferă delicat și fidel, însă el suferă mai mult decât se bucură: căci sau simte că nu i se răspunde cu aceeași dragoste, sau timid și stângaci, el nu știe sau nu poate să-și exprime durerea ce o încearcă. Într-adevăr *nervosul* nu este deschis, expresiv ca sangvinul. Neîncrederea sa față de alții mărește și mai mult melancolia sa. El (uneori) atribuie uitărilor aparente, vorbelor banale, procedurilor indiferente, o gravitate pe care n-o au și vede în cei ce-l supără involuntar, persecutori și călăi. Dacă-l stăpânește vreo antipatie⁵⁹, nu mai poate suporta persoana aceea și obsesia îl duce până la nebunie. Pentru *nervos* lucrul intelectual este obositor și nu poate dura la el mult timp.

Cum tot răul la *nervos* vine de la voință, care e supusă la eclipse, *nervosul* trebuie să se convingă că depresiunile și întristările lui vin de la slăbiciunea lui organică. În general *persoanele nervoase* trebuie primite cu rezervă la călugărie, fiindcă sunt expuse a lua visurile lor drept manifestări ale voinței divine, apoi dispozițiunile pe care le au pentru izolare și singurătate îi fac să se despartă de exercițiile vieții de obște și să se lase pradă visurilor lor. Aceste

⁵⁹ antipatie = sentiment de silă, de aversiune față de cineva sau de ceva.

persoane sunt potrivite pentru activitățile contemplative, căci nefiind așa de răspândite cu sufletul ca sanguinii, se fixează mai mult și aprofundează mai bine.

4. Temperamentul flegmatic sau limfatic

Acest temperament este determinat de predominarea limfei în sânge. Persoanele cu acest temperament au o aparență moleșită, un aer de neînsemnătate. Nu trebuie confundată *limfaticii* cu apaticii, care sunt leneși potenți, și nici cu amorfii, ci ei sunt persoane de valoare. Sensibilitatea *flegmaticilor* nu este nici iute, nici fină, ci profundă.

Inteligența lor poate să fie deschisă și chiar judicioasă, însă ea nu este îmbogățită de imaginație. Limbajul lor este clar, just și pozitiv - mai mult decât este colorat și antrenant. Ei pot deveni de o mânie și de o ambiție îndărătnică, care nu dă înapoi dinaintea nici unui exces.

Flegmaticii sunt prudenți, rezervați, nu merg decât la sigur și ajung la scop fără să jignească pe cineva. Totuși ei lasă să le scape ocaziuni favorabile - sunt din acei care nu sting fitilul până fumegă încă și ocolesc obstacolele în loc de a le sfărâma.

În timp ce biliosul trebuie înfrânat, *flegmaticul* trebuie stimulat. Este bine ca să li se impună o ocupație intelectuală sau corporală care să-i absoarbă fără însă a-i copleși. Judecata *flegmaticilor* este dreaptă și înțelege utilitatea observațiilor și chiar a reproșurilor adresate lor cu bunătate și fermitate.

Deci dacă cineva nu-și dă seama de ceea ce este, nu înțelege nici trebuința de a se corija, de a se îmbunătăți ca fire.

Pentru a realiza calitățile cele mai de dorit ale caracterelor, să facem un împrumut de la cele 4 tipuri: de la san-

guin vom lua buna dispoziție, de la nervos, profunzimea și delicatețea sentimentală, de la bilios, activitatea și tenacitatea, de la flegmatic, stăpânirea de sine, prudența și spiritul de continuitate.

Monahismul nu-i compus din persoane perfecte ci din persoane ce tind spre perfecțiune. Trebuie pururea a avea în față lupta de fiecare zi cu ajutorul lui Dumnezeu.

Despre cunoașterea de sine

Cel ce pe sine se cunoaște în destul, se disprețuiește și nu se lasă măgulit, câtuși de puțin, de laudele oamenilor.

Înfrâneză-ți dorința prea vie de a cunoaște, - că nu vei afla în aceasta decât o mare risipire și tot pe atâta înșelare. Celor care știu multe, lesne le vine să pară și să treacă drept îndemânatici. Cu cât vei cunoaște mai mult și mai bine, cu atât vei fi judecat mai aspru, de nu vei trăi mai cu sfințenie. Oricât de înzestrat ai fi și oricâtă știință ai avea să nu-ți faci din ele temeieri de îngâmfare, ci mai întâi de toate teme-te din pricina luminilor ce ți-au fost dăruite.

Nebun întru totul este acela care are alte gânduri decât acelea privitoare la mântuirea sa.

Mulțimea cuvintelor nu îndestulează deloc sufletul, ci numai o viață sfântă și un cuget curat dau potolire duhului și o mare încredere în a grăi lui Dumnezeu.

Placă-ți să trăiești necunoscut și să te socotești drept nimica. Știința cea mai înaltă și cea mai folositoare iat-o: să te cunoști deplin - și să te disprețuiești pe tine însuși.

A nu te crede lucru mare - și a cugeta că alții sunt mai de seamă decât tine, e o mare înțelepciune și o mare desăvârșire.

Fie de-ai vedea pe fratele tău săvârșind pe față o greșeală, fie chiar una foarte grea, - nu cugeta, cu toate acestea, că ai fi tu mai bun ca el, căci nu știi câtă vreme vei mai fi statornic în cele bune. Toți suntem șubrezi - dar crede că nimeni nu-i mai șubred ca tine.

Trufia l-a pierdut pe om, însă smerenia îl ridică și-l așează din nou în împăcarea cu Dumnezeu.

Meritul omului în fața lui Dumnezeu, nu stă în ceea ce știe ci în ceea ce face. Știința fără fapte nu-l va acoperi deloc la judecata cea mare, ci mai degrabă îl va împovăra. Știința purcede și ea de la Dumnezeu, dar în ea se ascunde o mare capcană și o mare ispită. Ea adesea umflă, zice Apostolul, hrănește trufia, insuflă o tainică iubire de sine, iubire ticăloasă și nebunească totodată.

Să nu uităm niciodată că nimic suntem și că drept bogăție a noastră avem numai păcatul.

Despre prevederea în faptele noastre

Nu trebuie să dăm crezare oricărui cuvânt - și nici să dăm ascultare oricărei porniri lăuntrice, ci să cântărim fiecare lucru, după Dumnezeu, cu înțelepciune și cu îndelungă băgare de seamă.

Mare înțelepciune este să nu faci nimic cu grabă - și să nu stăruiești cu încăpățănare în ceea ce crezi tu. De asemenea tot înțelepciune este să nu crezi, fără cernere, tot ceea ce grăiesc oamenii și să nu porți de îndată pe la urechile altora ce se aude și ce se crede.

Dumnezeu trebuie să fie țelul cel din urmă al faptelor noastre, cum și al năzuințelor noastre. Și cum nimeni nu se cunoaște pe sine, așa că nu poate fi sieși călăuză, înțe-

lepciunea ne învață să nu pornim la o ispravă mai de seamă până ce nu primim sfat, în duh de supunere, de umilință. Această cuvenită temere de tine (de sine) însuși, scutește de scăderi și de căderi și curăță inima. Sfatul te va păzi, zice Scriptura - și te va întoarce de la calea cea rea.

Despre învățătura adevărului

La ce ne folosesc acele vorbiri îndemânatică despre lucruri ascunse și întunecoase, de care la ziua judecății nu vom fi ținuți de rău că nu le-am cunoscut.

O, Adevăr, care Dumnezeu ești, fă să fiu una cu Tine într-o dragoste veșnică. În Tine sălășluiește tot ceea ce doresc, tot ceea ce vreau. Toți învățații să tacă, toată făptura să amuțească în fața Ta, grăiește-mi numai Tu.

Un duh curat, simplu și statornic, nu-i niciodată împărțiat chiar în mijlocul multor îndeletniciri, fiindcă el face totul ca să cinstească pe Dumnezeu, și fiindcă, pașnic fiind în el însuși, își dă osteneala să nu se caute pe sine în nimic.

Cea mai grea luptă în viața aceasta, nu este alta decât biruirea de sine. Căci biruirea de sine duce la propășirea binelui.

Orice desăvârșire, în viața aceasta, este amestecată și cu puțină nedesăvârșire - și pe toate le vedem ca printr-o ceață.

Cei mai mulți se îndeletnicesc mai osebit a cunoaște decât a trăi cum se cuvine, se rătăcesc adesea, iar din truda lor nu se aleg decât cu puține roade, sau deloc. O, dacă ar fi tot atât de harnici cu stârpirea stricăciunilor lor și cu cultivarea virtuții, cum sunt cu vânturarea deșartelor vorbiri, n-am vedea atâtea rele, nici atâtea scandaluri, și slăbănogie în lume.

Fără îndoială, la ziua judecății nu vom fi întrebați ce-am citit, ci ce-am făcut, nici dacă am vorbit cu dibăcie, ci dacă am trăit cum se cuvine.

Acela cu adevărat e mare, care are o mare dragoste. Acela cu adevărat e mare, care-i mic în ochii lui însuși - și pentru care slava lumii nu-i decât o curată nimicnicie.

Sunt două învățături, dar nu-i decât un singur adevăr. Sunt două învățături: una a lui Dumnezeu, neclătinată ca și El, alta a omului, schimbătoare ca și el.

Învățătura lui Dumnezeu se împrăștie în sufletele pregătite s-o primească prin Înțelepciunea necreată și Cuvântul dumnezeiesc. Ea este o părticică din El însuși și fără de moarte. Este pusă la îndemâna oricui și este dăruită mai din belșug celui smerit cu inima.

Învățătura omului, dimpotrivă, îi măgulește mândria, fiindcă el îi este tată. „Idea aceasta îmi aparține, eu am spus cel dintâi acest lucru, nu se știa nimic despre aceasta înainte de mine...”

Placă-ți să întrebi, ascultă în tăcere vorbirile bătrânilor, căci ele nu sunt spuse în deșert.

Dorința de a ști a pierdut pe omul dintâi, - el căuta cunoașterea, care hrănește trufia, și a găsit moartea.

Cu timp și fără timp, cu voia sau fără voia unora, Părintele Arsenie va predica neîncetat: „Pocățiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 3, 2).

*Imagine de la Altarul din pădure;
Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta*

ADĂUGIRILE EDITORULUI

Câteva mărturii despre darurile primite de
Părintele Arsenie Boca de la Dumnezeu,
adunate de N. N.

Despre primăvara sufletească (februarie 1947):

„Când pământul se apropie de soare, razele soarelui cad mai perpendicular și încălzesc mai mult pământul. Atunci gheața se topește, pâraiele încep să curgă, iar apoi începe primăvara: florile, gâzele etc.

Tot astfel când pământul - om - se apropie de soarele - Hristos - începe să se încălzească sufletul de căldura iubirii lui Hristos, încep să curgă lacrimile de pocăință și urmează o primăvară - renaștere - sufletească. Se dărâmă zidul chinezesc - al păcatelor - care despărțea sufletul de Hristos”.

Păcatele sunt ca zidul chinezesc, care a ținut China într-o stare de înapoiere, nelăsând să pătrundă civilizația acolo.

Ne-a povestit nouă un lucru foarte important:

- „Când eram copil, în casa mamei mele era o icoană a Domnului care-mi plăcea foarte mult. Odată am întrebato pe mama:

- De ce îmi place așa de mult acea icoană? Iar ea mi-a spus:

- Ei, dragul meu și scumpul meu, cât te-am purtat

în pânțele, foarte mult m-am uitat și m-am rugat la această icoană.”

Ne mai povestea despre rolul de împăciuitoare pe care îl poate avea un copil:

- „Când eram copil se întâmpla ca mama să se certe cu bunica. Eu mă duceam la bunica și îi spuneam:

- Mata ești mai bătrână, trebuie să fii mai înțeleaptă. Nu lua în seamă vorbele mamei.

Mă duceam și la mama și-i ziceam:

- Bunica e bătrână și nu trebuie să pui la inimă toate câte le spune ea.

Și așa le făceam de se împăcau”.

Ne-a povestit acest lucru din tinerețea Sfinției Sale:

- „După ce-am terminat studiile, mama credea că-mă stabilesc ca orice om la casa lui. Când a aflat de intenții am, mi-a luat capul în mâini, m-a sărutat și m-a binecuvântat zicându-mi:

- „O, dragul meu și scumpul meu, de când mă rog eu pentru asta!”

Niște credincioase l-au găsit odată pe Părintele măturând prin Biserică. Una din ele a cerut mătura, ca să termine ea de măturat și Părintele i-a răspuns:

- „Ba cu mătura asta trebuie să mătur eu toată trufia și mândria din sufletele voastre!”

O pereche de oameni, soț și soție, erau căsătoriți de 5-6 ani și neavând copii au venit la Părintele. Când le-a dat drumul le-a spus:

- „Vă duceți doi și veți veni trei”, lucru ce s-a și împlinit.

O familie a venit la Părintele să ceară sfat pentru

copilul lor care plângea mult mai ales înainte de a adormi și trebuia legănat îndelung în cărucior.

- Părinte, nu știm ce să mai facem cu el, că tare mai este rău.

La aceste cuvinte Părintele a ripostat imediat:

- Să nu ziceți niciodată copilului că este rău căci cuvintele au puterea să facă cele ce zici, au puterea să facă după cuvântul *rău*. Întotdeauna să folosești numai vorbe bune și să i te adresezi numai cu cuvinte frumoase.

Unui tânăr Părintele i-a spus: - „Bine că ai venit și tu, bine că te-a trimis Dumnezeu, ca să aibă capăt și suferința ta. Fă-ți inventarul de toate jurămintele făcute dracului și de toate drăcuiele și du-te la preotul tău duhovnic de te spovedește de toate; spovedește-te și de onanie și părăsește-o; cere iertare lui Dumnezeu, căsătorește-te și fii creștin bun!”

Cu vreo 10 ani înainte de-a începe Părintele propovăduirea, un prim ministru al țării a căzut victimă unui atentat politic. Cu prilejul acesta doi credincioși, soț și soție, vorbind între ei în intimitate, au spus atât: „Bine i-au făcut că a fost un ticălos!” Peste vreo 11 ani au ajuns să se mărturisească Părintelui. Au mărturisit ce și-au adus aminte iar la urmă Părintele, cunoscând păcatele lor, le-a spus că sunt părtași la omor, amintindu-le că au spus de acel ministru că: „Bine i-au făcut!”

Mitropolitul, pentru gospodăria lui, avea un câine foarte rău care stătea toată vremea legat. Într-o seară, slobozindu-se câinele, pe care-l numeau „lup”, a sărit la o credincioasă. Ca prin minune a apărut Părintele între

câine și acea persoană. A vorbit cu câinele ca și cu un om și dându-i să miroase o mânășă a persoanei i-a spus câinelui: „Na, miroase, și de-acum să nu te mai apropii de ea!” De atunci înainte, câinele ocolea sistematic acea persoană.

Spunea odată aceste cuvinte:

- „Când mă sui în munte, diavolul îmi răstoarnă brazi în cale și-mi rostogolește stâncile, ca doar, doar să-i fac pe voie, să mă mânii”.

Într-o vreme venise la mănăstire o adventistă făcând tulburare multă în popor. Duminică, după slujbă, ieșind Părintele prin sfintele uși îmbrăcat în veșminte și cu Sfânta Cruce în mână, i-a spus femeii, cu voce liniștită:

- „Marie, fă-ți Cruce!”

Femeia a început să batjocorească Sfânta Cruce în așa hal, încât făcea spume la gură de tare ce striga și ocăra.

Părintele a lăsat-o o vreme în pace, apoi i-a zis iarăși, tot în liniște:

- „Fă-ți Cruce, Marie!”, la care adventista și mai mult s-a îndrăcit, împotrivindu-se cu cuvinte din Scripturi și făcând de ocară Sfânta Cruce.

Văzând Părintele că nu izbândește altfel, a ridicat Sfânta Cruce pe care o ținea în mână și a zis cu mânie:

- „Arză-te-ar Sfânta Cruce să te ardă”.

În clipa aceea, femeia a căzut jos zvârcolindu-se ca într-un acces de îndrăcire și dintre picioarele ei a sărit o formă neagră în patru labe, care a ieșit din biserică și a luat-o la goană până ce nu s-a mai văzut.

Spaima a fost foarte mare printre credincioși, dar adventista a rămas liniștită, fără simțire.

Părintele a spus s-o ridice 2 bărbați și s-o ducă în

tinda bisericii ca să-și revină. Iar către credincioși a zis:

- „Ați văzut cine n-o lăsa să-și facă Sfânta Cruce?”

Când femeia și-a revenit, primul lucru pe care l-a făcut a fost să se închine cu semnul Sfintei Cruci, fiind slobozită acum de diavolul.

Întrebându-l cineva în urmă pe Părintele, dacă era vinovată femeia și dacă Părintele s-a supărat pe ea, el a răspuns:

- „Cel viclean s-a strecurat în această femeie ca să facă tulburare pe aici și să mă pomenesc cu vreo anchetă. De aceea, m-am mâniat pe el și l-am ars cu Sfânta Cruce”.

„Sectarii și cei fără cruce n-au cu ce se apăra de diavol, n-au un semn, ei sunt ai lui și de aceea nu-i lasă să-și facă cruce.”

„Păcatele trebuie ispășite după spovedanie aici, (în viața aceasta), prin canon și prin suferințe purtate cu răbdare, ca să scăpăm de ispășirea de dincolo.”

„Unora nu le vine să creadă că vor da seama de faptele lor, iar necredincioșii nici nu vor să creadă, de aceea mai grozavă va fi răsplata lor.”

„Toți avem o genă oncogenă și ne putem îmbolnăvi de mai multe ori fără să știm, dar prin spovedanie sinceră și împărtășirea cu Sfânta Euharistie ne refacem. Trebuie să ne întărim cu Sfintele Taine, cu energie duhovnicească, capabile să stăvilească anarhia din creier și din organismul nostru. Factorul supranatural se dovedește capabil de atâtea ori să ne scape din multe încurcături.”

„Dumnezeu e pretutindeni doar că trebuie rugat. Uneori chiar o rugăciune scurtă făcută însă din tot sufletul și cu toată inima te ajută dacă o zici cu putere. Chiar numai

primele cuvinte din *Tatăl nostru*, dar cu adevărat înțelegând și crezând pe Dumnezeu ca Tată, te pot ajuta. Puterea lui Dumnezeu îți repară mintea și-ți scoate obsesiile din cap, te scapă din necaz, numai că trebuie să-L chemi, să-L rogi. Apoi trebuie timp ca să-ți alimentezi mintea cu cele bune, cu cele religioase, prin rugăciune, meditație și citirea cărților de suflet ziditoare.”

„Mulți bărbați preferă pentru căsătorie femeii sterile, ca să poată profita fără restricții, dar vina o vor plăti prin ratarea vieții. Căci instalându-se sterilitatea la femeie din cauza antecedentelor sexuale aventuroase înainte de căsătorie, se poate pierde echilibrul. Retroactiv nu se mai poate corecta nimic. Nu te căsători cu o femeie sterilă oricât de pricepută ar fi într-o meserie”

„Unui tată care se plângea de căderea fiului său în desfrânare și care i-a adresat întrebarea: «Cum s-a putut ca să ajungă fiul meu un așa desfrânat prăpădit?», Părintele i-a răspuns: «Dacă ai curajul să ascuți, ascultă: - Animalele dau pace femeii în timpul sarcinii și nu o tulbură. Oamenii însă nu. Bărbații cred că au drepturi nelimitate și profită de sarcina femeii spre o sexualitate care o tulbură și pe ea și pe copilul ce prinde viață. Acum au loc și bune și rele: toate impresiile biologice și artificiale, nenaturale, se înscriu ca posibilități în pruncul care are să vină în lume. Copilul se trezește de mic cu preocupări sexuale, care se maturizează mai devreme decât posibilitățile de frânare ale creierului și deci iată cine e vinovat.» Tatăl a pus capul în pământ și a plecat fără să mai zică nimic.”

„Să nu vă certați cu copiii voștri pentru păcatele lor,

ci să vorbești cu Dumnezeu despre ei, despre îndreptarea lor. Să vorbești de fiul tău lui Dumnezeu, nu cu fiul despre Dumnezeu, în Care nu crede.”

„Satana are dreptul să asuprească numai atât cât îi îngăduie Dumnezeu. Pentru ca să se retragă dintr-un copil, toată familia lui trebuie să se căiască.”

„Tinerele fete, după 20 de ani să se căsătorească, să nască copii, căci ispitele sunt mari. Singurătatea nu e bună, și o fată poate cădea ușor.”

„La căsătorie să se afle, să se țină seama dacă soțul sau soția viitoare provine din părinți bețivi sau necredincioși. Aceia degradează căsătoria. Să se întrebe dacă aceia au trecut pe la biserică, la spovedanie.”

„Spunea: Când bărbatul este plin de alcool și trăiește cu femeia lui se instalează sarcini extrauterine, care trebuiesc operate, căci altfel pot duce chiar la moartea femeii. Deci feriți-vă de legături conjugale când bărbații sunt plini de alcool.”

Spunea Părintele: „Devreme, în adolescență, uneori și mai devreme - la pubertate, apar faptele rele ale curviei, patimi legate de instinctul sexual. Așa se învață mai întâi onania - păcatul lui Onan (Facerea 38, 9), această uzură a instinctului sexual. Odată învățată, greu te mai poți dezvăța de ea și uneori ține și după însurătoare. Numai prin spovedanie poți fi iertat și izbăvit, prin hotărâre eroică. Sarsailă l-a învățat pe Onan și-i învață pe toți ceilalți. Se învață și în armată și în închisori ... dar este cu mare primejdie, fiindcă materialul eliminat e de foarte mare trebuință creierului, căci o parte se varsă în sânge și ține creierul în

echilibru.”

Spunea: „- Examenele se iau mai ușor în stare de castitate ori de înfrânare, de abstenență, pentru că se convertesc mai ușor energiile în inteligență. Energia genezică (energia hormonală a sămânței de om) alimentează creierul și mai ales centrul memoriei și-ți poți lua examenele fără frică. Cei ce însă își tâlhăresc această energie să nu se aștepte la bune, ci la rele. Se știe că marii savanți își convertesc endocrin energia lor aproape total și nu au avut nevoie de femeie”

„Eforturile fizice ajută la curățirea reziduurilor din organism. Ascensiunile la munte și efortul pe care trebuie să-l faci curăță țevăria. Adică oxigenează arterele și le curăță și astfel nu se ajunge la îngroșarea lor. Aerul, muntele și oxigenul înlătură răutățile și calcifiază oasele.”

„Copiii mici să mănânce brânză dulce de vacă, ca să nu se îmbolnăvească și ca să nu se trezească cu defecțiuni. Laptele trebuie mâncat, nu băut, căci asimilarea lui se face în cavitatea bucală.”

„Părintele ne vorbea despre „**mecanismul funcțional al omului**” și ne spunea: omul are aproximativ 13 miliarde de neuroni, care aparțin sistemului nervos și care au nevoie de hrană și mediu:

1. Oxigenul din aer pe care hematiile din sânge îl duc la creier. În combinație cu hidrogenul dă apă, de asemenea necesară vieții. Trebuie căutat aerul curat, de munte, din păduri, de la țară.

2. Glicogenul este zahărul special preparat de ficat pentru neuroni. Se depozitează în ficat, mușchi, țesuturi, favorizând sănătatea organismului. Alcoolul, fumatul

distrug ficatul; îmbolnăvindu-se ficatul nu se mai fabrică glicogenul și sănătatea suferă.

3. Hormonii, (adică produsul glandelor cu secreție internă: epifiza, hipofiza, tiroida, timusul, pancreasul, suprarenala și glandele sexuale), care se varsă direct în sânge și ageresc întreg organismul și cu deosebire sistemul nervos. Sistemul endocrin lucrează în strânsă colaborare cu sistemul nervos. Hormonii sexuali alimentează și ei creierul, în special centrul memoriei. Prin sexualitate, aceste substanțe sunt aruncate afară.

4. Somnul, dreptul la somn fiind obligatoriu, știindu-se că omul moare după opt zile de nesomn. Celula nervoasă ca și întreg organismul are nevoie de somn ca să se refacă, pentru ca omul să poată depune efortul intelectual și fizic necesar vieții. Noaptea pierdute în nesomn și petreceri sunt zile pierdute din anii vieții.

5. O concepție sigură de viață necesară neuronilor, care aduce cu sine înfrânarea de la orice excese. Ori călătorești în viață cu o concepție sigură de viață, a lui Hristos, ori orbecăiești pe drumul vieții fără sens, fără ideal, fără busolă, fără destin. Celula nervoasă are nevoie de această concepție de viață. Există o legătură între concepția religioasă și glandele *hipofiza* și *epifiza*, care comandă proliferarea hormonilor necesari sistemului nervos. Una are capacitatea de a produce, alta de a frâna; frânează când ai o concepție restrictivă. În concepțiile de viață epicureice și hedoniste, care au ca scop al vieții plăcerea trupească, nu mai frânează procesul și lasă să se prade hormonii. De aceea școala se face într-un regim de abțință totală sexuală, pentru ca fenomenul bioelectric din creier să se producă normal, întărind inteligența și memoria.

Conceptia de viață este aceea în care te integrezi trup și suflet. Aceasta va frâna producerea hormonilor și va echilibra sistemul endocrin. Prin aceasta se modifică pozitiv structura celulelor întregului corp și se armonizează cu această învățătură.”

Neînțelegerile dintre oameni au o explicație: incompatibilitatea (nepotrivirea) dintre ei. E valabil și între soți.

Vorbindu-se despre diferite virtuți, cei mai mulți laudau dreapta socoteală. Părintele, o vreme a tăcut, apoi a spus cuiva în taină: „E bună și dreapta socoteală, însă dragostea e Dar”.

Unui bătrân credincios îi murise soția. L-a întrebat pe Părintele: „După ce semn o va recunoaște în viața viitoare?” și i-a răspuns: „După dragoste”.

Spunea odată și acest lucru:

- „În iad, deși sunt mulți acolo, fiecare este singur, căci neavând dragoste, nu poate împărtăși altuia nimic”.

Zicea iarăși către cei mai apropiați ai săi:

- „Nu știți cât e de greu să vorbești la oameni de diferite grade de cultură, de diferite stări sociale și din diferite locuri. De-o pildă (spre pildă): vorbești despre post și nu aude cel îmbuibat, că nu-i convine, ci câte o biată băbuță care abia își ține sufletul ei că de slabă ce-i”.

Cineva se plânga de nedesăvârșirea preoților iar Părintele a zis:

- „Dacă vreți preoți buni, nașteți-i și creșteți-i. Oare de ce se plânga Dumnezeu omului prin glasul lui David: «Piere cel drept și nimeni nu ia aminte»?

Cum pier dreptii? Că nu se mai nasc.”

Glumea, zicând:

- „Foaie verde, de dai, n-ai
Ia nu da, să vezi cum n-ai!”

sau

„Foaie verde, de dai, n-ai
Ia mai dă să vezi cum ai!”

Spunea: „Dacă într-o zi nu v-ați rugat cu atâta tărie, încât să simțiți că v-a stat până și răsuflarea în loc (în piept), în ziua aceea înseamnă că nu v-ați rugat. Calitatea unei rugăciuni nu este lungimea ei, ci tăria, intensitatea ei”.

«Când doi sau trei se adună pe pământ în numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor», adică atunci când puterile sufletești, înțelegerea, simțirea și voința se adună pe pământul inimii în pomenirea preasfântului nume, atunci aduc prezența Mântuitorului în suflet”.

Despre rugăciune mai spunea:

- „Rugăciunea tâlharului a fost scurtă, dar a străpuns cerul. Până aflăm asta, ne purtăm ca tâlharii.”

„Cea mai grea ispită pe care o poate întâmpina omul în calea mântuirii este ispita „noptii din Ghetsimani”, adică aparenta lăsare în părăsire din partea lui Dumnezeu. Dacă rezistă cineva la această probă, acela a dobândit desăvârșirea.

După ce Saul a greșit, Dumnezeu nu i-a răspuns nici prin prooroci, nici prin ursit (un fel de a întreba pe Dumnezeu). Dacă el ar fi înțeles atunci că această părăsire este numai vremelnică, ar fi avut răbdare și n-ar fi căzut la vorbirea cu morții.”

Cineva l-a întrebat pe Părintele, zicând:

- În Mântuitorul era plenitudinea Dumnezeirii. Cum deci, tocmai în clipa când împlinește rostul venirii Sale pe pământ, prin jertfa de cruce, El se mărturisește părăsit de Tatăl?

Și a răspuns Părintele așa:

- „Diavolul până la urmă n-a știut cine este Iisus. Deci, dacă nu s-ar fi recunoscut pe Sine părăsit de Dumnezeu, atunci diavolul n-ar fi îndrăznit să se apropie cu moartea de trupul Domnului”.

„Culmile, întotdeauna sunt singuratice” a spus dânsul.

„Iar dacă va veni asupra ta vreo furtună și vreo clătinare, acestea vor fi pe măsura neascultării tale. Căci pe Cel ce ascultă cu adevărat nici diavolul însuși, spun Părinții, nu-l poate vătăma.”

Spunea: „A denatura firea e ușor, mult mai ușor decât a scoate denaturarea introdusă în fire.”

Despre tulburarea duhului (Ecles, 7-9-10)

„Nu te grăbi să te întărâți întru duhul tău, căci mânia sălășluiește în sânul celui nebun. Nu spune niciodată: «Cum se face că zilele cele de altădată au fost mai bune decât acestea!» Căci nu din înțelepciune întrebi una ca asta.”

Despre purtarea obraznică (Isaia 3, 5)

„În popor se vor strâmtora unul pe altul, și fiecare va împila pe aproapele său, cel tânăr se va purta obraznic față de cel bătrân și cel de neam prost față de cel de neam ales.”

Din Filocalia - vol VIII - A celor dintre monahi -

Calist și Ignatie Xanthopol

„Patimile stau lângă virtuți și locuiesc ușă lângă ușă: - când cultivăm o virtute se trezește în noi o dorință contrară; - când ne înfrânăm de la plăceri se trezește în noi o dorință după acele plăceri, întrucât le lăsăm mult timp nesatisfăcute; - când ne smerim se trezește în noi dorința de a ne arăta că suntem „cineva”. Numai cei ce au ajuns la treapta desăvârșită a virtuților, au dobândit nepătimirea sau au desființat în sine total dorința de trezire a dorinței după plăcerile contrare.

De dragul rânduiei, care ține la un loc atât cele cerești, cât și cele pământești, suntem stăpâniți de frică, de uimire și de spaimă pentru nimicnicia și trândăvirea noastră și pentru cele alese din prostie, din părerea de sine, spre o viețuire stângace, primejdioasă, după o rânduială proprie și în chip nesupus. Căci, cu adevărat lupta aceasta e plină de frică și zeci de mii sunt tâlharii și nenumărate cursele ispititorilor. Pe lângă acestea, căderile nu se pot număra. **De aceea, din cei mulți, foarte puțini sunt cei ce se mântuiesc** (Luca 13, 23). Aceștia însă trebuie să-și facă drumul precum voiesc. Căci focul va cerca cum este lucrul fiecăruia (I Cor 3, 13)”.

„Suișul Carmelului” din Sfântul Ioan al Crucii

Judecata, memoria și voința: sunt puterile sufletului.

Credința, nădejdea și dragostea: sunt obiecte mai presus de fire ale puterilor sufletului, prin care sufletul ajunge la unirea cu Dumnezeu.

- Credința trebuie să lucreze asupra judecării (pri-ceperii).

- Nădejdea trebuie să lucreze asupra memoriei.

- Dragostea trebuie să lucreze asupra voinței.

Credința. Sfântul Pavel zice despre credință: „*Credința este încredințarea despre lucrurile nădăjduite și adevărarea celor nevăzute*” (Evrei 11, 1). Cu toate că rațiunea se alipește în chip desăvârșit și cu toată tăria de aceste lucruri ale credinței, ele nu se descoperă înțelegerii, căci de s-ar descoperi n-ar mai fi credință.

Nădejdea. Nu se vede, fiindcă dacă s-ar vedea n-ar mai fi nădejde, căci ceea ce ar vedea oricine, la ce ar mai nădăjdui.

Dragostea. Ne pune să iubim pe Dumnezeu deasupra tuturor lucrurilor, și aceasta nu se poate decât numai prin lepădarea de sine și de toate. „Fiecare din voi dacă nu se leapădă de tot ce are nu poate să-Mi fie Mie ucenic” (Luca 14, 33).

Despre dragoste. Fie de-aș avea toată știința lumii, dacă n-am dragoste, la ce-mi folosește aceasta în fața lui Dumnezeu, care mă va judeca după fapte.

Despre înclinările destrăbălate

De îndată ce omul începe să dorească un lucru într-un chip destrăbălat, neliniștea îl cuprinde de îndată în suflet.

Mândrul și zgârcitul n-au liniște niciodată, ci săracul și smeritul în duh trăiesc în belșug de pace.

Omul care nu-i încă cu totul mort pentru sine, lesne este ispitit și cade copleșit de nimicuri și de fleacuri.

Pace nu va fi deloc în inima omului trupesc, a omului care-i rob de lucrurile dinafară, ci pacea-i partea omului plin de râvnă și duhovnicesc.

Un jug greu apasă pe grumajii copiilor lui Adam, frământați fără odihnă de poftele firii stricate. Atunci când sunt cuprinși de poftele firii stricătioase, cad - și sufletul lor e cuprins de tristețe, tulburare, amărăciune și remușcare.

DESPRE TAINA NUNȚII⁶⁰

Învățătura revelată

Instituită și existentă în Biserică, Taina Nunții, este valabilă numai pentru persoanele ce se căsătoresc cu scopul întăririi lor spiritual-harice sau a unirii conjugale reciproce, prin această mare Taină a Bisericii, pentru binecuvântata naștere de prunci și educarea lor creștină spre înduhovnicirea și mântuirea lor.

Despre instituirea dumnezeiască a Tainei Nunții și însemnătatea ei moral-religioasă

După cuvintele Sfântului Profet Moise, Dumnezeu l-a creat mai întâi pe om și apoi pe femeie - ca ajutor omului, ca ei fiind doi să formeze un singur trup (Facere 2, 18, 22-24), și binecuvântându-i, le-a zis: *Creșteți, și vă înmulțiți și umpleți pământul* (Facere 1, 28). Tot astfel, și după potopul universal, Dumnezeu l-a binecuvântat pe Noe și pe fiii lui și le-a zis: *Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul* (Facere 9, 1). Această grijă deosebită a lui Dumnezeu față de nunta instituită de El Însuși arată lămurit că nunta a fost bine plăcută lui Dumnezeu și că ea avea să ocupe un loc însemnat în planurile dumnezeiești despre destinul

⁶⁰ Acest capitol este extras din *Dogmele Bisericii Ortodoxe* vol. 4, alcătuite de Sfântul Silvestru Episcop de Canev; ed. „Credința strămoșească” 2001.

lumii și de aceea se și găsește sub o deosebită îngrijire dumnezeiască. Tot de aici se mai vede că persoanele unite prin căsătorie, conform cu voința dumnezeiască, totdeauna trebuiau să privească nunta ca fiind un lucru mare și sfânt, unit cu înalte obligații și îndatoriri, nu numai unul față de altul, ci și către Dumnezeu. Deci, ca consecință, la întemeierea căsătoriei, natural, trebuiau să se umple de sentimente cucernice și de supunere înaintea Domnului Dumnezeu cu rugăciuni către El, spre a le da binecuvântarea Sa părintească și ajutorul Său cel întru tot puternic în viața ce le stă înaintea. Înalta însemnătate morală a Taiinei Nunții și importanța binecuvântării lui Dumnezeu pentru ea se poate vedea, pe de o parte, din istorisirea profetului Moise despre deosebita îngrijire dumnezeiască pentru curățenia femeiască a lui Sarra, femeia lui Avraam (Facere 12, 17), dar mai mult din istorisirea căsătoriei lui Isaac cu Rebeca. Trimițând Avraam, după cuvintele profetului Moise, pe slujitorul său în Mesopotamia, ca să aleagă femeie fiului său Isaac, iată ce i-a spus la plecare: *Domnul Dumnezeuul Cerului și Dumnezeuul pământului (...) Acesta va trimite pe îngerul Său înaintea ta și vei lua de acolo femeie feciorului meu* (Facere 24, 7). Ajungând slujitorul lui Avraam în orașul lui Nahor și oprindu-se afară de oraș la o fântână, s-a adresat lui Dumnezeu cu următoarea rugăciune: *Doamne, Dumnezeuul stăpânului meu Avraam, fă cale bună înaintea mea astăzi și milă cu stăpânul meu Avraam. Iată, eu stau la fântâna apei și fetele celor ce locuiesc în cetate ies ca să scoată apă. Și fecioara căreia eu îi voi zice: pleacă vadra ta să beau și ea îmi va zice: bea tu și cămilele tale le voi adăpa până ce vor înceta toate să bea, aceasta va fi gătită lui Isaac slugii tale; și întru aceasta voi cunoaște că ai făcut milă cu stăpânul meu*

Avraam (Facere 24, 12-15). Și îndată după aceasta, când una din fecioarele care veniseră la fântână, anume Rebeca, a îndeplinit tot ce se ceruse de slujitorul lui Avraam și când toate acestea au fost comunicate părintelui fecioarei, Batuel, fiul lui Nahor și fratelui ei Laban, le-o cerură pe Rebeca ca femeie lui Isaac, atunci, iată ce i-au răspuns ei: *De la Domnul a ieșit lucrul acesta (și) nu vom putea grăi ție împotriva, nici bine nici rău. Iată Rebeca este înaintea ta ia-o și mergi și va fi femeia feciorului stăpânului tău cum a grăit Domnul* (Facere 24, 50-51). Și după ce a convenit la aceasta și Rebeca, au slobozit-o și au binecuvântat-o zicând: *Sora noastră ești, fă-te întru mii de zeci de mii* (Facere 24, 60).

De aici, ușor se poate vedea cât de mare însemnătate religioasă se dădea nunții în perioada patriarhală și cât de multă considerație se dădea, la întemeierea căsătoriei, buneii voințe și binecuvântării lui Dumnezeu, după cum și binecuvântărilor rudelor de aproape a viitorilor soți - binecuvântări care în această perioadă, erau egale binecuvântărilor preoțești.

Încă din perioada Vechiului Testament, nunta era trecută la datoriile moral-religioase și pusă sub scutul legilor date de Dumnezeu lui Moise, care pedepseau aspru atât pentru călcarea curățeniei și credinței familiale⁶¹, cât și pentru permisiunea dată gradelor de înrudire mai apropiate de a contracta căsătoria⁶². Din toate acestea, reiese că nunta, după sensul Legii lui Moise, nu se putea întemeia fără știința și binecuvântarea preoților.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care nu a venit ca

⁶¹ Leviticul 20, 10-13; A doua lege 22, 22; conf. Ieșirea 20, 14-17

⁶² Leviticul 20, 14, 17, 20 și 21

să strice Legea Vechiului Testament ci s-o împlinescă, nu numai că n-a diminuat însemnătatea moral-religioasă a nunții, ci, din contra, prin învățătura Sa a întărit-o ridicând-o la înălțimea de Taină în Biserică. Totuși, El nu o consideră necesară pentru toți, ci pentru unii arată că e mai bine să rămână în stare de feciorie, dacă se cred vrednici de a păstra pe deplin atât curățenia feciorenică a trupului, cât și castitatea și curățenia sufletului lor (Matei 19, 10-12; 5, 27-28). Astfel, la întrebarea fariseilor: pentru orice cauză, oare, poate omul să se despartă de femeia sa?, El le-a răspuns următoarele: *Dar n-ați citit că Cel ce i-a făcut dintâi, bărbat și femeie i-a făcut pe ei și a zis: Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă* (Matei 19, 4-6). Iar când fariseii i-au obiectat că Moise a legiuit să se dea carte de despărțire și să se despartă de femeie, Iisus le-a răspuns: *Moise după învârtoșarea inimii voastre a dat voie să vă lăsați femeile voastre, dar din început n-a fost așa. Amin, grăiesc vouă că oricine își va lăsa femeia sa, afară doar de cuvântul de curvie și va lua alta, preacurvește, și cel ce va lua pe cea lăsată preacurvește* (Matei 19, 8-9).

Unirea conjugală este pusă în dependență directă de Dumnezeu, Care îi dă caracterul de nedesfacere, și deci, de la sine se înțelege că faptele conjugale, începând de la întemeierea nunții și până la despărțirea ei prin divorț (numai în caz de adulter), Hristos nu le raporta la autoritatea civilă, ci la autoritatea lui Dumnezeu (Matei 22, 21) și erau încredințate judecății Bisericii întemeiate de El pe pământ, împuternicită cu astfel de drept.

Prin faptul că Hristos, prin prezența Sa personală, a

cinstit și a binecuvântat nunta în Cana Galileei, înseamnă că a plăcut lui Hristos să instituie în Biserica Sa o deosebită lucrare sfințită, care să dea celor uniți prin căsătorie, binecuvântarea dumnezeiască și harul necesar. Aceasta se întărește și prin învățătura Apostolilor, cât și prin practica apostolică a Bisericii.

Astfel, Sfântul Apostol Pavel se crede în drept și chiar obligat să rezolve prima chestiune referitoare la Taina Nunții, fiind îndreptățit, deoarece creștinii îl întrebau: Ce este mai bine: a rămâne feciorelnici și necăsătoriți sau a se căsători? Și el le răspunde: *Bine este omului de femeie să nu se atingă, iar pentru a înlătura curvia fiecare să-și aibă femeia sa și fiecare să-și aibă bărbatul său (...)* zic celor necăsătoriți și văduvelor, bine este lor de vor rămâne, precum (sunt) și eu, iar de nu se vor putea stăpâni, mai bine să se căsătorească decât să ardă (în focul iadului). Despre feciorie (referitor la feciorie) *n-am porunca Domnului, ci eu vă sfătuiesc ca unul ce am primit milă de la Domnul să fie credincios. Socotesc dar că acest lucru este bun pentru nevoia de acum că este bine ca omul să fie așa (...).* Te-ai legat cu femeia (te-ai căsătorit), *n-ai greșit. Și de s-a măritat fecioara n-a greșit, dar unii ca aceștia vor avea necaz în trup, iar eu vă cruț (mă doare pentru voi)...* Și voiesc ca voi să fiți fără de grijă, cel neînsurat grijește de ale Domnului cum va plăcea Domnului, iar cel ce s-a însurat grijește de ale lumii cum va plăcea femeii (...). Fecioara se grijește de cele ale Domnului, cum va plăcea Domnului ca să fie sfântă și cu trupul și cu sufletul, iar femeia (cea măritată) se grijește de ale lumii cum va plăcea bărbatului ei.⁶³

Toate aceste sfaturi ale Apostolului, se înțelege, au

⁶³ I Corinteni 7, 1, 2, 8, 9, 25, 26, 28, 32-34; cf, I Timotei 5, 14; 3, 2; 1, 6

însemnătate dumnezeiască și sunt regulă și lege pentru toți credincioșii Bisericii, atât din perioada Apostolică, cât și astăzi.

Sfântul Apostol Pavel dă hotărâri clare atât în privința păzirii sfințeniei nunții pentru ca, căsătoria să fie curată și patul neîntinat (Evrei 13, 4), cât și referitor la apărarea nunții de despărțirea fără temei binecuvântat și după bunul plac, chiar și în cazul când s-ar întâmpla ca bărbatul să fie credincios, iar femeia necredincioasă, și viceversa, pentru care Apostolul și face următoarea observație, de altfel, foarte însemnată: *Și așa poruncesc în toate bisericile* (I Corinteni 7, 10-17).

Sfântul Apostol Pavel, muștrând aspru pe dascălii mincinoși care opreau nunta și nu mâncau ceea ce a creat Dumnezeu, spune: *Toată făptura lui Dumnezeu este bună și nimic nu este de lepădat care se primește cu mulțumire, pentru că se sfințesc prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune.*⁶⁴ Sfințirea prin cuvântul lui Dumnezeu și rugăciunea de care se vorbește aici, Sfântul Apostol Pavel o referă nu numai la mâncarea pe care o disprețuiau dascălii mincinoși, dar și la nunta pe care o interziceau acești dascăli și, de aceea, după ideea Apostolului, ele trebuiau să fie premergătoare intrării în căsătorie.

Tot Apostolul Pavel, scrie: *Femeia legată este, prin lege, cât timp îi trăiește bărbatul, iar dacă-i moare bărbatul - este liberă, după care (dacă) va vrea, să se mărite - (dar) numai întru Domnul* (I Corinteni 7, 39). Expresia din urmă: *numai întru Domnul*, arată că nunta de care se vorbește aici trebuie să fie întemeiată în numele Domnului, sau conform cu porunca Domnului și a Apostolilor, prin ur-

⁶⁴ I Timotei 4, 3-5.

mare - cu știința și binecuvântarea Bisericii, binecuvântare care era unită, cu sfințirea prin cuvântul lui Dumnezeu și cu rugăciunea, despre care amintește Sfântul Apostol Pavel, în Epistola sa către Timotei (I Timotei 4, 5).

Deosebită atenție merită însă locul din Epistola către Efeseni în care Sfântul Apostol Pavel, expunând datoriile familiale reciproce ale bărbatului și femeii, spune următoarele: *Femei! plecați-vă bărbaților voștri ca Domnului, căci bărbatul este cap femeii, după cum și Hristos este cap Bisericii; și acesta este mântuitor trupului. Dar, precum Biserica se supune lui Hristos așa și femeile - bărbaților lor întru toate. Bărbați! iubiți-vă femeile voastre precum și Hristos a iubit Biserica și pe Sine S-a dat pentru dânsa ca pe ea să o sfințească, curățând-o cu baia apei prin cuvânt; ca să o pună pe ea lui-Și înainte mărită, Biserica neavând întinăciune sau prihană sau altceva de acest fel, ci să fie sfințită și fără prihană. Așa sunt datori bărbații să-și iubească femeile lor, ca și trupurile lor. Cel ce-și iubește pe femeia sa, pe sine se iubește, căci nimeni, niciodată nu-și urăște trupul său, ci-l hrănește și-l încălzește pe el, precum și Hristos Biserica; că mădulare suntem ale Trupului Lui din carnea Lui și din oasele Lui. Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Taina aceasta mare este, iar eu zic de Hristos și de Biserică: (Efeseni 5, 22-32). Aici, evident, e vorba de bărbatul și femeia creștină, cei ce sunt în Biserică și în Hristos, față de care ei sunt membrele Lui, trup din Trupul Lui și os din Oasele Lui. Prin urmare, este vorba despre nunta creștină curată, deosebită nu numai de cea păgână, dar și de cea creștină în care sau bărbatul este necredincios sau femeia este necredincioasă. Pentru aceștia din urmă Apostolul spune: în cazul când soțul (sau soția) necredincios(ă) nu voiește să mai*

trăiască împreună, poate să se despartă (I Corinteni 7, 15).

Care este, însă, deosebirea caracteristică a nunții creștine față de cea păgână după Sfântul Apostol?

Deosebirea caracteristică se cuprinde în faptul că întemeierea căsătoriei creștine reprezintă unirea spiritual-harică a lui Hristos cu Biserica: pentru că capul femeii – (bărbatul față de femeie), este ceea ce este Hristos față de Biserică - capul ei și Mântuitorul trupului ei. Și după cum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeia este datoare să se supună bărbatului și, după cum Hristos a iubit Biserica Sa, încât S-a dat pe Sine pentru ea, pentru sfințenia și curățenia ei, așa și bărbatul e dator să-și iubească femeia sa ca și trupul său propriu. Și de aceea nunta nu numai că este taină, dar încă este o taină mare, cum se exprimă Apostolul: *Taina aceasta mare este, iar eu zic de Hristos și de Biserică*⁶⁵. Iar dacă întemeierea căsătoriei creștine este Taină mare, închipuind unirea spiritual-harică a lui Hristos cu Biserica, atunci se pune întrebarea, ce altceva putea să facă această unire, ca atare, dacă nu plinătatea harului care se revarsă asupra ei din unirea mistic-harică a lui Hristos cu Biserica, ca prototip al nunții?

Aici, Apostolul face comparație între bărbatul, care e dator să-și iubească femeia sa, și Hristos care Și-a iubit și-Și

⁶⁵ Cum că cuvintele Apostolului: *Taina aceasta mare este*, se referă la unirea prin căsătorie și nu, cum explică oarecare, la unirea lui Hristos cu Biserica iar în legătură cu cuvintele următoare: *Iar eu zic de Hristos și Biserică*, cuprind sensul că nunta creștină e taină mare pentru că servesc ca chip al unirii lui Hristos cu Biserica, aceasta se vede din contextul cuvântării în care obiectul de căpetenie sunt raporturile conjugale dintre bărbat și femeie, iar despre unirea lui Hristos cu Biserica se vorbește numai atâta cât e necesar pentru lămurirea și determinarea înaltei însemnătăți și obligativității nunții creștine.

iubește Biserica, și face următoarea observație: Că Hristos *S-a dat pe Sine pentru dânsa pentru ca s-o sfințească, curățind-o prin baie de apă în cuvânt ca să o pună pe ea înaintea Lui mărită Biserică, neavând întinăciune sau prihană sau altceva de acest fel, ci să fie sfântă și fără de prihană* (Efeseni 5, 25-27). Natural, că o astfel de lucrare sfințită a fost instituită de Hristos, pentru sfințirea nunții creștine.

Doctrina Sfinților Părinți, în primele trei secole ale creștinismului

Învățătura Părinților Bisericii vechi și practica ne arată că, într-adevăr, a existat din vechime sfințita lucrare a nunții și încă o așa lucrare, prin care se comunică celor căsătoriți un deosebit har dumnezeiesc.

Astfel *Sfântul Ignatie, Purtătorul de Dumnezeu*, repetă numai ideile Apostolului Pavel, care se referă la îndatoriile reciproce ale soților. În Epistola către Policarp, el dă următoarele sfaturi: „Sfătuiesc pe surorile mele să fie mulțumite cu conviețuitorii lor după trup și duh. De asemenea, poruncesc fraților mei, în numele lui Iisus Hristos, ca să-și iubească pe conviețuitoarele lor, cum și Hristos iubește Biserica”. La aceasta, el mai adaugă următoarea regulă, referindu-se la întemeierea căsătoriilor: „Iar cei ce voiesc să se însoare și să se mărite sunt datori să întemeieze căsătoria cu știința (μετά γνώμης) episcopului (preotului), pentru ca nunta să fie întru Domnul, iar nu după poftă. Totul trebuie să fie întru slava Domnului”⁶⁶. De aici, este evident și neîndoielnic că chiar în primele

⁶⁶ Epistola către Policarp, c. 5.

timpuri, întemeierea căsătoriilor în Biserica creștină era cu totul sub supravegherea ierarhilor Bisericii, așa că, fără știința sau permisiunea lor nu se putea săvârși nici-o nuntă creștină.

A mai tratat, despre nuntă, încă unul dintre bărbații apostolici, *Sfântul Herma*, dar numai despre o chestiune referitoare la această Taină: „Dacă bărbatul sau femeia moare și cel rămas contractează din nou o căsătorie, păcătuiește el, oare”? Cu această întrebare se adresează el păstorului (îngerului) și capătă următorul răspuns: „Nu păcătuiește, dar dacă nu se mai căsătorește a doua oară, atunci își procură mare slavă la Domnul”⁶⁷. Se vede de aici că în secolul Părinților Apostolici a doua nuntă nu era considerată ca păcat, cât și faptul că asemenea chestiuni conjugale erau recunoscute în Biserică ca fiind sub autoritatea ei, iar nu în afară de sfera bisericească, - (deci) numai Biserica le rezolva.

De aceea, mai târziu, tot ceea ce era conform cu învățătura Mântuitorului Iisus Hristos, *Sfântul Iustin* recunoaște ca lege dumnezeiască, căreia trebuia să-i urmeze cu strictețe cei ce întemeiau căsătoria, pe când tot ceea ce nu era conform cu învățătura Mântuitorului era lege omenească și care nu era urmată decât de păgânii, care admiteau unirea conjugală oricum.

Sfântul Irineu îi mustră pe păgâni, care, deși considerau nunta ca Taină religioasă, totuși, o disprețuiau prin exagerata lor destrăbălare. Sfântul Irineu face următoarea observație: voind ei, păgânii, să-și acopere și să-și îndreptățească destrăbălarea „Ei ne arată pe noi ca pe niște oameni ce nu știm nimic și care ne păzim de a nu greși nici

⁶⁷ Păstor. lib. II, De mandat IV, 4.

cu cuvântul nici cu cugetul, de frica lui Dumnezeu, iar pe dâșii se înalță și se numesc sămânța aleasă și perfectă.”

Deosebită atenție merită învățătura lui *Tertulian* despre nuntă ca Taină bisericească atât față de claritatea și determinarea ei, cât și față de complexitatea ei. Recunoscând superioritatea nunții creștine față de nunțile ereticilor, că nunta creștină e Taină, închipuind unirea mistică a lui Hristos cu Biserica, *Tertulian* mai învață totodată și despre necesitatea comunicării unui deosebit har sfințitor celor uniți prin căsătorie, pentru ca unirea nunții lor să fie ceea ce trebuie să fie, față cu idealul ei înalt - unirea lui Hristos cu Biserica. Așa, își sfătuiește femeia ca în caz de moartea lui să nu întemeieze a doua căsătorie, urmând exemplul celor chemați la viața sfântă - a slujitorilor sfințiți, dar nici să n-o disprețuiască. În același timp, cerea atât de la femeia sa, cât și de la oricine va intra în a doua căsătorie, ca nunta lor să nu fie decât în Domnul. Explicând cuvintele Apostolului: *Decât în Domnul*, în sensul că nu trebuie să se întemeieze căsătoria decât numai cu creștin sau creștină.

Pentru primirea acestui har, e necesar ca ambii soți să fie creștini, iar nu numai unul și celălalt să fie păgân. Pentru că în caz contrar, ei n-au dreptul să prezinte contractul lor de căsătorie înaintea Tribunalului Domnului și deci nunta lor nu poate fi legal contractată.

Căci harul lui Dumnezeu sfințește numai ceea ce găsește curat. Și ceea ce nu poate fi sfințit, este necurat; iar ce este necurat, nu are nimic comun cu ce este sfânt, afară doar că-l spurcă și-l pierde. De aceea pot, oare, ei să prezinte astfel de contracte de căsătorie înaintea tribunalului Domnului? Și putem (oare) să recunoaștem o astfel de nuntă întemeiată după lege?

Tertulian, punând nunta pe aceeași treaptă cu Taina Botezului, Mirungerii și a Euharistiei, zice: „Diavolul silindu-se să înjosească adevărul, caută să imite în misterele păgâne chiar însăși Tainele dumnezeiești. El chiar botează pe oricare, ca pe aderenți ai săi, făgăduindu-le curățirea de păcate prin scaldătoare și după aceea îi pecetluiește pe soldații săi și săvârșește cu multă pompă proaducerea pâinilor (...) și chiar reprezintă pe marele sacrificator în timpul săvârșirii nunții”.

Din acest citat se vede că, pentru a avea Harul lui Dumnezeu, sfințita lucrare a nunții, ca și alte Taine, trebuie săvârșite numai de episcopi sau de preoți, ca împuțerniciți ai episcopului.

Origen, referindu-se la nuntă ca lucrare sfințită, în care se comunică celor căsătoriți un deosebit har dumnezeiesc, face indicație în locul unde, tratând faptul că Însuși Dumnezeu îi unește pe cei ce se căsătoresc și legătura lor o face nedezlegabilă, spune: „Dumnezeu este Acela Care a unit pe doi într-unul (...) și întrucât i-a unit Dumnezeu, apoi în puterea acestei uniri există în cei uniți un dar”. Iar darul acesta se considera pe aceeași treaptă cu darul pe care, după cuvintele lui Origen, l-a dat Dumnezeu, prin rugăciunea Bisericii, celor ce s-au făgăduit că vor rămâne feciorelnici. Ca o confirmare servește faptul că, încă din vechime, mulți puneau tunderea în monahism între Tainele Bisericii⁶⁸. Și de aici rezultă că și acel dar al harului care se dă celor uniți prin căsătorie li se dă numai în Biserică și prin rugăciunile Bisericii.

⁶⁸ Dionisie Areopag. De eccles. hierarch. n. 6. n. 1-3

Învățătura Părinților și dascălilor bisericești în perioada Sinoadelor ecumenice

1) Părinții și dascălii acestei perioade învățau lămurit despre nuntă, că este o lucrare sfințită bisericească, care comunică persoanelor unite prin căsătorie binecuvântarea și harul lui Dumnezeu, care sfințesc unirea lor prin căsătorie și o fac nedespărțibilă.

Sfântului Vasile cel Mare arată că unirea prin căsătorie, care îi leagă la un loc pe bărbat cu femeie, este jugul ce și l-au luat asupra lor cu binecuvântare⁶⁹ prin mijlocirea și participarea preoților sau slujitorilor sfințiții ai Bisericii, care au dreptul de a comunica altora binecuvântarea lui Dumnezeu.

Sfântul Ambrozie afirmă de-a dreptul că „nunta creștină trebuie să se sfințească cu acoperământul și binecuvântarea preoțească”. Mai mult, în alt loc, vorbind tot despre acest subiect, Sfântul Ambrozie spune următoarele: „Recunoaștem că Stăpânul și păzitorul căsătoriei este Dumnezeu, Care nu îngăduie ca patul străin să fie întinat. Și cel ce face lucrul acesta păcătuiește împotriva lui Dumnezeu, căci calcă legea Lui și schimbă harul Lui. Păcătuiind împotriva lui Dumnezeu, omul se lipsește de a participa la Taina cerească”. Sfântului Ambrozie arată că persoanelor unite prin căsătorie, împreună cu sfințirea primită de ei, prin acoperământul și binecuvântarea preoțească, li se mai comunică de la Dumnezeu și un deosebit har mistic, pe care sunt dator să-l păstreze prin observarea sfințeniei nunții și pe care nu-l pot pierde

⁶⁹ Omilia la Hexaameron, n. 5.

decât prin călcarea acestei sfințenii.

Sfântul Grigore Teologul, vorbind tot despre partea aceasta a nunții și având în vedere neînțelegerile ce existau în timpul său referitor la curățenia și sfințenia nunții, iată ce spunea auditoriului său: „Dacă nu te-ai atins de trup, ești curat și după intrarea în căsătorie. Primesc eu răspunderea, eu sunt împreunătorul, eu sunt introducătorul miresei (...), eu voi urma lui Hristos - Mirelui celui curat, Care face minuni la nuntă și prin prezența Sa procură cinste căsătoriei”⁷⁰. De aici se vede nu numai faptul că în ajunul intrării persoanelor în căsătorie se săvârșea asupra lor o anumită lucrare sfințită prin slujitorii sfințiți, cât și faptul că această lucrare sfințită, după credința Bisericii, comunica unirii lor în căsătorie puterea sa sfințitoare, pe care Însuși Mântuitorul a comunicat-o, oarecând, nunții din Cana Galileei, prin prezența Sa acolo.

Tot acestea le repetă și *Sfântul Ioan Gură de Aur*, învățând cu aceeași claritate, că nunțile trebuie să se săvârșească prin binecuvântarea și rugăciunile preoților și că prin aceasta se comunică celor căsătoriți deosebitul har dumnezeiesc pe care sunt dator să-l păstreze totdeauna sfânt și, în puterea căruia nunta nu se mai poate desface niciodată, după cum (nu se mai poate desface niciodată) nici unirea lui Hristos cu Biserica⁷¹. „Cum au procedat locuitorii din Cana Galileei, zice el, așa să procedeze și acum cei ce se căsătoresc: să aibă în mijlocul lor pe Hristos. Dar cum poate fi aceasta? Prin mijlocirea preoților. *Cel ce vă primește pe voi, a zis Domnul, pe Mine Mă*

⁷⁰ Cuvântul 40, la Sfântul Botez, Opp. Sf. Părinți III, 288.

⁷¹ Omilia 20 la Efesenii, c. 5, vers 32; Omilia 62 la Matei, c. 19, vers 4; De non iterand. conjug. n. 1, 2.

primește (Matei 10, 40). În alt loc, luptând împotriva obiceiului de a sărbători nunta cu cântări rușinoase, Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Pentru ce necinstești în public Sfânta Taină a Nunții? Toate acestea trebuie să le înlături și să o înveți pe copilă să fie rușinoasă chiar de la început și să-i cheme pe preoți și prin rugăciune și binecuvântare să încheie legătura căsătoriei, pentru ca să sporească iubirea mirelui și să se păzească curătenia miresei, și mai ales ca (...) soții, uniți prin harul lui Dumnezeu, să petreacă o viață plăcută⁷².

⁷² Omilii 48 la Facere, n.6.

Tot astfel învățau despre Taina Nunții și contemporanii Sfântului Ioan Gură de Aur - *Siriție și Inocențiu I* - dintre care cel dintâi recunoștea atât (de mult) sfânta binecuvântare dată miresei de către preot, încât călcarea și întinarea acestei binecuvântări o considera sacrilegiu⁷³; iar cel de-al doilea afirma că binecuvântarea dată de preot celor ce se căsătoresc, reprezintă forma legii instituite de Dumnezeu încă din vechime⁷⁴. Instituirea formei acesteia pentru creștini, *Sfântul Epifanie, Chiril al Alexandriei și Fericitul Augustin* o raportau la Însuși Iisus Hristos și vedeau în participarea la nunta din Cana Galileei începutul binecuvântării nunții creștine. De aceea, Fericitul Augustin numește de-a dreptul Taină - lucrarea sfințită bisericească a nunții și unește cu însemnătatea ei mistic-harică nedesfacerea nunții creștine. El zice: „vrednicia nunților la toate popoarele constă în nașterea de prunci și în păzirea curățeniei, iar la poporul lui Dumnezeu constă și în sfințirea Tainei, după care chiar și ceea ce se desparte prin divorț nu se mai poate uni cu altul întrucât bărbatul său este viu⁷⁵, pentru că în Biserică se săvârșește nu numai unirea prin căsătorie, ci și Taina”. Chiar și *Sfântul Leon*, Papă al Romei, numește lucrarea sfințită a nunții creștine: Taina Nunții (nupțiale mysterium)⁷⁶, spunând că în timpul lui se săvârșea Sfânta Liturghie pentru cei ce se căsătoreau și după ce se împărțeau li se da binecuvântarea bisericească cu rugăciunile corespunzătoare⁷⁷.

⁷³ Epistola către Himerium, c. 3; conf. c. 13.

⁷⁴ Epistola către Wictric, c. 11; conf. c. 10.

⁷⁵ De bono conjugii c. 24.

⁷⁶ Epistola către Rustic. Narbonn. 167 curs. comp. lat. t. 54 col. 1197.

⁷⁷ Lib sacrament. eccles. rom. n. 30 curs. comp. lat. t. 55 col. 130.

Despre cântările și rugăciunile ce se rosteau de sluji-
torii sfințiți la sfințirea unirii celor căsătoriți mai vorbește
și *Sfântul Paulin de Nola*⁷⁸. Iar *Teodor Studitul* citează însuși
rugăciunea care se întrebuița în timpul lui și se întrebui-
țează și acum în Biserică, în timpul când se pun
cununile pe capul celor ce se căsătoresc. Rugăciunea se
citește astfel: „Tu, Doamne, trimite mâna Ta din Sfânt
Locașul Tău și unește pe robul Tău și pe roaba Ta,
unindu-i într-un gând, încununându-i într-un singur
trup, pe care ai binevoit să se unească unul cu altul,
nunta lor cinstită o arată, patul lor îl păzește nespur-
cat și viața lor fără de prihană a fi binevoiește”⁷⁹.

Rugăciunile nunții se considerau atât de necesare la
Cununie, încât esența nunții, potrivit cu credința Bisericii
vechi, Patriarhul Fotie o determină astfel: „Nunta nu
constă numai în împreunarea trupească, ci în lucrarea
sfințită a rugăciunilor”⁸⁰.

2) De aceea, Părinții și dascălii acestei perioade, ca și
predecesorii lor, deși puneau fecioria mai presus de
nuntă, totuși prețuiau mult și nunta, apărându-i sfințenia
împotriva diferitelor învățături eretice cum a făcut *Euse-
biu*, *Sfântul Epifaniu* și *Fericitul Augustin*. În privința
aceasta, însă, merită deosebită atenție opinia Sfântului

⁷⁸ Patrologia greacă, curs complet, t. 61. S. Paulini poem XXV p. 633.

⁷⁹ Epistola 22 către Simeon, Patrologia greacă curs complet, t. 99 col. 973. Despre punerea cununilor de către preot pe capul celor ce se căsătoresc chiar și la căsătoria persoanelor împărătești, care se săvârșește în prezența patriarhilor, mărturisește lămurit *Teofan Mărturisorul*, dând informații despre cununia lui Teodosie fiul lui Mavrachie cu fiica patriarhului German, a lui Eraclie cu Eudoxia și a lui Leon cu Irina (*Theophan, chronograph*, ann. 594, p. 238; ann. 602 p. 250; ann 761 p. 374).

⁸⁰ Nomocanon. Tit. 13.

Chiril al Ierusalimului, Sfântului Grigorie Teologul și Sfântului Ioan Gură de Aur, despre vrednicia reală a fecioriei și a nunții. „Fiind fecior (sau fecioară), spune Sfântului Chiril, nu trebuie să fii arogant, față de cei ce sunt căsătoriți. Căci *nunta este cinstită și patul neîntinat*, spune Apostolul (Evrei 13, 4). Și tu care păzești curătenia, nu ești născut tot din cei uniți prin căsătorie? Nu disprețui valoarea argintului, pentru că ai aur”. Același lucru îl repetă și *Sfântul Grigore Teologul*, învățând: „Bun lucru este nunta, dar nu pot zice că este superioară fecioriei. Fecioria n-ar fi așa de superioară, dacă n-ar fi mai bună dintre tot ce-i bun. Dar să nu se amărăscă prin aceasta cei ce poartă lanțurile nunții!... Din contra, fecioarele și femeile să se unească laolaltă, să formeze un tot în Domnul și să servească una alteia ca podoabă! N-ar fi fost feciorelnici, dacă n-ar fi fost nunta; căci de unde a apărut în lume feciorelnicul? N-ar fi fost nunta cinstită dacă feciorelnicul n-ar fi adus lui Dumnezeu viața sa”. *Sfântul Ioan Gură de Aur* exprimă însă această idee mult mai caracteristic, deși pe scurt, în următoarele sfătuirii: „Fiind lună nu mai poți fi soare. Fiind stea nu mai poți fi lună; nu mai poți fi feciorelnic intrând cu castitate în căsătorie, numai prin Biserică”.

3) Din această cauză, în această perioadă, ca și în cea precedentă, viața conjugală era considerată, în Biserică, pe aceeași treaptă cu cinul și slujba sfântă. Ce-i drept, în această perioadă s-a răspândit și s-a întărit, din timp în timp, cu deosebire în Biserică Apuseană⁸¹, și o idee con-

⁸¹ Vezi Papa Siriție epistola către Himer. Opp. Leon t. III. patr. curs. compl. lat. t. 56, col. 554; Innocent I Epist. către Exsuper, et Victric. Ibid. col. 500, 519.

trară, care pretinde celibatul necondiționat al clerului, dar ideea aceasta și-a găsit, în decursul acestei perioade, bariera și restrângerea cuvenită.

4) Dar, pe când Părinții și dascălii bisericești din această perioadă, ca și predecesorii lor, considerau așa de sus prima nuntă, la nunta a doua priveau cu totul altfel, pentru că numai nunta întâi o considerau ca ideal al nunții creștine, care trebuia să fie adevăratul chip al unirii lui Hristos cu Biserica, care totdeauna a fost și este una ca și Hristos, iar odată cu aceasta și chip al adevăratei iubiri morale creștine care nu încetează nici chiar cu moartea vreunuia dintre soți⁸². *Sfântul Grigore Teologul* determină raportul dintre prima și a doua nuntă în chipul următor: „Prima nuntă este lege, a doua – pogorământ - concesie⁸³. Tot așa învățau și alți Părinți bisericești ca *Sfântul Chiril al Ierusalimului*, *Ambrozie*, *Ioan Gură de Aur* și *Epifaniu*, care considerau nunta a doua ca admisă și pogorământ

⁸² *Sfântul Grigore de Nissa*, în viața preacuvioasei Macrina, sora sa, iată ce scrie, față de refuzul ei de a intra în căsătorie, după moartea mirelui său ales și hotărât de părinții săi: „Când părinții adesea vorbeau cu ea despre căsătorie, pentru că mulți, față de frumusețea ei voiau să contracteze căsătorie cu ea, ea le spunea: este necuviincios și chiar nelegiuit ca să nu respecti nunta ce era hotărâtă de părinți și să te adresezi la altul, când se știe că nunta în esență este una după cum și nașterea și moartea este una, de asemenea afirma că cel unit cu ea după hotărârea părinților, n-a murit, ci trăiește la Dumnezeu într-o nădejde învierii, că el nu-i mort, ci numai cât s-a depărtat pentru un timp, și deci este nerațional ca să nu păstrezi credința mirelui ce lipsește” (Viața preacuvioasei Macrina. Opp. *Sfântul Grigore de Nissa* part. VIII, p. 131; conf. *Sfântul Ioan Gură de Aur* Omilia II la Epistola către Tit. c. I, vers. 6)

⁸³ Cuvântul 37 Opp. Sf. părinți III, 220.

pentru neputința lor trupească⁸⁴. Această hotărâre a Bisericii despre nunta a doua s-a exprimat însă mai lămurit în faptul că trebuia să fie unită cu pocăința⁸⁵, și fără ca să se pună cununiile pe capul celor ce se unesc prin această căsătorie⁸⁶.

Învățătura și hotărârile Sinoadelor ecumenice despre Taina Nunții

Ceea ce au învățat diferiții Părinți și dascăli bisericesti din perioada examinată despre Taina Nunții creștine, a fost confirmat de Biserică în hotărârile ei, luate în această perioadă atât de sinoadele locale, cât mai ales la Sinoadele ecumenice.

1) Biserica recunoaște că nunta creștină depinde întru totul și este sub autoritatea și știința sa, iar aceasta se vede lămurit din canoanele și practica bisericească care hotărăsc, pe de o parte, legalitatea și nelegalitatea nunților, iar pe de alta, îi obligă pe preoți să săvârșească căsătoriile legale și să refuze binecuvântarea nunților ilegale⁸⁷. Că nunțile creștine s-au săvârșit și se săvârșesc printr-o anumită lucrare sfințită bisericească, între altele, se vede aceasta din canonul III al sinodului din Cartagina, care glăsuiește: „Mirele și mireasa,

⁸⁴ Vezi *Sfântul Ioan Gură de Aur* (Omilia II către Tit. c. I, v. 6); *Siriție* (Epistola către Himer, c. 8-12); *Epifanie* (exposit. Fidei. cathol. n. 21; Erezia 59, n. 4.) și *Fer. Ieronim* (Epist. ad. ocean. 82).

⁸⁵ Vezi canonul 4 al *Sfântului Vasile cel Mare*

⁸⁶ Vezi *Sfântul Nichifor Mărturisitorul* (nomocanonul fila 596).

⁸⁷ Vezi *Sfântul Vasile cel Mare* canoanele: 23, 77, 78 și 87; *Timotei al Alexandriei* canonul 7; sinodul din Neo-Cesarea canonul 2, 3; *Sinodul din Laodiceea* canonul 10, 31; *Sinodul din Calcedon* canonul 14; *Sinodul Trul.* canonul 53, 54, 72 și 87.

când trebuie să vină ca să primească binecuvântarea de la preot, trebuie să fie aduși de părinții sau nașii lor și primind binecuvântarea, din respect către ea (pentru Taina Nunții), sunt datori să petreacă acea noapte în feciorie⁸⁸.

2) Că Biserica nutrea un deosebit respect față de feciorie și necăsătorie, aceasta se vede lămurit din rânduiala ca episcopii sau ierarhii bisericești să nu fie căsătoriți - obicei care a fost ridicat la treapta de canon și care s-a practicat încă din vechime aproape pretutindeni⁸⁹. Afară de aceasta, cum că Biserica avea destul respect și către viața conjugală, aceasta se vede, de asemenea din asprele sale hotărâri sinodale, împotriva celor ce disprețuiau căsătoria, având în vedere pe slujitorii bisericești căsătoriți⁹⁰, cerând de la ei celibatul absolut⁹¹, cât și din intențiile sale de care se conducea în asemenea cazuri și care în canonul 13 al Sinodului Trulan se exprimă astfel: „(așa procedăm) pentru ca să nu fim constrânși cu chipul acesta să-L scârbim pe Dumnezeu cu nunta instituită și binecuvântată de El și în prezența Lui”.

3) Că slujitorilor sfințiți - preoților și diaconilor, nu le interzicea Biserica ca să întemeieze căsătoria mai înainte de hirotonie și că li se permitea să trăiască împreună cu femeile lor și după hirotonie, aceasta se vede lămurit și se confirmă de canoanele sinoadelor locale, din *Ancira*⁹², *Gangra*⁹³, *Neocesarea*⁹⁴ și sinodul al V-lea din *Cartagi-*

⁸⁸ Capit. 13. Binii. Concil. t. I, p. 728.

⁸⁹ Sinodul Trulan, canonul 12, 48.

⁹⁰ Sinodul din Gangra, canonul 4.

⁹¹ Sinodul Trulan, canonul 13.

⁹² Sinodul din Ancira, canonul 10.

⁹³ Sinodul din Gangra, canonul 4.

⁹⁴ Sinodul din Neocesarea, canonul 8.

na⁹⁵, care, când le confirma căsătoria de-a dreptul, când presupunea și îndreptătea viața conjugală a slujitorilor sfințiți. Aceste canoane erau îndreptate mai ales împotriva Bisericii Apusene, care începuse să legiuiască celibatul clerului⁹⁶. Contra acestei inovații a Bisericii Apusene este îndreptat mai cu seamă următorul canon al Sinodului al VI-lea ecumenic, care glăsuiește: „Întrucât am văzut că în Biserica Romei s-a stabilit în formă de canon, ca toți acei care vor să fie hirotoniți diaconi sau preoți, să fie îndatorăți să nu comunice mai mult cu femeile lor, de aceea noi urmând vechiul canon, al disciplinei și iconomieii apostolice, permitem ca împreună viețuirea slujitorilor sfințiți cu femeile lor legiuite să se continue și mai departe, neîntrerupt, nedesfăcând legătura lor cu femeile. Și astfel, dacă cineva se crede vrednic de a fi hirotonit ipodiaton, sau diacon, sau preot, unuia ca acestuia nicidecum să nu-i fie ca impediment la hirotonie trăirea împreună cu femeia sa legiuită. În timpul instalării unui astfel de cleric, nu i se pretinde îndatorirea ca el să se abțină de la comunicarea legitimă cu femeia sa (...). Iar dacă cineva va proceda împotriva canoanelor apostolice și va îndrăzni să lipsească pe cineva dintre preoți sau diaconi sau ipodiatoni de legătură și comunicarea cu femeia sa, să fie depus; de asemenea, orice preot sau diacon care își va alunga femeia sa, sub motiv de cuvioșie, să fie îndepărtat de la lucrarea celor sfinte, iar de va fi neînduplecat, să fie depus”⁹⁷.

⁹⁵ Sinodul V din Cartagina, canon 18, 30, 44, 45.

⁹⁶ La sinoadele din Elvira în anul 305 (capit. 33. Binii. Concil t. I, p. 235); din Tauric în anul 397 (capit. 7. Ibid. p. 702); din Veneția în anul 453 (capit. t. II. Binii. Concil t. III, p. 565).

⁹⁷ Sinodul Trulan, canonul 13.

Dacă la primul Sinod ecumenic s-a hotărât: „marele sinod, a stabilit fără excepție, ca nici episcopului, nici preotului, nici diaconului și, în general nimănui, din cei ce se află în cler, nu i se permite să aibă femeie în casa sa de locuit, afară doar de mamă sau soră, sau astfel de persoană care ar fi străină de orice bănuială”⁹⁸, apoi această hotărâre nu se raporta deloc la slujitorii sfințiți, ce-și aveau femeile lor legitime, ci la acei care aveau pretenția că trăiesc necăsătoriți și, în același timp, își aveau lângă ei femei străine și, prin aceasta, îi scandalizau pe mulți. În sensul acesta explică *Sfântul Vasile cel Mare* acest canon, scriind în această privință următoarele: „Canonul expus de Sfinții Părinți, la Sinodul din Niceea, interzicea de-a dreptul slujitorilor sfințiți ca să aibă în casele lor femei cu care să trăiască împreună. În aceasta stă toată vrednicia celibatului - ca să nu aibă comunicare cu sexul feminin. Prin urmare, cel ce se prezintă feciorelnic numai cu numele, face același lucru pe care îl fac și cei ce trăiesc împreună cu femeile. Unul ca acesta, se dă pe sine ca vrednic de feciorie numai cu numele, nepărăsind însă dezordinea și plăcerile trupești. Pentru aceasta, urmând hotărârilor Sfinților Părinți, noi poruncim ca slujitorul sfințit (care trăiește în afară de nuntă) să se despartă de orice femeie, altfel i se interzice de a mai sluji cele sfinte”⁹⁹.

Afară de aceasta, dacă la sinodul al V-lea din Cartagina (în anul 419) „bine s-a judecat ca cei ce se orânduiesc episcopi, preoți și diaconi, sunt obligați prin însăși luminarea lor, a păstra lanțurile curățeniei, cum se cuvine să fie preoților lui Dumnezeu, cei ce servesc lucrările

⁹⁸ Sinodul I, ecumenic din Niceea, canonul 3.

⁹⁹ Sfântul Vasile cel Mare, canonul 88.

sfințite dumnezeiești, sunt datori să se abțină întru totul, pentru ca și noi să păstrăm de asemenea ceea ce ni s-a dat prin Apostoli și am apucat din cea mai adâncă vechime”, cât și „ca episcopii, preoții și diaconii și toți acei ce se ating de cele sfinte, să păzească castitatea și să se abțină de la femei”¹⁰⁰. Apoi, sensul acestor canoane, de altfel, destul de lămurit, este încă mai bine determinat de sinodul Trulan, care față de ele și alte canoane ale sinodului din Cartagina, a hotărât următoarele: „Știm că și în Cartagina, Părinții adunați la sinod, îngrijindu-se de curățenia vieții slujitorilor sfințiți, au hotărât ca ipodiamonii care se ating de Sfintele Taine și diaconii și preoții în timpurile convenite, să se abțină de la locuirea împreună cu femeile lor. Prin urmare și noi să păstrăm aceasta ca moștenire de la Apostoli și observată din cea mai îndepărtată vechime; știind timpul când trebuie să intri în cele sfinte, ești dator să te abții întru toate ca să poți primi de la Dumnezeu cele cerute în simplitate”¹⁰¹.

4) Mai departe, pe când prima nuntă era mult respectată de Biserică, a doua nuntă de abia era permisă numai ca pogorământ pentru neputințele omenești. Aceasta lesne se poate vedea din canoanele sinoadelor locale din *Neocesarea*¹⁰² și *Laodiceea*¹⁰³, primite de Sinodul al VI-lea ecumenic, cât și din canoanele *Sfântului Vasile cel Mare*¹⁰⁴, după care cei ce întemeiau a doua căsătorie erau supuși pocăinței și unor epitimii.

¹⁰⁰ Sinod. V din Cartagina, canonul 3, 4.

¹⁰¹ Sinodul Trulan, canonul 13.

¹⁰² Sinodul din Neo-Cesarea, canonul 7.

¹⁰³ Sinodul din Laodiceea, canonul 1.

¹⁰⁴ Sfântul Vasile cel Mare, canonul 4.

5) Că, în sfârșit, nunta a doua era considerată de Biserică ca nepermisă față de slujitorii sfințiți, aceasta se poate vedea, atât din canoanele bisericești, prin care, pe de o parte, li se permitea să întemeieze căsătorii cu feciore, numai până la hirotonie, după care apoi nu li se mai permitea, cât și mai ales din canoanele prin care se interzicea cu desăvârșire slujitorilor sfințiți a doua căsătorie și, ca consecințe, cei căsătoriți a doua oară nu mai puteau să fie primiți în cler și nici nu mai puteau fi suferiți dacă întâmplător s-ar fi aflat cineva în astfel de poziție.

Canoanele care permit slujitorilor sfințiți să întemeieze căsătoria mai înainte de hirotonie și care interzic căsătoria după hirotonie sunt: Canonul al 10-lea al sinodului din Ancira, Canonul 1 al sinodului din Neocesarea și al 6-lea al sinodului Trulan, dintre care ultimul, cel mai complet după conținut, glăsuiește astfel: „Întrucât se spune în canoanele apostolice că, dintre cei intrați în cler necăsătoriți, numai citeții și cântăreții pot să se căsătorească, apoi și noi, păzind această regulă, hotărâm: ca de acum înainte, nici ipodiacon, nici diacon, nici preot, nu mai are permisiunea să se căsătorească, după ce s-a săvârșit hirotonia asupra lui. Dar dacă va îndrăzni cineva să facă aceasta, să se depună. Iar dacă cineva din cei ce au intrat în cler, ar voi să se unească cu femeia după legea nunții, apoi să facă aceasta mai înainte de hirotonia în ipodiacon, diacon sau preot”¹⁰⁵.

Despre a doua căsătorie, față de persoanele sfințite, *Sfântul Vasile cel Mare*, în canonul 12, vorbește următoarele: „Celor intrați în a doua căsătorie, canonul le interzice cu desăvârșire de a mai fi slujitori bisericești”. Iar *Sinodul Trulan*, punând felurite pedepse vremelnice în

¹⁰⁵ Conf. *Sf. Vasile cel Mare*, canonul 27; *Sinodul Trulan*, canonul 26.

caz de călcarea acestui canon vechi bisericesc, iată ce a stabilit, mai pe urmă, în această privință: „De acum hotărâm și reconstituim canonul care zice: Cel ce după Botez, a contractat a doua căsătorie sau a avut concubină, de asemenea cel ce a luat în căsătorie pe o văduvă sau pe o divorțată sau o femeie de moravuri ușoare sau pe o roabă sau pe o infamantă, nu poate fi trecut în lista sau catalogul persoanelor sfințite” (Sinodul Trulan, canonul 3).

Concluzie generală și observațiile din cele precedente, despre soarta de mai târziu a doctrinei despre Taina Nunții

Din cele precedente, reiese lămurit că Biserica Creștină, întemeindu-se pe învățătura Domnului nostru Iisus Hristos și a Apostolilor, privea neîntrerupt încă din vechime la căsătoria membrilor săi creștini:

1) Ca la un obiect moral-religios, care era sub conducerea sa proprie și totdeauna a considerat ca strict necesar de a sfinți nunta prin o deosebită lucrare sfințită mistic-harică, pentru ca și după duh și după forță, nunta să fie chipul mistic-haric și neîntrerupt al unirii lui Hristos cu Biserica.

2) Deși Biserica totdeauna a considerat fecioria superioară vieții conjugale, totuși neconținut a respectat nunta, întrucât ea răspundea idealului său - unirii lui Hristos cu Biserica, și anume nunta întâi, de aceea,

3) Ea niciodată n-a interzis nunta aceasta, nici slujitorilor sfințiți, numai ca ea să fi fost săvârșită înainte de hirotonia lor.

4) Referitor la a doua nuntă, Biserica a învoit-o, numai ca pogorământ față de neputințele omenești și de aceea,

5) a și fost cu desăvârșire interzisă persoanelor sfințite.

Așa a învățat Biserica veche universală despre Taina Nunții, așa a continuat și continuă și acum tot așa să învețe Biserica Ortodoxă de Răsărit, păstrând cu frică moștenirea sa duhovnicească. Nu putem spune tot așa și despre Biserica Apuseană, care și-a permis și în acest caz să se abată mult de la învățătura și canoanele Bisericii vechi universale. Păstrând Taina Nunții și respectând totodată nunta creștină sfințită prin această taină, Biserica Apuseană totuși nu considera nunta ca răspunzând pe deplin vredniciei cinului sfânt și, împotriva învățăturii directe și a canoanelor Apostolice, a interzis-o tuturor persoanelor duhovnicești, și prin aceasta, se înțelege, a distrus cu desăvârșire înalta însemnătate atât a nunții creștine cât și a însăși Tainei nunții. În modul acesta, a adus un nenumărat număr de rele morale care s-au răsfrânt mai întâi asupra sa însăși și pe urmă asupra întregii lumi creștine apusene.

Cu toate acestea, în primele trei secole ale creștinismului a existat în însăși Biserica Romei, obiceiul comun tuturor Bisericilor vechi de a lăsa voință liberă persoanelor cu dorința de a intra în cler să-și aleagă sau prima căsătorie sau celibatul, fără să se ia vreo decizie în această perioadă pentru a-i opri pe slujitorii Bisericii de la viața conjugală sau de a introduce celibatul absolut în cler. De abia în secolul al patrulea a început să facă încercări pe față și, din timp în timp, să le repete cu stăruință¹⁰⁶ în acest sens persoanelor ce voiesc să intre în cler, pretinzându-le, când celibatul absolut, când abținerea de la femeile lor, în cazul că sunt căsătoriți. Și aceste încercări au întâlnit, nu

¹⁰⁶ Aceasta se vede din hotărârile sinoadelor Bisericii Apusene de care am vorbit (din sec. IV, V, VI) convocate la Elvira, Tauric și la Veneția.

după mult timp, la Sinodul al VI-lea ecumenic, o astfel de piedică puternică, de care au trebuit să se sfărâme cu desăvârșire. Sinodul acesta, aflând că în Biserica Romei a început să se introducă obiceiul de a pretinde celor ce voiesc să intre în slujirea Bisericii, căsătoriți fiind, despărțirea de femeile lor, a înlăturat cu desăvârșire acest obicei ca neconform cu canoanele Apostolilor. Pentru ca aceste canoane să rămână intacte pe viitor, sinodul a hotărât: „Dacă cineva, împotriva canoanelor apostolice, ar îndrăzni să lipsească pe careva din persoanele sfințite - preot, diacon, ipodiacon, de unirea și comunitatea cu femeia sa legitimă, să fie depus ca și acela dintre preoți sau diaconi care ar voi să-și alunge femeia sub motiv de cucernicie, să fie îndepărtat de la lucrările sfințite și de va stăruie în aceasta să se depună”¹⁰⁷. Neținând socoteală de faptul că la amintitul Sinod ecumenic, împreună cu toți reprezentanții Bisericii - greci, sirieni, africani, egipteni, armeni și europeni, au participat și trimișii episcopului Romei și hotărârile acestui sinod au fost primite în întregime atât de episcopul - Romei, de atunci, - Sergiu, cât și de urmașii lui, Biserica Romei n-a întrerupt încercările de mai înainte de a introduce celibatul absolut al clerului, ci, din contra, trecând din veac în veac ideea aceasta ca moștenire s-a înrădăcinat din ce în ce mai mult și n-au încetat apusenii să lucreze decât atunci, când și-au atins scopul. Scopul acesta s-a atins în timpul a două sinoade apusene ținute la Roma (743 și 888) și unul la Augusburg la (952)¹⁰⁸. Au contribuit foarte mult la atingerea acestui scop și episcopii Romei, Ștefan VI († 891), Leon IX (†

¹⁰⁷ Sinodul Trulan, canonul 13.

¹⁰⁸ Baron. Annal. ecclesiastic. sub. 1119. ann.

1054), Nicolae II († 1061) și Alexandru II († 1073)¹⁰⁹. De abia în timpul lui Grigorie VII cel Grozav, care la sinodul din Roma (1074) a cerut tuturor slujitorilor sfințiți - căsătoriți sau să se despartă cu desăvârșire de femeile lor sau să-și părăsească demnitatea sfântă¹¹⁰; iar la următoarele două sinoade convocate la Roma în anii 1078 și 1083, s-a întărit definitiv și s-a sancționat în Biserica Apuseană legea despre celibatul absolut al clerului¹¹¹.

Cât a fost și este de păgubitoare și nebisericească această lege, aceasta se vede lămurit din tulburările și răzcoalele în mijlocul cărora s-a aplicat această lege¹¹², care de pretutindeni au făcut să se protesteze și să se spună că „Grigorie este eretic și propovăduiește o învățătură extravagantă și că a uitat cuvintele Domnului: *nu toți înțeleg cuvântul acesta;... cela ce poate înțelege, să înțeleagă* (Matei 19, 11-12), cât și cuvintele apostolice: *cine nu se poate stăpâni, să se căsătorească, că mai bine este să se căsătorească decât să ardă (în focul iadului)* (I Corinteni 7, 9); forțează pe oameni să trăiască ca îngerii; se împotrivesc legii naturale și dă libertate completă desfrânelor și necurăteniei ascunse¹¹³. Consecințele triste, pentru Biserica Apuseană, rezultate din toate acestea, s-au manifestat curând în demoralizarea exagerată a clerului, iar mai pe urmă - în privirile ușoare ale unor întregi comunități creștine - asupra nunții, fapt care, la rândul său, în dezvoltarea sa mai departe, i-a făcut pe mulți să jighească și chiar să nege cu

¹⁰⁹ A. Natalis. Istoria bisericească, t. VII, p. 500, ed. 1787

¹¹⁰ Ibid. t. XIII, p. 45 ed. 1788.

¹¹¹ Ibid. p. 49.

¹¹² Baron. Annal. ecclesiastic. An. 1075.

¹¹³ Lambert. Chronic. historic. apud. germanos. sub. 1074. an.

totul căsătoria religioasă (nunta bisericească) și s-o înlocuiească cu așa numita căsătorie civilă.

Luteranismul, apărut din cauza negărilor exagerate ale Bisericii Apusene, care neagă nu numai lucruri nelegale și nedrepte, dar multe chiar și drepte și sfinte, foarte ușor s-a răsculat împotriva nunții creștine și a învățaturii clare a Sfântului Apostol Pavel și i-a refuzat orice însemnătate mistic-religioasă, înjosind totodată lucrarea mistică la treapta de simplu obicei - tradiție, prin care nu se poate comunica celor uniți prin căsătorie nimic haric, ci numai li se dovedește că ei, conform învoirii reciproce dintre dânșii, sunt obligați să trăiască potrivit nunții instituită de Dumnezeu. Câteva state, educate sub influența acestui antagonism față de Biserică, au mai făcut încă un pas înainte în această direcție, ajungând să înlătore orice regulă și obicei religios în privința nunții civile sau curat juridice, care nu înfățișează decât fenomenul cel mai detestabil, atât din punct de vedere creștinesc și religios cât și din cel juridic. Căci, cine nu știe că nunta, după esența sa lăuntrică, nu-i deloc întemeiată pe contractul obligațiilor exterioare reciproce dintre persoanele unite prin căsătorie, ci din contră, nunta se zidește pe temelia completei simpatii reciproce și a încrederii - curat liberă, spiritual-morală și religioasă, prin urmare, unirea asta formează sfera morală care stă în afară de cercul legilor civile. Cu atât mai mult trebuie să spunem aceasta despre nunta, cu adevărat creștină, care înfățișează o legătură religioasă spiritual-morală mult mai profundă și ascunsă, fiindcă unirea asta este destinată să fie chipul unirii mistic-harice a lui Hristos cu Biserica. Și prin ce s-ar putea motiva acest amestec al autorităților civile în întemeierea nunților creștine? Poate prin faptul că aici este și o parte

care cade cu totul sub autoritatea și administrația puterilor civile, adică conglăsuirea sau neconglăsuirea nunții contractate cu legile existente în stat? Dar, dacă ar fi așa, atunci ar fi de ajuns să se prezinte cei uniți prin căsătorie la notariat sau la judecătorii de pace și să le declare că nunta lor e împiedicată sau nu de lege, iar nu să dea nunții lor însăși sancțiunea legală, ceea ce face, în fața lor, cu totul de prisos sfințirea ce se dă nunții în Biserică.

Dar, poate s-a crezut că se dă prin aceasta o mai mare tărie nunții și, într-adevăr, primește nunta, oare, o astfel de tărie, întemeindu-se pe forma juridico-legală, pe forța și autoritatea statului? Nicidecum. Pentru că a pune la temelia nunții și pentru păstrarea vieții conjugale numai singure obligațiile juridico-externe, iar nu principiile spirituale și moral-religioase ale dragostei, conștiinței și datoriei; a întemeia nunta numai pe iscălitura actului nupțial juridic prin mijlocirea autorităților civile - a notarului sau a judecătorilor, iar nu pe binecuvântarea și rugăciunea preotului, care-i mijlocitor între om și Dumnezeu; în sfârșit, a întemeia nunta pe forța autorităților statului, ce se făgăduiește celor uniți prin căsătorie, în caz de trebuință, iar nu pe puterea spiritual-harică al lui Dumnezeu; sau, într-un cuvânt, a întemeia nunta pe autoritatea omenească, iar nu dumnezeiască, asta nu va întări și oțeli legăturile nunții, ci dimpotrivă - le slăbește¹¹⁴; asta

¹¹⁴ Asta s-a și urmărit prin intervenția legilor statului în întemeierea familiei: înjosirea Tainei nunții și slăbirea până la bagatelizare a importanței harului lui Dumnezeu în unirea conjugală a celor doi căsătoriți spre nașterea de prunci pentru împărăția lui Dumnezeu. Apusul care a apus de mult de la dreapta credință se izbește în mintea lui de zidurile înțelepciunii acestei lumi și nemaiputând trece dincolo s-a oprit ca înțelegere a Tainei doar la milostenia socială, la faptele de caritate

nu va înălța nunta, ci mai degrabă o înjosește și o profanează, punând-o în rând cu orice act ordinar sau de comerț. Au înjosit și au nimicit însemnătatea creștinească a nunții; au înjosit și chiar au nimicit nu numai singură temelia Bisericii, dar chiar și temelia Statului, care nu se întemeiază și nu se fortifică decât pe trăinicia și temeinicia vieții de familie.¹¹⁵

(șoșoni, galoși, tricouri și hrană pentru trup). Au uitat cu desăvârșire ce zice Mântuitorul: *Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă* (Matei 6,33). Punându-l pe Papă în locul Mântuitorului putem zice: „la așa cap așa căciulă” sau „la așa cap așa gândire”. Cât despre roadele duhovnicești, acestea se văd dacă ai ochi duhovnicești și vrei să le vezi. Că zice Sfântul Apostol Petru: *„Pe preoții cei dintre voi îi rog ca unul ce sunt împreună-preot și martor al patimilor lui Hristos și părtaș al slavei celei ce va să se descopere; Păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetându-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru câștig urât, ci din dragoste; Nu ca și cum ați fi stăpâni peste Biserici, ci pilde făcându-vă turmei. Iar când Se va arăta Mai-marele păstorilor, veți lua cununa cea neveștejită a măririi. Asemenea și voi cei tineri, fililor duhovnicești, supuneți-vă preoților; și toți, unul altuia plecându-vă, smerita cugetare să agonisiți, pentru că Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har. Deci, smeriți-vă sub mâna cea tare a lui Dumnezeu, ca El să vă înalțe la timpul cuvenit. Toată grija voastră aruncând spre Dânsul, că El se îngrijește de voi. Fiți treji și privegheați, pentru că potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită. Căruia stați împotrivă, întăriți fiind în credință, știind că aceleași patimi se întâmplă și frățimei voastre cei din lume. Iar Dumnezeu a tot harul, Care ne-a chemat la slava Sa cea veșnică, prin Hristos Iisus, Acela pe voi care ați suferit puțină vreme, să vă facă desăvârșiți, să vă întărească, să vă facă puternici, să vă întemeieze. Aceluia slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin!* (I Petru 5, 1-10) (n. ed.)

¹¹⁵ Poate și aici este mâna ascunsă a celor care propovăduiesc astăzi „drepturile omului”: curvia, homosexualitatea, lesbianismul... că ne e și rușine să le spunem și pe celelalte. „Drepturile” pe care le propovă-

Dar, poate că nu au avut aceasta în vedere și nici nu au prevăzut aceasta cei ce au instituit nunta civilă. Însă, în tot cazul, nu mai rămâne nici o bănuială că ei n-au fost conduși de o idee și de o vedere sănătoasă, ci de un antagonism extrem împotriva Bisericii Apusene și că acest antagonism i-a împins prea departe, începând să pună mâna - să acapareze în mâinile lor nu numai ceea ce este al Cezarului, dar și tot ceea ce este al lui Dumnezeu, iar prin aceasta s-au făcut vinovați de fapta ce se numește sacrilegiu (profanare, pângărire, nelegiuire).

De aceea, Biserica Ortodoxă de Răsărit, care nicio dată nu a știut și nici astăzi nu știe altă nuntă, afară de nunta care se întemeiază și se săvârșește cu știința ei (a Bisericii) și prin mijlocul Tainei instituită pentru aceasta de către Însuși Dumnezeu, nu poate să privească decât cu tristețe, dar și cu scârbă la apariția așa numitelor căsătorii civile, în comunitățile (așa zise) creștine. Biserica Ortodoxă de Răsărit nu poate, de asemenea, să nu se scârbească și să deplângă motivele întrebuițate de Biserica Apuseană, motive care au servit foarte mult la producerea acestui eveniment antibisericesc, atât de trist.

duiesc ei împotriva legilor lui Dumnezeu nu sunt demne de atribuit nici animalelor. Că zice Duhul Sfânt în Psalmul 48, 12: „Și omul, în cinste fiind, nu a priceput; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte și s-a asemănat lor.” Numai că dobitoacele se împreunează doar pentru perpetuarea speciei lor, deci ele nu calcă legea lui Dumnezeu. Omul însă, prin patima curviei și a preacurviei, a căzut cu mult mai jos decât dobitoacele cele fără de minte, deci a căzut în îndrăcire. Așa că, să ne străduim să „ridicăm căsătoria din desfrânare măcar la rânduiala dobitoacelor!” celor fără de minte, deși pentru mântuire nu este de ajuns. (n. ed.)

SFATURI pentru cei ce urmează să se cunune

„Când familia nu va mai fi întemeiată pe Taină, oamenii vor fi o turmă de fiare sălbatice, destrăbălate”

(*Părintele Arsenie Boca*)

În Sfânta Scriptură și mai ales în Noul Testament este accentuată valoarea familiei, și mai ales importanța legăturii sfinte dintre bărbat și femeie prin Taina Cununiei.

În textul biblic despre crearea omului citim că Dumnezeu a zis: „*Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor asemenea lui!*” (Facerea 2,18). Înălțimea și sublimitatea legăturii dintre bărbat și femeie este arătată în versetul 24, unde citim: „...*și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup*” (Facerea 2,24). **Așadar cei doi devin un trup, și nu oricum, ci în urma unei uniri pe care o înfăptuiește Dumnezeu.** Lucrarea sfântă de unire a bărbatului cu femeia nu are loc spontan, de la sine, ci în urma unei mijlociri către Dumnezeu, mijlocire pe care o face nu cel ce vrea să se unească (cu partenerul de viață), ci cel care este ales și investit cu putere harică - adică preotul, slujitorul lui Dumnezeu. Valoarea sfântă a legăturii dintre bărbat și femeie în Vechiul Testament este subliniată și de faptul că adulterul era asimilat cu idolatria, iar răsplata pentru acest păcat era omorârea.

În Noul Testament găsim învățături despre Taina

Primul îndemn pe care îl facem tinerilor este acela de a nu confunda iubirea (ca stare și trăire duhovnicească) cu sexul. Porunca cea mare a iubirii pe care am primit-o de la Hristos nu se referă la sex ci la iubirea duhovnicească. În zilele noastre tot mai mulți tineri „adaptează” porunca lui Hristos și o denaturează coborând-o la nivelul redus și distructiv al plăcerii și nu fac nici cel mai mic efort de a se ridica pe ei înșiși la înălțimea sfântă a iubirii ca virtute. Moda „căsătoriei de probă”, pe care personal (să-mi fie iertată violența limbajului) o compar cu perioada efectuării rodajului unui vehicul, nu este altceva decât un atentat grav la adresa mântuirii, sănătății morale, fizice și spirituale a persoanei, familiei și societății, îndepărtându-L pe Dumnezeu din viața lor.

Am început să importăm „sărbători” care constituie acordul dat de către autoritățile civile tinerilor de a se desfrâna, fără a se teme de nimic. Ce altceva este „Ziua Sfântului Valentin” decât un îndemn la desfrâu?

Prin urmare, doi tineri (bărbat și femeie) ce vor să se unească prin Taina Cununiei trebuie să se iubească cu adevărat, cu o iubire deplină, iubire care cuprinde pe om în integritatea sa psiho-somatică, care îl înalță către Dumnezeu. Această iubire nu exclude atracția fizică dar nici nu îi exagerează importanța, în detrimentul iubirii duhovnicești.

Un alt îndemn este acela de a alege partenerul de viață după calitățile spirituale, mai exact după calitatea vieții lui duhovnicești. Să ne amintim că Domnul Hristos a spus: „*Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate celelalte se vor adăuga vouă*” (Matei 6, 33). Partenerul de viață dacă este un bun creștin te va ajuta să împlinești acest îndemn al Mântuitorului Iisus Hristos.

Se cuvine ca tinerii ce vin în fața Sfântului Altar să

fie feciori, curați sufletește și trupește. Ce alt dar mai de valoare pot aduce tinerii miri decât neprihănirea? Tinerii care își păstrează fecioria până la Cununie pot fi asemenați cu mucenicii. Spun aceasta pentru că, în zilele noastre, războiul acesta nevăzut împotriva ispitei curviei este foarte dur și trebuie tărie, pricepere, curaj, răbdare și dorința de a fi plăcut lui Dumnezeu ca să îl poți duce până la sfârșit.

Când te prezinți înaintea lui Hristos trebuie să fii curat. Curățenia ta trebuie să fie deplină, adică și trupească dar și sufletească. De aceea, înainte de Cununie tinerii sunt datori să se primenească prin Sfânta Taină a Spovedaniei. Nu există o baie mai eficientă pentru suflet decât Spovedania și lacrimile de căință. Prin spovedania la preot, dacă este completă, autentică și sinceră, omul recapătă neprihănirea pe care o are orice prunc. Această stare o cere Hristos când spune că *dacă nu vom fi ca pruncii nu vom putea intra întru Împărăția lui Dumnezeu.*

Am arătat că prin Taina Cununiei tinerii se unesc prin Hristos. Hristos este Cel care unește și unește dacă este prezent și material în cei ce se unesc. Acest lucru înseamnă că tinerii trebuie să primească Trupul și Sângele lui Hristos, adică Sfânta Împărtășanie. Acest lucru se poate realiza numai dacă Cununia se săvârșește Duminica și cei doi participă la Sfânta Liturghie.

O rugăciune de la Taina Cununiei spune că „... rugăciunile părinților întăresc casele copiilor.” Aceste cuvinte ne arată că tinerii ce se cunună trebuie să aibă binecuvântarea (acordul) părinților. Pentru copii, părinții sunt chipul lui Dumnezeu. Cei ce ascultă și respectă pe părinți, ascultă și respectă pe Dumnezeu. Relația copil-părinte este identică cu relația om-Dumnezeu. De aceea acordul părinților este o binecuvântare de la Dumnezeu.

Nu în ultimul rând trebuie să arătăm că de mare importanță este acordul duhovnicului. Acesta poate să realizeze care este „jumătatea” potrivită a fiului său duhovnicesc. Prin sfaturile sale duhovnicul ajută pe cei doi să se armonizeze pentru ca viața de familie să fie o adevărată binecuvântare de la Dumnezeu.

Sunt și aspecte la care trebuie să se ia aminte:

- e bine ca să se respecte recomandarea ca nunta să nu se facă în post;

- mirii și nașii să fie ortodocși; ce părtășie au sectarii și necredincioșii cu Hristos?

- nunta să se facă din convingere și nu pentru că așa este obiceiul;

- să nu se urmărească câștigul material ci cel duhovnicesc: împlinirea celor doi în Hristos și nașterea de prunci pentru Împărăția lui Dumnezeu;

- cei ce participă la slujbă să se roage, nu să vorbească ce nu se cade a se vorbi în biserică, pentru ca prin tăcerea lor să-i ajute pe miri să poată participa și cu mintea la slujbă;

- mirii să împreuneze iubirea cu respectul reciproc și cu ascultarea față de Dumnezeu și cu siguranță vor primi ajutor de la Dumnezeu;

- la fotograf e bine să se meargă după slujbă.

Cu speranța că aceste rânduri vor avea de la Dumnezeu menirea de a fi de folos, dorim celor ce se vor cununa o viață de familie binecuvântată de Dumnezeu.

Preot Dumitru Mihăilă

Parohia „Sfântul Arh. Ștefan” - Tătărași-Iași

† † †

Biserica Ortodoxă a binecuvântat de la începuturile ei unirea dintre bărbat și femeie, a așezat-o sub ascultarea poruncilor dumnezeiești ale Sfintei Scripturi prin Dogmele și Canoanele Bisericii și a ridicat-o la rangul de **Taină Sfântă**, apărând-o astfel de atacurile viclene ale nevăzutului vrăjmaș al omului și al lui Dumnezeu. Trăită ca Taină, căsătoria duce la unirea soților și la formarea copiilor după placul lui Dumnezeu, spre bucuria și pacea lor, și spre binele societății în care se vor manifesta ca oameni maturi, și totodată spre binele lor veșnic.

Și pentru că este o datorie de suflet a creștinilor ortodocși să se cunune religios primind Sfânta Taină a Cununii, prin care dobândesc binecuvântarea dumnezeiască a unirii lor feciorelnice¹¹⁶, am introdus în textul cărții și slujba acestei Sfinte Taine, pentru ca oricând vor vrea să-și aducă aminte de făgăduințele pe care le-au făcut în aceste momente solemne, să le poată citi și reciti, făcându-se astfel și împlinitori cu fapta a celor făgăduite și a poruncilor dumnezeiești. (n. ed.).

¹¹⁶ Dacă din cauza slăbiciunii firii, cei doi tineri au greșit înainte de cununie curvind în ascuns sau pe față, cu gândul sau cu fapta, trebuie neapărat să-și spovedească păcatele înainte de a se cununa. Astfel își pot recăpăta aproape total starea de curăție prin pocăință adâncă și spovedanie sinceră, fără să le fie rușine de a-și destăinui neputința la preotul duhovnic, care-i va dezlega de păcate și le va da un canon de ispășire. Împlinirea cu bunăvoință a canonului după spovedania făcută cu durere pentru că au ofensat pe Dumnezeu din cauza nerăbdării lor, le va aduce împăcarea cu Dumnezeu, pacea în suflete și binecuvântarea unirii lor. (n. ed.)

TAINA CUNUNIEI ¹¹⁷

Slujba ce se face la Logodnă

După dumnezeiasca Liturghie, preotul, așezând o masă în mijlocul bisericii, pune Sfânta Cruce și Sfânta Evanghelie pe masă, aprinzând și făcliile în sfeșnice. Și venind cei care vor să se logodească, stau în mijlocul bisericii înaintea mesei; preotul, luându-le inelele, le pune pe Sfânta Evanghelie, al bărbatului de-a dreapta, iar al femeii de-a stânga, dând nașilor făclii aprinse să le țină în mâna dreaptă; și binecuvântând de trei ori capetele celor ce se logodesc, cădește după obicei; și fiind diacon zice:

Binecuvintează, părinte.

Iar preotul zice cu glas:

Binecuvântat este Dumnezeu nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul: **Cu pace, Domnului să ne rugăm.**

Strana: **Doamne, miluiește.**

Preotul: **Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.**

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfântă biserica aceasta și pentru cei ce intră într-însa cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumne-

¹¹⁷ acest capitol este preluat din Aghiazmatar, Ed. IBMBOR, 1992

zeu, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pentru cinstita preoțime și întru Hristos diaconime, pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfântului Sinod), Domnului să ne rugăm.

Pentru robii lui Dumnezeu (N), care acum se logodesc unul cu altul, și pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să le dea lor fii spre moștenirea neamului, și toate cererile cele către mântuire, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să li se trimită lor dragoste desăvârșită, pașnică și ajutor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie binecuvântați ei în deplină înțelegere și în credință tare, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie păziți ei în viață și petrecere fără prihană, Domnului să ne rugăm.

Ca Domnul Dumnezeu nostru să le dăruiască lor nuntă cinstită și viață neîntinată, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie izbăviți ei și noi de tot necazul, mânia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu darul Tău.

Pe Preasfânta, curata, Preabinecuvântata, Mărita, Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Măria, cu toți sfinții pomenind-o, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Preotul - Ecfonisul:

al mâinii drepte a mirelui. Așijderea și miresei, făcând chipul crucii, zice de trei ori:

Se logodește roaba lui Dumnezeu (N), cu robul lui Dumnezeu (N), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Iar inelul acesta îl pune preotul, împreună cu nuna, în degetul inelar al mâinii drepte a miresei. Apoi nunii schimbă inelele în degetul inelar al mâinii stingi a mirilor.

Apoi preotul zice această Rugăciune:

Domnului să ne rugăm.

Doamne, Dumnezeul nostru, Care împreună cu sluga patriarhului Avraam ai călătorit în Mesopotamia, trimițându-l să logodească femeie stăpânului său Isaac și prin mijlocirea scoaterii de apă i-ai descoperit să-i logodească pe Rebeca; Însuți binecuvintează logodna robilor Tăi acestora (N), și întărește cuvântul ce și-au dat. Unește-i pe ei cu sfânta unire cea de la Tine. Că Tu din început ai zidit parte bărbătească și femeiască și de la Tine se însoțește bărbatului femeie spre ajutor și spre dăinuirea neamului omenesc; Însuți dar, Stăpâne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai trimis adevărul peste moștenirea Ta și făgăduința Ta peste robii Tăi, părinții noștri, cei aleși ai Tăi din neam în neam, caută spre robul Tău (N) și spre roaba Ta (N) și întărește logodna lor în credință, în înțelegere, în adevăr și în dragoste. Că Tu, Doamne, ai arătat să se dea logodire și să se întărească toate. Prin inel s-a dat lui Iosif stăpânirea în Egipt; prin inel s-a preamărit Daniel în țara Babilonului; prin inel s-a arătat adevărul Tamarei; prin inel Părintele nostru cel ceresc S-a îndurat spre fiul cel risipitor, când a zis: dați inel în dreapta lui și, junghiind vițelul cel gras, mâncând, să

ne veselim. Această dreaptă a Ta, Doamne, a înarmat pe Moise în Marea Roșie, căci prin cuvântul Tău cel adevărat cerurile s-au întărit și pământul s-a întemeiat. Și dreapta robilor Tăi să se binecuvinteze cu cuvântul Tău cel puternic și cu brațul Tău cel înalt, Înсуți dar și acum, Stăpâne, binecuvintează această punere a inelelor cu binecuvântare cerească, și îngerul Domnului să meargă înaintea lor în toate zilele vieții lor. Că Tu ești Cel ce binecuvintezi și sfințești toate câte sunt și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Apoi ectenia aceasta:

Miluieste-ne pe noi, Dumnezeuule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluieste.

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (M), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul și Mitropolitul nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm pentru ... (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfântului Sinod), pentru sănătatea și mântuirea lor.

Încă ne rugăm pentru robii lui Dumnezeu (N), care s-au logodit unul cu altul, pentru sănătatea și pentru mântuirea lor.

Încă ne rugăm pentru toți dreptmăritorii creștini, care sunt de față la săvârșirea acestei sfinte slujbe, pentru sănătatea și mântuirea lor.

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

† † †

Scurtă învățătură despre nuntă, extras de la Sfântul Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului

Cap. 280. Pentru nunii:

Se cuvine a ști că nunii cei primitori ai curăției și ai unirii, fiind părinți și învățători ai unirii într-un gând și ai însoțirii, trebuie să fi ortodocși și iubitori de Dumnezeu.

Se cuvine a ști și aceasta, că de vor vrea să se cunune cei logodiți îndată după logodnă, așa precum sunt strânși în biserică, numaidecât începe preotul Psalmul «*Fericiți toți...*» și corul credincioșilor sau cântăreții cântă: *Slavă Ție, Dumnezeul nostru, slavă Ție*, după cum se arată la începutul cununiei.

*

Iar de va fi trecut câtăva vreme după logodna lor, atunci preotul având știre, iarăși pregătește masa în mijlocul bisericii, după cum s-a arătat la începutul logodnei, punând peste Sfânta Evanghelie, în locul inelelor, cununile: a bărbatului de-a dreapta și a femeii de-a stânga Și venind cei ce vor să se cunune, având luminări aprinse, îi cădește preotul, citind Psalmul 127, iar credincioșii sau cântăreții, la fiecare stih, cântă: *Slavă Ție, Dumnezeul nostru, slavă Ție*.

SLUJBA CUNUNIEI

După ce vin cei logodiți în biserică, stau înaintea mesei cu lumânările aprinse: preotul îi cădește, citind Psalmul 127, iar credincioșii sau cântăreții cântă la fiecare stih: *Slavă Ție, Dumnezeul nostru, slavă Ție*.

Preotul: Fericiți toți cei ce se tem de Domnul.

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție.

Preotul: Care umblă în căile Lui.

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru...

Preotul: Rodul muncii mâinilor tale vei mânca. ,

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru,...

Preotul: Fericit ești; bine-ți va fi!

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru,...

Preotul: Femeia ta ca o vie roditoare, în laturile casei tale.

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru,...

Preotul: Fiii tăi ca niște vlăstare tinere de măslin, împrejurul mesei tale.

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru,...

Preotul: Iată, așa se va binecuvânta omul, cel ce se teme de Domnul.

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru,...

Preotul: Te va binecuvânta Domnul din Sion și vei vedea bunătățile Ierusalimului în toate zilele vieții tale.

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru,...

Preotul: Și vei vedea pe fiii fiilor tăi. Pace peste Israel!

Strana: Slavă Ție, Dumnezeuul nostru,...

Apoi, închinându-se, preotul sărută Sfânta Cruce și Sfânta Evanghelie, făcând binecuvântarea deasupra cununilor cu Evanghelia.

Și fiind diacon, zice: Binecuvintează, părinte.

Iar preotul, cu glas mare:

Binecuvântată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul: Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfântă biserica aceasta și pentru cei ce intră într-însa cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul și Mitropolitul nostru (N)], pentru cinstita preoțime și întru Hristos diaconime, pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru ... (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfântului Sinod), Domnului să ne rugăm.

Pentru robii lui Dumnezeu (N), care acum se însoțesc unul cu altul prin Taina Nunții, și pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie binecuvântată nunta aceasta, ca și aceea din Cana Galileii, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se dea lor viață cumpătată și naștere de prunci buni spre folos, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se veselească ei la vederea fiilor și a fiicelor lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să li se dăruiască lor bucuria nașterii de prunci buni și purtare fără de prihană în viață, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să li se dăruiască lor și nouă toate cererile cele către mântuire, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie izbăviți ei și noi de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe Preasfânta, curata, Preabinecuvântata, Mărita Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Măria, cu toți sfinții pomenind-o, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Preotul, ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Preotul zice cu glas mare această Rugăciune:

Dumnezeule cel preacurat și Ziditorule a toată făptura, - Care din iubirea Ta de oameni ai prefăcut coasta strămoșului Adam în femeie și i-ai binecuvântat pe dânșii și ai zis: creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul; și pe amândoi i-ai arătat un trup prin însoțire; căci pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup, și pe care i-a unit Dumnezeu omul să nu-i despartă.

Cel ce ai binecuvântat pe robul Tău Avraam și ai deschis pântecul Sarrei, și l-ai făcut tată a multe neamuri; Cel ce ai dăruit pe Isaac Rebecăi și ai binecuvântat nașterea ei; Care ai însoțit pe Iacov cu Rahela și dintr-însul ai arătat doisprezece patriarhi; Cel ce ai însoțit pe Iosif cu Asineta și le-ai dăruit lor prunci pe Efreem și pe Manase; Care ai primit pe Zaharia și pe Elisabeta și le-ai dat lor prunc pe Înaintemergătorul; Cel ce din rădăcina lui Iesei după trup ai crescut pe pururea Fecioara, și dintr-însa Te-ai întrupat și Te-ai

născut spre mântuirea neamului omenesc; Care, pentru negrăitul Tău dar și multa bunătate, ai venit în Cana Galileii și nunta care era acolo ai binecuvântat-o, ca să arăți că din voia Ta se face însoțirea cea după Lege și nașterea de prunci dintr-însa. Însuți, Stăpâne Preasfinte, primește rugăciunea noastră a robilor Tăi și precum acolo și aici, fiind de față cu ajutorul Tău cel nevăzut, binecuvintează nunta aceasta. Și dă robilor Tăi acestora (N) viață pașnică, lungimi de zile, înțelepciune, dragoste unuia către altul întru legătura păcii, dar de prunci, seminție cu viață îndelungată, cununa cea neveștejită a măririi, învrednicește-i pe dâșii a-și vedea pe fiii fiilor lor. Păzește viața lor fără bântuială. Și le dă lor din roua cerului de sus și din belșugul pământului. Uplete casele lor de grâu, de vin, de untdelemn și de toată bunătatea, ca să dea și celor lipsiți; și dăruiește și celor ce sunt dimpreună cu dâșii toate cererile cele pentru mântuire.

Că Dumnezeu milostiv și îndurat și de oameni iubitor ești, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Iar preotul citește cu glas mare această Rugăciune:

Binecuvântat ești, Doamne, Dumnezeul nostru, sfințitorul nunții celei tainice și preacurate și legiuitorul nunții celei trupești, păzitorul nestricăciunii și chivernisitorul cel bun al celor de trebuință vieții, însuți Stăpâne, Cel ce din început ai zidit pe om și l-ai pus pe dânsul ca pe un stăpân al făpturii și ai zis: nu este bine

să fie omul singur pe pământ; să-i facem lui ajutor dintr-însul; și luând una din coastele lui, i-ai zis femeie, pe care văzând-o Adam a zis: *«iată acum os din oasele mele și trup din trupul meu; aceasta se va numi femeie, că din bărbatul său s-a luat ea; pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa, și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup; și pe care Dumnezeu i-a unit omul să nu-i despartă»*. Și acum, Stăpâne Doamne, Dumnezeul nostru, trimite harul Tău cel cereșc peste robii Tăi aceștia (N) - Și dă roabei Tale acesteia să se plece în toate bărbatului său, și robului Tău acestuia să fie cap femeii, ca să viețuiască după voia Ta.

Binecuvintează-i pe dâșii, Doamne Dumnezeul nostru, precum ai binecuvântat pe Avraam și pe Sarra. Binecuvintează-i pe dâșii, Doamne Dumnezeul nostru, precum ai binecuvântat pe Isaac și pe Rebeca. Binecuvintează-i pe dâșii, Doamne Dumnezeul nostru, precum ai binecuvântat pe Iacov și pe toți Patriarhii. Binecuvintează-i pe dâșii, Doamne, Dumnezeul nostru, precum ai binecuvântat pe Iosif și pe Asineta. Binecuvintează-i pe dâșii, Doamne, Dumnezeul nostru, precum ai binecuvântat pe Moise și pe Semfora. Binecuvintează-i pe dâșii, Doamne Dumnezeul nostru, precum ai binecuvântat pe Ioachim și Ana. Binecuvintează-i pe dâșii, Doamne Dumnezeul nostru, precum ai binecuvântat pe Zaharia și pe Elisabeta.

Păzește-i pe dâșii Doamne, Dumnezeul nostru, precum ai păzit pe Noe în corabie. Păzește-i pe dâșii, Doamne Dumnezeul nostru, precum ai păzit pe Iona în pânțelele chitului. Păzește-i pe dâșii, Doamne Dumnezeul nostru, precum ai păzit de foc pe sfinții trei tineri, trimițându-le lor rouă din cer. Și să vie

peste dâșii bucuria aceea, pe care a avut-o fericita Elena, când a aflat cinstita Cruce.

Adu-Ți aminte de dâșii, Doamne Dumnezeu nostru, precum Ți-ai adus aminte de Enoh, de Sem și de Ilie. Adu-Ți aminte de dâșii, Doamne Dumnezeu nostru, precum Ți-ai adus aminte de sfinții Tăi patruzeci de mucenici, trimițându-le lor cununi din cer. Adu-Ți aminte, Doamne Dumnezeu nostru, și de părinții lor, care i-au născut și i-au crescut, pentru că rugăciunile părinților întăresc temeliiile caselor copiilor. Adu-Ți aminte, Doamne Dumnezeu nostru, și de robii Tăi (N) nașii lor și de nuntașii, care s-au adunat la săvârșirea acestei Sfinte Taine. Adu-Ți aminte, Doamne Dumnezeu nostru, de robul Tău (N) și de roaba Ta (N), și-i binecuvintează pe dâșii,

Dă-le lor roadă pântecelui, prunci buni și bună înțelegere sufletească și trupească. Înalță-i pe dâșii ca cedrii Libanului, ca o vie odrăslită. Dă-le lor roadele pământului, ca, toată îndestularea având, să sporească spre tot lucrul bun și bineplăcut Ție și să vadă pe fiii fiilor lor ca niște mlădițe tinere de măslin împrejurul mesei lor, și bine plăcând înaintea Ta să strălucească ca luminătorii pe cer în Tine, Domnul nostru, Căruia se cuvine slava, puterea, cinstea și închinăciunea, împreună și Părintelui Tău celui fără de început și Duhului Tău celui de viață făcător, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Preotul zice cu glas mare această Rugăciune:

Dumnezeule cel sfânt, Care din țărână ai făcut pe om și din coasta lui ai făcut femeie și ai însoțit-o lui spre ajutor, pentru că așa a plăcut slavei Tale să nu fie

omul singur pe pământ, Însuți și acum, Stăpâne, întinde mâna Ta din sfântul Tău locaș și unește pe robul Tău (N) cu roaba Ta (N), pentru că de către Tine se însoțește bărbatul cu femeia. Unește-i pe dânșii într-un gând; încununează-i într-un trup; dăruiește-le lor roadă pântecelui, dobândire de prunci buni. Că a Ta este stăpânirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Când preotul zice: «*unește pe robul Tău (N) cu roaba Ta (N)*» ia dreapta mirelui și o unește cu dreapta miresei.

După terminarea rugăciunii preotul ia cununia mirelui și face cu ea chipul Sfintei Cruci pe fața lui, zicând de trei ori:

Se cunună robul lui Dumnezeu (N) cu roaba lui Dumnezeu (N), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Și sărutând mirele cununia¹¹⁸, o pune preotul împre-

¹¹⁸ În „Liber. I. tract. II, despre fid. et charit. n. 4.” *Sfântul Zenon al Veronei* († cam pe la 260) numește lucrarea sfințită bisericească, (nunta) care îi unește pe doi oameni într-un singur trup prin iubirea conjugală, de-a dreptul „Taină vrednică de respect”. Iar *Sfântul Metodie al Paterelor* face o indicație indirectă la întrebuințarea cântărilor bisericești în timpul nunții, la punerea cununiilor pe capul mirelui și miresei, la înconjurarea mistică împrejurul mesei și la ținerea lumânărilor în mână, punând în gura fecioarei ce se leapădă de lume și așteaptă viitoarea logodire cu Hristos, cuvintele următoare: „Iată triumful nostru mistic, frumoasă fecioară! Iată răsplata pentru lupta curată a castității, curățeniei! Mă logodesc Cuvântului și primesc în dar cununa veșnică a nestrăciunii; punând cununa pe cap mă înfrumusețez cu florile cele luminoase și negrăite ale înțelepciunii; înconjur cu Hristos, Care îmi va da răsplata în ceruri, împrejurul Împăratului celui fără de început și

ună cu nașul pe capul mirelui. Asemenea se face și la mireasă, punând preotul cununia împreună cu nașa, după ce a zis iarăși de trei ori:

Se cunună roaba lui Dumnezeu (N) cu robul lui Dumnezeu (N), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Și binecuvintează preotul de trei ori, cântând:

Doamne, Dumnezeul nostru, cu mărire și cu cinste încununază-i pe dânșii.

Apoi prochimenu, glasul al 8-lea:

Pus-ai pe capetele lor cununi de pietre scumpe.

Stih: Viață au cerut de la Tine și le-ai dat lor.

APOSTOLUL

Din Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel, citire (5, 20-33):

Fraților, mulțumiți totdeauna pentru toate, întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, lui Dumnezeu și Tatăl. Supuneți-vă unul altuia, întru frica lui Hristos. Femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului, pentru că bărbatul este cap femeii, precum și Hristos este cap Bisericii, trupul Său, al cărui mântuitor și este. Căci precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor, întru toate.

Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea, ca

fără de moarte; mă fac purtătoare de lumini a luminilor celor neaccesibile și voi cânta cântare nouă cu ceata îngerilor” (Combefis. biblioth. graec. Patr. p. I, orat. 6.). Aceste chipuri de logodnă a fecioarelor cu Hristos, se înțelege, Sfântul Metodie le-a împrumutat din regula Tainei Cununii care se săvârșea în Biserică în timpul său.

s-o sfințească, curățind-o cu baia apei prin cuvânt. Și ca s-o înfățișeze Sieși, Biserică slăvită, neavând pată sau întinăciune, ori altceva de acest fel, ci ca să fie sfântă și fără de prihană.

Așadar, bărbații sunt datori să-și iubească femeile, ca pe înseși trupurile lor. Cel ce-și iubește femeia, pe sine se iubește. Căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește, precum și Hristos Biserica.

Pentru că suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui. De aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va alipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos și în Biserică. Astfel și voi, fiecare așa să-și iubească femeia ca pe sine însuși; iar femeia să se teamă de bărbat.

Preotul: Pace, ție.

Citețul: Aliluia, glasul al 5-lea:

Tu, Doamne, ne vei păzi și ne vei apăra de neamul acesta în veac.

EVANGHELIA

Din Sfânta Evanghelie de la Ioan, citire: (2, 1-11)

În vremea aceea s-a făcut nuntă în Cana Galileii și era Mama lui Iisus acolo. Și a fost chemat și Iisus și ucenicii Săi la nuntă. Și sfârșindu-se vinul, a zis Mama lui Iisus către El: Nu mai au vin. A zis ei Iisus: Ce ne privește pe Mine și pe tine, femeie? Încă n-a venit ceasul Meu. Mama Lui a zis celor ce slujeau: Faceți orice vă va spune. Și erau acolo șase vase de piatră, puse pentru curățirea iudeilor, care luau câte două sau trei

vedre. Zis-a lor Iisus: Umpleți vasele cu apă. Și le-au umplut până sus. Și le-a zis: Scoateți acum și aduceți nunului. Iar ei i-au dus. Și când nunul a gustat apa care se făcuse vin și nu știa de unde este, ci numai slujitorii care scosera apa știau, a chemat nunul pe mire și i-a zis: Orice om pune întâi vinul cel bun și, când se amețesc, pune pe cel mai slab. Dar tu ai ținut vinul cel bun până acum. Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii și Și-a arătat slava Sa; și ucenicii Săi au crezut în El.

Diaconul: Să zicem toți din tot sufletul și din tot cugetul nostru, să zicem.

Diaconul: Doamne atotstăpânitorule, Dumnezeuul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, ne rugăm Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mântuirea, paza, iertarea și lăsarea păcatelor robilor Tăi (N).

Încă ne rugăm pentru poporul ce stă înaintea în sfântă biserică aceasta, pentru sănătatea și mântuirea lui.

Încă ne rugăm pentru toți frații noștri și pentru toți drept-măritorii creștini, pentru sănătatea și mântuirea lor.

Preotul: Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Preotul zice această Rugăciune:

Doamne Dumnezeul nostru, Care, în purtarea Ta de grijă cea de mântuire, ai binevoit în Cana Galileii a

arăta nunta cinstită prin venirea Ta, însuși și acum pe robii Tăi aceștia (N), pe care ai binevoit a-i însoți unul cu altul, păzește-i în pace și bună-înțelegere. Arată nunta lor cinstită, ferește patul lor neîntinat. Binevoiește să-și petreacă viața lor fără prihană. Și-i învrednicește pe dânșii să ajungă bătrâneți fericite, cu inimă curată împlinind poruncile Tale. Căci Tu ești Dumnezeu nostru, Dumnezeu Care miluiești și mântuiești, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul: Apară, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvârșită, sfântă, pașnică și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșalele noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și în pocăință să o săvârșim, la Domnul să cerem.

Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace, și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, la Domnul să cerem.

Unitatea credinței și împărtășirea Sfântului Duh cerând, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: Ție, Doamne.

Preotul: Și ne învrednicește pe noi, Stăpâne, cu în-

drăznire, fără de osândă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeu cel ceresc, Tată, și a zice:

Strana: Tatăl nostru...

Preotul: Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Preotul: Pace tuturor.

Diaconul: Capetele voastre Domnului să le plecați.

Apoi se aduce paharul cu vin și pâine și le binecuvintează preotul.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Preotul zice această Rugăciune:

Dumnezeule, Cel ce toate le-ai făcut cu puterea Ta și ai zidit lumea și ai înfrumusețat cununa tuturor celor făcute de Tine, și acest pahar de obște, pe care l-ai dat celor ce se însoțesc prin unirea nunții, binecuvintează-l cu binecuvântare duhovnicească. Că s-a binecuvântat numele Tău și s-a preaslăvit împărăția Ta, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Apoi cântăreții cântă: Paharul mântuirii...; iar preotul, luând pâinea și paharul cu vin, dă mirelui de gustă din ele de trei ori; așijderea și miresei. Și îndată, luând cădelnița, începe a cădi împrejurul mesei (tetrapodului) făcând ocolire cu cei cununați și cu nunii, de trei ori, și cântând troparul acesta, glasul al 5-lea:

Isaie, dăntăuiește: Fecioara a avut în pântece și a născut Fiu pe Emanuel, pe Dumnezeu și Omul; Rășăritul este numele Lui, pe Care slăvindu-L, pe Fecioara o ferim.

Alte tropare, glasul al 7-lea:

Sfinților mucenici, care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

Slavă Ție, Hristoase Dumnezeu; lauda apostolilor și bucuria Mucenicilor, a căror propovăduire este Treimea cea de o ființă.

După ocolire, mirele face trei închinăciuni și plecându-și capul pune mâinile pe Sfânta Evanghelie și pe Sfânta Cruce, stând cu toată evlavia; iar preotul, apucând cununia de o parte și nunul de alta, zice:

Mărit să fii mire ca Avraam, și binecuvântat să fii ca Isaac, să te înmulțești ca Iacov, umblând în pace și lucrând în dreptate poruncile lui Dumnezeu.

Preotul, împreună cu nunul, ia cununia, o dă mirelui de o sărută, și o așează pe Sfânta Evanghelie. Apoi îndată vine mireasa și, făcând la fel, preotul zice:

Și tu mireasă, mărită să fii ca Sarra, să te veselești ca Rebeca, și să te înmulțești ca Rahela, veselindu-te cu bărbatul tău și păzind rânduielile Legii, că așa a binevoit Dumnezeu.

Apoi Preotul, dacă nu ține cuvântare, zice către tineri:

Iată, fiilor duhovnicești, prin punerea mâinilor pe Sfânta Evanghelie și pe Sfânta Cruce, ați săvârșit jurământ înaintea Sfântului Altar că veți păzi legătura dragostei și a unirii între voi până la mormânt, curată, neîntreruptă, dreaptă și cinstită, și că nu vă veți abate de la datoriile voastre nici unul, nici altul, urmând ce este plăcut lui Dumnezeu și oamenilor.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Preotul zice această Rugăciune:

Doamne Dumnezeul nostru, Care ai venit în Cana

Galileii și nunta de acolo ai binecuvântat-o, binecuvintează și pe robii Tăi aceștia, care cu purtarea Ta de grijă s-au însoțit prin unirea nunții. Binecuvintează intrările și ieșirile lor. Înmulțește cu bunătăți viața lor. Primește cununile lor în împărăția Ta, păzindu-i curați, fără prihană și neasupriți în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Preotul: Pace tuturor.

Diaconul: Capetele voastre Domnului să le plecați.

Preotul zice această Rugăciune:

Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Treimea cea întru tot sfântă și de o ființă și începătoare de viață, o Dumnezeu și o împărăție, să vă binecuvinteze pe voi. Să vă dea vouă viață îndelungată, naștere de prunci buni, spor în viață și în credință. Să vă umple pe voi de toate bunătățile cele pământești și să vă învrednicească și de desfătarea bunătăților celor făgăduite; pentru rugăciunile Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților.

Slavă Ție, Hristoase Dumnezeul nostru, slavă Ție.

Strana: Slavă... și acum...

Preotul, ecfonisul:

Cel ce cu venirea Sa în Cana Galileii a arătat nunta cinstită, Hristos, Adevăratul Dumnezeu nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale sfinților, mărișilor și întru tot lăudașilor Apostoli, ale sfinților de Dumnezeu încununăți și întocmai cu Apostolii împărați Constantin și Elena, ale Sfântului marelui mucenic Procopie, și ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi, ca un bun și iubitor oameni.

După aceasta, cântăreții cântă: Cuvine-se cu adevărat...; iar mirii, nunul și nuna, mergând după preot, să-

rută icoana Mântuitorului și a Maicii Domnului de lângă ușile împărătești; venind apoi la locul lor unde părinții tinerilor și toate neamurile, câte se vor afla aici, fac închinăciuni și sărută Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce, cununile, mâna preotului și felicită pe miri și pe nuni, iar preotul, binecuvântându-i zice: **Pentru rugăciunile... și celelalte.**

Rugăciune în a opta zi după cununie

Venind tinerii Duminică¹¹⁹ de dimineață la biserică, preotul ia epitrahilul și iese în tinda bisericii unde așteaptă tinerii - având aprinse luminările de la nuntă și face început:

Binecuvântat este Dumnezeu nostru..., Sfinte Dumnezeule..., Preasfântă Treime..., Tatăl nostru..., Că a Ta este împărăția... și troparul sfinților mucenici.

Apoi, îngenunchind tinerii, preotul zice:

Domnului să ne rugăm.

Doamne Dumnezeu nostru, Care ai binecuvântat cununa anului și ai înmulțit fapăturile Tale, binecuvintează și pe robii Tăi aceștia (N), pe care, cu alegerea Ta, ai binevoit a-i însoți unul pe altul. Trimite-le lor pe îngerul Tău cel păzitor ca să-i păzească de orice rătăcire până la sfârșit. Învrednicește-i a intra în sfântă biserică Ta și a se împărtăși cu Sfintele Tale Taine, ca totdeauna să slăvească preasfânt numele Tău, al Tată-

¹¹⁹ Dacă Sfânta Taină a Cununii s-a oficiat Duminică, după Sfânta Liturghie, așa cum recomandă Biserica, atunci ziua a opta este tot Duminică, așa încât tinerii vor veni de dimineață pentru citirea rugăciunilor, înainte de începerea Sfintei Liturghii, pentru ca apoi să poată să participe la toată slujba Sfintei Liturghii, ca o pecetluire a începutului creștinesc al vieții lor de familie. (n. ed.)

lui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Preotul: Pace tuturor.

Diaconul: Capetele voastre Domnului să le plecați.

Preotul: Într-o unire au ajuns robii Tăi prin binecuvântarea Ta, Doamne, învrednicindu-se a primi Sfânta Taină a cununiei prin rugăciunile preoților Tăi. Dă, Doamne, ca robul Tău (N) să fie cap soției sale, precum și roaba Ta (N) să fie plecată bărbatului său, ca prin aceasta să rămână nezdruccinată unirea lor până la sfârșit, și Ție slavă să înalțe, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și face sfârșit: Slavă Ție, Hristoase Dumnezeuul nostru, slavă Ție.

Slavă... Și acum...

Cel ce cu venirea Sa în Cana Galileii a arătat nunta cinstită... și celelalte.

Apoi binecuvântându-i, Preotul intră cu ei în biserică, zicând mirele:

Intra-vom în casa Ta, Doamne, ne vom închina în sfântă biserică Ta.

Mai adaugă și alte rugăciuni ce va ști, sărutând sfintele icoane; apoi, dând cântăreților lumânările pentru a fi folosite în biserică, plecându-se spre strane, se duce fiecare la locul său, ascultând Sfânta Liturghie cu luare aminte.

Nu uita că ești călător prin această viață.

„Oare nu știi, omule, că din prima și până în ultima zi a vieții tale tu alergi mereu? Îți transporti sufletul spre limanul Împărăției lui Dumnezeu, în căruța trupului tău.

Te-ai gândit cum să-ți pregătești această căruță? Nici un om chibzuit, sau întreg la minte, nu încarcă lemne, fân sau altceva în carul său până nu-l pregătește mai întâi: îl lungeste, pune lanțuri, prăjină, unge osiile și apoi încarcă povara pe care dorește să o transporte. Dacă pentru încărcătura unei poveri obișnuite ne pregătim căruța cu atâta grijă, cu atât mai vârtos trebuie să ne pregătim căruța trupului cu lanțurile înfrânării pentru ca să putem transporta cu pace sufletul nostru.

Dacă noi, oamenii, nu îndrăznim să încărcăm o căruță nepregătită, cu atât mai vârtos Domnul nostru Iisus Hristos nu va revărsa harul Său într-un trup neîngrijit și un suflet pustiit.”

(Părintele Arsenie Boca)

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	5
TAINA CĂSĂTORIEI	
Un singur trup.....	15
Odrasle pentru Dumnezeu.....	20
Buna vestire.....	22
Sfaturi pentru tinerii căsătoriți.....	27
ÎNVIEREA „MORȚILOR”	
Misticismul și puterile naturale. Misiunea preoților în regenerarea insului, familiei și neamului	38
TRUPUL SFINȚIT	
- suport omenesc al unui om îndumnezeit	
Aspecte ale relației dintre neurologie, endocrinologie și duhovnicie.....	57
Pravila albă.....	64
Despre durerile oamenilor.....	86
Despre copiii lepădați.....	92
DESPRE EREDITATE ȘI FAMILIE	
Îndrumări, lămuriri și îndemnuri	
Aprecieri și călăuzire, recomandări și povețe.....	101
LUPTA ÎMPOTRIVA DESFRÂNĂRII	
Despre lupta postului cu relele.....	122
Gândurile bune și gândurile rele. Sfaturi duhovnicești.....	130
Gândurile și vicleniile lor.....	135
COPILĂRIE ȘI SFINȚENIE	
Părinții și copiii.....	139
Împărăția copiilor.....	148
S-a supărat Iisus.....	150
Sfințenia.....	151

Vederea prin văl.....	152
CUNOAȘTEREA DE SINE	
Despre caractere și temperamente.....	156
Despre caractere.....	157
Despre temperamente și influența lor asupra caracterului.....	160
Despre cunoașterea de sine.....	166
Despre prevederea în faptele noastre.....	167
Despre învățătura adevărului.....	168
ADĂUGIRILE EDITORULUI	
Câteva mărturii despre darurile primite de Părintele Arsenie Boca de la Dumnezeu.....	171
DESPRE TAINA NUNȚII	
Învățătura revelată.....	185
Doctrina Sfinților Părinți, în primele trei secole ale creștinismului.....	193
Învățătura Părinților și dascălilor bisericești în perioada Sinoadelor ecumenice.....	197
Învățătura și hotărârile Sinoadelor ecumenice despre Taina Nunții.....	204
Concluzie generală și observațiile din cele prece- dente, despre soarta de mai târziu a doctrinei despre Taina Nunții.....	210
Sfaturi pentru cei ce urmează să se cunune.....	218
TAINA CUNUNIEI	
Slujba ce se face la Logodnă.....	224
Slujba cununiei.....	229

Tipografia MULTIPRINT Iași
 Calea Chișinăului 22, et. 6, Iași 700180
 tel. 0232-211225, 236388, fax. 0232-211252

„În zilele acestea mai de pe urmă, când și nouă ni se pare «că de acum vremea s-a scurtat», cercetând firea durerilor, am aflat desfrânarea încleștându-i pe oameni și lucrându-le de zor dărâmarea în întindere și adâncime. Iar pe de altă parte preoții vremilor noastre n-au mai urmărit-o ca păcat și ca atare să o măture afară din Taina lui Dumnezeu, adică din căsătoria creștină (și nu numai). Așa se face că: „lipsind preotului cunoștința legii și bătrânului sfatul” (Iezechiel 7, 26), oamenii orbecăiesc în mulțimea neștiinței și a lipsei de sfat, care s-a întins ca o noapte de osândă peste bieții oameni, în care dorm liniștiți somnul de primejdie, de bună credință că aceea nu-i păcat.

Iubirea desfrânării îi face pe oameni groși la minte și la obraz, și nu înțeleg cinstea. De aceea, mugurii căsătoriei lor, copiii, îi dau pe părinți cu capul de toți pereții și prin purtările lor rele le azvârle cu copite în obraz, iar la rândul lor îndoit vor lua și ei de la copiii lor.

(Pr. Arsenie Boca)

Cine are minte să ia aminte!